

ఆకలి

మూలం
నట్ హామిన్

అనుసరణ
రెంటాల గోపాలకృష్ణ

ఆకాశదీపాలు

(కథల సంపుటి)

రచన :

అవసరాల సూర్యారావు

98 పేజీలు

రూ. 1-0-0

“ ఈనాటి కథకులలో
అభ్యుదయభావాలు, వాస్తవిక దృక్పథమూ బాగానే
విస్తరించి ఉన్నప్పటికీ, జీవిత
పోరాటానికి సన్నిహితంగా
వుండి, ఆ పోరాటంలో
ప్రముఖపాత్ర నిర్వహించే
ప్రజల మనస్తత్వాలనూ,
పరిసరాలనూ జీర్ణంచేసుకుని
కథలు రచిస్తున్న కథకులు
బహుకొద్దిమంది. ఆ కొద్ది
మందిలో ఈ రచయితకు
మంచిస్థానమున్నదని నిస్సం
కోచంగా చెప్పవచ్చు. ఈ
కథలను చదివిన యువరచయి
తలు తాము కథారచన
చెయ్యటానికి కొత్త ఉత్సా
హాన్ని ఈ కథల ద్వారా
పొందగలుగుతారని నా
నమ్మకం.”

—కొడవటిగంటి.

అ క లీ

[నవల]

మూలం :

‘నట్ హామ్స్’

అనుకరణ :

రెంటాల గోపాలకృష్ణ

కృష్ణాజిల్లా పెనమలూరు గ్రామస్థులు
చిగురుపాటి బుచ్చిరామయ్య గారూ

డా॥ చంద్రశేఖర్ గారూ

బహుకరించిన పుస్తకం

‘నగారా’ ప్రచురణాలయం

గుంటూరు.

12

ఒకటో ముద్రణ
1954 అక్టోబరు.

839.82

HAM

8624

వెల: రు. 2-12-0

లక్ష్మీనరాయణ ప్రెస్, పంపూరు,
గుంటూరు.

మా మాట

నవలా రచయితగా, కథకుడుగా, వ్యాసకర్తగా 'నట్ హామ్స్' విశ్వవిఖ్యాతి నార్జించుకున్నాడు. నార్వే జాతీయుడైన నట్ హామ్స్ తన మాతృదేశపు యువరచయితలందరికీ ఆదర్శ ప్రాయుడైనాడు. అనన్యమైన సాహితీసంపద, పెంపెక్కిన పాండితీపటిమ, విశిష్టలక్షణాలతో విలసిల్లే వాస్తవిక రచనా చతురత - యివన్నీ యితడికి 1920 లో 'నోబెల్' బహుమతిని సంతరించిపెట్టాయి. ఇతని రచనలన్నిటిలోనూ "హంగర్" (ఆకలి) తలమాసకంగా ప్రపంచరచయితలచే ప్రస్తుతించబడ్డది.

నేటి నికృష్ట సామాజికవ్యవస్థలో ఆకలిగొన్న మేధావి అనుక్షణం అనుభవించే దుర్భరమానసిక, శారీరక ఆవేదనను ప్రజ్ఞాశాలియైన యీ నవలాకారుడు తన "ఆకలి" కి యితి వృత్తంగా తీసుకొని సజీవమైన పాత్రసృష్టిద్వారా పాఠకుల మనోభావాలలో మహత్తరమైన మార్పు కల్గిస్తాడు. తానే ఆకలిచిచ్చుకుగురైన కథానాయకునిపాత్ర స్వీకరించి, దానిలో సులీనమై, పాఠకుల హృదయాంతరాళాలను కలచివేస్తాడు. భయంకరమైన ఆకటితో మలమలమాడి వేసటచెందే మేధావి యొక్క బాహ్యంతర మనఃప్రవృత్తులను అద్దంలోవలె అతి సమర్థతతో ప్రతిబింబింపజేస్తాడు.

ఈ నవలలోని యితివృత్తం సంక్షుభితమైన పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో సతమతమయ్యే యే దేశానికైనా యేజాతికైనా అన్వయిస్తుంది. అందుచేత ఉదాత్తమైన యీ రచనకు సార్వ కాళీనత, సార్వజనీనత సిద్ధించింది.

నట్ హామ్స్ మానవహృదయకుహరంలో జొరబడి లోతులువెడకే శోధకుడు. మానవుని వ్యష్టిజీవితంలోగల బల హీనతలను మధ్యపరచడంగాక, అతనియందు అడుగడుగునా

పరిణామంచెందే ఆలోచనలను, ఆశలను, చిత్తప్రవృత్తులను, ఒడుదుడుకులను, క్రోధోద్వేగాలను ప్రగాఢమైన సానుభూతితో నిర్మోగమాటంగా బహిర్గతంచేస్తాడు. ఈ కర్తవ్యనిర్వహణ అని వార్యమైన తన విధ్యుత్తధర్మంగా పాటిస్తాడుగూడా.

ఇన్ని విశిష్టలక్షణాలు యితణ్ణి వరించబట్టే, సాహిత్య క్షేత్రంలో ధృవతారలా వెలుగొందాడి మహాకవి.

ఈ గ్రంథం రచించిన దినాల్లో దీన్ని చూచి పెట్టుబడి దారీపాలకవర్గం కంపించిపోయింది. తమ వర్గవ్యవస్థ ఉసికికి యీ గ్రంథం మహాప్రమాదకరంగా పరిణమించిందని దురపిల్లింది. వలుతావులనుండి విమర్శలుగూడా బయల్దేరాయి. ఆ రోజుల్లో యీ నవల యెడల సానుభూతిప్రకటించటమే యెంతో సాహస కార్యంగా యెంచబడేది. ఈ అంశంవల్ల నే నట్ హామ్స్ యొక్క ప్రతిభావిశేషం దేశదేశాలా వెల్లడైంది. అతడానాడిచ్చిన ఉపన్యాసపరంపరలు ప్రపంచాన్ని ఉర్రూతలూగించాయి. కష్టజీవులైన మేధావివర్గంలోనూ, పాటకవర్గంలోనూ అపూర్వమైన ఆలోచనాశక్తిని రేకెత్తించాయి. ఇతణ్ణి ఒకప్రతిభావంతుడైన ప్రజారచయితగా, నవలాకారునిగా కొనియాడింది ప్రపంచం.

నట్ హామ్స్ ప్రజలమధ్య ప్రజలకొరకై జీవించి స్వయంశక్తిపై ప్రజ్ఞాప్రాధానాలు గడించిన వ్యక్తిగా పేరెన్నిక గన్నాడు. ప్రజాజీవితాని కంకితంచేయని కళ సార్థకమైన కళ కాదనీ, అది నిర్జీవమైన ప్రేతకళమాత్రమేననీ యితడు తెగనాడేవాడు.

నట్ హామ్స్ భాషలో ప్రత్యేకతఉన్నది. ప్రతివాక్యం స్పష్టంగా, స్పటికంలా కనపడుతుంది. ప్రతిమాటలో సౌందర్యం, సమగ్రత, సంపూర్ణత తొణికిసలాడుతూ ఉంటాయి. వదాల్ని

బానిసలుగా చేసుకుని బంతుల్లా దొర్లిస్తాడు. ఎగరేసి ఆటలాడిస్తాడు. అవి నిండుగా పరుగిడుతాయి. ఒక్కొక్కచోట నిప్పు రవ్వల్లా గుండెలకు తగులుతాయి. వీటివెనక ఏదోవిశిష్టత, అవ్యక్తమైన భావందాకొకటి తొంగిచూస్తూఉంటాయి. అందుచేతనే నట్ హామ్స్ వ్రాసిన ప్రతిపంక్తి ఒక కమ్మని కావ్యంగా పరిధవిల్లుతుంది.

ఇతని రచనలో అపూర్వమైన శిల్పం, అనన్యమైన ప్రతిభ గోచరిస్తాయి. కథాసంవిధానంలోనూ, పాత్రసృష్టిలోనూ, రూపకల్పనలోనూ, యితనిదొక విశిష్టస్థానం. ఇలాంటి సృజనాత్మక శక్తి ప్రపంచ రచయితల్లో బహుఅరుదుగా కనిపిస్తోంది. “ఆకలి” అనే అపూర్వమైన కళాఖండంలో వాస్తవిక కళారూపాన్ని పోతపోసి చూపిస్తాడు నట్ హామ్స్.

ఇట్టి ఉత్తమ గ్రంథాన్ని తెలుగు వాతావరణంలో మేళవిస్తే పాఠకులు మరింత సాన్నిహిత్యంతో, సానుభూతితో ఆనందిస్తారనే అభిప్రాయంతో పేర్లనుమాత్రం మార్పుచేసి, మూలానికి వన్నె తెచ్చే మధురమైన తెలుగు నుడికారంతో యీ నవలను శ్రీ రెంటాల గోపాలకృష్ణగారు మనోజ్ఞంగా అనువదిస్తూనే అనుసరించారు.

ప్రథమశ్రేణికిచేందిన యీ ఉత్తమ నవలారచనను ఆంధ్రలోకం ఆస్వాద్యతతో ఆదరిస్తుందనీ, మాకు సర్వవిధాలా చేయూతనిచ్చి ప్రోత్సాహమిస్తుందనీ ఆశిస్తున్నాం.

ఇట్లు,

న గా రా ప్ర చు రణ కర్త లు.

12

ఒకటో అధ్యాయం

అవి నేను బస్తీలో పనేమీలేక పస్తులుంటూ తిరుగుతూన్న రోజులు. అది సాధారణమైన బస్తీకాదు. ఒక విచిత్రమైన నగరం. అక్కడ కొద్దికాలం ఉంటేచాలు. అనేక అనుభవాలు కలుగుతాయి. వాటిని మర్చిపోవడం ఎవరికీ సాధ్యంకాదు.

అది నగరంలో ఒక మూల గొట్టుప్రదేశం. హైకోర్టుకు, మార్కెట్టుకు, స్టేషనుకు, బస్ స్టాండుకు అన్నిటికీ దూరంగా ఉంటుంది. అక్కడ ఉండేవాళ్ళంతా అలగాజనం. రిక్సావాళ్ళు, జట్కావాళ్ళు, రింగ్ లీడర్లు, రికామిగా తిరిగేవాళ్ళు, త్రాగుబోతులు, దగాకోర్లు, తుంటర్లు, జూదగాళ్ళు, రాడీలు, రంగసాన్లు ఇలాంటివాళ్ళందరికీ ఆ ప్రదేశం నిలయం. అన్నీ సందులు, గొందులు; మురికికాలవలు, పెంటకుప్పలు; అక్కడ విద్యుద్దీపాలుకూడా లేవు. అక్కడక్కడ లాంతరు స్తంభాలుమాత్రం వెలుగుతుంటాయి. ఏంచేయను మరి? గత్యంతరంలేదు. నగరంలో చౌకగా ఇళ్లైక్కడ దొరుకుతాయి? అందుకనే నేనక్కడ ఒకమేడ పైభాగంలో అద్దెకుంటున్నాను.

అదొక పాతమేడ. పడిపోవడానికి సిద్ధంగా ఉంది. ఆ మేడను ఒక్కక్షణం చూస్తూ నిలుచుంటే మనకు తెలియకుండానే యేదో భయం కలుగుతుంది. ఒక పెద్ద భూతం నల్లగా జుట్టు విరయబోసుకొని ఏడుస్తూ ఉంటే ఎట్లాఉంటుందో అట్లాఉంటుందామేడ. అందుకనే అందరూ దాన్ని 'దయ్యాలమేడ' అని పిలుస్తుంటారు. పై అంతస్తులో దాదాపు పదిగదులున్నాయి. చిన్న చిన్న గదులు. ఒక్కొక్క గదిలో ఒక మనిషికంటే ఎక్కువమంది ఉండడానికి వీల్లేదు. అన్నిటి కంటే వెనకాల ఉన్న గదిలో నా మకాం. అందులో నేను అయిదారు నెలల బట్టి ఉంటున్నాను. మిగతా గదుల్లో అప్పసంగా ఎవరూ ఉండరు. ఎక్కువ అద్దె ఇచ్చుకోలేని నాబోటి చార్భాగ్యులెవరో అప్పు డప్పుడు వస్తుంటారు. వాళ్ళపనులు కాగానే వెళ్ళి పోతుంటారు. ఒక్కొక్క గదికి అద్దె నెలకు అయిదు రూపాయలు.

ఆ ఇంటి యజమానురాలు ఒక ఆడకూతురు. పేరు నాగమణి. వయస్సు నడికారు దాటింది. ఆమె క్రిందభాగంలో ఉంటుంది.

నేను నాగదిలో మంచంమీద పడుకొని ఉన్నాను. అప్పుడే నాకు మెలుకువ వచ్చింది. క్రిందభాగంలో ఉన్న గడియారం ఆరుగంటలు కొట్టింది. అప్పటికే తెల్లగా తెల్లవారింది. వీధుల్లో జనం తిరుగుతున్నారు. ఎదురుగా వీధిగోడమీద ఉన్న 'అడ్వర్ టైజ్ మెంట్లు' నాకంటబడ్డాయి. రోజూ నేను నిద్రలేవగానే దర్శనమిచ్చేవి ఇవే. ఆ రోజు విడుదలయ్యే కొత్తసినిమాలు, ఆడుతున్న వాటికి ప్రారంభమయ్యే కొత్తవారాలు, కొత్త 'మార్కు' బీడీలు, ఆరోజు జరిగే సభలు, సమావేశాలు,

పాటకచ్చేరీలు, నృత్యప్రదర్శనాలు, ఇంకా రకరకాల ప్రకటనలు; అలా వాటివైపు ఎంతోసేపు చూశాను. అనేక ఆలోచనలు, ఊహలు; అవును. అన్నీకొత్త. అన్నిటికీకొత్త. మరి ఈ రాబాయ్యే రోజు నాకెలాగడుస్తుందో? ఈ నాడైనా నా జీవితంలో నూతనాధ్యాయం ప్రారంభమవుతుందా? ఏమో! నమ్మకంలేదు. కాదు. నమ్ముతాను. తప్పకుండా మార్పువస్తుంది. ఏదో ఆశ! మరి బ్రతకొద్దూ? ఆకలికడుపుకు అదైనా తేకపోతే ఆత్మహత్య చేసుకోవాల్సిందే.

ఇలా నా ఆలోచనలతోటే బారెడు ప్రాద్దేశికింది. లేచి బట్టలు వేసుకొనేసరికి గడియారం ఎనిమిదిగంటలు కొట్టింది. కిటికీ తలుపులుతీసి బయటికి చూచాను. అక్కడ నిలుచుంటే ఒక చిన్న వీధి కనబడుతుంది. వరుసగా ఉన్న చిల్లరకొట్లూ, వాటిప్రక్కనే పెద్ద ఖాళీజాగా, అక్కడ కుప్పగాపోసిన చెత్త చెదారం, దాన్ని ఎత్తిపోసి బాగుచేస్తున్న పనివాళ్లు; కిటికీ తలుపులు పట్టుకొని చాలసేపుచూస్తూ నిలుచున్నాను. చలికాలం అవటంచేత మంచుపడుతోంది. వీధుల్లో అలజడి ఎక్కువౌతోంది. అందరూ హడావిడిగా పోతున్నారు. నాకూ ఆశ కలిగింది. బయటికిపోతే బాగుంటుందనిపించింది. గదిలో కూర్చుంటే ఏముంది? గదంతా గలీజు, దుమ్ము బెత్తెడెత్తున పేరుకొని ఉంది. బూజుపట్టిన మూలలు. చెదలు తినిపోతున్న కడ్డీలు, పాతకంపుకొడుతున్న గోడలు, చెడువాసనవేస్తూ 'నోరు తెరచుకొన్న శవం'లా ఉంది నా గది. గదికి తలుపులు కూడా సరిగాలేవు. బందుకట్లు లేనందున తలుపులు దడదడమని కదులుతుంటాయి. చేతులు పట్టేంత రంధ్రాలుకూడా ఉన్నాయి. తెగిపోయిన నులకమంచం, పాత జంపకానా, పిగిలి

పోయి దూది బయటికెళ్ళకొచ్చిన దిండు, ఇవీ నాగదిలో ఉన్న సామాన్లు. నా కిష్టమైన మరిరెండు వస్తువులుకూడా ఉన్నాయి. ఒక పాతటేబులు, ఒక పడకకుర్చీ. పడకకుర్చీకి ఎర్రరంగు వేయించాను. నా కిష్టమైనరంగు. ఆ కుర్చీలో సాయంత్రం పూట కూర్చొని వ్రాసుకొంటూ ఉంటాను. దాన్ని అటూ ఇటూ ఊపుతూ రాగాలు తీస్తుంటాను. అప్పుడప్పుడు అందులోనే కునుకుతీస్తుంటానుకూడా.

గది తలుపు తీశాను. బజారులో ధ్వనులన్నీ ఒక్కసారి గదిలో ప్రతిధ్వనించాయి. గోడలు, నేలమీదరాళ్లు అన్నీ ఒక్కసారి మూల్గినట్లనిపించింది. ముఖం కడుక్కుందామని పంపు దగ్గరికి వెళ్ళాను. నీళ్ళు రావడంలేదు. అంత ప్రోద్బలకీతే పంపెలా వస్తుంది? పంపుతో పనున్నవాళ్లు పెందలకాడే లేస్తారు. గుడ్డలు పిందుకొనే గబ్బుతోట్టిలో కాసిని నీళ్లున్నాయి. వాటి తోటే ముఖం కడుక్కొని గదిలోకి వచ్చేశాను. ఏదైనా తింటానికి దొరుకుతుందేమో అని గది నాలుగుమూలలూ వెదికాను. ఏముందిగనుక దొరకడానికి? ఆకలి అవుతోందికాదుమరి! కడుపునిండా అన్నంతిని అప్పటికి రెండు మూడురోజులవుతుంది.

మనస్సేమీ బాగాలేదు. ఏవేవో పిచ్చి పిచ్చి ఆలోచనలు వస్తున్నాయి. ఏమీ తోచడంలేదు. ఒక చెంపన కడుపులో మండుతూంటే ఏం తోచిచస్తుంది? మళ్ళీ కిటికీ దగ్గరికి వెళ్ళి నిలుచున్నాను. తిరిగీ ఆలోచనలు. నేను ఏంచేయడానికి పనికొస్తానో ఆ దేవుడికే తెలియాలి. ఉద్యోగం కోసం ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేశాను. అన్నిరకాల ఉద్యోగాలకూ అప్లికేషన్లు పెట్టాను. అయినవాళ్లను, కానివాళ్లను ఆశ్రయించాను. స్నేహితుల చుట్టూ చెడిబ్రతికినవాళ్ల చుట్టూ తిరిగాను. అన్ని

ప్రయత్నాలు విఫలమైనాయి. అన్ని చోట్లా అవజయమే కలిగింది. కాని ఇంకా నాకు ఆశవదల్లేదు, ఏవో భ్రమలు, ఎన్నో కోరికలు. మళ్ళీ ప్రయత్నం చేయాలని ఉంది. అందుచేతనే నేను చావడానికి సాహసించలేకపోయాను.

చివరసారి గట్టిగాచేసిన ప్రయత్నాలుకూడా చెడిపోయినాయి. ఒక చోట ఒకచిన్న గుమాస్తాపని ఉందంటే వెళ్ళాను. బాకీలు వసూలుచేసుకరావాలన్నారు. 'సరే' అన్నాను. యాభైరూపాయలు ధరామత్తు (Security) కట్టమన్నారు. కళ్లు తేలవేసి బయటికొచ్చాను. ఒకసారి పోలీసు ఉద్యోగానికి కూడా ధరఖాస్తు పెట్టాను. 'ఇంటర్వ్యూ'కు పిలిచారు. వంద మంది మనుషుల్లో ఒకణ్ణిగా నిలబడ్డాను. అధికారి అందర్ని వరసగా చూస్తూ ఏవో ప్రశ్నలువేస్తూ నా దగ్గరికొచ్చాడు. లేని బలాన్ని తెచ్చుకొని వళ్ళు ఉబికిస్తూ, రొమ్ము విరుస్తూ ఆశగా అతనివైపు చూశాను. అధికారి ఒకక్షణం నావైపు పరీక్షగా చూసి తల ఊపాడు. 'నీకు దృష్టి సరిగాలేదు. నీవీ ఉద్యోగానికి పనికిరావు' అంటూ వెళ్ళిపోయాడు. అవును మరి. నా కళ్లకు జబ్బున్నమాట నిజమే. కనుకనే జోడు పెట్టుకొన్నాను. ఆ మాట మరిచిపోయి కళ్లజోడు తీయకుండానే వెళ్ళాను. అంచేత అతనలా అన్నాడు. అయినా నేను ప్రయత్నంమానలేదు. మళ్ళీ ధరఖాస్తు పెట్టాను. ఈసారి కళ్ళద్దాలులేకుండాపోయి వరసలో నిలబడ్డాను. కళ్ళల్లో జబ్బేమీ లేదనుకోవాలని కళ్ళు పెద్దవిచేసి తీక్షణంగాచూస్తూ నిలుచున్నాను. ఈసారికూడా అధికారి నా దగ్గరకువచ్చి నన్ను ఎగా డిగా చూచాడు. చిరునవ్వునవ్వి వెళ్ళి పోయాడు. అవునుమరి. ఇదివరకు నేను వచ్చినవాణ్ణేనని అతనికి తెలిసిపోయింది. అతను నన్ను గుర్తుపట్టాడు. నాకు తలకొట్టేసి

నట్టేంది. అభిమానం వశ్యంతా దహించుకుపోయింది. నే చేసిన పనికి నేనే సిగ్గుపడ్డాను.

ఇలా పరిస్థితులు నా పట్ల ఎంత వ్యతిరేకంగా ఉంటున్నాయి? ఇలా ఎంతకాలం భరించాలో తెలియడంలేదు. జరిగిపోయిన అనేక విషయాలు, విషాదసంఘటనలు తలపుకు వస్తున్నాయి. వాటిని ఎలా భరించగలుగుతున్నానో నాకే ఆశ్చర్యంగా ఉంది. దువ్వకోడానికి దువ్వెనైనా లేదు. చదువు కోడానికి ఒక పుస్తకంకూడా లేదు. నా బ్రతుకెంత పనికి మాలింది?

పాఠశాలలో కూర్చోని పత్రికలకు వ్యాసాలు, కథలు వ్రాసేవాణ్ణి. రకరకాల విషయాలు తీసుకొని రచనలు చేసేవాణ్ణి. ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తూ ఉండడంవల్ల నా మనస్సుకు విశ్రాంతి ఉండేదికాదు. వ్యాసాలకూ, కథలకూ నేను తీసుకునే విషయాలు విచిత్రంగా ఉంటాయి. అసలలాంటి విచిత్రమైన సంఘటనలు, సన్నివేశాలే నాబుద్ధికి తటతాయి. అవి అందరికీ సులభంగా అర్థమయ్యేవికావు. అంచేత పత్రికలవాళ్లు నా రచనలు వేసుకునేవాళ్లుకాదు. ఇలా నేను రాసిందల్లా వాళ్లు వేసుకోకపోవడం, నా రచనలన్నీ త్రిప్పిపంపేస్తూఉండడం జరుగుతుండేది. అయినా నేను నిరుత్సాహపడలేదు. ఒకరచన తిరిగిరాగానే మరొక రచన పంపేవాణ్ణి. ఇలా చేయగాచేయగా ఎప్పుడో ఒకసారో, అరసారో, అదృష్టంపండి నా రచన అచ్చుకావడం, దానికి ఓ అయిదు రూపాయలు రావడం సంభవిస్తూ వుండేది. ఆ అయిదురూపాయలతో ఆ రోజుల్లా హాయిగా, జల్సాగా గడిపేవాణ్ణి. అయితే నాకు నమ్మకం ఉంది. ఎప్పుడో

ఒకప్పుడు నాకు విజయం రాకతప్పదనీ, నా కష్టానికి నాలుగు రెట్ల ప్రతిఫలం వచ్చితీరుతుందనీ.

కిటికీ దగ్గర్నుంచి ఇవతలి కొచ్చాను. మామూలు ప్రకారం కాగితం, పెన్నలు జేబులో పెట్టుకొని వీధిలోకి వెళ్లి పోయాను. మేడమెట్లుదిగి క్రిందకు వచ్చేటప్పుడు పిల్లిలాగా నిశ్శబ్దంగా వచ్చేశాను. ఇంటి యజమానురాలు 'నాగమణి' కనిపిస్తుండేమో అని నాభయం. ఆమెకు అద్దె బాకీపడ్డాను. ఏం చేయనుమరి? తీర్చేమార్గం దొరకొద్దూ?

అప్పటికి తొమ్మిదిగంటలయింది. శీతాకాలం అవడం చేత చలిగాలి కొడుతోంది. ట్రాములూ, బస్సులూ, రిక్షాలూ, గుట్టంబండ్లు, నగరమంతా సందడిగా ఉంది. వచ్చే జనానికి, పోయే జనానికి విధివిరామంలేదు. రైళ్లకూతలు, కారుహారస్లు, గుట్టంబండ్లవాళ్ల కొరడాధ్వనులు, పత్రికలమ్మేవాళ్ల కేకలు, రోడ్డుపక్క టకటకమని బూట్లు చప్పుడు చేసుకుంటూ నడుస్తోన్న జనం, అంతా గోలగాఉంది. ఈ గోలంతా చూస్తోంటే నాకూ ఉత్సాహం వచ్చింది. నేనూ వాళ్లలాగే బ్రతుకు తెరువుకోసం పరిగెత్తాలనిపించింది. అందరూ ఎవరిపనిమీద వాళ్లు పోతున్నారు. కాని నాకేంపనుంది? ఉదయాన్నే చల్లగాలికి నడవడం ఆరోగ్యానికి మంచిదే! అయినా ఈ గాలి నా ఊపిరి తిత్తులకు ఏవిధంగా ఉపయోగపడుతుంది? నాకేం ఆరోగ్యం తక్కువ? దుక్కలా ఉన్నాను. ఎంతోబలంగా భీముడులా ఉన్నాను. నాచేతుల్తో ఓ చిన్నకారు ఆపగలను?

ఇలా ఆలోచించుకుంటూ గోడలమీద అంటించి ఉన్న బొమ్మలు, అడ్వర్ టైజ్ మెంట్లు చూస్తూ నడుస్తున్నాను. పరధ్యాన్నంగా ఉండడంచేత నా భుజాలు అప్పుడప్పుడు వచ్చే

పోయే జనానికి తగులుతున్నాయి. వాళ్లు నావైపు అదోమాది రిగా చూసి వెళ్లిపోతున్నారు. ఎండబడ్డకొద్దీ నా కాకలి ఎక్కువైతోంది. ప్రొద్దున్నే ఏదోకాస్త కడుపులో పడ్డట్టయితే ఎంతో హాయిగా ఉండేది.

మార్కెట్టుదగ్గర ఒక ఆడమనిషి నిలబడి మాంసం బేరం చేస్తోంది. దుకాణంముందుగా నే వెడతానంటే ఆమె నా వైపు ఒక్కక్షణం ఎగాదిగా చూసింది. ఆమె కొకపన్ను పొడుగ్గా బయటికి వెళ్ళకొచ్చింది. ఆ పన్ను చిటికెనవ్రేలంత పొడుగున ఉంది. చిగుళ్లు ఎర్రగా మాంసంముద్దల్లా మెదమెదలాడుతున్నాయి. ఆమె వికృతంగా నా వైపుచూచేసరికి నా ఆకలి చల్లారిపోయింది. కడుపులో తిప్పటం మొదలుపెట్టింది. డోకు వస్తున్నట్లునిపించింది. గబగబనడచి పెద్దమార్కెట్టు చేరుకున్నాను. అక్కడ పంపుదగ్గరకెళ్ళి ముఖం కడుక్కొని పుక్కిలించి ఉమ్మేసి కాసిని నీళ్లు త్రాగాను. మార్కెట్టుమీద గడియారంలో పది గంటలయింది. మళ్ళీ నడక ప్రారంభించాను. మనస్సులో దేన్నిగురించీ ఆలోచించకుండా చాలా బజార్లు, గొందులు, సందులు దాటేశాను. వచ్చీవచ్చీ ఒకమూల తిరుగుళ్ళో హఠాత్తుగా ఆగాను. నాకో అవసరమైనవని, ఒక ఉద్దేశ్యం, ఒకగమ్యం అంటూ ఏమీలేవు. అందరిలాగా నేనూ హాయిగా తిరగాలనుకున్నాను. అంతే. మంచిగాలి వేస్తోంది. నా మనస్సుకూడా నిర్మలంగానే ఉంది.

అలా ఆ మూలతిరుగుళ్ళో పదిసిమిమాలసేపు నిలబడ్డాను. నా ముందునుంచి ఒక కుంటివాడు పోతున్నాడు. అతని భుజంమీద ఏదో పెద్దమూట ఉంది. దాన్ని మోసుకపోవడానికి అతను నానా యాతనలు పడుతున్నాడు. శరీరం యావత్తు

కదిలిస్తున్నాడు. శక్తిసంతా ఉపయోగించి చక చకా నడవాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు. అతనలా రొప్పతూ రోజుతూ రోడ్డుమీద నా ముందుగా నడుస్తోంటే నాకు చెప్పలేనంత దుఃఖం వచ్చింది. అంత పెద్దమూట. అందులో కుంటివాడు. నాకు జాలివేసింది. నేనుకూడా ఒక చెయ్యి వెయ్యాలి ఉంటుందేమో అనుకున్నాను. కాని నేనేమీ అతన్ని పలకరించలేదు. ఇంతలో 'హనుమంత రావు' ఎదురుపడ్డాడు. తలఊపుతూ తప్పుకొని వెళ్ళిపోయాడు. ఒక్కక్షణమైనా ఆగలేదు. ఒకమాటైనా మాట్లాడలేదు. ఎందుకలా పారిపోయాడు? ఏమిటా తొందర? అతన్నొక రూపాయి అడుగుదామనుకున్నాను. అదీకాక చలితో అవస్థ పడుతూ కప్పుకోడానికని, అతని దుప్పటి తీసుకొచ్చాను. దాదాపు నెలరోజులైంది. అది అతనికి తిరిగి ఇచ్చేయాలి.

మళ్ళీ నామనస్సు ఆలోచనతో నిండిపోయింది. దుప్పటి మూట ఎట్లాఉన్నా హనుమంతరావు ఒకరూపాయి ఇస్తాడని ఆశపడ్డాను. అవకాశం ఇవ్వకుండా దాటిపోయాడు. ఈరోజైనా కాస్త కడుపులో పడకపోతే కథరాయడం ఎట్లా? కడుపులో ఎత్తులేంది కలంనడవదే! ఒకకథ, ఒకవ్యాసం రెండూ ఈ రోజే పూర్తిచేయాలి. కథపేరు 'చెల్లనిరూపాయి' వ్యాసంపేరు 'భావస్వాతంత్ర్యం.' పేర్లు బాగానే ఉన్నాయి. ప్రతిభావంతంగా రాయాలి. రెండిటికీ పదిరూపాయలైనా వస్తాయి.

రచన విషయం జ్ఞాపకంరాగానే పార్కులోకి పోవా లనిపించింది. వెంటనే రెండు రచనలూ పూర్తిచేస్తే బాగుండు ననితోచింది. కాని ఆకుంటివాడు నన్ను వదలందే! నాముందు గానే నడుస్తున్నాడు. వాడివల్లు పాములా మెలికలు తిరుగు

తోంది. దారిపొడుగునా ఈ దౌర్భాగ్యుణ్ణి చూస్తోంటే నాకు వల్లు మందుతోంది. అతనినడక అంతలేకుండా ఉంది. కొంప తీసి నే వెళ్లాల్సినచోటుకే వీడూవస్తాడేమో? అదే నిజమైతే వీడు దారిపొడుగునా నాకు తగలాటకమే. తప్పించుకొనే మార్గంలేదు. పైగా వాడు మెల్లగా అడుగులో అడుగులేసు కుంటూ పోతున్నాడు. రోడ్డు మలుపు తిరుగుళ్లు వచ్చినప్పుడు కొంచెం ఆగి మూట బిగించుకొని భుజం మార్చుకుంటున్నాడు. నే నేదోవనపోతానో వాడు కనిపెడుతున్నాడు. అందుకే వాడిట్లా చేస్తున్నాడని నాకుతోచింది. వాడి అవస్థంతా నేను గమనిస్తూనే ఉన్నాను. ఆచేతగాని దద్దమ్మ చేష్టలుచూస్తోంటే నాకు చెడ్డ చిరాకువేస్తోంది. ఏంచేయాలి? వీడు నా ఖర్మకొద్దీ దాపురించాడు. కాస్తేపైనా హాయిగా గడుపుదామనుకుంటే మనస్సంతా పాడుచేస్తున్నాడు. అసలే అధ్యాన్నంగా ఉన్న నామనస్సు మరీ నీచస్థితికి దిగజారిపోతోంది. వాడు నాకళ్లకు ఒకపెద్ద కదలేని పాములా కనిపిస్తున్నాడు. నానాబాధలు పడుతూ లేనిబలాన్ని తెచ్చుకుంటున్నాడు. రోడ్డంతా భుక్తం చేసుకుని ఆ విధంగానైనా లోకంలో వాడొక ఉన్నతస్థానాన్ని పొందాలనుకుంటున్నాడు. చివరికి వాణ్ణెల్లాగైనా తప్పించుకోవాలని ఒక చిల్లరకొట్టు దగ్గర ఆగాను. వాడివైపు చూడకుండా నిలబడ్డాను. కొంచెంసేపటికి తిరిగిచూస్తే వాడూ కదలకుండా నిలబడి ఉన్నాడు. అతనికీ నాకూ నాలుగైదు గజాలు ఎడం ఉంటుందేమో? నాకు చెప్పలేనంత ఆవేశం వచ్చింది. గబగబా వెళ్ళి వాణ్ణి భుజంమీద చరిచాను. గబుక్కున వాడు నాముఖం కేసి చూశాడు. మూలుగుతూ 'ఒక అణ ఇవ్వండి బాబూ'

అని అడిగాడు. ఓ అదీ అసలుసంగతి. నేను నా స్వెట్టరు జేబుల్లో చేతులుపెట్టి ఇలా అన్నాను.

‘ఈరోజుల్లో డబ్బుకెంత కష్టంగాఉందో తెలుసా? అణా అంటే సామాన్యంగా ఉందనుకున్నావా? అయినా అంత అవసరం ఏమొచ్చింది?’

‘నిన్నటిబట్టీ ఒక్కముద్ద అన్నం తినలేదు. పనిలేదు. ఒక్క పైసాకూడా దొరకలేదు. కాస్త టీ తాగుదామనీ.’

‘నీ వేంపని చేస్తుంటావ్?’

‘చెప్పలు కుటతాను.’

‘బాగుంది. నేనే దరిద్రుణ్ణునుకుంటే, నాకంటే దరిద్రు డివి దొరికావు. ఇక్కడే ఉండు. ఇప్పుడేవస్తాను. ఒక పావలా అయినా దొరుకుతుందేమో ప్రయత్నిస్తాను.’

ఆప్రక్కవీధిలో మేడమీద నాకు తెలిసిన ఒక తాళట్టు వ్యాపారి ఉన్నాడు. పాతవస్తువులు, కొత్తవస్తువులు, ఏదైనా సరే తాళట్టుపెట్టుకొని డబ్బిస్తూ ఉంటాడు. త్వరత్వరగా ఆ మేడ దగ్గరకి వెళ్ళాను. మేడ ఎక్కుతూ నా స్వెట్టరుతీసి చుట్ట చుట్టి చంకలో పెట్టుకున్నాను. అతను ఆఫీసులోనే ఉన్నాడు. ఏదో పద్దులు చూసుకుంటున్నాడు. పోగానే ఒక నమస్కారం పారేసి స్వెట్టరు అతని బల్లమీద పడేశాను.

‘రూపాయి ఆరణాలొస్తుంది’ అన్నాడతను వెంటనే.

‘సరే. ఇవ్వండి. అదికొంచెం వదులయింది. అందుచేత వాడడంలేదు.’ అన్నాను నేను అభిమానంతో.

డబ్బాబ్బి, చీటి తీసుకొని మేడదిగాను. అప్పుడు నేనున్న పరిస్థితిలో అంతకన్నా గత్యంతరంలేదు. ఆ పూటనేను తిండి తినడం ప్రధానం, లేకపోతే నా రచనలు పూర్తికావు.

ఆ కుంటివాడి పీడ వదిలించుకుందామని గబ గబ వెళ్ళాను. అత నా చిల్లరకొట్టుదగ్గరే నిలబడి ఉన్నాడు.

‘ఇదుగో రూపాయి. తీసుకో. నేనే అడుక్కొని బ్రతుకు తున్నాను. నన్ను ముప్పేతే నీలాంటివాడొకడున్నందుకు నాకు సంకోషంగా ఉంది.’ అన్నాను నేను రూపాయి అతని చేతుల్లో పెడుతూ. అత నా డబ్బుతీసుకొని నన్ను ఎగా దిగా పరిశీలిస్తూ చూశాడు. రెప్పవాల్చకుండా నా మోకాళ్ళవైపే చూడడం మొదలుపెట్టాడు. ఎందుకతనలా చూస్తాడు? మోకాళ్ళ దగ్గర చిరిగిపోయిన నా తాళిరను పరీక్షిస్తున్నాడనిపించింది నాకు. నన్ను ఒక ముప్పేవాడిక్రింద జమకట్టి ఎగతాళిచేస్తున్నాడతను. సిగ్గులేకుండా అతనలా చూస్తోంటే నాకు చాల బాధకలిగింది. అతని చూపుల్లో నన్ను కటికి దరిద్రుడికింద కట్టేశాడు. నిజంగా ఆ వెధవ అనుకున్నంత దౌర్భాగ్యుణ్ణా నేను? ఒక కథ రాసి పది రూపాయలు సంపాదించగలనే! అడగ్గానే రూపాయిడబ్బు లిచ్చేశాను. పైగా నాకు భవిష్యత్తునుగురించి భయంలేదు. ఎన్ని బాధలైనా భరించగలను. ఇనుము నిప్పును చూచి భయపడుతుందా? ఎంతకాలిస్తే అంత గట్టిపడుతుంది. చివరకతన్ని అడిగాను.

‘ఎందుకోయ్ అలా చూస్తావ్? ఏదో పాపం అని గూపాయిస్తే బదులైనా చెప్పవేం? కృతజ్ఞతైనా చూపించ కుండా నన్నొక పిచ్చిపుల్లాయను చూసిసట్లు చూస్తావేం?’

మళ్ళీ అతనేదో నసికాడు. ఏదో చెప్పదామని నోరు తెరిచాడు. కాని చెప్పలేకపోయాడు. అతని ఆకలిప్రేగుల్లో ఏదో అర్థంకాని ఆవేదన ఉంది. నా డబ్బు నేను తిరిగి తీసుకో వాలనుకుంటున్నట్లు భావించాడతను.

తిరిగి నేనే అతనితో ఇలా అన్నాను.

‘నా డబ్బు నా కిచ్చేయమని నిన్నేమీ అడగడంలేదు. నీవా రూపాయి తిరిగి నా కివ్వక్కర్లేదు. మరేం భయపడకు. వెళ్లు.’

అతనిముఖం చాటంత అయింది. ఏదో సంతృప్తి వడ్డట్టు కనపడ్డాడు. మళ్ళీ నడక ప్రారంభించాను. ఏం? అందరూ అలాంటివాళ్ళే. అసలు ప్రపంచమే ఒక రుణానుబంధం. ఒకరు మరొకరికి ఏదోరకంగా రుణపడి ఉంటారు. అలాగే నేనూ ఆ కుంటివాడికి ఒకరూపాయి బాకీ పడ్డాను. పాతబాకీ తీర్చే శాను. ఒక మనిషిముందు, ఒకమానవ ధర్మం ముందు, అతను నిలబడి చేయిచాపాడు. ఇందులో తప్పేముంది? ఒకమాటలో చెప్పాలంటే ఆ రూపాయి అతనిది. అతనిసొమ్ము అతను పట్టుక పోయాడు. అందుకు కృతజ్ఞత తెల్పాల్సిన అవసరమేముంది? అక్కర్లేదు. అతను నన్ను అభినందించాల్సిన పనిలేదు. అతడ లాచేసినందుకు నాకెంతో గుంహోషంగా ఉంది.

ఎలాగైతేనేం ఇంతసేపటిబట్టివేధిస్తూన్న ఆ కుంటివాడి పోడుతప్పించుకొని నిశ్చింతగా నడక సాగించాను.

వల్లెవీధిగుండా పోతున్నాను. అక్కడొక మంచి ‘టీ స్టాలు’ ఉంది. అలమారుల్లో అనేక పదార్థాలున్నాయి. అద్దాల్లోంచి రకరకాల తినుబండారాలు కనబడ్డాయి. నాను రొట్టెలు, బన్ను, బట్టర్, కేకులు, జాం. నాకు నోరూరింది. అణగివడున్న ఆకలి నాలో ఒక్కసారి విజృంభించింది. ఆవురావురుమంటూ అన్నీ ఒకేమాటు తినేయాలనిపించింది. కాని ఏం లాభం? నా దగ్గర ఆరణాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. రూపాయి ఆరణాల్లో కుంటివాడికి రూపాయి పోయింది.

‘నానురొట్టె, వెన్న, పొట్లంకట్టి ఇవ్వండి’ అంటూ చేతులోఉన్న ఆరణాలూ, గల్లాపెట్టెమీద పెట్టాను.

‘మొత్తం ఆరణాలకూ ఇవ్వనా?’ డబ్బు ద్రాయర్లో వేసుకుంటూ అడిగాడతను.

‘అవును. మొత్తానికి. రొట్టె, వెన్న తాజాది చూసి ఇవ్వండి.’ అన్నాను నేను నీవిగా.

అతనెంతో లావుగా కదలేనివాడికిమల్లే ఉన్నాడు. అయినా ఒక్క నిమిషంలో రొట్టె, వెన్నపొట్లంకట్టి ఇచ్చాడు. అవితీసుకొని ఇక అక్కడొక ఊణంకూడా నిలబడకుండా పార్కు వైపు పరిగెత్తాను.

పార్కులో ఒకమూల కుంకుడుచెట్టుకంటుంది. దానిక్రిందనే బెంచీ. రోజూ దానిమీదనే నేను కూర్చొనిరాసుకుంటుంటాను. నా మామూలుచోటు మరెవరూ ఆక్రమించుకో లేదుగదా? లేదు. బెంచి ఖాళీగానే ఉంది. కాళ్లు బారజాపి బెంచీమీద కూర్చున్నాను. రొట్టె కరకరలాడుతూ కమ్మగా ఉంది. వెన్నలో నంచుకొని తింటోంటే రెండురోజులనుంచీ అన్నంతినని నాకు పంచభక్ష్యాలతో భోంచేసినట్లుంది. అయిదు నిమిషాల్లో అంతా తినేశాను. పంపుదగ్గరికి వెళ్లి కడుపునిండా నీళ్లు త్రాగాను. కాళ్లలోకి కావల్సినంత సత్తువొచ్చింది. వంట్లో ఉత్సాహంగా ఉంది. ఇక రచన మొదలుపెడితే కలం వడిగా పోతుందనుకున్నాను. నాకలం-నాకు కలం ఎక్కడుంది! పెన్నలు. ‘అరె-నాపెన్నలేదీ?’ పెన్నలుకోసం జేబు తడిమాను. ఊహ. లేదు. ‘అరె. నాపెన్నలేమైంది? చచ్చిందిపందెం!’ పెన్నలు కనపడక పోయేసరికి నాకు వళ్లంతా వణుకు పుట్టింది. ఆ సమయంలో నాకాధారం అదే. అదిలేకపోతే నా రచన సున్నా. లక్ష

రూపాయల నిధి పోగొట్టుకున్నట్లు బాధపడ్డాను. చేయిజారి ఎక్కడై నా పడిపోలేదు కదా? ఒకక్షణం మనస్సుస్థి మితంచేసు కొని జ్ఞాపకం తెచ్చుకొన్నాను. నా పెన్సలు స్వెట్టరు జేబులో ఉంది. చొక్కాజేబుకు చిల్లి ఉండడంచేత స్వెట్టరు జేబులో పెట్టాను. తీసుకోవడం మరిచిపోయాను. స్వెట్టరుతో పాటు పెన్సలూ తాకట్టు వ్యాపారికి దత్తంఅయింది.

ఆరిభగవంతుడా! ఈవాళ్ళ ఏపని చేయబోయినా ఎదురు తిరుగుతోందేమిటి? కాసేపు కూర్చొని నన్ను నేనే తిట్టుకున్నాను. ఆతరువాత తిన్నగాలేచి ఆ పెన్సలు తెచ్చుకొనేందుకు బయలు దేరాను. పార్కుదాటి బయటికి వచ్చేసరికి బజార్లో పుట్టు పురుగు కనపడలేదు.

ఎవరో ఇద్దరు నర్సులు మాత్రం ఏదో మాట్లాడుకుంటూ పోతున్నారు. నాకు చెప్పలేనంత దుఃఖం వస్తోంది. నేను ఎటు వైపు వెళుతున్నానో నాకే తెలియడంలేదు. పిచ్చివాడిలా ముందుకు వెనుకకు నడుస్తున్నాను. తాగినవాడికి మల్లే తూలు తూపోతున్నాను. ప్రతివిషయం ఎంతవిషాదంగా పరిణమిస్తోందో అమూల్యమైన నా రచనలవ్యవహారం అణాపెన్సలులో పరిష్కారమై పోయింది. నెధవ పెన్సలు ముక్కకొంగుం ఇంత గొడవ పడాలి వస్తోంది! వెళ్ళి పెన్సలు తీసుకొస్తాను. ఆ తాకట్టు వ్యాపారి దగ్గరే ఉంటుంది. లేకపోతే వ్యవహారం సాగదు. సాయంత్రమైతే పార్కునిండా జనం ప్రోగవుతారు. ఎలాగై నా వెంటనే రచనలు పూర్తిచేయాలి. చేతిలో కానీ, లేదు. అద్దె చెల్లించాలి. మేడదిగి వస్తోంటే 'నాగమణి' నావైపు కొరకొర లాడుతూ చూచింది. అద్దె ఇవ్వలేదనే మూతి ముడియపెట్టు కొని వెళ్ళిపోయింది. హనుమంతరావు దగ్గర రూపాయి తీసు

కొని ఎన్నిరోజులైందీ? ఏవిషయాన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నా ఎంత హాయిగా గడుపుదామనుకున్నా లోపల ఒకవైపు ఈ బాకీలు నన్ను బాధిస్తున్నాయి. వీటిని వదిలించుకోక పోతే లాభంలేదు.

ఇలా ఆలోచిస్తూనే ఆనందరావు హాస్పిటల్ దాటాను. సంతబజార్లోకి వెళ్ళేసరికి జనం సందడిగా ఉంది. సరుకులుకొనే వాళ్ళు, సరదాగా తిరిగే వాళ్ళు - నా ప్రక్కనుంచి ఇద్దరు ఆడవాళ్ళు పోతున్నారు. నేను చేతులూపుకుంటూ పరధ్యానంగా నడుస్తున్నాను. ఆ తొందర్లో నా చెయ్యి పొరపాటున పోతోన్న ఆడకూతురుకు తగిలింది. నేను గాభరాతో ఆమె వైపు చూశాను. ఆమె ముఖం తెల్లగా పాలిపోయి ఉంది. నన్ను చూడగనే ఆమె నవ్వింది. ఆ మరుక్షణంలోనే ఆమె ముఖం మనోహరంగా మారిపోయింది. ఆమె నవ్వుటానికి కారణమేమిటో నాకు తెలియలేదు. బహుశా దారినపోయే వాళ్ళు ఏదైనా తమాషామాటనుకుంటూపోతే అది విని నవ్వాల్సిందేమో? లేక ఆమె మనస్సులో దాక్కొని ఉన్న మధుర స్మృతులేవైనా జ్ఞాపకంవచ్చి నవ్విందా? అసలివేవీకాక నా చెయ్యి తగిలినందువల్లే ఆమెకింత సంతోషం వచ్చిందేమో? ఆ ఇద్దరు ఆడవాళ్ళూ నేనూ పక్క పక్కనే నడుస్తున్నాం. ఆమె అంతటితో ఊరుకోక విచిత్రంగా ప్రవర్తించడం మొదలు పెట్టింది. తన వక్షస్థలాన్ని కావాలని నాలుగైదుసార్లు పైకి ఉబికించింది. పమిట సవరించుకుంటున్నట్లు సటిస్తూ రెండు మూడుసార్లు తన ఎత్తైన వక్షోజాలు నాకు కనబరచింది. చేతిలో ఉన్న గొడుగు పిడితో (Handle) మధ్య మధ్య రొమ్ములమీద

గట్టిగా అదుముకుంటోంది. ఏమిటీ పిచ్చిచేష్టలు ? ఎందుకామె అలా చేస్తుంది ? నాకేమీ అర్థంకాలేదు.

నేను కొంచెం నడక తగ్గించి వాళ్లను ముందు వెళ్లనిచ్చాను. నేనిలాంటి అనుభవం ఎన్నడూ ఎరగను. అసలే పెన్నలుపోయి నే నఘోరిస్తోంటే ఈ గొడవొకటొచ్చిపడింది నా మనస్సు మరింతపాడవడానికి. ఆకలితో ఉండీ ఉండీ అంత రొట్టె నమిలీ నమలకుండా తినేశాను. తిన్న తర్వాత ఒక్క ఊణమైనా విశ్రాంతి తీసుకోకుండా తిరగడం మొదలుపెట్టాను. అంచేతనే నాకడుపులో ఏదో నొప్పిగా ఉంది.

నేను కొంచెం నడక తగ్గించేసరికి ఆ ఆడవాళ్లు నాకంటే నాలుగడుగులు ముందుపోతున్నారు. కాని తిరిగి నాకెందుకో ఆమెను వెంటాడాలనిపించింది. ఆమె ఎవరో, ఎక్కడికి వెడుతుందో, తెలుసుకోవాలని కుతూహలం కలిగింది. ఆమెతో ఎదోరకంగా మాటాడాలని మక్కువ కలిగింది. తిరిగి గబగబ నడిచి ఆమెలో కలుసుకున్నాను. తీరా దగ్గరికి వెళ్లింతర్వాత ఏం మాట్లాడాలో తోచలేదు. ఇంతలో ఆమె నావైపు చూసింది. నేనేదో చెప్పబోతున్నానని గ్రహించింది. ఇక నేనేదో ఒకటి అనకపోతే నాపరుపు దక్కేట్లు లేదు. నాగొంతు వట్టుకుంది. గుండె దడదడ కొట్టుకుంది. నీళ్లు నమిలాను.

‘మీ పుస్తకం పడిపోయిందండీ!’ కంగారుపడి ఏదో నోటికి వచ్చినమాట అనేశాను.

‘పుస్తకమా ? నాదా ?’ ఆమె తన స్నేహితురాలు వైపు చూస్తూ అంది.

వాల్లిద్దరూ నిలబడకుండా పోతునే ఉన్నారు. నిజానికి

ఆమె గొడవ నాకెందుకు? ఆమె ఏమైపోతేనాకేం? ఎక్కడికి పోతే నాకేంవని? కాని నాకు తెలియకుండానే నాలో ఏదో పిచ్చి ప్రవేశించింది. వెరిమొరి చేష్టలు చేయడం మొదలు పెట్టాను. అంచేత ఆమె సరీగా సమాధానం చెప్పకపోయినా ఆగకుండా నాపని నేను చేస్తూనే ఉన్నాను. ఆమె వినాలని వెనకాతే వెళ్లి పెద్దగా దగ్గాను. అయినా ఆమె వెనక్కుతిరిగి చూశ్లేదు నాపిచ్చి అంతటితో ఆగితే బాగుండిపోను! ఊహలు, ఇంకా ఎక్కువైంది. ఆమెను దాటేసి నడవడం మొదలు పెట్టాను. ఆమె తన చూపుల్లో నావీపున పొడుస్తున్నట్లని పించింది నాకు. దారి తప్పాను. తప్పుత్రోవలో పడ్డాను. ఆమె కెంతో అపకారం చేశాను. ఆమెపట్ల చాలా అసహ్యంగా ప్రవర్తించాను. నా అంతరాత్మ నన్ను బాధించ సాగింది. సిగ్గుతో నాతల వాలిపోతోంది.

‘ప్రేమియర్ బుక్ షాపు’దాకా వచ్చి అక్కడ ఆగాను. కొద్ది నిమిషాల్లో వాళ్లు అక్కడికి చేరుకున్నారు.

‘మీ పుస్తకం పోయిందండీ’ పక్కగా నిలబడి మళ్లీ ఆమాటే అన్నాను. ఈసారి ఆమె సూటిగా నాకళ్లలోకి చూచింది. నేను దిగ్భ్రాంతుడనయ్యాను. ఎంత చక్కనికళ్లు. ‘జలజ’ అన్నాను పెద్దగా. ఏదో అలా నోటికి వచ్చిందేకాని అంతకుముందు ఆపేరుగల మనిషి నాకు తెలిసికాదు. ఆపేరు నేనెప్పుడూ వినలేదుకూడా-ఆమెపేరు అదికాదు. అంచేత ఆమె ఉలిక్కిపడింది.

‘ఏం పుస్తకం? పుస్తకమేమిటేదే!’ అన్నదామె ఖంగారు పడుతూ.

‘ఇతనేదో పుస్తకం పోయిందంటాడేమిటి? ఏం పుస్తకం?’
ఆమె తిరిగి తన స్నేహితురాలితో అంది.

ఆమె కంగారుపడి చూచినప్పుడు ఆ కళ్ళల్లో మెరుపులు మెరిశాయి. ఒకరిచావు మరొకరికి పెళ్ళిలా ఉన్నట్లు ఆమె భయపడుతోంటే నాకు బ్రహ్మానందం కలిగింది. భయంలో ఆమె ఎంతబాగుంది! ఎలాగైతేనేం? ఆమెను భయపెట్టాను. సందిగ్ధావస్థలోపడేశాను. ఎంత గొప్పపని చేశానూ? ఇంత ఘనకార్యం చేసినందుకు నా కెవరు ‘కంగ్రాచులేషన్సు’ చెపుతారు? అందుకని నన్ను నేనే కాగలించుకొని అభినందించుకున్నాను. ఆమె దగ్గర పుస్తకమేమీలేదు. ఆఖరుకు ఒక అట్ట ముక్కగూడలేదు. అబద్ధమాడేశాను. శుద్ధ అబద్ధం. బెదురు చూపుల్లో ఆమె అటూ ఇటూ వెదికింది. ఆమె కళ్లు బరువుగా, బాధగా ఏదో పోగొట్టుకున్నట్లు బెదురుతోంటే నా కెంత బాగుందనుకున్నారా? ఆమె మెళ్ళో ఉన్న ముత్యాలుకూడా ఏదో భయంతో నావైపు చూస్తున్నట్లునిపించింది.

ఆమెకు పమిట తొలగిపోయింది. ఆమె జాకెట్టుకున్న తెల్లటిగుండీలు కూడా జడిసిపోయి నావంకే చూచాయి.

‘అతని మాటలకేం? అతను తాగాడు. రా వెడదాం!’ అంటూ స్నేహితురాలు ఆమెను లాక్కెళ్ళింది. ఇకనేనక్కడ నిలుచోలేకపోయాను. నా నరాలన్నీ స్పందించాయి. వివరీతంగా బాధపడ్డాను. విచిత్రమైన బాధ; విశదవర్చలేని బాధ, నాకు తెలియని బాధ; నేను తెల్సుకోలేని బాధ. నల్లటి కుక్క ఒకటి రోడ్డుమీద నా కడ్డంగా పరుగెత్తింది.

ఒక మేడ పైఅంతస్థులో కిటికీ దగ్గర ఎవరో ఆడమనిషి

నిలబడి ఉంది. పనిమనిషిలావుంది. పాతగుడ్డతో కిటికీ అద్దాలు తుడుస్తోంది. ప్రతి చిన్నవిషయాన్ని నేను గమనిస్తున్నాను.

ఆ యిద్దరూ 'హోమ్స్ నియన్ల కంపెనీ' వద్ద ఆగారు. ఏదో మాట్లాడుకున్నారు. అందాకా వాళ్లు వేసుకున్న దుస్తులు నేను గమనించనేలేదూ. ఇద్దరూ యూనిఫారంలా ఒకేరకమైన బట్టలు వేసుకున్నారు. నీలిరంగు జాకెట్లు తొడుక్కుని ఎర్రని సిల్కురుమాళ్లు మెడకు చుట్టుకున్నారు. ఆ ఇద్దరూ అక్కచెల్లెళ్ళేమో అనుకున్నాను. వాళ్లు అక్కణ్ణుంచీ మళ్ళీ వెనక్కువచ్చారు. నాపైపు చూస్తూ ప్రక్కసందులోకి మళ్లారు. మలుపుతిరుగుళ్లో మరోసారి నన్ను ప్రశ్నిస్తున్నట్లు ముఖం పెట్టి వెళ్ళిపోయారు. ఇక నేను వాళ్ళ వెంట వెళ్ళదలచుకోలేదు. వాళ్లను బాధించకూడదనుకున్నాను. కాని మనసు నిలవలేదు. ఏ ఇంట్లోకి వెడతారో తెలుసుకోవాలని కుతూహల వడ్డాను. నే నామెకు అపకారం చేశాను. కనీసం ఆమె సురక్షితంగా ఇంటికి చేరేవరకూ కనిపెట్టి ఉండడం నా ధర్మం. అలాగై నా నా హృదయానికి కొంత శాంతి, సంతృప్తి కలుగుతుంది. వెంటనే నేనూ ప్రక్కవీధిలోకి పరుగెత్తాను. రెండో ఇంట్లోకి వాళ్లు వెళ్ళబోతున్నారు. నే నా ఇంటిముందున్న లాంతరు స్తంభాన్ని ఆనుకుని నిలబడ్డాను. వాళ్లు మెల్లెక్కిపై అంతస్తులోకి వెడుతున్నారు. మెల్లెక్కుతున్న చప్పుడు నాకు స్పష్టంగా వినబడుతోంది. నేను పై అంతస్తువెపే చూస్తూ నిలబడ్డాను.

ఇంతలో మరొక విచిత్రం జరిగింది. పై గదిలో కిటికీ తలుపులు తీసి ఎవరో ఆడమనిషి చువ్వల సందుల్లోంచి తొంగి

తొంగి చూస్తూ నిలబడింది. మళ్ళీ అవే కళ్లు. కళకళలాడే కళ్లు. తళతళ మెరిసే కళ్లు. 'జలజ' అని అరిచాను పెద్దగా.

ఆమె ఎందుకలా చూస్తూ ఊరుకుంటుంది? నేను తన వైపు చూస్తున్నందుకు ఆదగ్గరేఉన్న పూలతొట్టి తీసుకుని నా బుర్రమీద విసరదేం? అలాచేస్తే నాతల పగిలిపోయేది! తగిన శాస్త్రీ అయ్యేది! లేకపోతే నాకరును పిలిచి నన్ను మెడబట్టి నెట్టించకూడదూ? నాకేమీ అర్థంకాలేదు. అలా మేమిద్దరం ఒకరిని ఒకరం చూచుకుంటూ ఓ రెండు నిమిషాలసేపు నిల బడ్డాం. మా ఇద్దరి భావాలను కిటికీలోంచి వీధిలోకి, వీధిలోంచి కిటికీలోకి బాణాల్లా విసురుకున్నాం. కాని ఒకమాటైనా మాట్లాడుకోలేదు. హఠాత్తుగా ఆమె కిటికీ ప్రక్కకు తప్పు కుంది. అదే సమయంలో నా బుజంమీద ఎవరో ఖలంగా చేయివేసి నన్ను వెనక్కు తిప్పారు. నా ఒళ్లు జలదరించింది. తిరిగిచూస్తే ఎవరో పెద్ద మనిషి. నాముందునుంచి వెడుతు న్నాడు. 'అవును. నాపిచ్చి చేష్టలుచూచి బుద్ధిచెప్పాలనిఅలా చేసి ఉంటాడు. చెయ్యడూమరి? అలాంటి అపభ్రంశం పనులు చేస్తే ఎవడైనా ఊరుకుంటాడా? ఇంకానయం. నాకు దేహ శుద్ధి చేయకుండా వెళ్లిపోయాడు.'

ఇక నేనక్కడ నిలుచోలేక పోయాను. అభిమానం, ఆవేశం ఒక్కసారిగా పొంగాయి. తలవంచుకుని గబగబ నడ వడం మొదలు పెట్టాను. 'బహుశా ఆదేసమయంలో ఆమె కూడా కిటికీ దగ్గరకొచ్చి నన్నవమానపరచడం చూసి ఉంటుంది. నాకు దుఃఖం పొర్లుకొస్తోంది. నా వెనుక ఎంతో మంది మనుషులు నన్ను వేళ్లుపెట్టి చూపిస్తున్నట్లనిపించింది. ఎలాగై తేనేం ఆవీధి దాటేసి వెళ్లిపోయాను.

పెన్సలుకోసం నేనంతగా శ్రమపడలేదు. విషయం చెప్పగానే తాకట్టు వ్యాపారి స్వెట్టరుతీసి నాచేతికిచ్చి వెదుక్కోమన్నాడు. పెనసలు జేబులోనే ఉంది. కథకోసం నోట్సు వ్రాసుకున్న కాగితంకూడా ఉంది.

“ప్రస్తుతం ఈ పెన్సలే నాకు ప్రాణాధారం. దీంతో కథ రాయాలి. ‘చెల్లనిరూపాయలు’” అన్నాను నేను అతనికి కృతజ్ఞత తెలుపుతూ.

‘చెల్లని రూపాయలా? మీరేనా? మీరు రచయితా’ అన్నాడతను కొంచెం ఆశ్చర్యంతో.

అవును. అతనాపేరు అంతకుముందు పత్రికలో చూచి ఉంటాడు. కనీసం వినై నా ఉంటాడు. చెల్లని రూపాయలనే పేరుతో నేను కొన్ని కథలు రాశాను.

‘అవును. అది రాసింది నేనే.’

నేను రచయితననీ, ఎంతో గొప్పవాణ్ణనీ, అతనికి తెలియడానికని ఉబలాటపడుతూ ఆ మాటన్నాను. అతను నమస్కారం చేశాడు. నేను ‘థ్యాంక్సు’ చెప్పాను.

గుమ్మంలో ఎదురుగా ఓ బిచ్చగత్తె నిలబడి చేయి చాపింది. ఏదై నా ఇద్దామని జేబులో చెయ్యిపెట్టాను. ఎంత పిచ్చివాణ్ణి. జేబులో ఏముందిగనుక ఇవ్వడానికి.

ప్రొద్దు నెత్తిమీదికొచ్చింది. బహుశా వన్నెండుగంటలై ఉంటుంది. పనులుచేసుకుని ఇళ్లకుపోయేవాళ్లు, హోటల్లోకి భోజనానికి వెళ్ళేవాళ్లు, బజార్లన్నీ సందడిగా ఉన్నాయి. హాయిగా తిరుగుతోన్న మనుషులమధ్య నేను అపురూపంగా కనబడుతున్నాను. నా జీవితంలో గంట గంటకూ జరిగిపోతున్న విచిత్ర సంఘటనలు గుర్తుకొస్తున్నాయి. ఆడమనిషి విషయం

తలుచుకున్నప్పుడు నాపై నాకే అసహ్యంవేసింది. 'ఏమిటి నా జీవితం? నే నెందుకు పుట్టినట్లు? ఏం చేస్తున్నాను? బాధలే కుండా బ్రతుకు గడిచిపోవడానికి మార్గమేదో నేను తెలుసుకో లేకుండా ఉన్నాను. నేను చీమంత పని తలపెడితే అది చెట్టం తయి కూర్చుంటున్నది. ప్రపంచమనే న్యాయస్థానంలో నాకు చాల అన్యాయం జరుగుతోంది. రెండు మూడు నెలలనుంచీ నా జీవితం మరీ కష్టాల పాలయింది. రెండుపూటలు సరికదా, రెండురోజుల కొకసారై నా తిండి తినడంలేదు. ఎక్కడ కాలు బెట్టబోయినా ఏదో ముల్లు గుచ్చుకుంటూనే ఉంది. ఆఖరుకు ఒకఅరుగుమీద కూర్చోవాలన్నా ఏదో ఆటంకం అప్పటికప్పుడు పుట్టుకొస్తోంది. ఎంత అసమర్థణ్ణి అయిపోయాను? 'విఘ్నేశ్వ రుడి పెళ్ళికి అన్నీ విఘ్నాలే' అన్నట్లు నేను రచన చేయాలన్నా తలపాగ్రం తోకకు వస్తోంది. కాగితం కరువు. పెన్నలుండదు. కూర్చోడానికి జాగా దొరకదు. ఇవన్నీ కుదిరితే మనస్సు స్థిమితంలేక వచ్చే ఆలోచనలు నెనక్కుపోతాయి. ఇంతా ఏడిస్తే రచన అచ్చుకాదు. అయిదురూపాయలు రావు - ఎవరితో చెప్పకొను? విధి అనేది నన్నిలా వేధిస్తోందా? నా మీద దేవుడికి దయ తప్పిందా? కాలికిరింద మన్ను, నెత్తి మీద మిన్ను, గదిలో గాలి, పంపులో నీళ్లు, అన్నీకూడా నా పంచ ప్రాణాలను పట్టి బాధిస్తున్నాయి. నన్ను తరుముతూ జడిపిస్తున్నాయి. నేను అలిసిపోతున్నాను. ఈ పరుగుకు అంతూ పంతూ లేదేం? దీనికి ఎవరు కారణం? పరిస్థితులా? వీటి నెవరు సృష్టించారు. మూడంతస్తుల మేడలో ముఖమల్ పరుపుమీద పడుకున్న మహారాజుకు ముల్లుగుచ్చుకున్నంత బాధకూడా రాదేం? సృష్టికర్త తన చపలచిత్తానికి గుర్తుగా నన్ను సృష్టిం

చాడా? లేక ప్రపంచం పేదవాళ్ల ప్రతినిధిగా నన్ను ఎన్నుకుందా? పోనీ పుస్తకాలమ్మేవాడిగానో, గస్తీతిరిగేవాడిగానో నన్ను నిలబెట్టకూడదూ?

ఇలా ఆలోచించుకుంటున్న కొద్దీ హృదయంలో ఆవేదన ఎక్కువైంది. అందరు చేసే పాపాలకూ నేనే కారణమేమో అనిపించింది. అంచేత వాటి ఫలితం నేనే అనుభవించాల్సి ఉంది.

పార్కులోకి పోయి నా మామూలుచోట కూర్చున్నాను. కథ మొదలు పెట్టలేదు. నా కష్టాలగురించే నెమరు వేస్తూ కూర్చున్నాను. మరీ కార్తీక మాసంనుంచీ అంటే సెప్టెంబరునుంచీ నాకు గడ్డురోజులారంభమైనాయి. రోజుకురోజు ఎక్కువేకాని తగ్గడంలేదు. వీటిని భరించడానికిగాని, బ్రతుకు సాగించడానికిగాని సాధ్యంకాకుండా ఉంది. ఎక్కడికి వెళ్లాలో తోచడంలేదు. కనిపించని విషపురుగులేవో నాలో ప్రవేశించాయి. దేహాన్ని, ప్రాణాన్ని తూట్లుపడేలా పొడిచాయి. అవి గుంపులు గుంపులుగా ప్రవేశించి నా నరనరాల్లో రంధ్రాలు తొలిచి చివరకు నన్ను పనికిరాని గుల్లగా తయారు చేసి పారేశాయి. నేను జీవచ్ఛవాన్ని! సర్వశక్తి సంపన్నుడైన సృష్టికర్త కావాలనే నన్నిలా సర్వనాశనం చేస్తున్నాడా?

నేను బెంచీమీదనుంచి లేచి అక్కడే అటూ ఇటూ పచారుచేయడం మొదలుపెట్టాను. నా వంట్లో విపరీతమైన బాధకలిగింది. ఆక్షణంలో నన్నెవరో తీవ్రంగా చిత్రిహింస చేస్తున్నట్లునిపించింది. చేతుల్లో చెప్పలేనంత బాధ పుట్టింది. కాళ్లు లాగుతున్నాయి. సత్తువలేక తేలిపోతున్నాయి. వేళ్లు కొంగరలు పోసాగాయి. చివరసారి నేను తిన్నరొట్టెకూడా

హాయి నివ్వలేదు. నాకడుపులో తిప్పతోంది. కొంచెంసేపు అలాగే తిరిగాను. కాని ఇన్ని బాధలుండి నేనెలా బ్రతికి ఉన్నానో అర్థంకాలేదు.

పార్కులోకి వచ్చినజనం నాచుట్టూ తిరిగి నన్నొక విచిత్ర వస్తువును చూచినట్లు చూచారు. చివరకు బెంచీమీద ఎవరో ఇద్దరు పెద్దమనుషులొచ్చి కూర్చున్నారు. చుట్టలు కాలుస్తూ గట్టిగా మాట్లాడసాగారు. మధ్య మధ్య పెద్దగా నవ్వుతున్నారు. వాళ్ల చేష్టలుచూచి నాకు చాల కోపం వచ్చింది. కాని ఏమనడానికీ ధైర్యం లేకపోయింది. ఆకోపాన్ని నామీదనే చూపించుకుంటూ పార్కులో మరోవైపుకు వెళ్లి అక్కడ భాళీగా ఉన్న బెంచీమీద కూర్చున్నాను.

రచనమీద బుద్ధిపోవడంలేదు. ఇంకా దేవుణ్ణి గురించే ఆలోచిస్తున్నాను. ఏదో జీవనాధారంకోసం నేను ప్రయత్నిస్తుంటాను. హఠాత్తుగా దేవుడొచ్చి నా పనుల్లో జోక్యం కలిగించుకుంటాడు. అడ్డుపుల్లలు వేస్తాడు. నా పనంతా పాడై ఊరుకుంటుంది. జరగటానికి సిద్ధంగాఉన్న పనైనా సరే తారు మూరై పోతుంది. ఈ దేవుడికి నా గొడవల్లో ఏం పని? అతని కెందుకు ఇందులో జోక్యం? ఇలా జరుగుతున్నందువల్ల పట్టెడు మెతుకులకోసం 'దేవుడా నీ దయ తప్పిందని' రోజల్లా ప్రార్థిస్తూ కూర్చోవాల్సి వస్తోంది.

అలా అక్కడ కూర్చొని చాలసేపు ఈ విషయాలన్నీ పర్యాలోచనచేశాను. అంతంతేని బాధలు కల్గిస్తున్నందుకు భగవంతుణ్ణి తిట్టిపోశాను. ఒకవేళ భగవంతుడు నా మేలుకోసం, నన్ను బాగుపర్చడంకోసం, నన్ను తనంతవాణ్ణిగా చేయడం

కోసం, తనకు సన్నిహితుణ్ణిగా మార్చడంకోసం, ఇలా చేశాడేమో? అదే అతని ఉద్దేశ్యమైతే ఇందులో అతనొక చిన్న పొరపాటుచేశాడని గట్టిగా చెప్పగలను. అదేమిటంటే —

‘ప్రభూ! నేనొక అభాగ్యుణ్ణి. అన్నంతేనివాణ్ణి. సంపాదించుకునేమార్గం ఎరుగనివాణ్ణి, నీ భక్తుణ్ణికూడా. కనుక నే నెప్పుడూ నీ దయమీద ఆధారపడవలసినవాణ్ణి. అంచేత నన్ను నీ పరీక్షలతో బాధించి వేధించకు.’ అని అనేకసార్లు ఆకాశం వైపుచూస్తూ దేవుణ్ణి మనస్సులో ప్రార్థించుకున్నాను. అలాంటప్పుడు అతను నన్ను కనికరించడానికిమారుగా కష్టపెట్టడం దేనికి? ఈ శల్యపరీక్షలకు నేను తట్టుకోలేనని తెలుసునే, తెలిసి కూడా ఇలా చేయడంలో దేవుడిది తప్పకాక మరేమవుతుంది?

చిన్నతనంలో చెప్పుకున్న పాఠాలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి. రాగతాళాలతో హృదయాన్ని రంజింపజేసే వాల్మీకిరామాయణంలోని శ్లోకాలు నా చెవుల్లో గింగురుమంటున్నాయి. మానంగా తలొంచుకుని వాటిని మననం చేసుకున్నాను.

‘నేను తినేది తాగేది అన్నం, నీళ్ళేనా? పురుగులు కూడా ముట్టని ఆహారం నా పాలబడుతోందే! నేను మనిషి జన్మ ఎత్తలేదూ? పక్షులుతినే పదార్థాలనైనా పరమేశ్వరుడు నాకు ప్రసాదించకూడదూ? అతను కనీసం తన సేవకుడిమీద చూపించే ప్రేమనైనా నాపట్ల చూపించరాదూ?’

ఒక మాంసంముద్ద, ఒక నరాలగూడు, ఒక దారపు బంతిలాంటి నామెదడును భగవంతుడు తన ప్రేలతో పొడిచాడు. ఆ పొడవడంకూడా తమాషాగా, నాజూగ్గా పొడిచాడు. అంచేతపైకి చూడడానికి బాగా కనపడ్డా - లోపల దారాలవంటి నా నరాలు తమ తమ స్థానాలు తప్పిపోయి

నాయి. పట్టుతప్పి తప్పుడు మడతల్లోపడ్డాయి. కొన్నిచోట్ల దారాలు చిక్కుపడ్డాయి. అతను వేలుపెట్టి పొడిచినచోట ఒక పెద్ద రంధ్రం ఏర్పడింది. అది పూడిపోకుండా పెద్ద గాయం అయింది. ఈపుండు అహర్నిశలు నామెదడులో పురుగులా తొలుస్తోంది. దేవుడి చేతివేలిమీద నాగాయం గుర్తుకూడా పడింది. ఆగుర్తు ఇంకా అలాగే ఉంది.

పోనీ ఏదో రూపంలో దేవుడు నన్ను ముట్టుకున్నాడు. అంతటితో వదిలిపెట్టకూడదూ. మరి నాకే కష్టాలు రాకుండా చూడకూడదూ? పుండుతో భాధపడుతూ ఏదో ఒకమూల పడుండి హాయిగా కాలం వెళ్లబుచ్చేవాణ్ణి! పరమేశ్వరుడి కర స్పర్శచే పవిత్రుణ్ణి అయినప్పటికీ నాకు కష్టాలు తప్పలేదేమిటి?

.....

పొరక పక్కనున్న హైనుకాల్లో గంట కొట్టారు. గొల్లుమని బయటికొస్తూన్న పిల్లలగోల వినిపించింది. కనుక రెండు గంటలు కావస్తోందనుకున్నాను. కాగితం, పెన్నలు తీసి కథ రాద్దామని ప్రయత్నించాను. జేబులోంచి కాగితం తీస్తోంటే దాంతోపాటు ఊవరం చేసుకునే బ్లెడ్డొకటి క్రిందపడింది. తీసి చూచాను. కొత్తబ్లేడ్. ఎప్పుడో జేబులో పడేసి ఉంటాను. దేవుడి దయవల్ల ఇంకా నాలుగుసార్లు గడ్డం గీచుకోవచ్చు. అంటే దాదాపు పదిహేను రోజులవరకూ గడ్డంకాస్త శుభ్రం గానే ఉంచుకోవచ్చు. ఫరవాలేదు. అణాఖరీదుచేసే బ్లేడును ఒకపెద్ద ఆస్థిలాగా భావించి దాన్ని భద్రంగా జేబులో దాచు కున్నాను.

రెండు మూడు పంక్తులు వ్రాశాను. అంతే. అక్షరం దొర్ల లేదు. నామనస్సు పరిపరివిధాల పరిగెడుతోంది. అయినా

కాస్త స్థిమిత పరుచుకొని మళ్ళీ వ్రాయడం మొదలుపెట్టాను. నేను తలపెట్టిన కార్యం ఎప్పుడైనా అంత సులభంగా నెరవేరుతుందా? ఈగలువచ్చి కాగితంమీద నాలడం మొదలుపెట్టాయి. నా ముఖించుట్టూ దోమలు ముసురుతున్నాయి. చేతుల్లో విసురుతూ వాటిని రిమెయ్యాలని ప్రయత్నించాను. అవి పోయినట్లేపోయి మళ్ళీ గుంపుగావచ్చి వాలుతున్నాయి. అవి నేనున్న జాగా వదిలిపెట్టి పోవడంలేదు. ఏదో తిందామని ఆ ఈగలు కాగితంమీద అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నాయి. కొన్ని 'కామా', 'పులుస్తాపు' పెట్టినచోట్ల కదలకుండా కూర్చున్నాయి. మరి కొన్ని వాటిష్టంవచ్చినంతసేపు కాగితంమీద పికారు చేసి లేచి పోతున్నాయి. ఇటు దోమలు సంగీతం పాడుతూ మధ్య మధ్య నా నోట్లొకి, ముక్కుల్లోకి తొంగిచూసి చక్కా పోతున్నాయి.

వాటితో నే నెంతసేపని పోట్లాడనూ? వాటినిచూస్తూ చాలాసేపు అలాగే కూర్చున్నా. ఇంతలో ఏదో సినిమా ఎడ్వర్ టైజ్ మెంట్లు పెద్ద పెద్ద బొమ్మలతో ఊరేగించుకుంటూ వెడుతున్నాయి. బ్యాండుమేళం, బాకాలు ఊదుకుంటూపోతున్నారు. అదివినగానే నాదృష్టి మరోవైపు మళ్ళింది. ఇక కథ వ్రాయడం కుదరదని కాగితం మడిచి జేబులో పెట్టుకున్నాను. కాళ్లు వేలాడేసి బెంచీకి చేరగిలబడ్డాను. చేతులు ముడిచి తలొంచుకుని కూర్చున్నాను. ఇలా కూర్చున్నప్పుడు నే నొకటి స్పష్టంగా గమనించ గలిగాను. నా కాళ్ళల్లో నరాలు వేగంగా కొట్టుకుంటున్నాయి. చివుక్కున లాగుతున్నాయి. తల ఎత్తి కాళ్ళవైపు నిదానించి చూచాను. నాలో ఏదో విపరీతమైన బాధ కలిగింది. అలాంటి బాధ అంతకుముందు ఎప్పుడూ ఎరగను. నరాలకు పెద్ద 'షాక్' కొట్టినట్లనిపించింది. లోపల నిప్పు

రవ్వలు చెరుగుతున్నట్లుగా ఉంది. అలా నేను చూస్తూ ఉండగానే కాళ్లు వణకటం ప్రారంభించాయి. కాసేపు అలాగే కూర్చున్నాను. నాదృష్టి నేతొడుక్కున్న బూట్లమీదపడింది. నా బూట్లు బాగా చిరిగిపోయినాయి. విడవకుండా చాలాకాలంబట్టి వాడుతూ ఉండడంవల్ల వదులుకూడా అయినాయి. దుమ్ము కొట్టుకొని వాటి రూపమే మారిపోయింది. నాతోపాటు తిరిగి తిరిగి, అలిసి అరిగిపోయిన నా బూట్లు ఏదో బాధతో మూల్గుతున్నట్లు వినిపించింది. నా కాళ్లు మరీ వణకటం మొదలు పెట్టాయి. నా కళ్లవెంట గిరుగిన నీళ్లు తిరిగాయి. 'బలహీనత' అని అరిచాను పెద్దగా. నా మణికట్టు పట్టుకొని నాడిచూచుకున్నాను. మళ్ళీ 'బలహీనత ఏర్పడింది' అన్నాను పెద్దగా. నేను తెలివిగానే ఉన్నాను. తెలిసిఉండికూడా నేనిలా చేయడంవల్ల కొంచెం సిగ్గుపడ్డాను. కళ్లుగట్టిగా మాసుకున్నాను. కళ్ళవెంట నీళ్లు కారిపోయినాయి.

అదివరకు నా బూట్లను అంతగా పరిశీలనచేసిచూడలేదు. వాటిస్థితి చూస్తోంటే నాకు జాలివేసింది. బాగా అరిగిపోయినాయి. ముడతలు పడ్డాయి. అతుకులువేసినచోట అక్కడక్కడ కుల్లు ఊడినాయి. ఈ లక్షణాలనుబట్టి నా బూట్లకు జోస్యం చెప్పవచ్చు. వాటి ముఖాన వివిధరకాల రేఖలుకూడా ఉండడంచేత సాముదిక్కుకూడా చూచి వాటి జాతకం ఎలాంటిదో, వాటి జీవితం ఎలా గడిచిపోయిందో, సులభంగా గ్రహించవచ్చు. వాటిని చూస్తున్నకొద్దీ నాలో విచిత్రమైన భావాలు వస్తున్నాయి. బహుశా నా సాంగత్యంవల్ల వాటికికూడా నా స్వభావమే అబ్బినట్లుంది. అవి నా ఆత్మలో ఆత్మలాగా,

ప్రాణంలో ప్రాణంలాగా, ఆఖరుకు నా ప్రతిబింబంలాగా అగుపించాయి.

ఈవిధంగా నాలో నేను తమాషాలుచేసుకుంటూ చాల సేపు గడిపాను. బహుశా ఒకగంటసేపు అలా గడిపినేమో! ఒక ముసలాడు వచ్చి నా బెంచీమీద అవతలకొనన కూర్చున్నాడు. అతను చాలాదూరం నడిచినట్లుంది. రొప్పుతున్నాడు. అలిసిపోయి ఆయాసపడుతున్నాడు. మధ్య మధ్య 'అవును, అవును; అక్షరాలా నిజం, అంటున్నాడు. ఇదేమాట దాదాపు అయిదారుసార్లకు తక్కువలేకుండా అన్నాడు. అతని మాటలు చెవినిపడగానే ఏదో లోకంలో విహరిస్తున్న నేను వెంటనే మామూలు మనిషి నైపోయాను. అతని వ్యవహారం చూచి ఆశ్చర్యపడ్డాను, 'ఏమిటా మాటలు; ఎందుకతనలా అంటాడు?' నా అరిగిపోయిన బూట్లకు, నా ఆలోచనలకు స్వస్తిచెప్పి ఆ ముసలాణ్ణి పరీశీలించడం మొదలుపెట్టాను.

నాకీ ముసలాడు ఏవిధంగానైనా ఉపకరిస్తాడా? ఏ కొద్దిగానైనా సహాయపడతాడా? ఆలోచించాను. అతని చేతిలో ఒక పొట్లండంది. లోపల ఏముందో తెలియదుకాని పొట్లంమాత్రం ఒక పాత వార్తా పత్రికతో కట్టాడు. పేపరు చుట్టచుట్టి ఉండడంవల్ల పైపేజీలో కొంత భాగం మాత్రమే నాకు కనపడుతోంది. అందులో ఏమో ప్రకటనలు అడ్వర్ టైజుమెంట్లు, ఉన్నాయి. ఆ పొట్లంలో ఏదో విశేషం ఉన్నట్లు నామనస్సుకు తట్టింది. ఈ పిచ్చి ఊహతట్టడంవల్ల నేను కూర్చున్న చోటునుండి ముందుకూ వెనక్కూ ఊగుతూ అతని చేతిలో పొట్లంవై పే చూడసాగాను.

ఈ పొట్లం చూడబోతే ఒక దస్తావేజుల కట్టలాగా ఉంది.

కొంపతీసి ఇతను ఏవై నా ప్రమాదకరమైన పత్రాలు, మతల బులు, దస్తావేజులు, డాక్యుమెంట్లు పాతపెట్టెల్లోంచి దొంగిలిం చుక వచ్చాడా ఏం? మొత్తానికి ఇందులో ఏదో రహస్యం, రభస, ఇమిడిఉంది. ఇతను ఎవరిమీదో కుట్ర పన్నుతున్నాడు.'

అతను తిన్నగా కూర్చొని దీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నాడు. పొట్లంలో ఏమీ లేకపోతే అతడు దాన్ని అంతజాగ్రత్తగా పట్టుకుంటాడా? ఇందులో ఏదో మోసం ఉంది. అతను పొట్లం చేతిలోంచి తీసేలా కనపడడంలేదు. జేబులో పెట్టుకోడానికి కూడా అతనికిష్టం ఉన్నట్లులేదు. నేను ఘంటాపథంగా చెప్ప గలను; పందెంవేసి చెప్పగలను. ఆ పొట్లంలో ఏదోఉంది. ఏవుందో తెలుసుకోవాలనే కుతూహలం నాలో ఎక్కువైంది. అంచేత అతణ్ణెలాగై నా మాటల్లోకి దింపాలనిపించింది. అతనికే దై నా ఇద్దామని జేబులో చెయిపెట్టి వెదికాను. కాగితం బయ టికితీసి మళ్ళీ జేబులో పెట్టుకున్నాను. ఏదో సాహసం చేయా లనిపించింది. నాఖాళీ జేబులో చెయిపెట్టి ఏదో బయటికి తీయబోతున్నట్లు నటిస్తూ ఇలా అన్నాను.

'సిగరెట్టు కాలుస్తారా?' చటుక్కున అబద్ధమాడేశాను. నా దగ్గర ఏముందిగనుక ఇవ్వడానికి?

'అక్కర్లేదు. తుమించండి. నేను సిగరెట్టు కాల్చను.' అన్నాడతను నావైపు ముఖంపెట్టి.

దేవుడు మేలుచేశాడు. అతను నిజంగా సిగరెట్టు కాలుస్తానన్నట్లయితే చచ్చిపోతుకునేవాణ్ణి.

అతనికి దృష్టి సరిగాలేనట్లు తోచింది. అతనికళ్లు మామూ లుగాలేవు. బహుశా చూపు చెడిపోతున్నందువల్లనే అతను సిగరెట్టు కాల్చడం మానేశాడేమో? అతనికి కళ్ళజబ్బువచ్చి

చాలాకాలం అయిఉంటుందా ? అలాగైతే అతను ఆ పత్రికను చదవలేడన్నమాట ! పాపం ఎంతటి దుస్థితికలిగింది.! అతను మళ్ళీ నావైపు చూచాడు.

అతని కళ్ళలో జబ్బున్నమాట వాస్తవమే. రెండు కళ్ళూ పొరలుకమ్మి పుసులుతోడుతున్నాయి. కొలుకుల్లోంచి కొద్దిగా నీరు కారుతోంది. అతన్ని చూస్తోంటే నాకు చీదరపుట్టింది.

‘ఈ ఊరికి కొత్తగా వచ్చారా?’ అతనడిగాడు నన్ను.

‘అవును.’ స్లప్తంగా సమాధానం చెప్పాను.

అతను నన్ను అంతటితో వదలేదు. మళ్ళీ అడిగాడు.

‘మీ రెక్కడుంటున్నారు?’

‘బాబాజీపేట. చాలదూరం’

‘అవును. నాకు తెలుసు. పన్నెండో నెంబరు బస్సిక్కాలి.’ బాబాజీపేట అతను ఎరగనిదికాదు. ఆపేటలో ప్రతి సందూ, ప్రతిగొందీ, అతనికి తెలిసిందే. అక్కడొక చిన్న కోనేరుంది. లాంతరు స్తంభాలు, అక్కడక్కడ చెట్లు, ఇరుకు బజార్లు; అతనికి అన్నీ జ్ఞాపకం ఉన్నాయి.

‘ఏవరిట్లో ఉంటున్నారు?’ మళ్ళీ అడిగాడతను.

ఇక సంభాషణ చాలించడం మంచిదని నాకుతోచింది. కాని అతను నన్ను వదిలిపెట్టేటట్లు లేదు.

బెంచీమీదనుంచి లేచాను. అనవసరం మాటలతో విసికిస్తున్నందుకు నాకతనిమీద కోపంవస్తోంది.

‘కాని ఏమైనాసరే ఆపొట్లం ఏమిటో చూడాలి.’ అదే నా ఆదుర్దా.

‘మీరా ఇల్లు కనుక్కోలేరు. అయినా మీకెందుకా శ్రమ ? అన్నాను నేను. ఇక అంతటితోనైన అతను ఊరు

కుంటాడేమో అని. అతను నా ఉద్దేశ్యం గ్రహించినట్లు లేదు. తిరిగి ఇలా అన్నాడు.

‘బాబాజీపేటలో నేను పదేండ్లున్నాను. అక్కడ నాకు అందరూ తెలుసు. మీరుండే ఇంటివారి పేరేమిటి?’

ఏదో పేరు చెప్పేస్తే తీరిపోతుందనుకున్నాను. పేరు ఆలోచించడానికి నాకెంతో సేపుపట్టలేదు. ‘త్రివిక్రమచక్రపాణి’ అన్నాను నేను.

‘త్రివిక్రమచక్రపాణి. అవును’ అంటూ తలఠాపాడతను.

లేనిపేరు, నోరుతిరక్క తికమకలుపెట్టేపేరు, నేను చెప్పి నప్పటికీ అతను దాన్ని ఒక పొల్లుగూడా పోకుండా తిరిగి ఉచ్చరించాడు. నే నాశ్చర్యపడుతూ అతనివైపు చూచాను. అతను నిండుగా నిబ్బరంగా కూర్చున్నాడు. నే చెప్పిన మనిషి అతనికి తెలియకపోయినప్పటికీ, తెలిసినట్లు నటించాడు. ఇంతలో చేతిలో పొట్లంతీసి బెంచీమీద పెట్టాడు. నేను ఆదుర్దాగా దాని వైపు చూచాను. పత్రికమీద అక్కడక్కడ చమురుమరకలున్నాయి. అందులో ఏవో తినుబండాలున్నట్లు తోచింది. తినాలని ఆశపుట్టింది.

‘అతనికి లారీలవ్యాపారం ఉందికదూ?’

అతను తిరిగి ప్రశ్నించాడు.

నిజంగా ఆ పేటలోఉన్న ఒక పెద్దమనిషి పేరునే చెప్పి ఉన్నట్లయితే అతనికిన్ని అనుమానాలువచ్చేవికావు.

‘లారీల వ్యాపారమా? కాదు. మీరు చెప్పేది మరే వరో. ఇతను టి. చక్రపాణి. బోకరు, మర్చంటు, కమీషను ఏజంటు.’ అన్నాను నేను.

దీంతో అతనిక మాట్లాడకుండా ఊరుకుంటాడనుకున్నాను. కాని అతనే సామాన్యుడా అంత సులభంగా వదలడానికి ?

‘అవును. నేనూ విన్నాను. అతను పెద్ద వ్యాపారి. బాగా గడించాడు.’

‘బాగా ఏమిటి ? పదివేళ్లతో గడించాడు. పక్కా బిజినెస్ మనిషి. వెండి, బంగారం మొదలుకొని వేరుశనగనూనె, వెన్నపూనె, డబ్బాలవరకు అతను అన్నీ బేరం చేస్తుంటాడు. అమెరికాలో సామాన్ల మొదలు ఆంధ్రలో తయారయ్యే వస్తువులదాకా అన్నిటికీ ధరలు చెప్పి దళారి వ్యాపారం చేస్తుంటాడు.’

‘అవును. వాడొక రాక్షసుడు. రక్తం పీలుస్తాడు. ఇల్లాంటి దగాకొద్దు చాలమంది ఉన్నారీ నగరంలో. వీళ్లందరినీ వట్టుకొని సెంట్రల్ జైలుకు పంపాలి.’ అన్నాడతను చాల ఉద్రేకంతో.

ముసలాడికి వేడిపుడుతోంటే నాకు చూడవేడుకయింది. అతని పొట్లంలో ఏముందో తెలుసుకోవాలనే విషయం మరిచిపోయాను. అతన్ని ఇంకా కొంతసేపు ఇలా వాగిస్తే సరదాగా ఉంటుదనుకున్నాను. నేనబద్ధాలు చెపుతున్నకొద్దీ అతనవి నిజమనుకోవడమేకాకుండా, తనకు తెలిసినట్లుకూడ నటిస్తున్నాడు. మళ్ళీ నేనతనితో ఇలా అన్నాను.

‘అతని భార్య లావుగా, దూది బేలులాగా ఉంటుంది. అతనికొక కూతురుంది. పేరు ‘జలజ’ ఎంత అందగా ఉంటుందనుకున్నారు ? ఆమె కట్టుకునే బట్టలు రాజుల ఇళ్లలోకూడా ఉండవు. రాశ్రీ సగలూ కారుమీద మీకారు చేస్తుంటుంది.’

‘అలాగా. నిజంగా అంత అందంగా ఉంటుందీ?’ అన్నాడతను కళ్లు పెద్దవిచేసి.

‘అందంగా కాదు. అస్సరసలా ఉంటుంది. బంగారు తీగలా, పట్టుకుచ్చలా, బాదం ఫీర్ లా, పన్నీరుబుడ్డిలా ఉంటుంది. ఆమె నరాల్లో ప్రవహించే రక్తంకూడా మనం చూడవచ్చు. ఎంత సుకుమారమైన శరీరమో చూచారా! ఆమె నిలుచున్న చోటునుండి అరఫల్లాంగువరకూ అత్తకు వాసనలు చిమ్ముతుంటాయి’ ప్రబంధాల్లో నాయకిని వర్ణించి నట్లుగా చెప్పాను.

ఆ ముసలాడు పెదిమలు తడుపుకున్నాడు.

‘అవును. అయిఉండవచ్చు’. అన్నాడతను తడబడుతూ.

ఇంతసేపటిబట్టి నేచేస్తున్న తమాషాలు, చెబుతున్న అబద్ధాలు, ఆ ముసలాడి బుర్రకు అర్థంకాలేదు. ఆ పొట్లం కోసమని నేనతన్ని బోర్లపడేస్తున్నాను. పాపం ఆపండి పోయిన తల ఈ విషయం గ్రహించలేదు. నాకు నవ్వొచ్చింది. ఆపుకోలేక పోయాను. పెద్దగా నవ్వడం మొదలుపెట్టే సరికి అతనికి కష్టం కలిగినట్లుంది. లేవాలని ప్రయత్నించాడు. ఒళ్లు విరుస్తూ తిరిగి ఇలా అన్నాడు. ‘ఆ చక్రపాణి కోట్లు గడించి ఉంటాడు. ఏదీ! అతని పూర్తిపేరు మరొకసారి చెప్పండి.’

నాకింకా నవ్వుస్తూనేఉంది. ‘ఏదోపేరు చెపితే ఈ ముసలాడెంత బాగా నమ్మాడు. వట్టి మాధుడులా ఉన్నాడు. నే చెప్పిందల్లా తెలిసినట్లు నటించడందేనికి? అంతవయస్సు వచ్చికూడా బుద్ధి ఉండక్కర్లా? దరిద్రపుగొట్టు పెద్దమ్మ.’ నాకతనిమీద కోపంవచ్చింది.

‘కోట్లు గడించాడో, కొట్లు కట్టించాడో నాకు తెలి

యదు. పేరు త్రి-వి-క్ర-మ-చ-క్ర-పా-ణి. అసలు ఆపేరుగల మనిషి ఉన్నాడో లేదోకూడా నాకు తెలియదు. కావలిస్తే వెళ్లివిచారించు' పెద్దగా కనురుకున్నాను.

'అందుక్కాదు. ఈ పట్నంలో చాలకాలం ఉన్నాను కాని ఆపేరు ఎప్పుడూ వినలేదు. అంచేత సందేహంవచ్చి అడిగాను.' అన్నాడతను మళ్ళీ సంపాదిగా... నాకు కోపం మరి ఎక్కువైంది.

'ఏం? మొదట్లో నేచెప్పినవన్నీ తెలిసినట్లు నటించావే? ఎందుకా నటన? అనుమానం ఎందుకు? ఇంకా తెలిసినట్లే నటిస్తే పోయేదిగా! నేనబద్ధాలు చెప్పిననా నీ ఉద్దేశ్యం? నే నెవరో, నాతత్వం ఏమిటో పట్టిచూడాలని నీవిలా ప్రవర్తించావు కదూ? నేను దరిద్రుణ్ణనీ, దమ్మిడి లేనివాణ్ణనీ, త్రాగడానికి సిగరెట్టుకూడాలేక పార్కులో, బజార్లో తిరుగుతున్నాననీ చులకన చేయాలని వచ్చావు. అంతేనా? ఛీ. ఈ నగరంలో ఇంతే. పక్కవాణ్ణి అనవసరంగా పట్టిచూస్తారు. నా టైమంతా పాడుచేశావు. పో. ఇక్కణ్ణంచి వెళ్లిపో' వల్లు తెలియకుండా అరిచాను.

అతను హడలి పోయాడు. నోరుతెరిచి ఆశ్చర్యంగా చూచాడు. వెంటనే బెంచీమీన ఉన్న పొట్లం తీసుకొని అక్కణ్ణంచి పరిగెత్తాడు. అతనికాళ్ళు అడ్డదిడ్డంగా పడుతున్నాయి. పరిగెత్త లేక మధ్య మధ్య అలుపు తీర్చుకుంటున్నాడు. ఎలాగై తేనేం అతను వెళ్ళి పోయాడు. అప్పటికి ప్రొద్దు వాట వాలింది. నేను బెంచీమీన చేరగిల బడ్డాను. ముసలాడినో జరిగిన సంభాషణంతా తలపుకు వచ్చింది. ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాను. రోజులతరబడి అన్నం లేక తిరుగుతూ అస్తమానం

ఆలోచిస్తూ ఉండడంవల్ల నామనస్సు చెడిపోయింది. ఊరికనే ఉద్యోగ పడడం, ఉన్నట్లుండి దిగజారిపోవడం, ఈ రెండు దుర్గుణాలూ ఏర్పడ్డాయి. ఆ ముసలాడిమీద నాకు జాలివేసింది. “అతన్ని అనవసరంగా తిట్టాను. అతనేం చేశాడు? నేనే అతన్ని అన్యాయంగా అనరాని మాటలన్నాను. అతని మనస్సు ఎంత నొచ్చుకుందో? భగవంతుడా, నన్నెందుకు ఇంత పాపాత్ముణ్ణిగా తయారు చేశావు.”

ఆలోచిస్తూన్న కొద్దీ నా గుండెలు బరువెక్కాయి. కడుపులో గుబ గుబ మంటున్నది. బాగా అలిసి పోయాను. కళ్ళు మూతలు పడ్డాయి. కునుకు పట్టింది. ఇంతలో పార్కు-కాపలా వాడొచ్చి నన్ను తట్టి లేపాడు.

‘ఏయ్. ఇక్కడ నిద్రపోవడానికా బెంచీలు వేసింది? ఇది ఇల్లుకాదు. పార్కు. తెలిసిందా?’

‘లేదు. నిద్రపోవడం లేదు.’

నేనులేచి సరీగా కూర్చున్నాను, ‘ఏదో ఒకటి చేయాలి. తప్పనిసరి. ఈ రోజైనా రచనలు పూర్తిచేయక పోతే ఇంకా నాలుగు రోజులు పస్తుండాల్సి వస్తుంది.’

కాగితం, పెన్నలు తీసుకొని వ్రాయడానికి పూనుకున్నాను. ముందు తారీఖు వేశాను...1949. దీన్నే కాగితము నాలుగు మూలల్లో వేశాను. అనేకసార్లు అనేకరకాలుగా వేశాను. చెదురుగా బుర్రలోకి ఆలోచనలు వస్తున్నవేకాని వాటిని శ్రద్ధగా ఒకచోట కేంద్రీకరించలేక పోయాను. అదే సంవత్సరాన్ని అనేకమార్లు అనేక రూపాల్లో వేస్తూకూర్చున్నాను. కాగితం చుట్టూ పూజపెట్టినట్లుగా, పూలూ లతలూ

ద్రావింగులాగా వేశాను. పెన్నలును వేరు వేరు విధాలుగా పట్టుకుని పెయింటింగు చేశాను.

ప్రొద్దుకూకుతోంది. పక్షులు గోలచేస్తూ నాలుగు వైపులనుండి గుంపుగావచ్చి పార్కులో చెట్లమీద చేరుతున్నాయి. గడ్డిమీద వచ్చని పురుగులు కాళ్లుచాచి మీసాలు కదిలిస్తూ నడవలేక నడుస్తున్నాయి. ఉండి ఉండి హఠాత్తుగా గడ్డిపరకలను చుట్టుకొని కడుపులు పైకెత్తి గాలిలో ఆడుతున్నాయి. కాలిక్రింద నలిగిపోయే పురుగుల ప్రపంచం యావత్తూ ఇక కొద్దిసేపట్లో నిద్రపోతుంది. నేనూకూడా ఒక అగాధం అంచుననే ప్రాకుతూపోతూన్న పురుగునేమో, అసిపించింది. పగలల్లా ఆహారంకోసం పోట్లాడి పోట్లాడి అలిసిపోయాను. నిద్రమత్తుగా ఉంది. వెళ్లిపోదామని బెంచీమీదనుంచి లేచాను. కాళ్లు గజ గజ వణికాయి. 'వీల్లేదు. ప్రతివనీ వాయిదా వడుతోంది. ఈ ఆలస్యానికి ఒక అంతా పొంతా ఉండాలి' రెండు చేతులూ గట్టిగాపట్టుకొని పెద్దగా అరిచాను.

మళ్ళీ బెంచీమీద కూర్చున్నాను. ఇంటి అద్దె, ఇవ్వాలైన బాకీలు, కడుపులో ఆకలి, నాకళ్లలోకి నూటిగా చూచాయి. ఎలాగైనా రచన పూర్తిచేయాలనే పట్టుదలతో, దృఢసంకల్పంతో పెన్నలు పట్టుకున్నాను.

క్రమక్రమంగా భావాల్ని కూడగట్టుకున్నాను. బుద్ధి నంతా కేంద్రీకరించి రెండు పేజీలు వ్రాశాను.

ఒక గుమాస్తా వచ్చేజీతం చాలక భార్యబిడ్డల్ని పోషించుకోలేక బాధపడుతుంటాడు. కథ అంతవరకూ బాగానే నడిచింది. ఇక దృశ్యం మార్చాలి. మళ్ళీ నా ఆలోచన ఆగిపోయింది. ఆ తరువాత ఘట్టం మనస్సుకు తట్టడంలేదు.

‘మళ్ళీ నా అనమర్ధత, పనికిమాలిన జీవితం, జ్ఞాపకం వచ్చాయి. చేతిలో పెన్నలు వణకటం మొదలుపెట్టింది. అప్రయత్నంగా నా కళ్ళ వెంట నీళ్లు కారాయి.

‘పరమేశ్వరా, ఏమిటీబాధ’ అని పదేపదే వాపోయాను.

చలిగాలి వీస్తోంది. స్వెట్టరుకూడా లేదు. చొక్కా-గుండీ సరిగా పెట్టుకున్నాను. ఇక లాభంలేదని కాగితం మడిచి జేబులో పెట్టుకొని అక్కణ్ణించి బయలుదేరాను. పాదుక-గేటు దగ్గరికి వచ్చేసరికి నేను పోట్లాడి వెళ్లగొట్టిన ముసలాడు కనిపించాడు. పొట్లం విప్పుకొని పెరుగన్నం, ఏవో రకరకాల కూరలు తింటున్నాడు. నన్ను కలవరపెట్టిన పత్రికకూడా అక్కడే పడేసిఉంది. వెంటనే అతన్ని తమాషణ వేడుకుందామనుకున్నాను. కాని అతను అన్నంతినే వైఖరిచూచి నాకు అసహ్యం వేసింది. అతను పదార్థాలన్నీ చేత్తో కెలుకుతున్నాడు. అతని అయిదువ్రేళ్లు మాంసాన్ని చీలుస్తున్న గడ్డ గోళ్లలా ఉన్నాయి. నా కడుపులో తిప్పి డోకు వచ్చింది. అతన్ని పలకరించకుండా వెళ్లిపోయాను. అతనూ నావైపు రెప్పవాల్చకుండా చూచాడు. కాని నన్ను గుర్తుపట్టికట్లు లేదు.

దోవలో అలవాటు ప్రకారము పత్రికా ఆఫీసుముందు ఆగాను. బయటబోర్డును అంటించి ఉన్న వార్తాపత్రిక చదువుతూ నిలుచున్నాను. నేను చదివేవి ఏ ముంటాయి? వార్తలకో నాకేంవని? ‘ఉద్యోగులు కావాలెను.’

(Wanted, Situation Vacant) అనే హెడ్డింగు మాత్రమే చూస్తుంటాను.

ఒక బట్టలకొట్టువారు చేసిన ప్రకటన కనపడింది. ప్రతి ఆదివారం రెండుగంటలసేపు అక్కొట్లు చూడడానికి మనిషి కావాలి. జీతం ఎంతకావాలో తెల్పుతూ దరఖాస్తు చేయండి అని ఉంది. ఆబట్టలకొట్టు అడ్రసు కాగితంమీద వ్రాసుకొని ఒక సారి మనస్సులో భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించుకొన్నాను.

‘ఒకరూపాయి అడుగుతాను. అదేమంత పెద్ద మొత్తం? రెండుగంటల పనికి ఆమాత్రం ఇవ్వకపోతాడా?

నేను నాగదికి చేరేసరికి బాగా చీకటి పడింది. గదిలో బల్లమీద ఒకచీటి ఉంది. దాన్ని తీసుకొని అవతల లాంతరు స్తంభం వెల్తుర్లోకి వెళ్ళిచదివాను. ఇంటియజమానురాలు నాగుమణి వ్రాయించిన చీటి అది ‘వెంటనే నాకివ్వాలి’ అన్న అడ్డె లెక్కచూచి ఇస్తూ మరికొంత అడ్వాన్సుగా సొమ్ము ఇస్తేనే కాని గదిలో ఉండటానికి వీల్లేదు.

ఆమె అలా వ్రాసినందుకు నే నేమీ బాధపడలేదు. అడ్డెఇవ్వకపోతే ఎంతకాలంఉరుకుంటుంది? అది ఆమె కర్తవ్యం. అదే ఆమె బ్రతుకు తెరువు.

కాగితం తీసుకుని బట్టలకొట్టు యజమానికి దరఖాస్తు వ్రాశాను. నా విద్య, అర్హతలు తెలుపుతూ చాలవినయంగా వ్రాశాను. డ్రాయిర్లో వెతగ్గా ఒక కవరు కనబడింది. అప్లి కేషన్ కవర్లోపెట్టి దగ్గరలోఉన్న పోస్టుబాక్సులోవేసివచ్చాను.

పడకకుర్చీలో ఆలోచిస్తూ పడుకున్నాను. ఆలోచించి ఆలోచించి అలాగే నిద్రపోయాను.

మరుసటిరోజు చీకటితోటే లేచాను. నాకు మెలకువ వచ్చిన కొంచెంసేపటికే క్రిందఉన్న గడియారం నాలుగుగంటలు కొట్టింది. ఆలోచిస్తూ అలాగేపడుకొని ఉన్నాను. నా బుర్ర

లోకి పుట్టెడు ఆలోచనలు వచ్చాయి. నేను వ్రాయదలచు కొన్న కథలోకి కావాల్సిన అనేక దృశ్యాలు కళ్లకు కట్టినట్లు కనిపించాయి. చక్కని సన్నివేశాలు, సంఘటనలు ఒకదాని తరువాత ఒకటి మనసులో సమకూర్చుకున్నాను. చక్కని కథ నా బుర్రలో తయారై పోయింది.

లేచికూర్చొని ఆ దృశ్యాలన్నీ మనసులో గుర్తుపెట్టు కొన్నాను. నోట్లొకీవస్తున్న మంచి మంచి మాటలు, చక్కటి వాక్యాలు మరిచిపోకుండా ఉండగలందులకై పదే పదే మననం చేసుకున్నాను.

నా మనస్సు నిర్మలంగా ఉంది. ఇప్పుడుతప్పితే మళ్ళీ వ్రాయలేను. ఎలాగా వ్రాయడం? ఇంకా తెల్లవారలేదు. నా గదంతా చీకటిగా ఉంది.

కొవ్వొత్తి ఉండేమోఅని లేచి టేబుల్ దగ్గరికి వెళ్లాను. ద్రాయిల్లో చేయిపెట్టి వెతికాను. ఊహు. లేదు. కొవ్వొత్తి అయిపోయి చాలారోజులైంది. 'భగవంతుడా ఏం చేయాలి? ఎప్పుడూ ఏదోఒకటి తెచ్చిపెడుతూనే ఉంటావు. ఇంటావిడ నాగమణి కొంచెం దీపం ఇస్తుండేమో అడిగితే? అమ్మా! వీలేదు. అద్దె ఇవ్వలేదని ఆవిడకసలే నామీద కోపంగాఉంది. పైగా వాళ్లంతా లోపల ఎక్కడోపడుకొని నిద్రపోతున్నారు.'

టేబిల్ మీదఉన్న కాగితాలు, పెన్సలు తీసుకొని తిన్నగా మేడదిగి వీధిలోకి వెళ్ళాను. వీధిలో దీపాలు చాల వరకు ఆరిపోయినాయి. ఆ దాపులో ఒక లాంతరు స్తంభం మాత్రం గుడ్డిగా వెలుగుతోంది. లాంతరు స్తంభాన్ని ఆనుకొని కూర్చొని ఆ గుడ్డి వెల్తుర్లోనే కథవ్రాయడం మొదలుపెట్టాను.

కథా స్వరూపం యావత్తూ మనస్సులోనే ఉండడంవల్ల కథ చక చక నడిచింది. సజీవమైన పాత్రలు, చక్కటి సంభాషణలు, వాక్యాలు, వర్ణనలు ఒకదాని తరువాత ఒకటి ముచ్చటగా పడిపోతున్నాయి. అలా మోకాళ్ళమీద కూర్చొని ఒక క్షణం కూడా ఆగకుండా పదిహేను పేజీలు వ్రాశాను.

భల్లున తెల్లవారింది. అక్కడక్కడ జనంకూడా తిరుగుతున్నారు. కాగితాలు మడిచి తిన్నగా గదిలోకి వెళ్ళాను.

వెంటనే చిత్తుగా ఉన్న ఆపదిహేను పేజీల కథ 'ఫెయిర్ కాపీ' తయారుచేయడం మొదలుపెట్టాను. కథసాఫు తయారు చేసేటప్పుడు ప్రతివాక్యం శ్రద్ధగా పరిశీలించాను. కథయావత్తూ చాలబాగా వచ్చింది. హాస్యం, వ్యంగ్యం, శృంగారం, దుఃఖం అన్నీ సమపాళ్లలో పడ్డాయి. నేను వ్రాసిన ప్రతిమాటలో ప్రాణం ఉన్నట్లునిపించింది. ప్రతి వాక్యంలోనూ ప్రతిభ కనబడుతోంది. నాకు గట్టి నమ్మకం కలిగింది. అంతకుముందు ఆమాత్రం కథ నేనెన్నడూ వ్రాయలేదు. గర్వంతో ఉబ్బిపోయాను.

ఫెయిర్ కాపీ తయారుకాగానే కాగితాలు చేతిలో పట్టుకుని 'ఈకథ ఎంతఖరీదు చేస్తుంది' తూకంవేసుకొని లెక్క కట్టుకున్నాను. 'ఎవరై నా అయిదు రూపాయలిచ్చి నా కథ కళ్లకద్దుకొని తీసుకుంటారు. అసలిటువంటి కథకు మరోరచయిత అయితే పదిరూపాయలకు తక్కువ పుచ్చుకోడు. నేను అయిదు రూపాయలకు ఒప్పుకుంటున్నానూ అంటే కథ చౌకగా దొరికిందని చెప్పాలి.'

ఎల్లాగైనా కథకు అయిదురూపాయలు తప్పకుండా వస్తాయని నిశ్చయించుకున్నాను. అప్పటికి ఏడుగంటలవుతుండేమో! లేచి కిటికీ దగ్గరకు వెళ్లాను. ఎదురుగా వీధిగోడమీద

రకరకాల వ్రకటనలూ, అడ్వర్టైజ్ మెంట్లు, మామూలు ప్రకారం దర్శనమిచ్చాయి. వీధిలో వరుసగా ఉన్న కొట్లు, వాటి ప్రక్క పెద్ద ఖాళీజాగా, అక్కడ కుప్పగా పోసిన చెత్త, చెదారం అన్నీ మామూలుగానే ఉన్నాయి. మంచుపడుతోంది. మబ్బు వట్టి చల్లనిగాలివేస్తోంది.

కిటికీ దగ్గరనుంచి ఇవతలకొచ్చి గది నాలుగుమూలలూ కలయ చూచాను. నిజం చెప్పాల్సివస్తే ఆ గది నాకు తగినది కాదు. కవులకూ, రచయితలకూ కావాల్సిన వాతావరణంలేక పోగా అందులో కూర్చుంటే వచ్చే భావాలుకూడా వెనక్కు పోతాయి. ఉమ్ములు, తుమ్ములు, ఉప్పిరిసినగోడలు, గోడల కెక్కడచూచినా మేకులు; ఒకమూల నా పడకకుర్చీ ముఖం చిన్నబుచ్చుకొని కూర్చుని ఉంటుంది. బలంలేక ఊగులాడుతూ ఉంటుంది. అది అసలే చిన్నది. అందులో కాస్తలావుపాటి మనిషి కూర్చోడానికే వీల్లేదు. బలంగా కూర్చుంటే పట్మని విరిగిపోతుంది. ఊరికే తమాషాకోసం దాన్ని అటూ ఇటూ కదిలించినా ఏదోకాలు విరిగిపోతుంటుంది. వీలైనంత త్వరలో గది ఖాళీచేయాలనిఉంది. ఇష్టంలేకపోయినా ప్రాణాలు బిగ పట్టుకొని ఇంతకాలం ఈ గుహలో గడిపాను.

నాగమణి అద్దెబకాయచెల్లించమని హెచ్చరిక చేసింది. వెదుతూవెదుతూ మాట్లాడి వెళితే మర్యాదగా ఉంటుందేమో? అయినా ఎందుకు? డబ్బు చేతులోకి వచ్చింతర్వాత ఆమె ఎదుట బడడం మంచిది. ఆమె పంపిన చీటికి మళ్ళీ వ్రాతమూల కంగానే సమాధానం చెప్పడం సబబని తోచింది. ఇస్తానని వాగ్దానం చేసికూడా వారంరోజులైంది. ఇవ్వలేక పోయాను. అయినా ఆమెసొమ్ము ఎక్కడికీ పోదు.

డబ్బు చేతులోకి వచ్చిన మరుక్షణం ఆమెకివ్వాలిందే కాకుండా మరో రెండు రూపాయలు అదనంగా ముట్టచెపుతాను. డబ్బురావాలే కాని ఆమె నన్నడగాలా? నేనే వాకిట్లోకి వెళ్ళి పిలిచి మరీ చేతుల్లో పెట్టనూ? తన ఇంట్లో ఉంటున్న మనిషి మర్యాదస్తుడనీ, నీతితక్కువవాడు కాదనీ, రుజువు చేస్తాను. చీటివ్రాసి బల్లమీద పెట్టాను.

కథ మరోసారి చదువుకొని సంతృప్తి పడ్డాను. నాది పాతగుడ్డల మూటొకటుంది. తలగడఎత్తు చాలదని దాన్నికూడా తలక్రింద పెట్టుకుంటాను. గుడ్డలమూట బయటికితీసి విప్పి చూచాను. రెండు చిరిగిన పాత ధోవతులు, బొత్తిగా పనికిరాని పైజమా, నాలుగు మూడు పాత పత్రికలు, ఒకపాత కోటు-ఇవీ అందులోఉన్న సామాన్లు. పాతకోటు బయటికి తీస్తోంటే దాంతోపాటు ఒక జేబురుమాలుకూడా కనిపించింది. ఎప్పుడో కొన్న జేబుగుడ్డ. తెల్లని గుడ్డమీద ఎర్రటి చుక్కలున్నాయి. కోటుబాగా పాతబడిపోయింది. ఒకటిరెండు అతుకులున్నప్పటికీ చేతులు, జేబులు బాగానే ఉన్నాయి. చాకలి ఉతకడంలోకాబోలు గుండీలు సగంసగం వగిలిపోయినాయి. స్వెట్టరుకూడా లేదు. కోటు అయితే చలికి కొంచెం ఆగుతుంది. కోటు విదిలించి బల్లమీద పడేశాను. ముడతలు పోవాలని అక్కడక్కడ సరిచేశాను. కోటు తొడుక్కుని ఫెయిర్ కాపీ చేసినకథ, మరికొన్ని తెల్ల కాగితాలు, పెన్నలు, కోటు జేబులో పెట్టుకున్నాను. కర్చీపు పాంటుజేబులో తురిమాను. పక్కలో ఉన్న దుప్పటి (హనుమంతరావుది) తీసి మడతపెట్టి చంకలో పెట్టుకున్నాను. 'ఇంకేమీ మరిచిపోలేదు కదా!' అని మరోసారి గదంతా కలయ వెదికాను.

గది తలుపులు దగ్గరికివేస్తూ భగవంతుణ్ణి మరోసారి మనసులో ప్రార్థించుకున్నాను. అతను సహాయపడకపోతే ఆ ఉదయం నా రచన పూర్తి అయ్యేదా! దేవుణ్ణి పదేపదే ధ్యానించి నాకృతజ్ఞత తెల్పాను.

‘అవును. పరమేశ్వరుడు నాకు సహాయపడ్డాడు! క్రిందటి రోజల్లా నేనువడ్డ బాధలకూ, కార్చిన కన్నీళ్లకూ అతను కరిగి పోయి నాపై కరుణచూపాడు.’

తెల్లవారుఝామున ఎప్పుడో కొద్దిపాటి వర్షంపడి నట్లుంది. వీధులు అక్కడక్కడ తడిగాఉండి తళతళ మెరుస్తున్నాయి. బాగా మబ్బువట్టి ఉండడంవల్ల ఎండపొడ కనిపించడంలేదు. ఆ రోజు ఎలాగడుస్తోందని ఆలోచించుకుంటూ ‘ఔన్ హాల్’ ముందుగా నడుస్తున్నాను. అక్కడికి ప్రతికాఆఫీసు దాపులోనే ఉంది. కాని సంపాదకుడు పది పదకొండుగంటలు కానిదే ఆఫీసుకురాడు. కనుక ఇప్పుడువెళ్ళి ప్రయోజనంలేదు. అప్పటిదాకా అనవసరంగా తిరిగేబదులు ఏదోకాస్త టిఫిన్ కడుపులోపడేమార్గం ఆలోచించాలి. ఆ రోజుకూడా వస్తు పడుకోడానికి నేను భయపడటంలేదు. భగవంతుడి దయవల్ల అలా భయపడేరోజులు ఎప్పుడో గతించాయి. ఆ పీడకలలు ఇదివరకేవచ్చి వెళ్ళిపోయినాయి. ఇప్పుడు నేను ఆకలికి అలవాటుపడిపోయిన మనిషిని!

చంకలో దుప్పటొకటి నాకు బిరువుగా ఉంది. నడి బజార్లో జనమంతా చూస్తుండగా నా కా పాతదుప్పటి మోసు కొనిపోవడం సిగ్గునిపించింది. ఎవరేమి అనుకుంటారో అని చిన్న తనంగా ఉంది. దాన్ని ఎక్కడపడేద్దామన్నా వీలుపడలేదు.

దోవలోనే ‘శంభు’ పాతపుస్తకాలషాపు ఉంది. అతను

నాకు తెలుసు. నాదగ్గరున్న నవలలు, నాటకాలు, కథలు, కావ్యాలు అనేకం; చాలమంచివి; చాల తక్కువ ఖరీదుకు అతనికమ్మే శాను. అంచేతనే ఎప్పుడైనా చదువు కుందామన్నా నాదగ్గర ఒక్కపుస్తకం కూడా లేదు. శంభు దగ్గరికి వెళ్ళి దుప్పటిని పేపర్లో పెట్టి పార్శిల్ కట్టిస్తే బాగుంటుంది. ఇకదాన్ని పట్టుకొని ఎక్కడ తిరిగినా ఫరవాలేదు. చూచేవాళ్ళకు కొంచెం శుభ్రంగా కనపడుతుంది.

షాపులోకి వెళ్ళాను. శంభులేడు కొట్లో కుర్రాణ్ణి పిలిచి 'దుప్పటి కాస్త కాగితంలో కట్టిఇవ్వ' మని అడిగాను. అతను దుప్పటివైపు చూచి ఆ తరువాత నాముఖంకేసి అదోమాదిరిగా చూచాడు. భుజాలు ఎగరేసుకుంటూ కొంచెం తిరస్కారంగా నాచేతిలో దుప్పటి తీసుకొన్నాడు. ఆ కాస్తపనిచేసి పెట్టడానికి అతనికి నామర్దా అయింది కాబోలు! అతను విసుక్కుంటున్నట్లు కనిపించడంవల్ల నా మనస్సుకు కష్టం కలిగింది.

'ఏయ్, మిష్టర్ ! ఏమిటా నిర్లక్ష్యం? అందులో రెండు గాజు వస్తువులున్నాయి. కాస్త జాగ్రత్తగా కట్టియ్యి. దాన్ని పొరుగుూరికి పంపించాలి' అన్నాను నేను.

నేనిలా అనడంవల్ల అతను దారిలోకి వచ్చాడు. నిజంగా ఆ దుప్పట్లో ఏదో సామాన్లు పెట్టాననుకున్నాడు. కాగితంచుట్టి జాగ్రత్తగాకట్టి చేతికందించాడు. నేనుమళ్ళీ రోడ్డు మీద జనంలో పడ్డాను. గుంపులుగుంపులు జనం. అందరి ముఖాల్లో ఏదో ఆదుర్దా, ఆశ, తాపత్రయం, తహతహ; గుప్పెడు మెతుకులకోసమేగా ఇదంతా!

మార్కెటు దగ్గరికి వచ్చాను. ఒక ఆడమనిషి బుట్టలో గులాబీపూలు పోసుకొని అమ్ముతోంది. ఎర్ర గులాబీలు;

కెంపుల్లా మెరిసిపోతున్నాయి. చల్లటి వాతావరణం. మనస్సు ఉల్లాసంగా ఉంది. అలాంటి సమయంలో గులాబీపూలు వాసన చూస్తోంటే ఎంత కులాసాగా ఉంటుంది! పూలు తీసుకోవాలని బుద్ధి పుట్టింది. పాపమో, పుణ్యమో తర్వాత సంగతి. ముందొకపువ్వు గబుక్కున లాక్కొని పరిగెడితే!..... కనీసం దగ్గరికెళ్లె నాచూస్తే తృప్తి కలుగుతుందనుకున్నాను. ఆ పూల మనిషి దగ్గరికివెళ్లి పూలు పట్టుకొనిచూస్తూ ధర విచారించాను.

నా దగ్గర ఏమాత్రం డబ్బున్నా ఒక్కపూవైనా కొనుక్కునేవాణ్ణి. ఏం చేయను? నా జీవితంలో ఎన్ని కోర్కెలను కోసేసుకోలేదు.

పదిగంటలైంది. పత్రికాఆఫీసుకు వెళ్లాను. 'సాధన' చాలాకాలంనుంచీ నడుస్తున్న సాహిత్య పత్రిక. అప్పటికింకా 'ఎడిటర్' రాలేదు. ఆఫీసులో ఒకర్ని పిలిచి నే వచ్చినపని చెప్పాను. నా కథ కాపీ అతనిచేతిలో పెడుతూ అది చాల ముఖ్యమైనదనీ, ఎడిటర్ రాగానే ఏమాత్రం ఆలస్యంచేయకుండా స్వయంగా అతనిచేతి కివ్వవలసిందనీ, చెప్పాను.

'నేను మళ్ళీవచ్చి వారిని కలుసుకుంటానులెండి'

'సరే' అంటూ అతను తలదాచి తన కాగితాలపనిలో నిమగ్నుడై నాడు.

ఇప్పటికి కొంత వచ్చింది. కథ అచ్చయితేగదా!

మళ్ళీ నడక ప్రారంభించాను. వర్షంవచ్చేలాఉంది. గాలివేయడంలేదు. తుకతుక ఉడికిపోతుంది. చాలమందిచేతుల్లో గొడుగులున్నాయి. మళ్ళీ మార్కెట్టు దగ్గరకొచ్చి రకరకాల

వండ్లూ పూలూ చూసుకుంటూ నడుస్తున్నాను. ఎవరో వెనుక నుంచి భుజం మీద చెయ్యి వేశారు. తిరిగి చూస్తే మోహనరావు.

‘గుడ్ మార్నింగ్’

‘గుడ్ మార్నింగ్’ అన్నాను నేను అంత పెద్ద పట్టించు కోకుండా. మోహనరావు మీద నాకు మంచి అభిప్రాయం లేదు. అతను నా చంకలో ఉన్న పార్శ్వలును పరీక్షగా చూచాడు.

‘ఆ చంకలో దేమిటి?’

‘ఓ! అదా! నూటు కుట్టిద్దామని గుడ్డ కొన్నాను.’ నిర్లక్ష్యంగా సమాధానం చెప్పాను.

అతను కొంచెం చకితుడై నావంక చూచాడు.

‘అన్నట్లు నీకెలా గడుస్తోంది?’ నెమ్మదిగా అడిగాడతను.

‘ఓ బహ్మండంగా జరిగిపోతోంది.’

‘అయితే పైసా ఉందన్న మాట జల్పాచేయడానికి.’

‘జల్పా’ అన్నాను నేను ఆశ్చర్యంతో. ‘పుస్తకాల షాపులో పనిచేస్తున్నప్పుడు ఆమాత్రం ఉండదూ?’

‘ఓ! అలాగా?’ అంటూ కొంచెం జారాడతను.

‘గుడ్. దైవసాక్షిగా చెపుతున్నాను, నీవు బాగుపడితే చూచి సంకోషించేవాళ్లలో మొట్టమొదటివాణ్ణి నేను. కాని నీవు సంపాదించిందికాస్తా ఇతర్ల సాదరకోసం తగలెయ్యకుండా ఉన్నప్పుడే నాకు బాగుంటుంది. మరి వస్తానూ? గుడ్ బై’

రెండడుగులు వేసి మోహనరావు మళ్ళీ వెనక్కు వచ్చాడు. ‘ఆ! నా టైలర్ ఉన్నాడు ‘ఇస్మాయిల్.’ నీవు నూటు కుట్టించదలచుకుంటే అతని దగ్గర కుట్టించు. చాలా బాగా కుడతాడు. కావాలంటే నేనూ వస్తాను. ఖరీదైన గుడ్డ పాడు

చేస్తావేమో అని చెప్పాను. అంతే. తరువాత నీ ఇష్టం' అన్నాడతను నా చంకలోఉన్న పార్శ్వలను వ్రేలుపెట్టి చూపిస్తూ-

ఏడ్చేవాణ్ణిచూస్తే ఇంకా ఏడిపించ బుద్ధయిందట. అలావుంది మోహన్ రావుగాడివరకు. నిజానికిది అధిక ప్రసంగం కాదూ? నా విషయాల్లో వాడికెందుకు జోక్యం? అనవసరంగా ఇతర్ల వ్యవహారాల్లో తలదూర్చే వెధవ. నేను ఏ టైలర్ దగ్గర కుట్టించుకుంటే వాడికేం? వట్టి పోజుగాడు. బుర్రలేని బ్రూట్. ప్రొద్దునలేస్తే ఎవడినెత్తిని చేతులుపెట్టి బ్రతుకుదామా అని ఆలోచిస్తుంటాడు. అదే వాడి బ్రతుకు తెరువు. నా దగ్గర పది రూపాయలు బదులు తీసుకొని ఎంతకాలమైంది. ఇంతవరకు ఇచ్చిన పాపాన పోలేదు. ప్రతిపూట తిండిలేక, జేబులో కాని లేక నే నవస్థపడుతూంటే వీడేదో నామీద దయగలవాడిలా మాట్లాడతాడు. దమ్మిడి లేకపోయినా డాబుతో, దౌర్జన్యంతో, మోసంతో, ముఖంముందు పొగిడి బ్రతుకుతుంటాడు. వాడి ప్రవర్తనచూచి నాకు పట్టరానంత కోపం వచ్చింది. ఆ పది రూపాయలు ఎప్పుడిస్తావని గట్టిగా అడిగేశాను. కాని అతను సమాధానం చెప్పకముందే అలా ఎందుకడిగానా అని బాధ పడ్డాను. తిరిగి నేనే అతనితో 'తర్వాత ఇద్దవుగానీలే' అని సర్ది చెప్పాను. నాలో ఉన్న దౌర్భల్యం అలా చేయించింది. నాకు సిగ్గేసింది. అతని ముఖం చూడలేకపోయాను. అంతలో ఒక ఆడమనిషి మా ఇద్దరి మధ్యగుండా వస్తోంది. ఆ అవకాశం చూచి దూరంగా తొలిగాను. అలా తప్పుకొని అతన్ని చూడకుండా త్వరత్వరగా వెళ్లిపోయాను.

ప్రొద్దెక్కుతూన్న కొద్దీ, నాకు ఆకలి ఎక్కువైతోంది.

ఖాళీ జేబుల్లోకి హోటల్లోకి ఎలాపోను? ఏమీ తోచడంలేదు. పిచ్చి పుట్టినట్లుంది. యూనివర్సిటీ భవనందగ్గర కొంచెంసేపు నిలుచున్నాను. అక్కణ్ణుంచి సంత బజార్లోకి వెళ్ళి చాలసేపు అటూ ఇటూ తిరిగాను. కాళ్ళు పీకుతున్నాయి. మనస్సు స్వాధీనంలోలేదు. ఎక్కడికి వెళ్లాలి? ఏం చేయాలి? దినపత్రిక కార్యాలయం దగ్గరికి వెళ్లాను. పత్రికలు బయటిబోర్డు కంటించి ఉన్నాయి. వార్తలు చదువుతూ కొద్దినిమిషాలు గడిపాను. అక్కణ్ణుంచి హాస్పిటల్ రోడ్డున చాలదూరం నడిచాను. ఆ దాపులోనే అన్నపూర్ణగుడి ఉంది. గుడిముందున్న మంటపం మీద కూర్చున్నాను. అక్కడ ఒకరిద్దరు సాధువులుతప్ప మరెవ్వరూలేరు. సగరానికి దూరంగా ఉండటంవల్ల నిశ్శబ్దంగాఉంది. విశాలమైన ఆ విజనప్రదేశంలో విశ్రాంతి తీసుకున్నాను. మంటపంమీద పడుకుంటే చల్లగాలికి నిద్రపట్టింది.

నిద్రతేచేసరికి టైమెంతయిందీ తెలియలేదు. చాలసేపు నిద్రపోయాను. 'ఈపాటికి నాకధసంగతి తేలిపోయి ఉంటుంది. దేవుడిదయవల్ల అక్కడక్కడ తప్పులుపడలేదుకదా? కథ బాగుంటేమాత్రం అంగీకరిస్తారని నమ్మకమేమిటి? ఈ రోజుల్లో రచనలు అచ్చుకావాలంటే పత్రికలవాళ్ళకు రచయితలను గురించి గొప్పగాచెప్పే మరో పెద్దమనిషి మధ్యనఉండాలి. లేక పోతే బుట్టదాఖలే. ఈపాటికి నా కథకూడా బుట్టదాఖలా అయ్యేఉంటుంది. చెప్పేవాళ్లెవరై నా ఉంటే చెత్తరచనైనా అచ్చవుతుంది. నన్ను గురించి ఎవరు చెబుతారు?

కథను గురించి అనుమానం వచ్చేసరికి నా కాళ్ళు వణుకు పుట్టాయి. తలక్రింద పెట్టుకొని పార్కిల్ తీసుకొని మళ్ళీ నడక ప్రారంభించాను. ఒకఇంట్లోకితొంగిచూసాను. ఒంటిగంట

కావస్తోంది. నాలుగు గంటలు కాందే ఎడిటర్ దగ్గరికి వెళ్ళి లాభంలేదు.

ఆలోచిస్తున్న కొలదీ కథ అంగీకరిస్తారో లేదో అనే అనుమానం నాలో ఎక్కువైతోంది. 'నిలకడ లేనిమనస్సుతో, నిద్రమత్తులో నిమిషాలమీద కథ పూర్తిచేశాను. నిరుపయోగమైన చెత్తవ్రాశాను. బ్రహ్మాండమైన పనిచేసేనని భ్రమపడ్డాను. అయిదు రూపాయలొస్తాయనే ఆశతో ప్రొద్దుటినుంచీ గడిపాను..... నిరుపయోగం.... నిరుపయోగం.... అంతా నిరుపయోగమై పోయింది.

త్వరత్వరగా నడుస్తూ నగరపాలిమేరల్లోకి చేరుకున్నాను. గ్రామకంఠం భూములు, ఖాళీజాగాలు, వరిపొలాలు చుట్టూ కనపడుతున్నాయి. అక్కణ్ణుంచి ఆరోడ్డు పరిసర గ్రామాలకు పోతుంది. ఇక అక్కణ్ణుంచి వెనక్కు మళ్ళీ దామనుకున్నాను. నడిచీ నడిచీ అలిసి పోవడంచేత అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ వస్తున్నాను. రెండు గడ్డిబండ్లు ఎదురు పడ్డాయి. బండ్లవాళ్ళు తొట్లోకాళ్ళు బారచాపి పల్లె పదాలు పాడుకుంటూ పోతున్నారు. వాళ్ళకు తలగుడ్డలు కూడాలేవు. వాళ్ళ వైఖరిచూస్తే ప్రపంచమేమై పోయినా వాళ్ళకేం పట్టనట్లుంది. నన్ను తప్పకుండా పలకరించి ఏదో తమాషా చేస్తారనీ, నాబస్తి వాలకం చూచి పరిహాసంచేస్తారనీ అనుకున్నాను. అనుకున్నట్లే జరిగింది. నేను దగ్గరికి రాగానే వాళ్ళలో ఒకడు నన్ను పిలిచి ఇలా అన్నాడు.

‘నీ చంకలోదేంటి?’

‘దుప్పటి’ వినయంగా సమాధానం చెప్పాను, వెంటనే అతను నవ్వాడు.

‘ఇప్పుడెన్ని గంటలు కొట్టింది’ మళ్ళీ అడిగాడతను.

‘నాకు సరీగా తెలీదు. బహుశా మూడు గంటలైయుంటుందేమో!’ సుమారుగా టైంచెప్పాను. వెంటనే వాళ్ళిద్దరూ పకపక నవ్వుకుంటూ బండ్లు తోలుకపోయారు. అలా వాళ్ళు నా పక్కగుండా రివ్వున బండ్లు తోలుకపోయేటప్పుడు వాళ్ళ చేతులోఉన్న చెరకొల నా చెవులకు తగిలిందికూడా. మొత్తానికి వాళ్ళు నన్ను కాస్త పట్టిచూడందే వెళ్లలేదు.

అన్నపూర్ణ గుడిదగ్గర నాకో మనిషి ఎదురుపడ్డాడు. అతని చేతికి గడియారం ఉంది. టైమెంతయిందని అడగ్గా నాలుగు దాటెందని చెప్పాడు. ‘నాలుగు దాటెందా? అప్పుడే నాలుగు దాటెందా?’ నా గుండెలు దడ దడ కొట్టుకున్నాయి. వళ్ళంతా వణికింది. పరిగెత్తడం మొదలుపెట్టాను.

‘నాలుగుగంటలు కాగానే ఎడిటర్ వెళ్లిపోయిఉంటాడు. ఉదయం పదిగంటలనుండి పనిచేసినవాడు నాలుగు దాటెంతర్వాత ఆఫీసులో ఎందుకుంటాడు? కాగితాలు చూచి చూచి బుర్ర వేడెక్కిఉంటుంది. ఇది షికారుకు వెళ్లే టైము. గాలి పీల్చుకుందామని బీచికిపోయిఉంటాడు. ఇక నా కథసంగతి ఏమైందీ తెల్సుకోడానికి వీలేదు. ఇవాల్టికి నా పని వట్టిదే. మళ్ళీ ‘రేపురావాలి’ రేపటిదాకా ఆకలితో అలమటించాల్సిందే.

నేను పరుగుతీస్తున్నాను. ఒకటే పరుగు. నడుస్తూన్న జనాన్ని తోసుకుంటూ, అడ్డంవచ్చినవాళ్ళను అవతలికి నెడుతూ ఉరుకుతున్నాను. సమయం మించిపోయిందనీ, ‘సాధన’ ఆఫీసుకు సాధ్యమైనంత త్వరలోనే చేరాలనీ, వెళ్ళగలిగినంత వేగంతో వెడుతున్నాను. ఊపిరికూడా పీల్చడంలేదు. నేనలా ఉరుకుతోంటే మధ్య మధ్య కాళ్ళు మడతపడుతున్నాయి. వదు

లుగా ఉన్న నా బూట్లు జారిపోతున్నాయి. చంకలో ఉన్న దుప్పటి జారిపోకుండా అదిమిపట్టుకున్నాను. కార్లు, బండ్లు, బస్సులు అడ్డంవస్తున్నాయి. వాటికింద పడతానేమో అని భయపడడంలేదు. చేయ్యెత్తి 'ఆగండి, ఆగండి' అని అరుస్తూ పరుగుతీస్తున్నాను. గుట్టంబండ్ల కంటే కూడా ముందుపోతున్నాను. పోలీసుల ఈలలూ, పోకూడని దోవలు, ప్రభుత్వం రూల్సు, పెడప్రేయిన్సు, నేను వేటినీ పాటించడంలేదు. నేనాపదలో ఉన్నానని, నాకు ఘోరవిపత్తు సంభవించిందనీ, ఆ జనానికేం తెలుసు? నన్నొక పిచ్చివాడికింద జమకట్టి విచిత్రంగా చూస్తున్నారు. పకపకనవ్వుతున్నారు. నా కళ్ళకు ప్రపంచమంతా గిరుగిరుగుతున్నట్లు కనిపిస్తోంది.

ఆఫీసు తలుపులు తోనుకొని నాలుగు అంగల్లో మెట్లు ఎక్కేసి మేడమీద కెళ్లాను. ఆఫీసు గదితలుపు తట్టాను. జవాబులేదు. 'అతను వెళ్లిపోయాడు. ఏడిటర్ వెళ్లిపోయాడు' అనుకున్నాను. మరోసారి కొంచెం బలంగా తలుపు తోశాను. తలుపు తీసేడండి. గబగబ లోపలికి వెళ్లాను. 'సాధన' ఏడిటర్ కుర్చీలో కూర్చొని ఉన్నాడు. కలం చేతులోఉంది. ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. నావైపు తిరిగి తేరిపారచూచాడు. తల ఊపుతూ.

'ఓ! మీరా! మీకథ ఇంకా చదవలేదు' అన్నాడతను.

నా వంట్లోకి ప్రాణంవచ్చినట్లయింది. 'అమ్మయ్య. ఫర వాలేదు, నా రచన పనికిరాదని అనలేదు. ఇంకా వ్యవధిఉంది. నాకథ అంగీకరిస్తారనే ఆశఉంది'

'ఓ! దానికేంసార్! మీరు తొందర పనిలో ఉన్నారు.

నాకర్థమైంది. మీకు తీరుబడి అయినప్పుడే నిదానంగా చదవండి. మరేం ఫరవాలేదు'. అన్నాను నేను వినయంగా.

'అవును. తప్పక చూస్తాను. మీ అడ్రిస్ ఇచ్చారుగా తెలియపరుస్తాను' అన్నాడతను.

నాకు స్వంత అడ్రిసంటూ ఏమీలేదని చెప్పడం మరిచిపోయాను. ఎడిటర్ తన పనిలో నిమగ్నుడై నాడు. నేను మేడదిగి వీధిలోకి వచ్చేశాను. తిరిగి ఆలోచనలో పడ్డాను.

చల్లారిపోయిన ఆశ తిరిగి నాలో జ్వలించడం ప్రారంభించింది. నా కథ తప్పకుండా అచ్చవుతుంది. అయిదు రూపాయలొస్తాయి. అనుమానంలేదు. ఈ పోట్లాటలో నేనే గెలుస్తాను. అవును. విజయంనాడే.' నా మనస్సు స్వర్గానికి నిచ్చినలు వేసి దేవేంద్ర సభలో నాట్యం చేసింది.

ఈ రాత్రి తలదాచుకోడానికి నా కెక్కడై నాచోటుందా? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం దొరక్క రోడ్డు మధ్యలో ఆగాను. నే నెక్కడున్నదీ మరిచాను. సముద్రమధ్యంలో ఒక చట్రాతిమీద ఏకాంతగా నిలుచున్నాను. ప్రమాదాన్ని గుర్తింపజేసే దీపంలా ఉన్నాను. అలలపై అలలు అరుస్తూవచ్చి నన్ను ఢీ కొంటున్నాయి.

పత్రికలమేమీ కుర్రాడు అరుస్తూపోతూ నాదగ్గరికికొచ్చి ఆగాడు. 'పేపరు కొంటారాసార్! తాజా వార్తలున్నాయి' అన్నాడు పత్రికచేత్తో పుచ్చుకొని. ఒక్కక్షణం పత్రికవైపు చూచి అక్కణ్ణించి కదిలాను. నేను మళ్ళీ 'శంభు' పుస్తకాల షాపు సమీపంలో ఉన్నాను. చంకలోఉన్న పార్కింగ్ తీసి చేత్తో పట్టుకొని రోడ్డు మలుపు తిరిగాను.

సంతబజార్లోగుండా వెదుతూంటే ఆడమనిషి సంగతి

జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఆమె మళ్ళీ కనిస్తుండేమోనని త్వరత్వరగా నడవడం ప్రారంభించాను. సినిమా హాలు దాటి పెద్ద పోస్టాఫీసు ముందునుంచీ పోతున్నాను. 'పరమేశ్వరా! ఈ రాత్రి ఎక్కడ గడపాలి? పడుకోడానికి కాస్త జాగా దొరికితే బాగుండును! కాళ్ళు తేలిపోతున్నాయి. తేలిపోవూ మరి? ఎడిటర్ కోసం పరిగెత్తేటప్పుడు తెలియలేదుగాని ఇప్పుడది తలుచుకుంటే గుండె గుభేలుమంటోంది. ఎంత వేగంగా పరిగెత్తాను! రెండు రోజుల నుంచీ అన్నం తినకపోయినా నావంట్లోకి అంతసత్తువ ఎక్కణ్ణించి వచ్చిందో!'

బీచివైపు వెడుతున్నాను. ఫోర్టు దాపులో ఫుట్ పాత్ ప్రక్కగా రకరకాల పూల మొక్కలువేసి ఉన్నాయి. అక్కడ కూర్చున్నాను. కొంచెం కులాసాగా ఉన్నట్లనిపించింది. సాయంత్రం అవటంచేత చల్లని సముద్రపుగాలి వీస్తోంది. తిరిగి ఆలోచనలోపడ్డాను. 'ప్రొద్దటివరకూ ప్రొద్దుపుచ్చేమార్గం ఏమిటి? పోనీ గదికి వెడితే? ఊహు. ప్రయోజనంలేదు. వళ్ళు విరగొట్టినట్లుంది. కాళ్ళుపీకుతున్నాయి. అంతదూరంనడిచే ఓపిక లేదు. ఈ రాత్రికి గదికి వెళ్లేమాట ఉత్తది. ఇక్కడే ఎక్కడో కాస్త వసతి చూచుకోవాలి. గదికి వెళ్లాలనుకుంటేమాత్రం వెళ్లడం నా చేతుల్లోఉందా? మధ్యలో నామనస్సు ఎటు మారుతుందో?'

ఆలోచిస్తూ కూర్చునే సరికి వెనుకటి విషయాలు జ్ఞాపకానికి వచ్చాయి. అంతకుముందు నేనొక హోటల్లో గది అద్దె కుపుచ్చుకున్నాను. అక్కడున్న కొద్దిరోజులు చాలహాయిగా గడిపాను. విశాలమైన గది వేళకు వేడి వేడి అన్నం. కావలసినప్పుడు బోయ్ కాఫీ టిఫిన్ తెచ్చిపెట్టేవాడు. కాగితాలు బల్ల

మీద వేసుకొని వ్రాసుకుంటూ కూర్చునే వాణ్ణి. ఏవో కల
ల్లాగా, కళ్ళలో అలల్లాగా జ్ఞాపకం వస్తున్నాయి! అన్నమాట
అనుకునే సరికల్లా నా కావులింతలాచ్చాయి. అవును మరి. నా
కలా అలవాటై పోయింది. తిండి విషయం జ్ఞాపకం రాగానే
కడుపులో తిప్పతోంది. గంటెడు గంజై నా ఇప్పుడు నా కడు
పుకు సరిపడేట్లు లేదు. అన్న ద్వేషం పుట్టినవారు ఆటైకాలం
బ్రతకడంటారు! ఏమిటో మరి. నాకు బొత్తిగా అన్నహితవు తప్పి
పోయింది. నా ప్రకృతి విచిత్రంగా, విడ్డూరంగా మారిపోయింది!

చీకటిపడ్డ తరవాత ఎక్కడో. కాస్త చోటు దొరక్క
పోతుందా? ఇప్పుడప్పుడే తొందరేలేదు. ఇంకా చాల
టైముంది. అంతకూకాకపోతే ఏ అడవిలాంటి ప్రదేశంలోనై నా
తలదాచుకోగలను. మరేం భయంలేదు. నగరం నాలుగు పాలి
మేరలు నా అధీనంలోనే ఉన్నాయి.

ప్రక్కనఉన్న సముద్రం నిద్రమత్తులో ఉిగుతోంది.
ఓడలు నీటిమీద నెమ్మదిగా దున్నుకుంటూ జోతున్నాయి.
మధ్య మధ్య హార్బరులో బయలుదేరుతున్న స్టీమరుకూత విన
పిస్తోంది. ప్రొద్దు తల్లికడుపులోకిపోయింది. చల్లని సాయంత్రం.
చలికూడా ప్రారంభమైంది. నేను కూర్చున్నచోటు తడిగా
ఉంది. బాగా అలిసిపోయిఉండడంవల్ల నాకు కునికిపాట్లు ప్రారంభ
మైనాయి. అక్కడే తలవాలాను. కళ్లు మూతలుపడ్డాయి....

లేచేసరికి నా చుట్టూ బాగా చీకటయింది. మంచుపడ
డంచేత నా బట్టలు చల్లగా ఉన్నాయి. పార్కిల్ తీసుకొని
నడక ప్రారంభించాను. వేగంగా నడిస్తే కొంచెం చలి తగ్గు
తుందని త్వరత్వరగా నడుస్తున్నాను. సెక్రీటరీయేట్ భవనం
దగ్గరికి వచ్చాను. అక్కడ పోలీసు నిలుచునిఉన్నాడు. అవతలి

వైపు ముఖంపెట్టి నిలబడి ఉన్నాడు. అతనితో మాట్లాడాలని నాకెందుకో బుద్ధిపుట్టింది. నాలుగడుగులు ముందుకువేసి అతనికి చేరువగా వెళ్లాను. అతనిచేతిలో తుపాకిఉంది. భుజంమీద ఎత్తి పట్టుకొని సాల్యూట్ చేస్తున్నట్లుగా నిలుచునిఉన్నాడు. ఒక్క తుణం నిలబడి అతన్ని తేరిపారచూచాను. నావల్లు కంపించింది. అసలే పోలీసు. అందులో తుపాకిపట్టుకొని కాపలా కాస్తున్నాడు. తుపాకి కొన సూటిగా నాకు గురిపెట్టినట్లుగా ఉండడంచేత నాకు విపరీతమైన భయంవేసింది. మాట్లాడలేక పోయాను. మెల్లగా వెనక్కు నడిచాను. అతను చూస్తూడేమో అని ముఖానికి చెయ్యి అడ్డంపెట్టుకొని త్వరత్వరగా అక్కణ్ణించి వెళ్లిపోయాను.

టవర్క్లాక్ లో టైంచూస్తే తొమ్మిదిగంటలయింది. బాగా ప్రొద్దు పోయింది. నేను చాలసేపు నిద్రపోయానన్నమాట.

భవనాలు, బజార్లు, అంగళ్లు, అడ్డరోడ్లు అన్నీదాటి త్వరత్వరగా నడుస్తున్నాను. ట్రిప్లి కేన్ వెళ్ళేసరికి నా కో స్నేహితుని మాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. అవును. ట్రిప్లి కేన్ లో నాకు తెలిసిన ఆర్టిస్టు ఒకతను ఉన్నాడు.

అతను బొమ్మలు గీస్తుంటాడు. అతనితో నాకు బాగా పరిచయంఉంది. ఈ రాత్రి అతనితో ఉండిపోతే బాగుంటుందనుకొన్నాను. తెల్లవారేవరకు అతని గదిలో గడపవచ్చు. ఒక్క రాత్రి పడుకోడానికి బాగా ఇవ్వకపోతాడా?

స్నేహితుడి గదికివెళ్ళాను. తలుపుమూసి ఉంది. తలుపు మీద అతని పేరుంది. . . . ఆ ర్టిస్టు అదే అతనిగది. నేనేం పొర

పాటు పడలేదు. ప్రొద్దు పోయిందికదూ! పడుకొని నిద్రపోతుంటాడు. తలుపు తట్టాను. అతను తలుపు ఓరవాకిలిగాతీసి తొంగి చూసాడు. ఓ! అతను తాగినట్లున్నాడు. ముఖంబయటికి పెట్టగానే గుప్పన వాసన కొట్టింది. బ్రాండ్ వాసన.

‘గుడ్ ఈవినింగ్’ అన్నాను నేను.

‘గుడ్ ఈవినింగ్’. ఓ! నీవా? ఈ వరటప్పుడొచ్చావేం? చీకట్లో చిత్రంబాగా కనపడదు చిత్రం పూర్తియి పోయింది. కొన్ని మార్పులు కూడా చేశాను. చెరువు, ప్రక్కనే చెట్లు, గడ్డివాములు; చాలాబాగా తయారైంది. కలర్ లో ప్రింటు చేయాలి. గ్రాండ్ గా ఉంటుంది. నీవుదాన్ని లెటు వెల్తుర్లో చూస్తే లాభంలేదు.

‘రేపు పగలు చూద్దవుగాని.’ అన్నాడతను.

అవును. అతను డోసేనుకొని ఉన్నాడు. అంచేత నే నెవర్ననుకున్నాడో ఏమో! ఏదో తానుగీ స్వప్నబామ్మనుగురించి చెప్పాడు.

‘పోనీ ఊరిక ఒకసారి చూస్తాను’ అన్నాను నేను. ఆ పిక్కరు విషయం ఏమీ తెలియకపోయినా.

‘ఊహు. ఎంతమాత్రం వీల్లేదు. ఇప్పుడు చూస్తే బావుండదు. పైగా ఉంకోవిషయం’ అంటూ అతను ఇవతలి కొచ్చాడు. నా భుజంమీద చెయ్యివేసి నాలుగడుగులు అవతలికి తీసికెళ్లాడు.

‘ఏమిటంటే, లోపల ఒక అమ్మాయి ఉంది. ఫ్రెన్ గరల్. ఈ సాయంత్రమే సరదాగా తీసుకొచ్చి గదిలో పెట్టాను’ అన్నాడతను రహస్యంగా.

నాకతని వ్యవహారం అర్థమైంది. అంతా అర్థమైంది.

అవును మరి. ఏం చేస్తాడు! ఆర్టిస్టు, అందులో కుర్రాడు. కాస్త మనశ్శాంతికొసం, చిక్కుల్ని మరిచిపోవడంకొసం - ఓ చుక్క వేసుకున్నాడు. పక్కచూసుకున్నాడు.

‘ఓ! అలాగా! అయితే సరే - ఇప్పుడేం అక్కర్లేదులే. నే వెడతాను’ అన్నాను నేను రెండడుగులు ముందుకు వేసి.

‘శాంతిగా ఉన్నాడతను గదితలుపు వేసుకుంటూ.

మళ్ళీ తాడులు వడ్డాను. ‘కనుక ఇక్కడ కూడా పనికా లేదు. ఇక ఎక్కడికెళ్లా? ఊరిబయట శ్మశానంలాంటి ప్రదేశంలోతప్ప మరెక్కడా నాకు జాగా దొరికేటట్లు లేదు.’

హోటలు దగ్గర ఒక్కక్షణం నిలబడ్డాను. మూసివేయ బోతున్నట్లుంది. సామాన్లన్నీ సర్దివేస్తున్నారు. మిగిలిపోయిన పలహారాలు అక్కడేపడేసి ఉన్నాయి. వాటిపక్కం తెల్లని పెంపుడుపిల్లి కాబోలు పడుకొని ఉంది. అలాగేచూస్తూ కిటికీ దగ్గర కొంచెంసేపు నిలుచున్నాను. వంటగదిలో ఉండిపోయిన అన్నం, కూరలు పనివాళ్లు వళ్ళాల్లో వట్టుకపోతున్నారు. నా దగ్గరడబ్బుంటే దర్జాగా వెళ్లి భోంచెయ్యనూ? కళ్ళతో చూచి కడుపునింపుకున్నాను.

నడవలేక నడుస్తున్నాను. నగరం వెలువలికి చేరుకునే సరికి ఎంతోసేపు పట్టింది. అర్ధరాత్రి అయిఉంటుంది. ఎక్కడా జనసంచారంలేదు. ఎగుడుదిగుడు ప్రదేశాలు, ఇటుకలుకాల్చే బట్టీలు, ఇసుక దిబ్బలు, కయ్యలు గతుకులు ఉన్న ప్రదేశం అది. ఆ విశాలమైన ప్రదేశంలో నిలబడి ఎక్కడ పడుకుందామా అని నాలుగువైపులా చూచాను. ఒక ఇసుకతీన్నదాపులో కాస్త పొడిగాఉంది. పార్కింగ్ విప్పతీశాను. దుప్పటితీసి విదిలించి క్రిందపరుచుకున్నాను. పడుకున్నానేకాని పక్కకుదరలేదు.

చాలసార్లు అటూ ఇటూ పోర్లాను. నాచెవి కొంచెం నొప్పిగా ఉంది. ఆ బండివాడి కొరడా రాచుకపోయి కొంచెం వాచినట్లుంది. అప్పుడేమీ అనిపించలేదుగాని ఇప్పుడు చెవి నొప్పి వేస్తోంది. అంచేత అటుప్రక్క ఒత్తిగిలి పడుకోలేకపోయాను. నాబూట్లు ఊడతీసి దుప్పటికట్టిన కాగితంలోచుట్టి తలక్రిందపెట్టుకున్నాను. నా చుట్టూ అంధకారం అలుముకొని ఉంది. నేనా నిర్జన ప్రదేశంలో శవంలా పడిఉన్నాను. నిశాదేవి తన నల్లటి ముసుగులోకి నన్ను తీసుకొని నిశ్శబ్దంగా ముద్దుపెట్టుకుంటోంది. అంతా నిశ్శబ్దం... చరాచర సృష్టియావత్తు చలనం ఆగిపోయింది. సమస్త ప్రాణికోటి తమస్సులో మునిగిపోయింది. కాని, అనంతమైన ఆకాశం, అగాధమైన సముద్రం శాశ్వతమైన స్లోకాలు పఠిస్తున్నాయి. అనురాగ రాగాలు ఆలాపిస్తున్నాయి. అఖండ సంగీతం వినిపిస్తున్నాయి. గాలి నాదంతేని నాగస్వరాన్ని ఊదుతోంది. చూపులకందని దూరంనుంచి ఝం, ఝం అను ధ్వనులు వినిపిస్తున్నాయి. నిత్యమైనవి సత్యమైనవి ఇవిమాత్రం నిశ్శబ్దాన్ని చీలుస్తున్నాయి. చల్లని మెల్లని ఈ సంగీతం చాలసేపు విన్నాను. అవును. ఆ సంగీతం ఒక స్వరమేళనం. ఘూర్ణిల్లుతున్న గోళాల స్వరసమ్మేళనం..... అది కోటి నక్షత్రాల నాట్యం; శతకోటి నక్షత్రాల జంత్రవాద్యం.....

“కాదు. అదిసృష్టి సంగీతంకాదు. పాడుపడ్డ గుళ్ళల్లో గుడ్ల గూబల అరుపులు. నేను నరకంలో పడ్డాను” అంటూ వికృతంగా నవ్వాను. నా మనస్సు స్థిమితంగా లేదు. ఏదో చీకాకు కలవరం.

నేను మళ్ళీలేచి నిలబడ్డాను. నాకేమీ తోచడంలేదు.

అవయవాలు నా స్వాధీనంలో లేవు. అక్కడే ఆ చీకట్లో చాల సేపు అటూ ఇటూ తిరిగాను నామీద నాకే కోపం వచ్చింది. నన్ను చూచి నాకే భయంవేసింది. నా మీదనేను పోట్లాడాను. ఇలా తెల్లవారు ఝాముదాకా నన్నునేను కొట్టుకుంటూ తిట్టుకుంటూ గడిపాను. అప్పటికి అలిసిపోయి పడుకొన్నాను. చివరకు గాఢంగా నిద్రపట్టింది.

నేను లేచేసరికి చాల ప్రొద్దెక్కింది. మధ్యాహ్నం దాటివుంటుందనుకొన్నాను. ఇవాళకూడా మబ్బుపట్టి ఉండడం వల్ల సూర్యుడు అస్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాడు. దుప్పటి మడతపెట్టి కాగితంలోచుట్టి పొట్లం కట్టాను. వేడిచేయడంవలనో ఏమో నా కళ్ల వెంట నీరుకారుతోంది. నా కాళ్లు తిమ్మిరైక్కాయి. బూట్లు తొడుక్కుని మళ్ళీ పట్నంలోకి బయలుదేరాను.

అప్పటికి మూడుగంటలైంది. నా కాకలికావడంమొదలు పెట్టింది. కడుపులో విపరీతంగా మండుతోంది. చాల నీరసంగా, నిస్త్రాణంగా ఉన్నాను. నడవడానికికూడా ఓపికలేదు. అన్నం మాట జ్ఞాపకంవచ్చేసరికి డోకువస్తుందేమో అనుకున్నాను.

‘అన్నపూర్ణ విలాస్’ కు వెళ్లాను. అది మంచిహోటలు. చౌకగా భోజనంపెడతారు. హోటల్లో రేట్లు పట్టిక చదువుతూ నిలుచున్నాను. ఇడ్లీ, దోసె, గారె, కారంబూంది, ఉప్పా, ఉర్లగడ్డకూర పలహారాలన్నీ చౌక. రేట్లు వివరాలు చూస్తూ రెండునిముషాలసేపు నిలబడ్డాను. నోరు చప్పరిస్తూ చంకలెగ రేశాను. ఏరని ఏగానిలేదు. ఏంచేయను? అక్కణ్ణించి రైల్వే స్టేషనుకు వెళ్లాను.

నేను పూర్తిగా అలిసి పోయాను. అన్నం తినాలనే ఆ కాంక్ష. కడుపులో ఆరాటం ఎక్కువైంది. కాళ్ళు కుప్పగా

కూలిపోతున్నాయి. తూలి పడబోయాను. ఎలాగై నా ఆకలి బాధను నిగ్రహించుకోవాలని ప్రయత్నించాను. ఊహు. ప్రయోజనం కల్గలేదు. నిముష నిముషానికి నా పరిస్థితి మారిపోతోంది, చివరకు ఆ స్టేషనులో ఒకమూల కూలబడ్డాను.

నా మనస్సు విచిత్రంగా మారి పోతోంది. హఠాత్తుగా నా అవయవాలన్నీ వణకడం మొదలు పెట్టాయి. ఏదో చెప్పలేని బాధ. పంచప్రాణాలు పైకిలేచి పోతోంటే, సమస్త అవయవాలు తమ తమ స్థానాలు తప్పిపోతోంటే, ఎట్లా ఉంటుందో, అట్లా ఉంది ఆ బాధ.

నేను స్పృహతోటే ఉన్నాను. స్టేషన్లో జనంగోల నా చెవిని పడుతూనే ఉంది. నాకు పరిచయస్థుడొకతను నాముందు నుంచీ వెడుతున్నాడు. లేచి సెలబడి 'గుడ్ మార్నింగ్' అన్నాను. అతనూ 'గుడ్ మార్నింగ్' అంటూవెళ్లి పోయాడు. మరణబాధ అనుభవిస్తున్నా నాకు మనుష్యజ్ఞానం ఉంది. ఏమిటో ఈ వింతప్రకృతి అర్థంకాదు.

ఊరిబయట ఉడికిపోయిన శ్మశానాలవంటి ప్రదేశాల్లో పడుకుంటూ ఉండడంవల్ల నా ప్రకృతి ఇలా మారిపోయిందా? లేక రోజులతరబడి అన్నంలేకుండా రోడ్లవెంట తిరుగుతూ ఉండడంవల్ల ఈ విధంగా అయిపోయానా? న్యాయం ఆలోచిస్తే నేనీ రకంగా జీవించడంలో చీమంతైనా అర్థంలేదు. అసలు నేనెందుకు బ్రతికుండాలి? భగవంతుడుపెడుతున్న ఈ బాధలు—కాదు వీటిని నేనే సృష్టించుకున్నానేమో? లోకంలో నేనొక్కణ్ణే ఈ హీనస్థితికీ, విచిత్ర హింసకూ తగినవాణ్ణిలాగుంది. నేనే దేవుణ్ణి వరమడిగి దీన్ని తీసుకున్నానా? పుట్టుకోకుండా పుట్టెడు దుఃఖాన్ని వెంటమోసుకొని కెచ్చుకున్నానా? నాకై

నేనే ఈ కష్టాల్ని నా చుట్టూ కట్టుకున్నానా? ఏమో! ఏదీ తెలుసుకోలేకుండా ఉన్నాను.

✓ హఠాత్తుగా నాకో ఆలోచన తట్టింది. 'అమాంతంగా దుర్మార్గంలోకి దిగితే ఏం? ఈ దుప్పటి పట్టుకెళ్ళి తాకట్టుపెడితే రెండురూపాయలైనా వస్తాయి. రెండురోజులు కమ్మగాభోజనం చెయ్యవచ్చు. అయితే ఈ దుప్పటి నాదికాదు. హనుమంత రావుది. అతన్ని మోసంచేసినవాణ్ణి అవుతాను. అతను నాకు స్నేహితుడు, అయితే ఏం? ఆ మాటకొస్తే నన్నెంతమంది మోసంచేశారు? స్నేహితులు, బంధువులు, ఒకరేమిటి జగత్తే నన్ను మోసంచేసింది. ✓

తాకట్టువ్యాపారి షాపుదగ్గరికి వెళ్లేసరికి నా గుండెల్లో దడ ప్రారంభమైంది. మేడమిడికి వెళ్లేదు. షాపుకు ఎదురుగా వీధిలోనే నిలబడ్డాను. లోపలికి వెడదామా? వద్దా? మదనపడుతున్నాను. లోపల అనుమానం, భయం, బాధ, పిరికితనం—అవును. ఇంకా నాలో చైతన్యం నశించలేదు. ప్రపంచమనే బురదనీటి సముద్రంలో నా జీవితనౌక కొట్టుక పోతోంది. తుఫానుల్లో, సుడిగుండాల్లో చిక్కుకొని తుత్తునియలు కాబోతోంది. అయినా ఇంకా ఆ ఓడలో మంచి, మర్యాద, నీతి, న్యాయం, పరువు ప్రతిష్ట అనే దీపాలు ఆరిపోకుండా వెలుగుతూనే ఉన్నాయి.

పట్టెడు మెతుకుల కోసం పరాయివాణ్ణి వంచించడం నీచంకాదూ? ఇతర్ల సొమ్ము అపహరించి తన పొట్టనింపుకోవడం కంటే పాపం ఏముంటుంది? ఉహు. వీల్లేదు. నా అంతరాత్మ అంగీకరించడంలేదు. అలాంటి పని నా జీవితంలో ఎప్పుడూ చెయ్యలేదు. ఈ తుచ్చమైన పనిచేస్తే మర్యాదకు ఒకమచ్చ

ఏర్పడుతుంది. నా మనస్సులో ఒక మాననిపుండు బయలుదేరుతుంది. ఇలా చేయడంవల్ల నన్ను నేనే మోసంచేసుకున్నవాణ్ణి అవుతాను. వీల్లేదు. ఎంతమాత్రం వీల్లేదు. నా మనస్సంగీకరించనివని నే నెన్నడూ చేయను. చేయలేను. నా దగ్గర డబ్బున్నప్పుడు హనుమంతరావుకు చాలసార్లు అడక్కుండానే ఇచ్చాను. అతని దుప్పటి వాడుకున్నందుకు ఒక అయిదురూపాయలైనా ముట్టచెప్పాలి. దుప్పటి అతనికి తిరిగి ఇచ్చేయాలి. అసలు పరాయివాడి వస్తువు స్వంతంలాగా చేతులో పట్టుకొని తిరగటమే నాకు సిగ్గుగా ఉంది. తల కొట్టేసినట్లుంది. దానికి తోడు ఇలాంటి నీచానికి పాల్పడతానా?

తప్పకుండా మంచిరోజులొస్తాయి. టైం బాగుంటే ఏదో ఓదారి కనిపించకపోదు. ఏదోరకంగా సహాయం లభించకపోదు. నేను పనికోసం దరఖాస్తుపెట్టిన బట్టలకొట్టు దాపులోనే ఉంది. అప్లి కేషన్ పెట్టితర్వాత అతని దగ్గరికి నేను వెళ్లలేదుగా? నాదరఖాస్తు ఏమైందని గంటగంటకు అతన్ని నేను తొందర పెట్టానా? గొంతుమీద కూర్చున్నట్లు తొందర పడ్డానా? అట్లా అని ఆలస్యంచేసానా? అప్లి కేషన్ పోస్టులో పంపకుండా స్వయంగావెళ్లిమాట్లాడితే ఏ సంగతి తేలిపోయేదే!

ఈసారైనా నా కార్యం గట్టెక్కవచ్చు. నా అదృష్టం కలిసిరావచ్చు. అదృష్టం ఒక్కొక్కప్పుడు అనుకోకుండా, ఆలస్యంగా, అడ్డదారిన వస్తూంటుంది.

అంతా అయిపోయి అంతిమక్షణాల్లోఉన్నా, నాలో ఏదో ఆశ పీడిస్తూనే ఉంటుంది. ఆ ఆశతోనే కాళ్ళీడ్చుకుంటూ బట్టలకొట్టుదగ్గరకు బయలుదేరాను.

యజమానితో ఎలా మాట్లాడితే బాగుంటుంది? ఏమని

చెప్పను? బహుశా అతను మంచివాడై ఉండొచ్చు. అతని మనస్సు పొర్లిందీఅంటే నే నడక్కుండానే ఒక రూపాయి అడ్వాన్సు యిచ్చి నన్ను పనిలో చేరమంటాడు. వర్తకుల్లో చాలామంది తమ తప్పుడు వ్యవహారాలు సద్దుబాటుచేసుకో వడంకోసం తరచు ఇలా చేస్తుంటారు.

షాపు దగ్గరికి వెళ్లాను. నా బ్రాజరు దుమ్ముకొట్టుకొని మరీ అసహ్యంగా ఉంది. అక్కడక్కడ ఉమ్మిలో తడిచేసి దులుపుకున్నాను. అలా చేయడంవల్ల కొంచెం శుభ్రంగా కన బడుతుందని ఆశ. కొట్లో అడుగుపెట్టాను. మొదట్లోనే ఉన్న ఒక బట్టలబీరువా చాటున నా చేతిలో ఉన్న పార్కిల్ దాచి పెట్టాను. పెద్దమనుషుల దగ్గరికి వెళుతున్నాను. - అందులో ఉద్యోగంకోసం. కొంచెం మర్యాదగా ఉంటుందని అలాచేసాను. నేను లోపలికి వెళ్లేసరికి ఒక ఆయన కాగితాలతో సంచులు తయారుచేస్తున్నాడు.

‘కన్నయ్య చెట్టిగారున్నారా?’ అన్నాను నేను అతన్ని చూచి.

‘నేనే కన్నయ్య చెట్టిని.’ తేరిపారచూస్తూ సమాధానం చెప్పాడతను.

‘ఓ! అలాగా! నేను పలానా మనిషిని. (పేరు చెప్పాను.) ఉద్యోగంకోసం దరఖాస్తుపెట్టాను. ఏమైందో తెలుసుకుందామని’ నా పేరు రెండునాల్గు ఉచ్చరిస్తూ అతను పెద్దగా నవ్వుడం మొదలుపెట్టాడు.

‘ఇదిగో చూడు.’ అంటూ అతను తన జేబులో ఉన్న నా అప్లి కేషన్ బయటికి తీసాడు. ‘ఏమయ్యా, నీకు తారీకులు

వెయ్యడంకూడా చేతకానట్లుండే! దరఖాస్తులో 1848 అని వేశావు. నా మాట అబద్ధమేమో చూడు.' అంటూ అతను మళ్ళీ పెద్దగా నవ్వాడు.

'అవును సార్. అదేదో పొరపాటుంది.' అన్నాను నేను తడబడే గొంతుకతో. నా మనస్సు బెడరిపోయింది. వళ్ళంతా చెమటపట్టింది. తారీకు అలా ఎందుకువేశానో తెలియకపోయినా చేసిన తప్పు ఒప్పుకున్నాను.

'చూడు. నాకు క్షుణ్ణంగా లెక్క-తెలిసిన మనిషి కావాలి. ఇలా అంకెలు తప్పువేస్తే నా అక్కొంట్లు ఏం రాసి పెడతావ్?—నీ దస్తూరి ముత్యాల్లాగా ఉంది. అంకెలుకూడా ముచ్చటగానే ఉన్నాయి. కాని—' ఆ తరువాత అతనేమీ చెప్పకుండా తిరిగి 'కాగితపు సంచులు కట్టుకోవడం ప్రారంభించాడు. నే నొక్కక్షణం ఆగి ఇలా అన్నాను.

'అవును క్షమించండి. ఏదో పొంపాటు జరిగింది. ఇక ముందలా ఎప్పుడూ జరగదు. ఏదో చిన్నతప్పు చేశాను. దాని వల్ల అక్కొంట్లు వ్రాయడానికి పనికిరానంటే ఎట్లా చెప్పండి.'

'లేదు. నేనలా అనడంలేదు. అడ్వర్టైజ్మెంట్లు ఇచ్చాను. నా కత్యవసరమైన నీ దరఖాస్తు రాకముందే మరొక మనిషిని కుదుర్చుకున్నాను. అంతే.' అన్నాడతను నింపాదిగా.

'కనుక ఇప్పుడు ఉద్యోగం ఖాళీలేదంటారు. అంతేనా!'

'అవును.'

'హా. సరే. అయితే ఇక నేను చెప్పేదేమీలేదులెండి' అంటూ నిట్టూర్పు విడిచాను.

'మరేమీ అనుకోకండి. మళ్ళీ ఏదైనా —'

'సెలవు — నమస్కారం' అన్నాను నేను.

నాకు చెప్పలేనంత కోపం వచ్చింది. ఏదో వెర్రిఆవేశం నన్నావరించింది. పళ్లు కొరుకుతూ నా పార్సీల్ తీసుకున్నాను. ఫుట్ పాత్ మీద నడుస్తున్న జనాన్ని ఘోసుకుంటూపోతున్నాను. నాలో ఏదో వశుబలం ప్రవేశించింది. వచ్చే పోయే జనాన్ని గమనించడంలేదు. నా ఇష్టంవచ్చినట్లు వాళ్ళమీద పడుతూ నడుస్తున్నాను. ఈ నా పిచ్చిప్రవర్తనచూచి ఒకతను నన్నావు చేశాడు. నేను అతనినై పుతిర్లి 'ఏవో అర్థంలేనిమాటలతో వెర్రి కేకలేసాను. కోపాన్ని ఆపుకోలేకపోయాను. పిడికిలి బిగించి అతని మూతిమీద గట్టిగా అదిమివట్టి ఘోసేశాను.

వెంటనే అతను పోలీసువాణ్ణి కేకవేశాడు. అప్పుడు నేను రెండడుగులు వెనక్కువేసి చేతులుదించుకొని మామూలు మనిషిలా నిలబడ్డాను. పోలీసు రాలేదు. అతనొక్కక్షణం నా వైపు చూస్తూ నిలబడి ఆ తరువాత తనదోవన తాను వెళ్ళి పోయాడు.

ఏమిటి నేనే చేస్తున్న పిచ్చిచేష్టలు? తమ ప్రయత్నాలు విఫలమైన ప్రతివాడు ఇలా చేస్తూ ఉంటాడా? నేను తారీకు అలా ఎందుకు వేశాను? 1848. పాడు సంవత్సరం. ఆ పిశాచి సంవత్సరానికి నాకూ సంబంధం ఏమిటి? నేనీ విధంగా వస్తు లతో ఎంతకాలం గడపాలి? నా కడుపులో ప్రేగులు పురుగు ల్లాగా అటూఇటూ తిరుగుతూ అరుస్తున్నాయి. నాజాతకంలో ఒక్క మంచిరోజై నా వస్తుందని ఘోషించడంలేదు.

నేను రోజుకు రోజు శారీరకంగా, మానసికంగా క్రుంగి పోతున్నాను. రానురాను. నా మంచితనం, మర్యాద అడుగంటి పోతున్నాయి. అనేక దుర్బుద్ధులు పుడుతున్నాయి. అద్దె ఇవ్వ కుండా, అప్పులు తీర్చకుండా అనేకమందిని పీడిస్తున్నాను. ఇతర్ల

వస్తువులు అరువు తెచ్చుకొని వాడుకొనడమే కాకుండా, వాటిని అమ్మివేయడానికి కూడా సిద్ధపడుతున్నాను. సిగ్గు, బిడియం, అభిమానం, ఆత్మగౌరవం అన్నీ పోతున్నాయి. కనికరం కూడా నశించి నామనస్సు కఠిన శిలగా మారిపోతోంది. నేను వతనమై పోతున్నాను.

నా అంతఃకరణంలో మాలిన్యం ప్రోగవుతోంది. చెడు తలంపులు జాస్తి అవుతున్నాయి. పైన భగవంతుడు ప్రతిక్షణం నన్ను కనిపెడుతూ ఉన్నాడు. కళాస్వరూపుడైన ఈశ్వరుడు తనసృష్టి సూత్రాలప్రకారం క్రమబద్ధంగా నేను నాశనం అవుతున్నానో లేదో అనిచాల జాగ్రత్తగా ఒకకంట నిఖాడించి చూస్తున్నాడు. నా వినాశనానికి మధ్యలో విఘ్నం రాకుండా వేయివిధాల ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

ఇలా జరుగుతూఉన్నప్పటికీ నరకంలో యమకింకరులకు నాపై కోపంగా ఉంది. వాళ్లు కోరలు తెరచుకొని భయంకరంగా నావైపు చూస్తున్నారు. నన్ను పట్టి చీల్చి భక్షించాలని గుటకలు మ్రింగుతున్నారు. అసలు ఆ యమకింకరులకు 'నా మీద ఇంత కోరిక ఎందుకో తెలుసా? నేను త్వరగా నాశనం కాలేదని. నేనొక నాలుగుగంటల్లో నాశనమైపోయినట్లయితే వాళ్లకు సంతోషంగా ఉండేది! అలా కాకుండా నేను పూర్తిగా నశించిపోవడానికి ఏళ్ళతరబడి పడుతోంది. పాపం వాళ్లు ఎంత కాలమని నా కోసం కనిపెట్టుకొని ఉంటారు? అంచేతనే వాళ్ళకు నా మీద పట్టరాని కోపం, ద్వేషం. మరి దానికి నే నేం చెయ్యను. చావుమాత్రం అంత సులభంగా వస్తుందా? చచ్చేంత తప్పు చెయ్యాలి. ఘోరమైన పాపం, క్షమించరాని పాపం చెయ్యాలి. అట్లాంటి మహాపాపంచేసిన మరుక్షణంలోనే భగ

వంతుడు తన న్యాయప్రకారం నన్నీలోకంలోంచి వెళ్లగొడతాడు. నేను పాతాళంలో పడిపోతాను

నేను కాలు వడిచేసి త్వరత్వరగా పోతున్నాను. అలా వెడుతూ వెడుతూ అనుకోకుండా హఠాత్తుగా ఎడమవైపు తిరిగాను. వీధిలో మొదటి ఇల్లు నన్నాకర్పించింది. అందమైన మేడ. వాకిలిముందు పందిరివేశారు. రంగురంగుల లైట్లు వెలుగుతున్నాయి. రకరకాల అలంకారాలు చేశారు. నాకేదో ఆవేశం, ఆగ్రహం కలిగాయి. నే నెక్కడా ఆగలేదు. ఒక్క ఊణంకూడా ఆలోచించలేదు. ఆ దేవిడిముందు పరచిన తివాచీలు, ద్వారానికి చేసిన శృంగారాలు నా మనస్సులో మెరుపుల్లా మెరిశాయి. మాట్లాడకుండా గబ గబ మెల్లెక్కి పైకెళ్లిపోయాను. సరీగ్గా రెండో అంతస్తులోకివెళ్లి ఆగాను. అక్కడి తలుపు లోపలగడియవేసిఉంది. గోడకుఉన్న 'కాలింగ్ బెల్' గట్టిగా నొక్కాను. అలా నేనా ఇంట్లోవాళ్ళను ఎందుకు పిలిచానో అర్థంకాదు.

వెంటనే ఒక అందమైన యువతి తలుపు తీసింది. తెల్ల చీర కట్టుకొని ఉంది. ఆమె ఒక నిమిషం నావైపు ఆశ్చర్యంగా చూచింది. ఆ తరవాత తల ఊపుతూ ఇలా అంది.

'అంతా అయిపోయింది. ఏమీ మిగిలేదు' అలా అంటూనే ఆమె తలుపువేసుకోబోయింది.

నేనొక పశువులాగా హోసుకుంటూ పైకి వెళ్ళాను. ఇలా ప్రవర్తించడానికి నన్నెవరు ప్రేరేపించారు? పైగా ఆమె నేనొక బిచ్చగాణ్ణి అనుకుంది. అందుకనే మరేమీ గడబిడ చేయకుండా వెళ్ళి పొమ్మన్నది.

తక్షణమే నాకు తెలివొచ్చింది. చేసినపని తప్పని తెలుసు

కున్నాను. వెంటనే తలవొంచి వినయంగా ఆమెతో ఇలా అన్నాను.

‘క్షమించండమ్మా. గంట గట్టిగా మ్రోగించాను. అది నాకు తెలియదు. కొత్త. మరేమీ అనుకోకండి. ఒక ఆఫీసరు గారు. ఆయనకిద్దరు చిడ్డలు. వాళ్ళను రోజూ బడికి తీసుక వెళ్ళడానికి ఒక బంట్రోతు కావాలన్నారు. వారుండే ఇల్లు ఇదే నాండీ?’

నేనబద్ధమాడాను. నే చెప్పిన కల్పనా కథ ఆమె కర్థం కాలేదు. ఇదేమిటా అని ఆలోచించుకొని ఒక నిర్ణయానికి రావడం కోసం ఆమె కొంచెంసేపు ఆలాగే నిలుచుంది. చివర కామె ఇలాఅంది.

‘లేదు. ఇక్కడెవరూ ఆఫీసరు లేరు’

‘లేనూ? ఆయన కిద్దరు పిల్లలున్నారు. రోజూ రెండుగంటలపని. అర్థరూపాయి ఇస్తానన్నారు.’ అన్నాను నేను.

‘లేదు. ఇక్కడెవరికీ పిల్లలేరు’ అన్నదామె తిరిగి.

‘ఓ! అలాగా! అయితే పొరపాటుపడ్డాను. క్షమించండి. బహుశా క్రిందిభాగంలో ఉన్నారేమో! నాకు తెలిసిన మనిషి ఒకతనున్నాడు. అతన్ని ఆ పనిలో కుదుర్చుదామని వచ్చాను. నాపేరు... మరి వస్తాను. శేలవు.

ఆమె చిరునవ్వు నవ్వింది. ఆమె బుగ్గలు కెంపుల్లాగా ఎర్రబారాయి. నేను మెట్లుదిగి క్రిందికివెళ్లిపోయేంతవరకూ నన్ను తేరిపారచూస్తూ ఆమె అక్కడనే నిలుచొని ఉంది.

నాకు మళ్ళీ. మామూలు జ్ఞానంవచ్చింది. మనస్సు నిర్మలంగా ఉంది. జరిగిన విషయం తలుచుకుంటూ నడుస్తున్నాను. ‘ఇవాళ ఏమీ మిగల్లేదు పో’అని ఆమె అన్నమాటలు

నా గుండెల్లో ఈ పెల్లగా పొడుస్తున్నాయి. ఆ మాటలనుకుంటే నా తలమీద రాళ్ళవాస కురుస్తున్నట్లుంది. చివరకు నా బ్రతు కెందాకా పోయిందీ? ఇకనన్నెవరై నా 'అడుగో బిచ్చగాడు పోతున్నాడు పిలవండి' అనవచ్చు. నన్ను దొడ్డివాకిట్లో నిలబెట్టి వాళ్లు తిన్న విస్తళ్లు నా ముఖాన పారెయ్యవచ్చు.

మొదలియూర్ వీధిలో హోటల్ ముందు నిలబడ్డాను. పలహారాలు, అప్పుడే తయారైన భోజనపదార్థాలు మంచి సువాసనకొడుతున్నాయి. కొంచెంసేపు నిలుచున్నాను. హోటల్ లోకి వెళ్లబోయాను. నాలుగడుగులు వేసింతర్వాత నాకు మతి తెలిసింది. వట్టిచేతుల్తోవెళ్ళి ఏంచెయ్యాలి? వెంటనే వెనక్కు మళ్ళి రోడ్డుమీదికొచ్చేశాను.

మార్కెట్టుప్రాంతంలో చాలసేపు తిరిగాను. కూర్చుందా మన్నా ఎక్కడ జాగాదొరకలేదు. ఎక్కడచూచినా జనం. ఎటువెళదామన్నా వీలుచిక్కలేదు. చివరకు మార్కెట్టుకు ఎదురుగాఉన్న సత్రంముందు కాస్త సర్దుకొని కూలబడ్డాను. కూర్చున్నా నేకాని కుసికిపాట్లు వస్తున్నాయి. ఎట్లా పడుకోను? ఎక్కడ పడుకోను? అక్కణ్ణుంచిలేచి మళ్ళీ తిరగడం మొదలు పెట్టాను. బజారు పంపులో కాసిని నీళ్లు త్రాగాను. కాళ్ళీడ్చు కుంటూ ప్రతి గడపముందు ప్రతి అంగడి దగ్గర నిలబడుతూ పోతున్నాను. వచ్చే పోయే ప్రతి మనిషిని, అటూ ఇటూ తిరుగుతూన్న ప్రతి బండిని పరీక్షగా చూస్తున్నాను. ఉండిఉండి నా తలంతా పగులగొట్టుకపోతున్నట్లునిపించింది. తల్లో ఏదో దహించుకపోతున్నట్లుగాఉంది. నా కణతలు కటకటలాడుతూ కొట్టుకుంటున్నాయి. నేను త్రాగిన నీళ్లు ఇమడవేమోనని భయంవేసింది. డోకు వస్తున్నట్లునిపించింది. అలా నడుస్తూ

మధ్యలో ఒకటి రెండుసార్లు కక్కున్నాను. నడిబజార్లో ఇలా డోక్కుంటూ ఉంటే ఎవరైనా చూస్తారేమో అని భయం వేసింది. బలవంతంగా డోకును ఆపుకుంటూ మధ్య మధ్య ఆగుతూ నడుస్తున్నాను.

చర్చి దగ్గర జనమెవ్వరూలేరు. అక్కడ కూర్చున్నాను. నా తల రెండుచేతుల్తో పట్టుకొని మోకాళ్ళమీద వంచుకొని కూర్చున్నాను. అలాకూర్చున్నప్పుడు నా గుండెల్లోమంట కొంచెం తగ్గినట్లునిపించింది. నాకు కొంచెం దాపులో చెప్పలు కుట్టే అతను కూర్చుని ఉన్నాడు. కొంచెం వయస్సుమళ్ళిన మనిషి. అతన్ని నేనెప్పుడో చూచినట్లుంది. “బహుశా అతను నన్నెరుగునేమో? అతన్ని పలకరించి నా స్థితంలా చెపితే? యమయాతనలు అనుభవిస్తున్నానని, బ్రతకడమే కష్టంగా ఉందనీ, అతనితో చెపితే నాకు కాస్త మనశ్శాంతి కలుగుతుందేమో? ఛీ. సిగ్గులేకుండా అతన్నేమని పలకరించను? అత నెవరో నేనెవరో? అసలు నన్నతను ఎరుగునో లేదో!”

హఠాత్తుగా నా దగ్గరున్న ‘బ్లేడు’ మాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. చొక్కా జేబులో చెయ్యిపెట్టి వెతికాను. కనిపించ లేదు. గుండెలు కొట్టుకున్నాయి. నింపాదిగా కోటుజేబులో చూచాను. బ్లేడు; బ్లేడుతోపాటు కొన్ని పోస్టుస్టాంపులు చేతిలో కొచ్చాయి. వాటివైపు పరీక్షగా చూచాను. అవును. నా బ్లేడు ఉంది. మరికొన్ని తపాలాబిళ్ళలుకూడా దొరికాయి. ఎక్కడవీ స్టాంపులు? లెక్కపెట్టాను. నాలుగు బిళ్ళలు. అన్నీ మూడుకాస్త బిళ్ళలే. మొత్తం మూడణాల ఖరీదు. బుక్ పోస్టులో రచనలు పంపడంకోసం ఎప్పుడో కొనిఉంటాను. కోటుజేబులో పడేశాను. ఆ స్టాంపుల్ని అన్నివైపులకూ

తిప్పతూ అనేకసార్లు లెక్కపెట్టుకొన్నాను! మూడణాల స్టాంపులు, అణా బ్లేడు. మొత్తం నాలుగణాలు. పావలాఖరీదు చేసే నా వస్తువుల్ని ఒక పెద్ద ఆస్థిలాగా చూచుకొన్నాను. వీటి నెవరికై నా ఇస్తే డబ్బివ్వరూ? నాకు తెలిసినతను బ్యాంకులో పనిచేస్తున్నాడు. 'అతనికిస్తే తప్పకుండా పావలా వస్తుంది. బేడా టిఫిను, బేడా కాఫీ. అతను బ్యాంకునుంచి ఆరుగంటల కొస్తాడు. అతని భోజనం 'రామవిలాస్' హోటల్లో. రాత్రికి అతన్ని అక్కడ కలుసుకుంటాను.'

ఇలా ఆలోచించుకుంటూ చాలసేపు కూర్చున్నాను. చర్చి ప్రక్కనఉన్న చెట్లనుంచి బలంగా గాలి వస్తోంది. ప్రొద్దు కూకుతోంది.

కోటుగుండీలు సవరించుకొని పెట్టుకొన్నాను. నా బూట్లు ఒకసారి విప్పతీసి మళ్ళీతొడుక్కున్నాను. 'రామవిలాస్' హోటల్ వైపు నడవడం మొదలుపెట్టాను. నేను తిన్నగా రామవిలాస్ హోటల్ చేరుకునేసరికి ఏడుగంటలు దాటింది. హోటల్ బయట నిలబడి వచ్చే పోయే మనుషుల్ని చూస్తున్నాను. చాలసేపు అలా గడిపాను. ఎనిమిదిగంటలైంది. బ్యాంకు గుమాస్తా కనిపించాడు. గొంతెత్తి పెద్దగా పిలిచాను. అతను దగ్గరికిరాగానే చేతులోఉన్న పోస్టుస్టాంపులు, షేవింగ్ బ్లేడు అతనికిచ్చాను.

'చాలా బాధల్లో ఉన్నాను బ్రదర్. కాస్త సహాయం చేద్దా? నా దగ్గరున్న యావదాస్థి ఇదే. ఇవి నీవు తీసుకొని ఓ అర్ధరూపాయి ఉంటే ఇవ్వు. నీకు కావాలంటే, తిరిగి రెండు మూడు రోజుల్లో ఇచ్చేస్తాను.' అన్నాను నేను.

'I am sorry Brother, నా దగ్గర చిల్లిగవ్వ లేదు. జీతం రాలేదు. అన్ని చోట్ల బాకీలుచేశాను. నా మాట అబద్ధమేమో చూడు' అంటూ అతను జేబులోంచి పర్పుతీసి నా కిచ్చాడు.

పర్పులో ఏముంది? అతని గది తాళంచెవి, ఒక భోజనం టికెట్టు, నిజమే. అతని చిన్న విషయానికి అబద్ధమాడాడని అనుకోను. 'సరే. పోనీలే ఏంచేస్తాం? ఇబ్బందిగా ఉంది. ఒక పావలా అయినా సర్దుతావేమో అని అడిగాను' అంటూ నేను వెనక్కు తిరిగి వెళ్ళిపోబోయాను. అతను నన్ను పిలిచాడు. 'ఇదిగో. ఇవి నా కెందుకు? తీసుకెళ్లు' అంటూ స్టాంపులు, బ్లెడు నాకివ్వబోయాడు. 'అక్కర్లేదులే. నీ దగ్గరే ఉంచుకో. అవి నేనేం చేసుకుంటాను? ప్రస్తుతం నా యావదాస్థి అదే. అదెవరి దగ్గరున్నా ఫరవాలేదు' అంటూ నే నక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోయాను.

నా కళ్ళపెంట నీళ్లు కారుతున్నాయి. వెక్కి-వెక్కి ఏడుస్తున్నాను. దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేక పోతున్నాను. జేబుగుడ్డతీసి నోట్లో తురుముకున్నాను. నాలోనేను ఏడుస్తూ ఆ బజారు లోనే అటూఇటూ రెండుమూడుసార్లు తిరిగాను. నా మీద నాకే జాలివేసింది. నన్ను చూచుకొని నాకే ఆశ్చర్యంవేసింది. 'పరమేశ్వరుడా! నేనొక దౌర్భాగ్యుణ్ణి; ప్రభూ! నన్నెందుకు పుట్టించావు? ప్రభూ! నన్నెందుకు పుట్టించావు?' అని పెద్దగా అరిచాను.

కాలం నడవడంలేదు. ఎంతో కష్టంమీద ఒక గంట గడిచాను. మార్కెట్టుప్రాంతంలోకి వచ్చాను. మెట్లమీద, గట్లమీద కూర్చుని చాలసేపు ప్రొద్దుపుచ్చాను.

'నాకిక తిరగటానికి శక్తి లేదు. ఎక్కడో పడుకోవాలి.

ప్రాద్దుపోతోంది. చలికూడా ఎక్కువోతోంది' లేచి మళ్ళీ చర్చివైపు వెళ్ళాను. అక్కడ నిశ్శబ్దంగానే ఉంది. చర్చిముందు రోడ్డుమీద ఒక ప్రక్కగా పడుకున్నాను. నా ప్రాణాలు ఎక్కడో ఉన్నాయి. కళ్ళు తెరిచి ఉంచలేకపోయాను. క్రమ క్రమంగా వీధుల్లో అలజడి తగ్గుతోంది. అంగళ్లుమూసివేశారు. అందరూ ఎవరి ప్రదేశాలకు వాళ్ళు వెళ్ళిపోతున్నారు. నాకు కునుకువట్టింది.

నన్నెవరో తట్టిలేపారు. కళ్ళు తెరిచి చూచాను. అతను పోలీసు. నాకు భయంవేసింది. నోటివెంట మాటరాలేదు.

'నీ వెక్కడుంటున్నావ్?' అని అడిగాడతను.

ఒక్క ఊణం ఏం చెప్పాలో అని తడబడ్డాను. చివరకు నేనుండేగది చెప్పాను. అతనొక్క నిమిషంసేపు అలాగే నా వైపు చూచాడు.

'నే నేమన్నా తప్పుజేశానా?' నేనే అడిగాను.

'అవును. నీవిక్కడపడుకోకూడదు. రోడ్డుమీద పడుకోడానికి రూల్సు ఒప్పుకోదు. అయినా ఏమంత కష్టం? గది ఉందని చెప్పావుగా! వెళ్ళిపో. ఇప్పటికే చాలప్రాద్దుపోయింది. చలిగాకూడ ఉంది' అన్నాడతను.

నేను లేచి బట్టలుదులుపుకొని అక్కణ్ణించి బయలుదేరాను. నాగది చేరుకునేసరికి ఎంత టైం వట్టిందో చెప్పలేను.

నేను గదికి చేరుకున్నా. మామూలుగా వీధివాకిలి దగ్గరిగా వేసిఉంది. నెమ్మదిగా లోపలికి ప్రవేశించాను. నాగుమణి ఇంట్లో అందరూ నిద్రపోతున్నట్లుంది. లోపల గడియారం మాత్రం టిక్, టిక్ మని ధ్వనిచేస్తోంది. నా బూట్లువిప్పి చేతిలో పట్టుకున్నాను. శబ్దం చేయకుండా నెమ్మదిగా మేడ ఎక్కాను.

నాగది యధావిధిగా ఉంది. బల్లమీద తెల్లని కాగితం కనపడింది. నేను నాగుమణికి వ్రాసిన చీటి అలాగేపడి ఉన్నట్లుంది. ఆమెవచ్చి చూచుకోలేదు కాబోలు. అయినా నాకు అనుమానం వేసింది.

వణుకుతున్న చేతుల్లో ఆ కాగితం తీసుకున్నాను. నాకా శ్చర్యం కలిగింది. అది కాగితం కాదు. కవరు పోస్టుకవరు. కిటికీ దగ్గరకు వచ్చి గుడ్డినెల్తుల్లో ఆ ఉత్తరాన్ని పరీక్షగా చూచాను. దానిమీదనాపేరు వ్రాసుంది. నాపేరే. పొరపాటుమీలేదు. స్పష్టంగా రాసి ఉంది.

నాకు ఉత్తరం ఎవరు వ్రాస్తారు. నాగుమణి వ్రాయించి ఉంటుంది. అద్దె ఇవ్వకుండా గదిలో ప్రవేశిస్తే జరపవలసిన చర్య జరిపి తీరుతానని సమధానం వ్రాసి ఉంటుంది. భగవంతుడా! ఏంచేయను ?

నెమ్మదిగా మేడదిగాను. ఒకచేత్తోబూట్లు, మరొక చేతులో ఉత్తరం, చంకలో పార్కిల్ అలాగే ఉంది. పళ్ళు బిగబట్టి బలవంతాన కాళ్ళు ఎత్తివేస్తూ మేడదిగాను. క్రిందికి వచ్చి బూట్లు తొడుక్కున్నాను. తలుపు తీసుకొని వీధిలోకి వెళ్ళి పోయాను.

వీధిలో లాంతరు స్థంభాని కానుకొని కూలబడ్డాను. పార్కిల్ వెనుక ఆనుడుగాపెట్టుకున్నాను. కవరుచించి చదివాను. నాకాశ్చర్యంవేసింది. నా కళ్ళను నేను నమ్మలేకపోయాను. ఆ జాబు 'సాధన' ఎడిటర్ దగ్గర్నుంచి వచ్చింది. నా వళ్ళంతా ఒక్కసారి ఉప్పొంగి పోయింది. అంధకారమైన నా హృదయంలో ఏవో మెరుపులు మెరిశాయి. నా కథ అంగీకరించాడు. అచ్చపు తోంది. ఎడిటర్ స్వదస్తూరితో వ్రాశాడు.

“..... ఒక చోట చిన్న మార్పు చేశాను. వ్రాతలో రెండు మూడు తప్పులు దొర్లాయి. కథ చాల బాగుంది. రచయిత ప్రతిభ కనపడుతోంది. ... కష్టపడి వ్రాశావు. పది రూపాయలు ... పదిరూపాయలు పారితోషికం పంపుతాము....”

వట్టరాని సంతోషంతో వరవల్లు తొక్కాను. పెద్దగా నవ్వాను. కేకలు పెడుతూ గంతులు వేశాను. తొడచరుచు కుంటూ ఆ బజారంతా తిరిగాను.

ఆ రాత్రంతా తెల్లవారే వరకూ అలా తిరుగుతూనే ఉన్నాను.

“కథచాల బాగుంది. రచయిత ప్రతిభ కనపడుతోంది ... కష్టపడి వ్రాశావు... పదిరూపాయలు పారితోషికం పంపుతాము. బహుశా ఆ కథ నా రచనల్లో ఉత్తమ కళాఖండం కావచ్చు”

వదే వదే ఇలా అనుకుంటూ రాత్రంతా గడిపాను.

రెండో అధ్యాయం

క్రాద్ది వారాలు గడిచాయి. ఒకరోజు సాయంత్రం మామూలుగా నేను బయటికివెళ్ళాను.

పార్కులో కూర్చొని వార్తాపత్రిక కొక వ్యాసం వ్రాస్తున్నాను. అలా నేను రచనలో నిమగ్నుడనైయుండగా నే చీకటిపడింది. పార్కునుంచి బయలుదేరాను.

నా కాకలిగా ఉంది. బాగా ఆకలివేస్తోంది. కథవల్ల సంపాదించిన పదిరూపాయలతో ఇన్నాళ్ళూ కాలక్షేపంచేశాను. మళ్ళీ మామూలు మనిషినయ్యాను. దగ్గర దమ్మిడిలేదు. నే నన్నంతిని రెండుమూడు రోజులైంది. చాల నీరసంగా ఉన్నాను. పెన్నలుపట్టుకొని వ్రాయడానికూడా శక్తి లేదు. జేబులో చిన్నచాకు, తాళపు చెవులగుత్తి ఉందిగాని చిల్లికానీకూడా లేదు.

సరాసరి ఇంటికి వెళ్ళాలనే సంకల్పం కలగలేదు. గది విషయం తలుచుకుంటే సహజంగా నాకు భయంవేస్తుంది. అది రేకులపెద్దకంటే అధ్వాన్నం. చీకటిగుహ. పాడుపడ్డ బీడు. గొడ్రాలైన స్త్రీ.

అయినా గదికేవెళ్ళాలని నియమమేముంది? ఎక్కడి కెళ్ళినా ఒకటే! హార్బరునైపు బయలుదేరాను.

బాధల్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకోకుండా సముద్రంవై పేచూస్తూ కూర్చున్నాను. చీకట్లో సముద్రం ప్రశాంతంగా నిద్రపోతోంది. వ్రాసింది చదువుకోవడం నాకో అలవాటు గనుక, కొంతవరకు వ్రాసిన ఆవ్యాసాన్ని చదవాలనిపించింది.

జేబులోంచి కాగితాలు తీశాను. కళ్లకుదగ్గరిగా పెట్టుకొన్నాను. ఒక్కొక్క వాక్యాన్ని చదవడానికి ప్రయత్నించాను. చీకట్లో అక్షరాలు జలుగ్గా కనపడుతున్నాయి. చివరకు విసుగుపుట్టి కాగితాలు మడిచి జేబులో పెట్టుకున్నాను. అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. సముద్రం ముత్యాలు ఆరబోసినట్లుగా తళతళ మెరుస్తోంది. చిన్నచిన్న పక్షులు నామీదగా అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నాయి.

దూరంగా పోలీసు కాపలా తిరుగుతున్నాడు. అంతకు మినహా ఆచుట్టుప్రక్కల మరెవ్వరూలేరు. హాథ్యరంతా నిశ్శబ్దంగా నిద్రపోతోంది.

మళ్ళీ ఒకసారి నాదగ్గరున్న వస్తువులు లెక్కచూచుకున్నాను. కాగితాలు, పెన్నలు, చాకు, తాళపుచెవుల గుత్తి. ఇన్నీ ఉన్నాయికాని ఒక్క కాపరుకూడా లేదు.

మళ్ళీ జేబులోకి చెయ్యిపోనిచ్చి కాగితాలు బయటికి తీశాను. నాచేయి జేబులోపలికి వెలుపలికి పరిగెడుతోంది. యంత్రంలా పనిచేస్తోంది. ఏమిటీ పిచ్చిపని? ఏదో అవ్యక్తస్థితి.

ఏమీ వ్రాయకుండాఉన్న ఒక తెల్ల కాగితాన్ని ఇవతలికి తీశాను. దాన్ని అరచేతుల మధ్య ఉంచుకొని చుట్టచుట్టాను. అది పొడుగ్గా ఉండే బూరలాగా తయారైంది. మళ్ళీ దాన్ని పొట్లంలాగా మడతపెట్టి రోడ్డుమీద విసిరిపారేశాను. దాన్నెవరైనాచూస్తే అందులో ఏదో ఉందనుకుంటారు.

నాకిలాంటి చిలిపిపని చేయాలని ఎందుకు బుద్ధి పుట్టిందో ఆ భగవంతుడికే తెలియాలి.

రోడ్డుమీద ఆకాగితం ఒక్కక్షణం గాలికి అటూ ఇటూ కదిలాడింది. నేను దానివై పేచూస్తూ కూర్చున్నాను. అలా చూడగా చూడగా ఆ పొట్లంలో నిజంగా ఏదో ఉన్నట్లు నాకు తోచింది.

“ఆపొట్లంలో డబ్బుంది ఎవరో పొరపాటున దోవలో పారేసుకొని పోయారు. అందులో సుమారు ఎంతడబ్బుంటుంది? ఎంతోకొంత. ఎంతైనా సరే. నేననుకున్న ప్రకారం అందులో డబ్బుంటే మాత్రం అదినా దేలయి యుండాలి. అందులో నోట్లు, పావలాలు, అణాలు, పైసలు, చిల్లర డబ్బులు ఉన్నాయి.”

ఇలా ఎంతగానో ఊహించుకున్నాను. కళ్లు పెద్దవిచేసి చాలసేపు ఆపొట్లంపై పు చూచాను. చివరకు ఆ డబ్బు అపహరించాలనే ఆశకూడా నాకు కలిగింది. లేచి వెళ్ళబోయాను.

ఇంతలో కాసిస్టేబుల్ ఖల్లుఖల్లుమని దగ్గాడు. ఎందువల్లనో తెలియదుకాని నేనుకూడా దగ్గాలని, అతన్ని ఎగతాళి చేయాలని అనుకున్నాను. లేచి నిలబడి అతను వినేటట్లుగా మూడుసార్లు దగ్గాను. అతనిమాదిరిగానే ఖల్లుఖల్లుమని దగ్గాను. ‘అతను తప్పకుండా ఇక్కడికివస్తాడు. ఆపొట్లాన్ని చూచి తీసుకోబోతాడు.’

తిరిగి కూర్చున్నాను. నేపన్నిన ఈ కపటోపాయానికి నవ్వాచ్చింది. పెద్దగా నవ్వాను. నేజేసినవనికి ఎంతో సంతోషమైంది. చేతులు నలిపాను.

‘అతనాపొట్లంలో ఏదో ఉందని ఆశపడతాడు. ఏమీ లేదని తెలుసుకున్న తర్వాత ఒక్కసారిగా క్రుంగిపోతాడు.

పిచ్చాడు. 'ఆట ఆడిస్తాను. ఎంతమంచి ట్రైక్ చేశాను. ఈ దెబ్బతో ఆపోలీసువాడు చిత్తయిపోతాడు. అహ.హ. హ...'"

ఉపవాసాలు చేసి ఉన్న నాకు వట్లు తెలియడంలేదు. ఆకలి అధికమై నాకేదో మైకం కమ్ముతోంది. త్రాగినవాడికి మల్లే తూలుడు వస్తోంది.

"ఇక కొంచెం సేపట్లో ఆ పోలీసువాడొస్తాడు. టకటక మని బూట్లుచప్పుడు చేసుకుంటూ, రోడ్డు నాలుగుప్రక్కల కలయచూస్తూ వస్తాడు. రాత్రీంతా అతను తిరుగుతూనే ఉంటాడాయె. అంచేత తొందరేముంది? అలా నడుస్తూ తిన్నగా కాగితం పొట్లందగ్గరికి వస్తాడు. దాన్ని చూస్తాడు. ఏదోపొట్లం నడిరోడ్డుమీద పడేసి ఉండేమిటా అని పరీక్షగా చూస్తాడు. అతనికి ఆశకలుగుతుంది. బహుశా అందులో ఏదో విలువైన వస్తువులుంటాయని తలుస్తాడు. నోట్లు ఉండవచ్చునని భావిస్తాడు. ఎవరూ చూడకుండా మెల్లగా దాన్ని తీసుకుంటాడు... అది తేలిగ్గా ఉంటుంది. చాల తేలిగ్గా ఉంటుంది. బహుశా కొద్ది డబ్బు ఉండేమో?..."

అతను జాగ్రత్తగా దాన్ని విప్పి తీసి చూచాడు. నేను నవ్వాను. వెరిగా నవ్వాను. తొడలు చరచుకుంటూ విపరీతంగా నవ్వాను. చివరకు నాకళ్ల వెంట భాష్పాలుకుండా రాలాయి.

పోలీసు కొంచెం దూరంలో ఆస్పాంతంలోనే అటూ ఇటూ పరీక్షగా చూస్తూ తిరుగుతున్నాడు. నేను అతిగా నవ్వుడంవల్ల ఎక్కిళ్లు వస్తున్నాయి. నేనా సంతోషంలో సర్వం

మరిచిపోయాను. వెంటవెంట ఎక్కిళ్లురావడంవల్ల నాకూపి రాడడంలేదు.

కాగితంబూర ఎంతపని చేసిందా అని నాలోనేను ఆలోచించుకుంటున్నాను. పోలీసువాణ్ణి ఎలాగైనా బుట్టలో పడేయగలిగానని పరమానందాన్ని పొందాను. పాపం అతను కాగితాన్ని అవతలపారేస్తూ మళ్ళీ ఖళ్లు, ఖళ్లుమని దగ్గాడు.

‘ఏమిటి నే చేసినపని. ప్రొద్దుపోక చేసినపని. పిచ్చిపని.’ ఇలా వెర్రిమొర్రిచేష్టలుచేయడంవల్ల నాబుర్ర వేడెక్కిపోయింది. అర్థంలేని ఆలోచనలవల్ల నా హృదయం భగ్గుమంటోంది. నేను బాగా అలసిపోయాను. బడలికవల్ల నా వశ్యంతా విరగగొట్టి నట్లుంది. బాధకు తట్టుకోలేకపోయాను. అక్కడే పడుకున్నాను.

ఆకాశంవైపు చూచాను. నే నెక్కడో పాతాళంలో పడిఉన్నట్లునిపించింది. పైన వినీలాకాశం వెర్రిదానిలా నావైపు చూచి బావురుమని ఏడుస్తోంది. అంధకారం దయ్యంలా జడలు విరియబోసుకొని నా చుట్టూ నృత్యంచేస్తోంది. నక్షత్రాలు నా కళ్ళలో వ్రేళ్లుపెట్టి పొడుస్తున్నాయి.

నా కిప్పుడు ఆకలిలేదు. కడుపులో ఎలాంటిబాధ తెలియడంలేదు. కళ్లుతెరిచి చూస్తూ పడుకున్నాను. కాని నాలో ప్రాణంఉన్నట్లు తోచదు. చలనంలేదు. స్పృహలేదు. శవంలా పడున్నాను. యావత్ప్రపంచాన్ని చీకటి తన చేతుల్లోకి తీసుకొని దాచుకుంది. నా కళ్ళకేమీ కనిపించడంలేదు. ఏదో మైకంలో ఉన్నాను. నిద్ర. మబ్బుతెరలవంటి నిద్ర. ఏదో భావుకతలో ప్రయాణంచేస్తున్నాను. కలలు...అలల్లా నామీద నుంచి పోతున్నాయి...

“దివ్యసుందరమూర్తులైన ఇద్దరు దేవకన్యలు కనిపిం

చారు. నన్ను తమచేతుల్లోకి తీసుకొని విమానంలో కూర్చో బెట్టుకున్నారు. అది కొత్తరకమైన విమానం. నవరత్నాలు పొదిగి ఉన్నాయి. రకరకాల పుష్పమాలలు నాలుగువైపుల వేలాడుతున్నాయి. నేను మధ్యలో కూర్చున్నాను. నా కిరు ప్రక్కల శ్రీదేవి, భూదేవికిమల్లే ఆ దేవకన్యలు కూర్చున్నారు. విమానం ఆకాశమార్గాన పోతోంది. పల్లెలు, పట్నాలు, భవంతులు, పాలరాతిగోపురాలు, నదులు, సముద్రాలు అన్నీ దాటాం. పర్వతాలు, పచ్చికబయళ్లు, కనులవండుగగా కనిపిస్తున్నాయి. చివరకా విమానం హిమవత్పర్వతంమీదికి పోతోంది. మహాన్నత శిఖరాలు, పర్వత పంక్తులు, మంచుకొండలు, లోయలు, సెలయేళ్లు దాటింది. అలా వియత్ సథంలో ప్రయాణంచేసి చివరికది మానససరోవరం దగ్గర ఆగింది. ఎంత మనోహరమైన దృశ్యం! దాపున కాంచనగంగ గలగల ధ్వనులతో ప్రవహిస్తోంది. సరోవరంలో రాజహంసలు రాగతాళయుక్తంగా నృత్యంచేస్తున్నాయి. గంధర్వకన్యలు సరస్సుచుట్టూ వలయాకారంగా నృత్యభంగిమలో నిలబడి ఉన్నారు. పారిజాత మాలలు పట్టుకొని ఎదురు చూస్తున్నారు. సరస్సు మధ్య సర్వాంగ సుందరంగా వికసించిన సహస్రదళ పద్మం ప్రకాశిస్తూ ఉంది. దానియందు పరమేశ్వరి సౌందర్యాన్ని ధిక్కరిస్తూ ఒక పద్మదళాయతాక్షి కూర్చోని ఉంది. ఎంతచక్కని కన్య! గంధర్వకన్యా! దేవకన్యా! లేక అమరావతినుండి అరుదెంచిన అప్పరసయా! ఆమె లావణ్యం నన్ను మూర్ఛితుణ్ణిగా చేసింది. ఆమె ధరించిన వివిధాలంకారాలు, జాతిరత్నాలతో పొదిగిన పతకాలు, పచ్చలహారాలు, కెంపుల గాజులు, రవ్వలుచెక్కిన కావిమువ్వలు!

మందహాసంతో నన్ను ఆహ్వానించి తన సరసనకూర్చో పెట్టుకొంది. ఏవో వింత వాయిద్యాలు మ్రోగాయి. నామీద పుష్పవృష్టి కురిసింది. నాశరీరం పులకరించింది. ఆమె నన్ను తన బాహువల్లరిలో బిగించి బలంగా ముద్దుపెట్టుకొంది. 'జలజా' అని పెద్దగా అరిచాను! ఆమె ఉచ్చాసనిశ్వాసాలు నా ముఖానపోసిన చెమట బిందువులు ఆరిపోయేలాగా విసన కర్రకుమల్లే విసురుతున్నాయి. 'జలజా'! మరొకసారి ముద్దు పెట్టుకో... ఇంకా... ఇంకా... బాగా... బలంగా..."

నేను బిగ్గరగా అరవడం, పోలీసునాడు నన్ను తట్టి లేపడం రెండూ ఇంచుమించు ఒకేసారి జరిగాయి. నాకు మెలుకువ వచ్చింది. లేచికూర్చున్నాను. మళ్ళీ నేను మామూలు ప్రపంచంలోకి వచ్చానని తెలుసుకున్నాను. ఈ పాడు ప్రపంచాన్ని తిరిగి చూడాల్సి వచ్చినందుకు తిట్టుకున్నాను. ఆమధుర స్వప్నం ఇంకా నామనసులో లీలగా కనపడుతోంది.

మంచుపడడంవల్ల నాబట్టలు చల్లగా ఉన్నాయి. ఎటు చూచినా చీకటి. గాడాంధకారం. కన్నుపొడుచుకున్నా కన్పించడం లేదు. ఎంతో కష్టమీద ఆపోలీసువాణ్ణి పోల్చుకో గలిగాను.

'సరే-ఇక ఇక్కణ్ణుంచిలే' అన్నాడతను.

వెంటనే లేచి నిలబడ్డాను. అతను నన్ను లేపకుండా ఉంటే అలాగే హాయిగా పడుకొనేవాణ్ణి. ఆకల్ని మరిచిపోయేవాణ్ణి. నేను వెళ్లిపోబోతుంటే అతను మళ్ళీ నన్ను అడ్డగించాడు.

'ఎవరునీవు?' గద్దించాడతను.

'మే-మే-మే' ఏదో మూలిగాను భయంవేసి.

‘మాట్లాడవేం? ఇక్కడెందుకు వడుకొన్నావు?’

‘ఏదో - పొర - పొరపాటైపోయింది’ నీళ్లు నములుతూ జవాబు చెప్పాను. నాకు వళ్లుకుపుట్టింది.

‘తక్షణం ఇక్కణ్ణుంచి వెళ్లిపో. లేకపోతే ... ముష్టివెధ వలు. అర్ధరాత్రిలో రోడ్డుమీద పడుకోవడం ఒక అలవాటై పోయింది’ అన్నాడతను.

నేను మెల్లగా నడకప్రారంభించాను. ఆకలి వివరీతంగా ఉంది. కడుపు దహించుకపోతోంది. ఒక్కముద్దయినా అన్నంతిని మజ్జిగత్రాగితే ఎంత బాగుండును! నా శరీరాన్ని శ్మశానంలో తగలబెడుతున్నట్లునిపించింది నాకు. నాకళ్ల వెంట ధారాపాతంగా నీళ్లు కారుతున్నాయి.

ఎంతకాలం పోయినా నాబాధలకు అంతలేదు. చాల దూరంవచ్చి హఠాత్తుగా రోడ్డుమీద ఒకచోట ఆగాను. పెద్దగా తిట్టడం మొదలుపెట్టాను. “ఆపోలీసువాడు నన్నేమన్నాడు? ముష్టివెధవ... నేను ముష్టి వెదవనా? ఇప్పుడే వాడి పని చెప్పుతాను. నేను పేదవాణ్ణో, ప్రభువునో చూపిస్తాను.” వెనక్కుమళ్లి గబగబ పరిగెత్తడం మొదలుపెట్టాను. నాకు వళ్లు తెలియని కోపంవచ్చింది. కళ్లు చింతనిప్పుల్లాగా అయినాయి. ఆపోలీసువాణ్ణి పట్టుకొని మింగేయాలనిపించింది. అలా వెనక్కు చాలదూరం పరిగెత్తాను. కాని మధ్యలో నాకాళ్లు మడత పడ్డాయి. కళ్లు తిరిగి క్రిందపడ్డాయి. అయినా లక్ష్యపెట్టలేదు. లేచి మళ్లీ పరుగు లంకించుకున్నాను. కాని కాస్తదూరం పరిగెత్తేసరికి నాకాళ్లు చచ్చుపడ్డాయి. ఆయాసం వచ్చింది. అడుగు ముందుకు వేయలేకపోయాను. పైగా నాకోపంకూడా చల్లారి పోయింది. ఒక్కక్షణం కూలబడి ఊపిరి పీల్చుకున్నాను. ‘అవును.

అతనన్నమాటలో తప్పేముంది? ముష్టివెధవనన్నాడు. నాబ్రతుకు ముష్టివాళ్లకంటే, ముండమోపులకంటే అన్యాయం. ఎందుకు రోషపడడం? రోసిపోయిన నాబ్రతుకు... రోడ్డుమీద వడుకున్నందుకు రూల్సు ప్రకారం మాట్లాడాడు' ఇలా నాలో నేను సమాధానం చెప్పుకుని సంతృప్తిపడ్డాను.

తిరిగి ముందుకు నడకసాగించాను. పరమేశ్వరుడా నన్నెందుకు పరీక్షిస్తున్నావు? అర్థరాత్రి దయ్యంలా ఒంటరిగా రోడ్డుమీద తిరగడమేమిటి?

నాకడుపులో ఆకలిబాధ ఎంతగా ఉందో చెప్పలేను. మాటలతో వర్ణించలేను. ఆబాధవల్ల ఒకరెప్పపాటు కాలం కూడా నామనస్సుకు విశ్రాంతిలేకుండా ఉంది. పడేవడే నోట్లో ఊరుతున్న నీళ్లు మ్రింగడం మొదలుపెట్టాను. అలాగేనా ఆ బాధ కొంత ఉపశమనం అవుతుందేమో అని నా ఆశ.

✓ వారాలతరబడి నేను అన్నంలేకుండా తిరుగుతూఉండడం వల్ల నా ఆరోగ్యం చెడిపోయింది. నా బలం క్రమక్రమంగా క్షీణించిపోతోంది. ఎప్పుడో అదృష్టవశాత్తు ఓ అయిదు రూపాయలొస్తే ఒక నాలుగైదు రోజులు హాయిగా గడుపుతున్నాను. ఆ తరువాత మళ్ళీ విడువకుండా కొన్నిరోజులపాటు పస్తులుంటున్నాను. ఇలా పడే పడే జరుగుతూన్నందువల్ల బలాన్ని గూడబెట్టుకోడానికి వీలులేకుండాపోయింది. గుండెల్లో ఎప్పుడూ దడగా ఉంటోంది. అప్పుడప్పుడు దగ్గుకూడా వస్తోంది. వెన్నుపూసలో ఎప్పుడూ పోటు. కాళ్ళూ, చేతులూ చచ్చుపడ్డట్టుగా ఉంటున్నాయి. నడుము వంచలేకుండా ఉన్నాను. రాను రాను నా బ్రతుకింత దుర్భరంకావడానికి కారణమేమిటి? నేను అందరిలాంటివాణ్ణికాదూ? అందరిలాగే ప్రపంచంలో బ్రతికే

హక్కు నాకు లేదా? మాటవరసకు పుస్తకాలపాపు శంభు, వర్కుపాపులోశాస్త్రి, నాకంటే బాగా బ్రతకడంలేదా? పనిచేయడానికి నాకూ భగవంతుడు రెండుచేతులిచ్చాడుగదా! నిజం ఆలోచిస్తే మట్టితట్టలుమోసుకొని రోజూ కూలి డబ్బులు తెచ్చుకోడానికై నా పనికిరానూ? నేను పనిచేయని సోమరి పోతునా? నేను మాత్రం పనికోసం ప్రయత్నించలేదా? ఉద్యోగాలకోసం ఊరంతా తిరగలేదా? ఖాళీలువస్తే ధరఖాస్తులు పెట్టలేదా? రాత్రింబగళ్లు కూర్చొని కథలు, వ్యాసాలు, వ్రాయలేదా? నే నేం తిండిబోతునా? దుబారాచేస్తున్నానా? విలాసాలకోసం డబ్బు వెచ్చిస్తున్నానా? డబ్బున్నప్పుడై నా మట్టుగా నే వాడుకున్నానుకాని, ఉన్నదికదా అని అంతా ఒక్క రోజే వృధాఖర్చుచేయలేదే? నేను బంగళాల్లో, భవంతుల్లో, మేడల్లో, మిద్దెల్లో అద్దెకుంటున్నానా? హోటళ్లలో బసచేశానా? ఊరికి ఆరుమైళ్ళదూరాన పనికిమాలిన పాతకొంపలో గడుపుతున్నా నే? క్రిందటి వర్షాకాలంలో కురుస్తూన్నందువల్ల ఎవరూ ఉండక ఆ యిల్లు వదిలిపెట్టిపోయాారే? దయ్యాలుకూడా ఉండలేని ఆ యింట్లో నే నెందుకుంటున్నాను? కనుక వీటన్నిటికీ కారణమేమిటో నాకు అర్థంకావటంలేదు. కొంచెమైనా తెలుసుకోలేకుండా ఉన్నాను. ✓

ఇలా ఆలోచించుకుంటూ పోతున్నాను. ఒక కొట్టు దగ్గర ఆగాను. కిటికీలోంచి లోపలికి తొంగిచూచాను. ఏవో డబ్బాలు పరుసగాపెట్టిఉన్నాయి. ఆ డబ్బాలమీద ఏం రాసి ఉందో తెలుసుకుందామని ప్రయత్నించాను. కాని చీకటిగా ఉన్నందువల్ల నాకేమీ కనిపించలేదు. నాకు పుట్టిన ఈ కొత్త ఆలోచనతో మళ్ళీ ఆవేశం వచ్చింది. ఆ డబ్బాలో ఏముందో

తెలుసుకోలేకపోయినందున కోపంకూడా వచ్చింది. గట్టిగా రెండుసార్లు ఆ కిటికీమీద గుద్ది అక్కణ్ణుంచి వెళ్లిపోయాను.

ఆ తరువాత కొంతదూరం పోగానే నాకు మరొక పోలీసు ఎదురు పడ్డాడు. నేనతనికి చేరువగా వెళ్ళి కొంచెం తీవ్రంగా ఇలా అన్నాను 'ఇప్పుడు పదిగంటలైంది కదూ?'

'కాదు. రెండు గంటలైంది' అన్నాడతను కొంచెం విస్మయంతో.

'కాదు పది. ఇప్పుడు పదిగంటలే అయింది.' అన్నాను నేను గట్టిగా వత్తి పలుకుతూ. నాకు కోపం వచ్చింది. గ్రుడ్లు రిమి చూచాను. రెండడుగులు ముందుకువేసి అతని మీదికి వెళ్ళాను. పిడికిలి బిగించాను.

'ఏం? చెప్పవేం? ఇప్పుడు పదిగంటలు కాదూ అయింది?' అంటూ అతన్ని కొట్టబోయాను.

అతను నిర్భాంత పోయాడు. ఒక్క క్షణం నన్ను ఎగాదిగా చూచాడు: నేనిలా ఎందుకంటున్నానో అతని కేమీ అర్థం కాలేదు. చివరకు నేనొక మతిచెడిన మనిషినని నిర్ధారణ చేసుకొన్నాడు. చాల శాంతంతో ఇలా అన్నాడు.

'ఎలాగైనా నీ విప్పుడు ఇంటికి వెళ్ళలేవు. చాల ప్రాద్దు పోయింది. పోనీ నీకుతోడుగా కొంచెందూరం నేను రానా?' నా బుజంమీద తటుతూ అన్నాడీమాటలు.

నా కోపం చల్లారి పోయింది. అయినేలా అయి పోయాను. ఆ పోలీసతను నామీద అంతప్రేమ చూపిస్తున్నాడూ? నేనతని పట్ల ఎంత అసహ్యంగా ప్రవర్తించానూ? మళ్ళీ నాకళ్ళ వెంట నీళ్ళుకారాయి. సమాధానం చెప్పడం కోసం తొండర పడ్డాను.

‘థ్యాంకుస్, అక్కర్లేదు. హోటల్లో కాస్త ఆలస్యమైంది. అంతే. మీ సహాయానికి సర్వదా కృతజ్ఞుణి’ అన్నాను నేను.

అతను నాకు సాల్యూట్ చేసి వెళ్ళి పోయాడు. ఆ కానిస్టేబుల్ ఎంత మంచివాడు? నా దెంత పాడుజన్మ. అతని మనస్సు అనవసరంగా నొప్పించాను. కోతిలా ప్రవర్తించాను. నాకు చాల విచారంవేసింది. పెద్దగా ఏడ్చాను. అతనికివ్వడానికి ఒక పావలా అయినా నా దగ్గరలేకపోయేనే, అని ఏడ్చాను. అతను వెళ్ళిపోతున్నాడు. అతన్ని రెప్పవార్చుకుండా చూస్తూ అక్కడే నిలబడ్డాను. చేత్తో నొసట కొట్టుకున్నాను. కనుచూపు దాటిపోయేంతవరకు అతన్ని చూచి ఆ తరువాత మరీ బిగ్గరగా ఏడ్చాను.

అనేక పేర్లతో నన్ను నేనే తిట్టుకున్నాను. నా దరిద్రానికి నన్నే నిందించుకున్నాను. ఎన్నిరకాల తిట్లున్నాయో అన్నీ ఉపయోగించాను. అ తిట్లుకూడా ఎంతో ఘనంగా, కవిత్వంలాగా, గానంవలె నా నోటినుండి దొర్లి పొర్లిపోయినాయి. దాదాపు ఇంటికివచ్చేవరకు ఇలా తిట్లుతోనే గడిపాను.

నా గది దగ్గరికి వచ్చేసరికి వర్షం ప్రారంభమైంది. క్రింది భాగం అంతా చీకటిగా ఉంది. పైన నాగది, కిటికీ, తలుపులు, లీలగా కనిసిస్తున్నాయి. జేబులో చెయ్యిపెట్టి తాళపుచెవులు బయటికి తీశాను. కాని నాకు గదిలోకి వెళ్లాలనిపించలేదు. కాటిలో శవంలాగా నేనా గదిలో పడుకోకపోతే ఇప్పుడేం కొంపలు మునుగుతాయి? అసలీ తాళపుచెవులు ఎక్కడై నా పడేసి మరిచిపోగూడదూ? వీటితో నాకేం పని?

వర్షం ఎక్కువైతోంది. నేను తడిసిపోతున్నాను. నా ముఖంమీదనుంచి భుజాలమీదికి నీళ్లుకారుతున్నాయి. నేను మళ్ళీ వెనక్కుమళ్లాను. అలా వర్షంలో తడుచుకుంటూ చాలా దూరం నడిచాను. తాలూకా కచేరి దగ్గరికి వచ్చేసరికి నా తల తిరగడం ప్రారంభించింది. ముందుకు అడుగువేయలేకపోయాను. తాలూకా ఆఫీసు అరుగుమీదనే తలవాల్చాను. నా కళ్లు మూతలుపడ్డాయి

‘నీ పేరేమిటి?’ అని అడిగాడు ఇన్ స్పెక్టరు.

‘.....’ పేరు చెప్పాను. ఏదో పేరు. నోటికివచ్చిన పేరు చెప్పేశాను. అసలు నే నక్కడ ఎందుకు పండుకోవాలి? అంచేతే ఇప్పుడి అవస్థపట్టింది. అవును. అడుగుతారు. అధికారులు. అనేక ప్రశ్నలువేస్తారు, అన్నిటికీ సమాధానంచెప్పాలి. ఎవరికోసం?

‘వృత్తి ఏమిటి? మళ్ళీ ఇన్ స్పెక్టరు ప్రశ్న. ఈ ప్రశ్న నన్ను కొంచెం కలవరపరచింది. ఏమి వృత్తని చెప్పను? నే నేం పనిచేస్తున్నానుగనుక? కూలిపనిచేసుకుంటున్నానని చెప్పదామనుకున్నాను. కాని కుదరలేదు. ఎంతచెడ్డా నేను కోటు, పాంటు వేసుకొని ఉన్నానాయె. పైగా జేబులో పేపర్లు, పెన్సలు; పెద్దవ్రాతగాణ్ణి. పైగా నేనుచెప్పినపేరుకూడా కాస్త, చదువూ, సంస్కారం ఉన్నమనిషిలా నూచిస్తోంది. అంచేత కూలివాణ్ణి చెప్ప సాహసించలేకపోయాను. చివరకు ఇన్ స్పెక్టరుకు కొంచెం దగ్గరిగానెళ్ళి ఇలా అన్నాను.

✓ ‘నేను పత్రికా రచయితను’ -

(వాసుకోబోయేముందు ఇన్ స్పెక్టరునన్ను ఒక్కక్షణం పరికించి చూచాడు.

‘ఓ! జర్నలిస్టువన్నమాట’ — ✓

అతని మాటలు ఆశ్చర్యాన్ని సూచిస్తున్నాయి. అతను నన్నొక్కక్షణం అనుమానంగా చూడ్డంలో అంతరార్థం నాకు బోధపడకపోలేదు. జర్నలిస్టుకేమిటా ఇలాంటి గతిపట్టిందని అతని ఉద్దేశ్యం. కాదూమరి. ఇంతపెద్ద దేశంలో, పేరుపడ్డ ప్రభుత్వంలో ఒకపత్రికారచయిత పస్తులుంటూ బ్రతుకుతున్నాడనీ, పడుకోడానికి జాగాలేక బజార్ల వెంటపడ్డాడనీ, — అంటే నామర్దాకాదూ! ఆశ్చర్యమైన విషయంకాదా? దీనికి కారణం ప్రధానమంత్రి నడగాలా? లేక పేదవాళ్లకోసం ఇళ్లు కట్టించడానికి నియమించబడ్డ ప్రత్యేకమంత్రి నడగాలో, పార్లమెంటులో ప్రశ్నించాలో తెలియదు. పాపం ఇన్ స్పెక్టరు కొంచెం గాభరాపడ్డాడు. ✓

‘మిస్టర్... ఏ పేషన్లో పనిచేస్తున్నావ్?’

‘రాష్ట్రవార్తలు’ అన్నాను నేను తడుముకోకుండా. ‘ఇవాళ ఆఫీసునుండి ఇంటికివెళ్ళడం ఆలస్యమైంది. అంచేత...’ అన్నాను తిరిగి.

అతనేమీ సమాధానం చెప్పలేదు. చిరునవ్వు నవ్వి ఊరుకున్నాడు.

‘ఏయ్ 126’. కానిస్టేబుల్ను పిలిచాడు.

‘ఇతన్ని తీసుకెళ్ళి ఆ స్పెషల్ రూంలో ఉంచు తెల్ల వారేదాకా.’ ఆర్డరుచేసి వెళ్ళిపోయాడు ఇన్ స్పెక్టరు.

గుహలాగాడిన్న చిన్న గదిలోకి పోలీసు నన్ను తీసుకెళ్లాడు.

‘దీపం ఇంకో పదినిముషాలసేపు ఉంటుంది’ అన్నాడు పోలీసుజవాను తలుపువేసి వెళ్లిపోతూ.

‘ఆ తర్వాత ఆరిపోతుందా?’

‘అవును. ఆతర్వాత దీపం ఉండదు!’

నేను మంచంమీద కూర్చున్నాను. కాన్స్టేబుల్ గదికి బయట తాళంవేయడం నాకు వినపడుతూనే ఉంది. ఆ గది నాకు బాగానే ఉంది. నా గదికంటే వెయ్యిరెట్లు మెరుగు. బయట వర్షంపడుతోంది. నాకు నిద్రరావడంలేదు. కూర్చోసి జరిగిందంతా తలంపుకు తెచ్చుకున్నాను.

‘నాపేరు...జర్నలిస్టును... ‘రాష్ట్రవా ర్తల్లో’ పనిచేస్తున్నాను...ఏయ్ 126...ఇతన్ని ఆ స్పెషల్ రూంలో తెల్ల వారే దాకా ఉంచు’...ఈసారి నేను బాగా ట్రిక్ చేశాను. ఈ పనిలో దేవుడుకూడా నాకు అనుకూలించాడు.

దీపం ఆరిపోయింది. నేను చీకట్లో మంచంమీద పడుకొని ఉన్నాను. నాకేమీ కనిపించడంలేదు. ఆఖరుకు నున్నం వేసిన తెల్లటిగోడలుకూడా మసకమసగ్గా ఉన్నాయి. నలువైపులా గాడాంధకారం నన్ను చుట్టుముట్టి నులిమివేస్తున్నట్లు అనిపించింది. అటువంటి చీకటి అంతకుముందు నే నెప్పుడూ చూడలేదు. ఆ చీకట్లో నా మనస్సు పరిపరివిధాల పరిగెడుతోంది. అమాంతంగా నోరుతెరచి చీకటి నన్ను మ్రింగేసింది. తన గర్భంలో దాచుకుంది. నేనలా కళ్లుతెరచి మంచంమీద ఎక్కువసేపు పడుకోలేకపోయాను.

నాలో ఆకలి, ఆవేదన, బాధ, బలహీనం. అవ్యక్తస్థితి. చాలసేపు పెనగులాడాను. ఊణఊణానికి నామనస్సు మార్పు చెందుతోంది. లేచికూర్చున్నాను. నాలోనేను చాలసార్లు

నవ్వుకున్నాను. తమాషాలు చేసుకున్నాను. ల ల లా, ల ల్ల ల్లా, నననా, నన్నన్నా; కూనరాగాలుపాడాను. ఏవేవో జ్ఞాపకంవస్తున్నాయి. చీకట్లో అలా ఒంటరిగా కూర్చున్నందువల్ల నాకు భయంవేసింది. విపరీతమైనభయం. భయంవల్ల నా వశ్యంతా చెమటపట్టింది. కోటు, చొక్కా విప్పతీసి మంచంమీదపెట్టాను.

అలా భయంతో గది నాలుగువైపులూచూస్తూ కూర్చున్నాను. మంచానికి ప్రక్కగా నాతలగడవైపు గోడకు ఒక రంధ్రం కనిపించింది. చేత్తో తడిమిచూచాను. పెద్దరంధ్రం. బహుశా అది మేకులు దిగకొట్టడంవల్ల ఏర్పడిన బెజ్జం అయి ఉంటుంది. ఆ రంధ్రం చూస్తున్నకొద్దీ నాభయం మరీ ఎక్కువైంది. అదొక రహస్యద్వారమేమో అనిపించింది నాకు. నా కోటుజేబులో ఉన్న చాకు తీశాను. ఆరంధ్రంలో పెట్టి పొడిచాను. ఆ బెజ్జం ఎంతలోతుఉందో తెలుసుకోవాలని నా ఆలోచన. ఆ రంధ్రం ప్రక్కగదిలోకిగాని, వీధిలోకిగాని లేదుకదా! అది నిర్ధారణ చేసుకోవాలనే నేను అలా చాకుతో దాన్ని కొలవడం మొదలుపెట్టాను.

తిరిగి మంచంమీదపడుకొని నిద్రపోవాలని ప్రయత్నించాను. కాని కన్నుమూత పడడంలేదు. కొత్తస్థలం. చీకటి, పైగా భయం ఇక నిద్ర ఎలా పడుతుంది? బయటవర్షం. ఆగిపోయింది. రోడ్డుమీద మనుషులు నడుస్తున్న చప్పుడు చాల సేపు నాకు వినిపించింది.

నా మనస్సు చాల చికాకుగా ఉంది. ఏ మాత్రం విశ్రాంతి లేదు. అలా కొంతసేపు గడిచింది. తిరిగి రోడ్డుమీద మనిషినడుస్తున్న సవ్వడి వినిపించింది. టక టకమని బూట్లు

చప్పుడవుతున్నాయి. ధ్వనిని బట్టి అతనొక కాన్స్టేబిల్ అయి ఉంటాడని ఊహించాను.

హఠాత్తుగా నా చేతివ్రేళ్లు విరిచాను. మెటికలువిరుస్తూ పెద్దగా నవ్వాను. 'హా! హా! హా! అద్భుతం. అత్యద్భుతం!' నా మనస్సులోకి మంచి మాటవచ్చింది. మంచంమీదనుంచిలేచి పెద్దగా ఇలా అన్నాను. 'నేనొక మంచిమాటను కనిపెట్టాను. అదింతవరకు తెలుగు, సంస్కృతం, హిందీ, ఇంగ్లీషు మరే భాషల్లోనూలేదు. నేనే ఇప్పుడామాటను సృష్టించాను. "కుబ్జావో." ఒకమాటకుండవలసిన అక్షరాలు ఇందులోనూ ఉన్నాయి. ఇది అద్భుతమైనమాట. అందరూ అర్థంచేసుకోలేని మాట. భగవదంశచేత భూమియందు జన్మించిన ఓ మానవుడా! నీవీ మాటను కనిపెట్టావు... 'కుబ్జావో' ... విచిత్రమైనమాట. మణిలాంటిమాట. ఇందులో మనుషులకు తెలియని మహిమ, ధ్వని, ఉన్నాయి.'

లేచి కూర్చున్నాను. కళ్లు పెద్దవిచేసి చూడసాగాను. నేను బ్రహ్మాండమైన పరిశోధనచేశాననే వెర్రిఆవేశంతో బిగ్గరగా నవ్వాను. ఆ తరువాత నాలోనేను రహస్యంగామాట్లాడుకోవడం మొదలుపెట్టాను. ఎవరో నా రహస్యాన్ని కనిపెడుతున్నట్లుగా తోచింది. అందుచేత నా పరిశోధన పరులకంటబడకుండా కాపలా కాయాలని సంకల్పించాను. నాకు ఆకలిబాధగాని, బలహీనంగాని ఏమి తెలియడంలేదు. నేనేదో శూన్యంలోకిచూస్తు కూర్చున్నాను. నా మనస్సు నా స్వాధీనంతప్పిపోయి దాని ఇష్టంవచ్చినట్లు పరిపరివిధాల పరిగెడుతోంది.

నా చుట్టూ నిశ్శబ్దం నిండిఉంది. ఆ నిశ్శబ్దంలో అనేక విషయాలు తలపోస్తూ కూర్చున్నాను. విచిత్రమైన వివిధరకాల

ఆలోచనలువస్తున్నాయి. అర్థంకాని భావతరంగాలమధ్య అటూ ఇటూ ఊగుతున్నాను. నేను కనిపెట్టిన ఆ కొత్తమాటకు అర్థం చెప్పాలనుకున్నాను. నేను కనిపెట్టిన ఆ కొత్తమాటకు బ్రహ్మ దేవుడేకాదు, త్రిమూర్తులుకూడా అర్థం చెప్పలేరు.

ఎవరో నామీద నిఖాడంచి నేను సృష్టించినమాటను కనిపెట్టినట్లు నాకు తోచింది. నాకు విపరీతమైన భయంకలిగింది. ఆ దొంగ హఠాత్తుగా దాని అర్థాన్నికూడా బట్టబయలుచేసి నట్లనిపించింది. అంతలోనే నాకు పట్టరాని కోపంవచ్చింది. పట్ల కొరుకుతూ పిడికిలిబిగించాను. “ఎవడువాడు? దొంగవెధవ. నా రహస్యాన్ని కనిపెట్టేశాడు. ‘కుబావో’ అంటే గొర్రెలమంద అని అర్థంచెప్పాడు. ఆ మాటకు అర్థం అదేనని ఎవడుచెప్పాడు? ఏమిటి రుజువు? వాడికేం తెలుసు? నేను సృష్టించిన పదానికి నేనే వ్యాఖ్యానం చెప్పాలి. చెప్తాను. నిదానంగా దానిఅర్థాన్ని విశదీకరిస్తాను. ‘కుబావో’ అంటే కుళ్ళిపోయిన ప్రపంచం కావచ్చు. లేక కూటికోసం కొట్లాడే జనం అని అర్థం చెప్ప వచ్చు. ఇంకా ఆలోచిస్తాను. మానవహృదయంలోని అంత రాంతరాల పరిశోధన, పరిణామం, యావత్తూ ఆ మాటలో ఇమిడి ఉన్నాయి.”

తిరిగి మంచమీద పడుకొన్నాను. మరొకసారి వికృతంగా నవ్వాను. కాని నోరువిప్పలేదు. కొద్ది క్షణాలు అలా గడిచాయి. ఉండిఉండి హఠాత్తుగా నాకు ఉద్రేకం కలిగింది. ఆ కొత్తమాటను మరిచి పోలేకుండా ఉన్నాను. అది పదేపదే నా మనస్సులోకి వస్తోంది. నా హృదయానికి శాంతిలేకుండా చేసి సన్నాక ఉన్నత్రుణ్ణిగా మారుస్తోంది. ఆ మాటకు అర్థం ఫలానా అని నిర్ధారణ చేయలేకుండా ఉన్నాను. పోనీ ఆ మాట

కేమీ అర్థంలేదని మనస్సు కుదుర్చుకున్నా బాగుండేది. అలా కూడా చేయలేక పోతున్నాను. 'ఆ మాటకు అనేక అర్థాలు చెప్పవచ్చు. చెప్పేవారి శక్తి, చాకచక్యాన్ని బట్టి ఆ మాట విలువను ఎంతగానో పెంచవచ్చు.' ఇలా నాలోనేను అనుకొన్నాను. 'ఎలాగైతేనేం ఈశ్వరుని కృపవల్ల నేనొక కొత్త పదాన్ని సృష్టించాను. అందుకు సంతోషించాల్సి ఉంది.

నా బుర్ర ఆలోచనలతో నిండి ఉండడం చేత నాకు నిద్ర రాకుండాఉంది. మళ్ళీ మంచంమీద కూర్చున్నాను. రెండు చేతుల్తో తలవట్టుకున్నాను. 'లేదు. ఆ మాటకు మరొక రకమైన అర్థం చెప్పడానికి వీల్లేదు. ఆ మాటకు ఆత్మసంబధమైన అర్థమే చెప్పాలి. ఒక విధమైన మానసిక ప్రవృత్తిని ఆ మాట నూచిస్తుంది.' ఇంతలో ఎవరో నా వాదాన్ని ఖండిస్తున్నట్లునిపించింది. నేను కోపంతో ఇలాఅన్నాను.

'ఏయ్ మిస్టర్! నోటికి వచ్చినట్లు మాట్లాడుతున్నావ్; ముందు తుమాపణ చెప్పు. అసలు నీకేం తెలుసు? నీకు బుర్ర లేదు. బుద్ధిమాంద్యంవల్ల నీవా మాటకు సరియైన అర్థంచెప్పలేకపోయావు. ఆ మాటకర్థం అల్లికదారమా? ఎవడు చెప్పాడు? నీవొక పిచ్చివాడివి, నీతో నాకేం పని? పో, పో!'

అవును. ఆ మాటను కనిపెట్టింది నేను. దానికి అర్థం 'ఫలానా' అని నా యిష్టంవచ్చినరీతిగా నిర్ణయిస్తాను. అందుకు నాకే హక్కుంది
... ..

నా మనస్సుకు బాగా చికాకుగలిగింది. చివరకు మంచి నీళ్లున్నాయేమో అని లేచి గది నాలుగుమూలలు వెతికాను. ఆ చీకట్లో నాకేం కనబడుతుంది? గదిలో కూజాగాని, ఆఖరుకు

మంచిసీళ్ల కుండకూడా లేదు. నాకు పెద్దగా చాహువేయడం లేదుగాని గుండెల్లో దడగా ఉంది. వంట్లోంచి శగలు, పొగలు వెళుతున్నాయి. జ్వరం వచ్చినట్లుగా ఉంది. గభాలున మంచం మీద పడుకున్నాను. నిద్ర రాకపోయినా బలవంతాన కళ్లు మూసుకున్నాను. అలాగైనా నిద్ర పడుతుందేమో అని నా ఆశ. అలా కదలకుండా కొంతసేపు పడుకున్నాను. నావళ్లంతా చెమట పోసింది. నా నరాల్లో రక్తం దూకుతూ వేగంగా ప్రవహిస్తున్నట్లునిపించింది. హఠాత్తుగా హఠ్పరు దగ్గర పోలీసు జ్ఞాపకం వచ్చాడు. నేను రోడ్డుమీద విసరేసిన కాగితంబూర... 'పాపం ఆ పోలీసు అందులో డబ్బుందనుకున్నాడు... ఇంకా అతను అక్కడే తిరుగుతున్నాడేమో! నేను కూర్చున్న చోటనే కూర్చుని ఉండవచ్చు... తళతళలాడే సముద్రం... దయ్యాలలాంటి ఓడలు...

కళ్లు తెరిచాను. నిద్రపోకుండా అలా కళ్ళు ఎంతసేపని మూసుకొని ఉండగలను? మళ్ళీ నాకళ్ళముందు చీకటి సాక్షాత్కరించింది. అదే చీకటి. అగాధమైన చీకటి. అంతుదొరకని చీకటి. ఆ చీకటిని వర్ణించాలంటే చీకటికంటే చీకటిగా ఉండే భయంకరమైన మాటలు కావాలి. అలాంటి మాటలే గనుక నా నోటివెంట వస్తే నా పెదవులు కూడా చీకటిగా మారిపోతాయి. 'భగవంతుడా! ఎంత చీకటిగా ఉంది!' సముద్రం జ్ఞాపకం వచ్చింది. రాక్షసులు నన్ను సముద్రంలో పడేసి లాక్కుని పోతున్నట్లు తోచింది. నన్ను బలాత్కారంగా పాతాళంలోకి ఈడ్చుకొని పోతున్నారు. గుహలవంటి అనేక చీకటి

లోకాలు, దాటిపోతున్నాను. అలాంటి లోకాల్ని ఎవ్వరూ ఎన్నడూ చూసి ఉండరు.....

భయంపుట్టి పెద్దగా అరిచాను. గట్టిగా మంచాన్ని కొగలించుకున్నాను. భయంకరమైన ఆ ప్రయాణంలో నాకూపిరి ఆడడంలేదు. కాల ప్రవాహంలో బంతిలా దొర్లుకుంటూ పోతున్నాను. మంచాన్ని కరుచుకున్నంత మాత్రాన మరణించ కుండా ఉంటానా? “పిచ్చి. నేనిలా చావవల్సిఉంది. అంతే. నీ విప్పుడు చచ్చిపోతావు. అన్నంలేని ఓ మనిషీ! నీ చావు ఇలా వ్రాసిపెట్టి ఉంది.”

నేను చచ్చిపోయే స్థితిలో ఉన్నానని అనుకున్నాను. అయితే నాకు పూర్తిగా స్మృతి తప్పలేదు. తెలివిఉంది. కాని నా స్వాధీనంలో లేదు. ఏదో పిచ్చిగా ఉంది. ‘బలహీనం వల్ల నా మతి చెడింది. నిజంగా నేను పిచ్చివాణ్ణియ్యాను. అమ్మో చీకటి! భయం! భయం! వణుకు!’ కంపరం పుట్టింది. గభాలున మంచంమీద నుంచి దూకాను. తలుపు తీయాలని ప్రయత్నిం చాను. రెండు మూడుసార్లు బలంగా తలుపును గుద్దాను. శక్తి కొద్దీ లాగి చూచాను. ఊహలు. లాభంలేదు. తలగోడకేసి కొట్టుకున్నాను. కెవ్వుమని కేకపెట్టాను. వ్రేళ్లు కొరుక్కు న్నాను. పడేపడే తిట్టుకున్నాను. బావుకుమని ఏడ్చాను...

అంతా నిశ్శబ్దం. నా కేకలు గది నాలుగుగోడలమధ్య ప్రతిధ్వనించాయి. కాళ్లు, చేతులు స్వాధీనం తప్పిపోయినాయి. క్రిందపడ్డాను....కొద్దిక్షణాలు నాకు స్పృహలేదు. ఆ తర్వాత క్రమక్రమంగా నా అవయవాలు స్వాధీనంలోకి వచ్చాయి. కొంచెం కోలుకున్నాను. కళ్లు తెరచి చూచాను. ఎదురుగా గోడమీద ఏదోకొద్దిగా వెలుతురు కనబడింది. ‘ఏమిటా వెలు

తురు? బహుళా తెల్లవారిందేమో? తెల్లవారిందని అనుకోగానే నా నరాల్లోకి సత్తువ వచ్చింది. పెద్దబరువు దించుకున్నట్లుగా అయింది. ఉత్సాహంతో లేచి వాకిలివైపు వెళ్లాను. తలుపును ముద్దుపెట్టుకున్నాను. పిచ్చివాడిలా ప్రవర్తించాను. కాని నేనేం చేస్తున్నదీ నాకు తెలుస్తూనే ఉంది. తిరిగివచ్చి మంచం మీద కూర్చున్నాను. నా కిప్పుడంతగా బాధలేదు. భయం కూడా తగ్గింది. మోకాళ్లుచుట్టూ చేతులుకట్టుకొని, గోడమీద వెలుతురువై పే చూస్తూ కూర్చున్నాను. అంతకంతకూ ఆ వెలుతురు పెద్దదాతున్నట్లు కనబడింది. “అమృత్యు ఇక ఫరవా లేదు. తెల్లవారుతున్నట్లోంది. భగవంతుడా! భయంకరమైన ఈ చీకటిగుహనుండి బయటపడతాను. ఇక ఫరవా లేదు. ఇది జైలు. బలవంతులు తమ అధికారానికి చిహ్నంగా దీన్ని సృష్టించారు. తరతరాలుగా ఎందరో అభాగ్యమానవులు ఈ నాలుగుగోడలమధ్య బందీలయినారు. ఎందరి అనాథ చేతులకో, సంకెళ్లు తగిలించిన ఈ న్యాయస్థానం. ఇది ప్రపంచంలోని బానిసత్వానికి చిహ్నం. ఇలాంటి స్థానంలో నాకు చావు తప్పింది. పైగా ఇది స్పెషల్ వార్డుని ఇన్ స్పెక్టరు చెప్పాడు. బాగుంది. ఇదే ఇంత అధ్యాన్నంగా ఉండే, ఇక లోవల ఆసలు జైలు ఎలా ఉంటుందో ఆ ఈశ్వరుడికే తెలియాలి. ఓహో, జైళ్ళ మంతుల్లారా చిరంజీవులై వర్ధిల్లండి!”

తెల్లవారుతున్నదనే సంతోషం నా మనస్సుకు ప్రశాంతి నిచ్చింది. రాత్రంతా యమయాతనపడ్డ నాకు కళ్లుమూతలు వడ్డాయి.

గది తలుపు రెండు మూడుసార్లు తట్టగానే నేను ఉలిక్కి పడి లేచాను. గబగబ నాకోటు తీసుకున్నాను. ‘ఆఫీసులోకెళ్ళి

అయ్యగార్ని కలుసుకో' అన్నాడు కాన్స్టేబుల్. 'ఇంకా ఇలాంటి ఆచారాలు ఎన్ని ఉన్నాయో? ఇంకా ఎన్నో వ్యవహారాలు నడిపితేనేగాని నే నిక్కణ్ణుంచి బయటపడనుకాబోలు' భయ పడుతూ నాలోనేను అనుకున్నాను.

ఆఫీసుగది చాల విశాలంగా ఉంది. నేను వెళ్ళేసరికి అక్కడ ముప్పైసెలభైమంది వరసగా నిలబడి ఉన్నారు. వాళ్ళంతా నాబోటివాళ్ళే. ఇల్లూ, వాకిలి లేకుండా వీధుల్లో తిరిగేవాళ్ళు. గుమాస్తా, టేబుల్ దగ్గర నిలబడి కాగితాలు చూస్తున్నాడు. వరుసగా పేర్లవారీగా ఒక్కొక్కరిని పిలుస్తున్నాడు. ఎదురుగా కుర్చీమీద ఇన్ స్పెక్టరు కూర్చుని ఉన్నాడు. 'వాళ్ళందరికీ టిక్కెట్లున్నవా? మరిచిపోకుండా అందరికీ ఒక్కొక్క టిక్కెట్టు ఇవ్వు' అన్నాడు. ఇన్ స్పెక్టరు గుమాస్తాతో. నే నటువైపు పరికించి చూచాను. ప్రతివాడిదగ్గర ఒక్కొక్కటిక్కెట్టు ఉంది.

'.....జర్నలిస్టు'. నాపేరు పిలవగానే దగ్గరకు వెళ్ళి వంగి శాల్యూట్ చేశాను.

'సీవెందుకొచ్చావ్ మిస్టర్ ఇక్కడికి?' అన్నాడు ఇన్ స్పెక్టరు నన్ను పరకాయించి చూస్తూ.

నేను విషయమంతా చెప్పాను. క్రిందటిరాత్రి చెప్పిన కథే మళ్ళీ వల్లించాను 'జర్నలిస్టును పత్రికలో పని చేస్తున్నాను..... దురదృష్టవశాత్తు గదికివెళ్ళలేకపోయాను...ప్రొద్దుపోయింది...గది తాళాలు పోగొట్టుకున్నాను...'

'అవును పాపం' అన్నారు ఇన్ స్పెక్టరు జాలిగా.

'రాత్రి బాగా నిద్రవట్టిందా?' మళ్ళీ ప్రశ్న.

‘ఓ! బ్రహ్మాండంగా. జై శృమంత్రీకిమల్లే చీకూ చింతా లేకుండా నిద్రపోయాను’

‘గుడ్’ అన్నాడతను కుర్చీనుండిలేస్తూ.

‘గుడ్ మార్నింగ్’ అన్నాను నేను వినయంగా.

‘టిక్కెట్టు. నాకు కూడా ఒక పావలా టిక్కెట్టు దొరికింది. మూడురోజులనుంచీ అన్నం ముట్టలేదు. నా ముఖం చూచి ఎవడైనా జాలిపడ్డాడా? రెండిడ్లీ, అరకప్పు కాఫీ, ఫరవా లేదు.’ ఇలా ఆలోచించుకోగానే ‘ఇక అక్కడుండటానికి అనుమానం వేసింది. కొంపతీసి ఏ పోలీసువాడో నన్ను ఆరా తీయడం మొదలుపెడితే? నా అంతా కనుక్కుంటారు. నేను తప్పుడు స్టేటుమెంటు ఇచ్చానని, నన్ను అరెస్టుచేయవచ్చు. భయంవేసింది. ఇక అక్కడొక ఖాతాకూడా ఉండకుండా రోడ్డు మీదకు పరుగెత్తాను.

బాగా ఎండకాస్తోంది. దాదాపు పదిగంటలు కావస్తోంది. మార్కెటు దగ్గరికి వచ్చాను. రోడ్డు చాలా సందడిగా ఉన్నాయి. ‘నే నిప్పుడెటు వెళ్లాలి?’ నా రచనకోసం జేబులు తడుముకున్నాను. రచన కాగితాలు జేబులోనే ఉన్నాయి. పద కొండు గంటలకు ఎలాగైనా ‘ఎడిటర్’ను కలుసుకోవాలి. బాగా ఆకలివేస్తోంది. కాస్త కడుపులో పడితేనేగాని కాళ్లు సాగేటట్లులేవు. హఠాత్తుగా టిక్కెట్టుమాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. చూచుకుంటే టిక్కెట్టులేదు. జేబుల్లో వెతికాను. ఊహ. కనిపించలేదు. నా వశ్యంతా చెమట పట్టింది. కాళ్లు వణకసాగాయి. ఏదో పరధ్యాన్నంగా నడుస్తూ పావలా టిక్కెట్టు పోగొట్టుకున్నాను. వెనక్కువెళ్ళి రోడ్డుమీద వెతకాలనే ఆలోచన తట్టింది. పరుగు లంకించుకున్నాను. అడ్డంపస్తున్న జనాన్ని

అవతలికి తోసుకుంటూ పుట్పాకమీద పరిగెత్తడం మొదలు పెట్టాను. దోవలో కనిపించిన కాగితంముక్కల్లా పరిశీలించాను.

నాకు పూర్తిగా అలుపు వచ్చింది. నడవడం అసాధ్యమైంది. తల గిరున తిరిగిపోతోంది. 'భగవంతుడా! నన్నెందుకు పరీక్షిస్తున్నావు? నా ప్రాణాలు పోకుండా ఉన్నాయి. నా నోటి దగ్గరకు ఏమీరానీయ కుండా చేస్తున్నావు. చేతిలోకి వచ్చిన దాన్ని కూడా చెడగొడుతున్నావు.'

నాకు తెలియకుండానే గదివైపు నడవడం మొదలు పెట్టాను. నాకడుపులో ఏదో చెప్పలేని బాధగా ఉంది. అలా వెళుతూంటే రోడ్డుమీద ఒకచిన్న బెండుముక్క కనపడింది. గభాలునతీసి నోట్లో వేసుకున్నాను. పశువులాగా ఆ బెండు ముక్క నమలడం మొదలు పెట్టాను. దాన్ని నిమ్మతొనలాగా చప్పరిస్తూ నీళ్లు మ్రింగుతున్నాను. ఏమిటీ పిచ్చిపని? పిచ్చాడికి మల్లే.....

గదిలోకి వెడుతోంటే మెట్లమీద నారాయణ ఎదురు పడ్డాడు. నారాయణ కుర్రాడు. ప్రక్కనే ఉన్న కాఫీహోటల్లో పనిచేస్తున్నాడు. అప్పుడప్పుడు నా దగ్గరకు వస్తూఉంటాడు. అతని కొకసారి ఇబ్బందిలో ఉన్నానంటే రెండు రూపాయలు అప్పుకూడా ఇచ్చాను. నారాయణ నా కోసమే మేడమీదకు వెళ్ళి వస్తున్నట్లుంది. నన్ను చూడగానే నమస్కారం చేశాడు.

'ఏం బాగున్నావా?' అడిగాను నేను.

తలడుపుతూ అతనేదో చెప్పడానికి సందేహించాడు. నేను నా గదితలుపు తీసి లోవలకెళ్ళాను.

'ఏం లేదుసార్. ఓ అయిదు రూపాయలు అప్పు పెడతారేమోనని వచ్చాను. నాగుమణికివ్వాలి. ప్రాణం తీసేస్తోంది.'

ప్రాద్దుటినుంచీ పదిసార్లు కబురు చేసింది. మళ్ళీ రెండు మూడు రోజుల్లో ఇచ్చేస్తాను. లోగడకూడా నాకు మీరు సహాయం చేశారు. మీమే లెన్నటికి మరిచిపోలేను సార్.' ఎంతోదీనంగా అడిగాడు నారాయణ.

'లేదోయ్. నిజానికి నాదగ్గరిప్పుడు చిల్లి కానీ కూడా లేదు. ఏం చేయను మరి?'

నేనతని కలా సమాధానం చెప్పానే కాని వెంటనే నా మనస్సులో జాతి, అభిమానం, పుట్టు కొచ్చాయి. అతనలాగే కొయ్యబొమ్మలా నా వైపు దీనంగా చూస్తూ నిలుచున్నాడు.

'ఇప్పుడు లేదు.— వీలైతే సాయంత్రం కనపడు. ఏదై నా సర్దుతాను.' అంటూ గభాలున నా నులక మంచంమీద కూల బడ్డాను. ✓

పెద్దగా నవ్వాను నా అదృష్టం బాగుంది. ముందుగా అతనే డబ్బడిగాడు. లేకపోతే నేనే అతన్ని ఏదై నా అప్పు అడుగుదామనుకొన్నాను. నిజంగా నేనలా చేసినట్లయితే నాప్రాణం చచ్చిపోయేది. ఈసారెందుకో భగవంతుడు నాకు సహాయ పడ్డాడు. నామర్యాదను నిలబెట్టాడు. అయిదు రూపాయలు! భలేవాడివోయ్! మైసూరు మహారాజా ఎస్టేటులో మనహక్కు అయిదోవంతు అడిగావుకావు. లేదా నైజాంనవాబు నాకు రాసిచ్చిన నాల్గోట్ల రూపాయల ఆస్తి అడిగినాబాగుండేది. కింగ్ కోటీలో కింగ్ లా బ్రతికేవాళ్లం.

బిగ్గరగా నవ్వడం మొదలుపెట్టాను. నారాయణ అడిగిన అయిదురూపాయలు నా బుర్రలో నాట్యంచేయసాగాయి. "ఓ! అయిదు రూపాయలు..... అహ! హా! హా!..." మంచివాసనవస్తోంది. ఎవరో పిండివంటలు, భోజనపదార్థాలు

మజాగా తయారుచేస్తున్నారు. 'గుప్ప'మని వాసన ముక్కులు పగులగొడుతోంది. కిటికీతలుపు తెరిచాను. "ఓ! ఘుమాఘుం. ఏయ్ బోయ్-ఒక ప్లేటు పూరీ పట్టుకురా! అర్జంటు. నాకవతల పనుంది. ఇవాళపార్లమెంటులో మాట్లాడాలి. పార్టీలు కని పెట్టుకొని ఉన్నారు. ఏమిటి? నీ వెవడివో కొత్తాడివిలా ఉన్నావ్. ఏయ్ వెయిటర్ ఇతన్ని అవతలికి పంపేయి. మన మెప్పుడూ కాఫీతాగమని నీకు తెలీదూ! ఓవర్టీస్ - ఓవర్టీస్ పట్టుకురా! హాట్..."

నాబల్లమీద మోచేతులానించి నిలబడ్డాను. నా ఆలోచనలన్నీ నన్ను తిరిగి అవేశపూరితుణ్ణిగా చేశాయి. మరొక సారి ఉన్నాదస్థితిలోకి వెళ్ళిపోయాను. మైమరచి మంచంమీద పడుకొన్నాను.

"రావచ్చు. యస్. కమిస్. కూర్చో. ఏం? మరీ నల్ల పూసవై పోయినావు? అవును. నాకు రావడానికి తీరుబడిలేదు. నీవే రావాలి. అదికాదు జలజా! అంతా డబ్బులోనే ఉంద నుకో.....నీ కోసం ఈ రవ్వలజోడు కొన్నాను...అబ్బ. నీ వెంతబాగా ఊపిరి పీలుస్తావ్! నేను ఉక్కిరి బిక్కిరి అయిపోతున్నాను. ఏదీ! ఒక్కసారి ... ఒక్క ముద్దు...ముద్దులుగొలిపే ముద్దు ... మురిపెమైన ముద్దు ... ముచ్చటైన ముద్దు ... ఇంకా ... బలంగా ... నీ చేయి చంద్రవంకలా నన్ను చుట్టుకొని ఉంది. నీ ముసుంలో మెరుపులు మెరుస్తున్నాయి. ఏమిటి నీ పెదిమలమీద ఆ సిగ్గు? ... ఏయ్ వెయిటర్ నీకుకాదు చెప్పేది ... త్వరగా ఓవర్టీస్ పట్టుకరా ..."

కిటికీలోంచి నా గదిలోకి ఎండ పడుతోంది. బజారున పోతోన్న బండ్ల చప్పుడు వినపడుతోంది. లేచికూర్చున్నాను.

నా నోట్లో బెండుముక్క - ఇంకా అలాగే ఉంది. పసిపిల్లాడు పాలు తాగుతూ చప్పరించినట్లుగా దాన్ని మరొకసారి చప్పరించాను. గదిలో కొంచెంసేపు అటూ ఇటూ తిరిగాను. ప్రతిదీ ఎంత పాడుగాఉంది? నేలమీదదుమ్ము పేరుకొనిఉంది. కూర్చోడానికి అనుకూలమైన కుర్చీ కూడ లేదు. బల్లమీద పాతపేపర్లు, కొన్ని కాగితాలు పడేసిఉన్నాయి. కాగితాలన్నీ దుమ్ముకొట్టుకొని ఉన్నాయి. హనుమంతరావు దుప్పటి మంచంమీదపడేసి ఉంది. హనుమంతరావు! చటుక్కున చేతిమీద కొట్టుకున్నాను. 'అవును. హనుమంతరావు. ఈ సమయంలో అతను తప్పక ఏదైనా సహాయం చేస్తాడు. నే నతన్ని కల్సుకొని ఇలాంటి స్థితిలో ఉన్నానని చెప్పలేదని, నా మీదతనికి కోపంకూడా వస్తుంది.' జేబులో నా రచన కాగితాలు ఉన్నదీ లేనిదీ చూచుకొన్నాను. గబగబ మెట్లుదిగి బయటికి వెళ్ళిపోయాను. నారాయణజ్ఞాపకం వచ్చాడు. నాలో నేను ఇలా అనుకున్నాను. 'ఇదిగో నారాయణా! మళ్ళీ చెపుతున్నాను. మధ్యాహ్నం నీకు తప్పక డబ్బుతెచ్చి ఇస్తాను. మరేం భయపడకు.'

మార్కెట్టు దగ్గరికివచ్చి గడియారంవైపు చూచాను. పన్నెండు గంటలు దాటుకొంది. అరె. 'చాలా ఆలస్యమైంది. పత్రికా ఆఫీసుకువెళ్లి ఎడిటర్ ను చూడాలి'

ఆఫీసు మేడమీదకు వెళ్లేముందు బయట నిలబడి మరొకసారి నారచన చూచుకున్నాను. పేజీ నెంబర్లు సరీగా వేసిందీలేందీ చూచుకొని మడిచి జేబులో పెట్టుకున్నాను. మామూలుగా ఆఫీసులోకి వెళ్లి ఎడిటర్ నుగురించి అడిగాను. ఎవ్వరూ జవాబివ్వలేదు. ప్రక్కగదిలో ఒకాయన కూర్చుని

ఉన్నాడు. బల్లమీద పత్రికలు పడేసుకొని పరీక్షగా తిరగవేస్తున్నాడు. అతని దాపుకువెళ్లి మళ్లీ అడిగాను.

‘ఎడిటర్ గారున్నారా?’

‘లేదు. ఇంకా రాలేదు.’ తల ఎత్తకుండా ముక్తసరిగా జవాబు చెప్పాడతను.

‘ఎప్పుడొస్తారు?’ మళ్లీ నాప్రశ్న.

‘చెప్పలేం. ఎప్పుడొస్తారో తెలీదు’.

‘ఆఫీసు ఎన్ని గంటలదాకా ఉంటుంది?’

ఈ నా ప్రశ్నకు సమాధానం రాలేదు. ఇక అక్కడున్నందువల్ల ప్రయోజనం లేదు. అంచేత విధిలేక వెళ్లిపోయాను.

‘ఎడిటర్ ను కలుసుకుంటే బాగుండేది. ఇంతకుముందు నాకథ తీసుకొని డబ్బిచ్చాడు. నన్ను సులభంగా గుర్తుపడతాడు. ఇతనెవరో కొత్త. తలబిరుసు మనిషిలా ఉన్నాడు. ఎడిటరేగనుక ఉన్నట్లయితే నన్ను ఆప్యాయతతో పిలిచి కూర్చోమని కులాసాగా మాట్లాడేవాడు హనుమంతరావు రూంనైపు నడవడం మొదలుపెట్టాను.

హనుమంతురావు ఐశ్వర్యంగల ఇంట్లో పుట్టాడు. తండ్రి ఇంకా రెండుచేతులా ఆర్జిస్తున్నాడు. అరవై ఏకరాల భూమి. అడపా దడపా అరవై వేలైన రొఖం ఉంటుంది. హనుమంతరావిక్కడ ఆనర్సుకోర్సు చదువుతున్నాడు. ముచ్చటైన మేడ, మూడో అంతస్తులో ఉంటున్నాడు. అతని దగ్గర డబ్బుండాలే కాని దాచుకునే రకంకాదు. ఈ కష్ట సమయంలో హనుమంతరావు ఆదుకుంటాడనే ఆశ నాకు బాగా కలిగింది.

హనుమంతరావుండే మేడ మీదకు వెళ్ళాను. అతని గది నాకు తెలుసు. కాని నా కక్కడెవ్వరూ కనిపించ లేదు.

నేనింకా లోపలికి వెళ్ళబోతున్నాను. ఇంతలో ఆ ప్రక్క భాగం లోంచి ఒక అమ్మాయి బయటికి వచ్చింది.

‘ఎవరి కోసం?’ ఆ అమ్మాయి అడిగింది.

‘హనుమంతరావు. న్టాడెంటు.’

ఇప్పుడిక్కళ్ళేరు. గది ఖాళీచేసి వెళ్ళి పోయినారు.

నేను మేడదిగబోయోంటే ఆ అమ్మాయి నన్ను పిలిచింది.

‘మీకు ఆయనతో పనుందా?’ అవునన్నట్లు నే నామె నైపు చూచాను. వెంటనే ఆ అమ్మాయి లోపలికి వెళ్ళి ఒక్క ట్నాం లో తిరిగి వచ్చేసింది.

‘ఇవిగోండి. ఆయనకు రెండు త్తరాలున్నాయి. మర్చి పోకుండా ఇవ్వండి. ఉత్తరాలొస్తే ఆయన అడ్రసుకు పంప మన్నారు’

ఆ అమ్మాయి ఆ రెండు ఉత్తరాలు నా చేతికిచ్చింది. హనుమంతరావు ప్రస్తుతం ఉంటున్న అడ్రసుకూడా చెప్పింది.

మళ్ళీ నేను దారి పట్టాను. నా కింకా పూర్తి నమ్మకం ఉంది. ఇది చివరి ప్రయత్నం. హనుమంతరావును కల్సుకుం టేనేగాని ఈ ఆపద గట్టెక్కేట్లులేదు. నేనలా వెళ్తోంటే దోవలో కొత్తగా కడుతున్న ఒకబంగళా కనపడింది. ఇద్దరు పెద్ద మనుషులు నిలబడి పనివాళ్లతో ప్లాను చెపుతున్నారు. అక్కడే చిత్రికపట్టిన చెక్కపేళ్లు కుప్పగాపోసి ఉన్నాయి. నే నలా పోతూ పోతూ రెండు చెక్కపేళ్లు తీసుకున్నాను. ఒకటి నోట్లో వేసుకున్నాను. మరొకటి జేబులో వేసుకున్నాను.

నా కాకలి అధికంగా ఉంది. కడుపులో మెలివేస్తోంది. ఆయాసం వస్తోంది. నడవలేక పోతున్నాను. చివరికెలా అయితే

నేం ఆ అమ్మాయి చెప్పిన ప్రకారం హనుమంతరావు అడ్డను కనుక్కోగలిగాను.... వీధి నెం.... రెండో అంత స్థులో మొదటి గది ...

మేడఎక్కుతూ జేబులోంచి ఉత్తరాలుతీసి చేతిలోపట్టు కున్నాను. హనుమంతరావు కనపడగానే ఆ ఉత్తరాలు అతని కిద్దామని అలాచేశాను. నా కతను తప్పకుండా సహాయంచేస్తాడు. అతని హృదయమే వేరు. అతని సంగతి నాకు బాగా తెలుసు.

గదితాళం వేసిఉంది. తలుపుమీద అతని పేరుఉంది. 'పి. హనుమంతరావు. బి. ఎ. ఆనర్సు' 'ఎక్కడికివెళ్లి ఉంటాడు చెప్పా? కాలేజీనుంచి ఇంకా రాలేదా?' నాకేమీ అర్థంకాక ఆందోళనతో అటూ ఇటూచూస్తూ ఒక్కక్షణం అక్కడ నిలుచున్నాను. ఇంతలో మేడమెట్లు ఎవరో ఎక్కుతున్నట్లు చప్పుడైంది. హనుమంతరావు అయిఉంటాడని ఆదుర్దాగా అటు వైపు చూచాను. కాదు. నాకర్థం కాలిపోయింది. హనుమంత రావుకాదు. ఎవరో ముసలమ్మ.

'హనుమంతరావుకోసం వచ్చారా? ఆ అబ్బాయి లేడు. సెలవుల్లో ఇంటికి వెళ్లాడు. కాలేజీ తేరవగానే వస్తాడు. ఏమైనా చెప్పిఉంటే నాకు చెప్పండి.'

నేను కుప్పగా కూలిపోయాను. ముసలమ్మ మాటలు నాచెవులకు పిడుగుల్లా వినిపించాయి. నాకాళ్లు భూమిమీద ఆనడంలేదు. నోట్లోంచి మాట పెగిలిరాలేదు. ఆరెండు ఉత్తరాలు ఆమె చేతికివ్వబోయాను కాని నాచేతులు వణుకుతూండడంవల్ల అవి క్రిందబడ్డాయి. ఆమె ఒక్కక్షణం నావైపు ఎగాదిగాచూచి ఆ ఉత్తరాలు తీసుకోని లోపలికి వెళ్లిపోయింది.

నేనలా హనుమంతరావు గదిముందు వదినిముఠాలు శవంలా కదలకుండా నిలుచున్నాను. రెప్పవాల్చకుండా తలుపు వై పేచూస్తున్నాను. తెల్లటి అక్షరాలు. 'పి. హనుమంతరావు. బి. ఎ. ఆనర్సు' నా కళ్ళవెంట నీళ్లు రాలేదు. నా కాళ్ళక్రింద మన్ను మాత్రం తొలుచుకపోతున్నట్లుగా తోచింది. 'పోనీలే. అతని ఉత్తరాలై నా భద్రంగా అప్పజెప్పాను. అందులో ఎవైనా అవసరమైన సంగతులుండవచ్చు. రాగానే చూచుకుంటాడు'.

బయటికి వచ్చి రోడ్డుమీద నిలబడ్డాను. రెండు చేతులు పైకెత్తాను. పిడికిళ్లు బిగించి ఇలా బిగ్గరగా అరిచాను. 'ఓ దేవుడా! నిజంగా నీకు బుద్ధిలేదు.. ముమ్మాటికీ బుద్ధిలేదు. నీకు బుద్ధి ఉందని ఎవడైనా అంటే నా పీకకోయించుకుంటాను....'

తల ఊపాను. ఆకాశంవైపు చూస్తూ పదే పదే అరిచాను. అక్కణ్ణుంచి నాలుగడుగులు నడిచి మళ్ళీ ఆగిపోయాను. హఠాత్తుగా నా మనస్సు మారి పోయింది. రెండుచేతుల్లో నా తల పట్టుకొన్నాను. నా కళ్ళవెంట నీళ్లు కారుతున్నాయి. గద్గద స్వరంతో ఇలా అన్నాను. 'భగవంతుడా! నిన్నున్నిసార్లు ప్రార్థించాను? ఎన్నిసార్లు వేడుకొన్నాను. కాని నా మీద నీకు దయ కలగలేదు. నా ఏడుపు నీకు వినిపించలేదు.'

'ప్రపంచం ఎంత పెద్దదో, అంతపెద్దగా నేను ఎడ్చాను. అవును. అతడు మోసగాడు, వంచకుడు. ఓ మూర్ఖుడా! ముందు నీకు బుద్ధిలేదు. లేకపోతే అతన్ని ఎందుకు వేడుకోవడం? అతను గారడీవాడు. కపట నాటకం ఆడేవాడు. అతన్ని నమ్ముకొనే నీవు చెడి పోయినావు.'

కడుపుమీద కొట్టుకున్నాను. నా కళ్లు తిరుగుతున్నాయి. ఏదో మూర్ఖ వస్త్రోన్నట్లుగా ఉంది. అలా నడిరోడ్డుమీద

నే నెన్నివిధాల నాట్యంచేశానో చెప్పలేను. వచ్చేపోయే జనం నన్ను విచిత్రంగా చూస్తున్నారు. కొందరు విరగబడి నవ్వు తున్నారు.

నా నోట్లోఉన్న చెక్కపేడు ఎడతెగకుండా నములు తున్నాను. చర్చీదగ్గరకు వచ్చిచూస్తే రెండుగంటలు కావ స్తోంది. అక్కడొక్కక్షణం నిలబడ్డాను.

నాలుగు బజార్ల కూడలిలో జనసమృద్ధం ఎక్కువగా ఉంది. గభాలున అక్కడికి పరిగెత్తాలనిపించింది. వెళ్లి ఒకవైపు ఫుట్ పాత్ మీద కూర్చున్నాను. కార్లు, ట్రాములూ, టాక్సీలు, అటూ ఇటూ పరిగెడుతున్నాయి. కొంతసేపు అలా చూస్తూ కూర్చున్నాను. ఏడెనిమిది సంవత్సరాల అమ్మాయి వేరుశన కాకాయలు అమ్ముతూ నాదగ్గరికి వచ్చింది.

అతుకులువేసి కుట్టిన పరికిణీ, అక్కడక్కడ చిరిగిన చొక్కా అమాయకంగా ఉంది.

‘వేరుశనకాకాయలు. వేడిగా ఉన్నాయి. అర్థణా!’ విచిత్రంగాచూస్తూ అడిగింది.

నేను గభాలున లేచి నిలబడ్డాను. అర్థణా బయటికి తీయడం కోసం, నా కోటుజేబులు, పాంటు జేబులు వెదుకుతు న్నాను. కొద్దిక్షణాలు అలా గడిచాయి. ఎంతకూ నేను డబ్బు బయటికి తీయనందు వల్ల చివరకా అమ్మాయి అర్థం చేసుకొంది. నా దగ్గర డబ్బులేదనీ, నేను కొనేవాణ్ణి కాదనీ, తనను ఎగతాళి పట్టించడం కోసం, తమాషా కోసం, అలా ప్రవర్తిస్తున్నాననీ, ఆ పిల్ల భావించింది. ముఖం చిన్నబుచ్చు కొని వెళ్ళి పోతోంది.

ఆ పిల్ల చూపులు నన్ను విపరీతంగా బాధించాయి.

నోటితోటి తిడితే ఎంతో బాగుండేది. ఎంతగానో సంతోషించే వాణ్ణి. అలా కాకుండా చూపుల్తో నన్ను పొడిచింది. నాశరీరం నెయ్యి బల్లాలతో పొడిచినట్లుగా ఉంది.

‘అవును. పసిబిడ్డకు కూడా నా మీద నమ్మకంలేదు. అసలు ప్రపంచానికే నా మీద నమ్మకం లేదు. నేనెందుకు అలా ప్రవర్తించాను? నా దగ్గర అర్థణా ఎక్కడుంది? అరపైసా కూడా లేదు. అనవసరంగా కొనే వాడికిమల్లే ఆ అమ్మాయికి ఆశ పెట్టాను.’ నా కాపిల్లమీద జాలివేసింది. ✓

‘ఏయ్ అమ్మాయి. ఇలారా!’ ఆ పోయేపిల్లను పిలిచాను. దగ్గరికి వచ్చింది. నా స్వెట్టరుతీసి ఇవ్వబోయాను. నాకు స్వెట్ట రెక్కడుంది? దాన్ని బ్రోకరాఫీసులో అమ్మేశానుగా! ఇంతలో నా చుట్టూ జనం పోగయ్యారు. నేనేదో తమాషా చేస్తున్నాని జనమంతా నన్ను చూడడం మొదలు పెట్టారు. ఒక కాన్స్టేబుల్ ఆ జనం మధ్యలోంచి తోసుకొని నా ముందు కొచ్చాడు.

‘ఏయ్ మిస్టర్! ఎమిటిది?’

నా నాలిక మడతపడింది. ఎదో చెప్పబోయి గొణిగాను.

‘ఆ అమ్మాయికి నా స్వెట్టరిద్దామని పిలిచాను. కాదు. స్వెట్టరు కాదు. ...కోటు....పాపం వాళ్ళనాన్న చలితో బాధ పడుతున్నాడు....’

నాచుట్టూ ఉన్న జనం గొల్లుమని నవ్వారు. నేను మళ్ళీ కోపంతో ఇలా అన్నాను.

‘ఎందుకు? ఎందుకలా విరగబడి నవ్వుతారు? ఏముందనీ? నేనా అమ్మాయికి నా కోటు ఇద్దామనుకున్నాను. ఇందులో విచిత్రమేముంది?’

‘ఏయ్ మిస్టర్. రోడ్డుమీద ఏమిటీ న్యూసెన్సు, ముంది క్లబ్బించి వెళ్ళిపో- ఊ- లాటీ కర్రతో నా బుజంమీద పొడిచాడు కాన్స్టేబుల్. నేను వెళ్తుంటే కాన్స్టేబుల్ నన్ను మళ్ళీ కేకవేశాడు.

‘ఆ కాగితాలు నీవేనా?’

‘ఓ మరిచిపోయాను. నావే-పత్రికకు పంపాలి. చాల ముఖ్యమైన కాగితాలు.’ అంటూ ఆ కాగితాలబొత్తి తీసుకొని అతనివైపు చూడకుండా వెళ్ళిపోయాను.

నేను తిరిగే పత్రికా ఆఫీసుకు వెళ్ళేసరికి నాలుగుగంటలు దాటింది. ఆఫీసు మూసివుంది. మేడదిగి గుమ్మం ప్రక్కగా గోడకాను కుని నిలబడ్డాను. ‘ఇప్పుడేం చేయాలి?’ నన్ను నేను ప్రశ్నించు కున్నాను. దొంగలాగా ఒదిగి నిలబడి ఉన్నాను. తప్పు చేసినవాడికిమల్లే తలవొంచుకుని నేలమీద రాళ్లు పరీక్షిస్తున్నాను. రాళ్లమధ్య ఒక పిన్నీసు తళతళమెరుస్తూ నాకంట బడింది. వంగి ఆపిన్నీసు తీసుకున్నాను. ‘దీంతో నాకోటు గుండీలు ఊడదీసి అమ్మితే ఎంత డబ్బొస్తుంది? రెండు గుండీలు పగిలిపోయినాయి. మిగతావి బాగానే ఉన్నాయి. కనీసం ఒక అణాకు ఎవరైనా కొంటారు. పాతబడిపోయినాయి కాని లేక పోతే ఇంకా ఎక్కువవచ్చును. మంచి ఊహతట్టింది.

ఆ పిన్నీసుతో కుటుతూ ఒక్కొక్కగుండీ ఊడదీయడం మొదలుపెట్టాను. అవి ఊడదీస్తూ నాలోనేను ఇలా అనుకున్నాను.

“ఫరవాలేదు. ఏంభయంలేదు. గుండీలు లేకపోయినంత మాత్రాన ఏంకొంపలు మునుగుతాయి? అవును. గుండీలులేని కోటు తొడుక్కోవడం నా అలవాటు. నేనీవేషంతోటే ఎన్ని

చోట్లనా తిరగ్గలను. ఎంతమందితోనైనా మాట్లాడగలను...
ఏ పోలీసువాడైనా పసికట్టి ఈగుండీలు నేను దొంగిలించాడను
కుంటాడేమో?... ఎవరేమనుకున్నా నేను లక్ష్యపెట్టను...
నాకిప్పుడు డబ్బుకావాలి.”

ఇంతలో పైకి ఎవరో వెడుతున్నట్లు గమనించాను.
అతన్ని ఆపి ఏడిటర్ గారెక్కడికి వెళ్లారని అడిగాను.

‘ఆయనలేడని నీకెన్నోసార్లు చెప్పాను. నీకు చెప్పడొ
చ్చిందా ఏమిటి?’

‘అబద్ధం. ఆయన ఆఫీసులోనేఉంటాడు. నాకు అత్యవస
రమైన పనుంది. నేనొక శాసన సభ్యుడికి సంబంధించిన మని
షిని. సెక్రెటరీయేట్ నుంచి వస్తున్నాను.’ ధైర్యంగా అతని
ముందుకొచ్చి మాట్లాడాను.

‘అయితే ఆపనేమిటో నాతోచెప్పండి.’ అతను కొంచెం
తగ్గి మాట్లాడాడు.

‘మితోనా?’ అంటూనే ఆయన్ను ఎగాదిగా పరీ
క్షించి చూచాను.

నా స్లాను బాగా పనిచేసింది. దీంతో అతను చిత్తయి
పోయినాడు. మారు మాట్లాడకుండా నన్ను మేడమీదకు తీసు
కెళ్లాడు. ఒకవైపు ప్రత్యేకంగాఉన్న గది తలుపు తీశాడు. అది
ఏడిటర్ ప్రైవేయిట్ రూం. నా వంట్లోకి ఎంతోసత్తువ వచ్చింది.
ధైర్యంగా లోపలికి వెళ్ళాను.

‘...గుడ్ మార్నింగ్...ఓ! నీవా? ఎవరో అనుకున్నాను
...కూర్చోండి’ మామూలు ధోరణిలో మర్యాదచేశాడు
ఏడిటర్ -

‘క్షమించండి. మీరు పనిలో ఉన్నట్లున్నారు.’ నేను కొంచెం భయపడుతూ సమాధానం చెప్పాను.

‘ఫరవాలేదు. ముందు కూర్చోండి.’

ఎడిటర్ కు ఎదురుగా కూర్చోని నే వచ్చిన పనినిగురించి చెప్పాను. వ్యాసం చాల కష్టపడి వ్రాశానని, ఎలాగై నాదాన్ని పత్రికలో ప్రకటించి పారితోషికం ఇప్పించవలసిందనీ, వినయంగా వేడుకున్నాను.

‘నేను తప్పకుండా చదువుతాను.’ అంటూ నా రచన తీసుకున్నాడు.

‘మీరు బాగా వ్రాస్తారు. మీ రచన ఉత్తమంగా ఉంటుంది. సందేహంలేదు. కాని మీరు చాలా ఆవేశంగా మనిషిలా తోస్తుంది. అలాకాకుండా కొంచెం శాంతంగా, గంభీరంగా రచన చేయండి. మీ మనస్సులోఉన్న అశాంతి, అలజడి, నిరాశ, నిస్పృహ, మీ రచనలో స్పష్టంగా కనబడతాయి. అయినా నేను తప్పక చదువుతాను.’ అంటూ అతను మళ్ళీ తన పనిలో నిమగ్నుడై నాడు.

నేను కూర్చోనే ఉన్నాను. ‘ప్రస్తుతం ఒకరూపాయి అడిగితే ఏం? నా రచనల్లో నిరాశఉందా? ఉంటే ఏమిటో విశద పర్చమని అడుగుతాను.’

ఇలా అనుకున్నా నేకాని నాకు ధైర్యం చాలలేదు. రూపాయి అడగటానికి కూడా ఏదో సిగ్గునిపించింది. ఏదో అభిమానం, అధైర్యం, నన్నావరించాయి. లేచి నిలబడ్డాను.

‘ఇంకేమైనా పనుందా?’ మళ్ళీ అడిగాడతను.

‘ఒక రూపాయి ఉంటే ఇస్తారేమోనని; మనస్సులో

మాట నోటిదాకా వచ్చింది. కాని పెదవుల దగ్గరే ఆగి పోయింది. బయటికి అనలేకపోయాను.

‘ఏంలేదు. మళ్ళీ ఎప్పుడు కలుసుకోమంటారు?’

‘మీ ఇష్టం. ఒకటి రెండురోజుల్లో ఎప్పుడైనా సరే అలా వెళ్ళేటప్పుడు ఎప్పుడో ఒకసారి కనపడండి.’ ‘థ్యాంక్సు.’

రోడ్డు మీదికి వచ్చాను. మెట్లుదిగానో లేదో కడుపులో ఆకలి దహిస్తోంది. మరి ఏంచేసినట్లు! ఎడిటర్ ను కలుసుకున్నానుగా! ఆకలితో చస్తున్నా అర్థరూపాయి డబ్బులు అడగడానికి అభిమాన పడ్డాను. జేబులోంచి చెక్కపేడుతీసి నోట్లోవేసుకున్నాను. మళ్ళీ నాలో ఒక్కసారి విచిత్రమైన బాధ విజృంభించింది.

‘.....నీవు వట్టి అసమర్థుడివి. దద్దమ్మవు. నీవు ప్రపంచంలో ఎందుకూ పనికిరావు. నీకు స్థిరమైన చిత్తంలేదు. నీ వొక విచిత్రమైన మనిషివి. బారెడు పరిగెడతావు. మూరెడు కుంగుతావు. అంతలో ఆవేశం. అంతలో చల్లారి పోతావు. ప్రొద్దుటనుంచీ పత్రికా సంపాదకుడి కోసం పలవరించావు. తీరా అతను కనిపించింతర్వాత నీ ఆపద చెప్పి డబ్బు అడగ లేక పోయినావ్... నీవు వట్టి అసమర్థుడివి.’ పెద్దగా రోడ్డుమీద అరిచాను. ‘భగవంతుడా! నన్నెందుకు పుట్టించావ్? చెప్పవేం? చెప్పవేం?’ నా అసమర్థతకు నేనే కారణ మనిపించింది. నేను చేస్తున్న పిచ్చిపనులకు నన్ను నేనే శిక్షించు కోవాలని తోచింది. బజార్ల వెంట పరిగెత్తడం మొదలు పెట్టాను. కుక్కలాగా వరుగు తీస్తున్నాను. ‘ఇంకా....ఇంకా త్వరగా...వేగంగా’...

నన్ను నేనే హింసించుకోవాలనే ఉద్దేశంతో వల్లు తెలియకుండా పరిగెత్తాను. చాలా వీధులు దాటాను. రోజుతూ

రోప్పుతూ ఉన్నాను. నావల్లు మెలికలు తిరుగుతోంది. మధ్య మధ్య ఒక్కక్షణం ఆగుతూ మూల్గుతున్నాను. చివరకొక వీధి మూలతిరుగుల్లోకి వచ్చి నిలబడ్డాను. వశ్యంతా వణుకుతోంది. ఏడ్పు వస్తోంది. ఒక ఇంటిముందు అరుగుమీద కూల బడ్డాను.

‘వీల్లేదు. ఆగడానికి వీల్లేదు. నీకీళ్ళాస్తి జరగాల్సిందే.’ బలవంతాన లేచి నిలుచున్నాను. కాళ్లు తేలిపోతున్నాయనీ, కనీసం రెండడుగులు కూడ వేయలేనని, నాకు తెలుసు. ప్రయత్నంతో నిలబడ్డానేకాని ప్రాణం విలవిల తన్నుకుంటోంది. ఒక్కక్షణం తర్వాత నాలోనేను సమాధానపడ్డాను. తల మకించి కూర్చోడానికి నిశ్చయించు కున్నాను. ఆ అరుగుమీద కూర్చుంటే బాగుండి పోయేది. అలా చేయలేదు. ఆ ప్రక్కనే ఒక పెద్ద దుకాణం మూసివేసి ఉంది. నాలుగడుగులు ముందు కువేసి ఆకొట్టు ముందు మెట్లమీద కూర్చున్నాను. కూర్చున్నా సుఖంగా లేదు. కూర్చోడానికి నేనటు వంటి స్థలాన్ని ఏరు కున్నాను?

ముఖంమీదనుంచి కారే చెమట తుడుచుకున్నాను. నమ్మదిగా ఊపిరితీస్తున్నాను. ‘అవకాశం రానప్పుడు రాలేదని ఏడుస్తున్నాను. అదను, అవకాశం దొరికినప్పుడుకూడా నా అవసరాల్ని తీర్చుకోలేని అసమర్థుణ్ణి అయిపోయాను. అంచేత నేనలా బాధపడవలసిందే. చేసుకున్న వారికి చేసుకున్నంత మహదేవ! నాది నే ననుభవించవలసిందే’ ఊణ ఊణానికి నాలో నీరసం ఎక్కువైతోంది. నా సరాల్లో రక్తంకాదు ప్రవహించేది. నీళ్లు...నీళ్లైన నీళ్లు. సముద్రమంత దుఃఖం నన్నావరించింది. ఏడుస్తున్నాను. కాని అది కనిపించని ఏడ్పు. ఎవ్వరూ

కనుకొలేని ఏడ్పు. కళ్ళవెంట ఒక్క చుక్కకూడా నీళ్లురాని ఏడ్పు...ఏడ్పు... ఏడుసముద్రాలంత ఏడ్పు

అలా దాదాపు ఒక అరగంటసేపు అక్కడే కూర్చున్నాను. జనం వెడుతున్నారు. వస్తున్నారు. కాని నన్నెవ్వరూ వట్టించుకోలేదు. కొందరు పిల్లలు నా చుట్టూచేరి ఆడుకుంటున్నారు. ఎవడో బిచ్చగాడు పాటపాడుతూ వీధిన పోతున్నాడు.

ఒక పోలీసు నా దగ్గరకు వచ్చాడు.

‘ఏయ్! నీ వెందు కిక్కడ కూర్చున్నావ్?’

‘నేనెందుకిక్కడ కూర్చున్నాను.’ తమాషాగా అదే మాట సమాధానం చెప్పాను.

‘అరగంటబట్టి నీ వ్యవహారం కనిపెడుతున్నాను. ఏదో ప్లాను వేస్తున్నట్లున్నావ్? ఏమిటి నీ ఉద్దేశ్యం?’ మళ్ళీ అడిగాడతను.

‘అంతేనా? ఇంకేమైనా అడగాల్సి ఉందా?’

నిర్లక్ష్యంగా సమాధానం చెపుతూ అక్కణ్ణించిలేచి వెళ్లిపోయాను.

మార్కెట్టు దగ్గరికి వచ్చా నేకాని, నా అలసట ఆయాసం ఏమీ తగ్గలేదు. నాకంతస్వరంకూడా మారిపోతూంది. ఉన్నట్లుండి నాకో ఆలోచన తట్టింది. నాకు కొంచెం తెలిసిన అతను ప్రసాదు జ్ఞాపకంవచ్చాడు. రేడియో ఇంజనీరు. అతని అడ్రీసు కూడాతలంపుకువచ్చింది. దగ్గరే-ఏమైనా సహాయంచేస్తాడేమో!

“ఎందుకు మళ్ళీ తటపటాయిస్తావ్? ఆలోచనలకిది అదనుకాదు. ఆచరణ. ఆచరణకావాలి. నీ కర్మ ఇంతే. ఎందర్ని ఆశ్రయించండే నీ బ్రతుకు తెల్లవారుతుందా? అభిమానం చంపుకొని అయినవాళ్ల చుట్టూ కానివాళ్ల చుట్టూ కాలికి బలపంకట్టుకుని తిరగాలి. ఓ మూర్ఖుడా! నీకు తాకికం

తెలీదు. అంచేత నీవు ప్రపంచంలో బ్రతకలేవు. నటించాలి. మాటలు చెప్పాలి. తలవొంచి తిరగాలి. బ్రతకడం నేర్చుకోవాలి. లేకపోతే నీ ఆకలి చల్లారేమార్గం లేదు. ఒక్కడుగు కూడా ముందుకు వెయ్యలేవు. వింటున్నావా నేచెప్పేది? మాటల్ని పాటలుగామార్చి అందరిదగ్గరా పాడు. పొగడ్తల పొగడమాలలు అందరికీవెయ్యి. అన్నిటికన్నా ప్రపంచంలో బలమైంది అవసరం. తెలుసా? ఇప్పటి నీ అవసరం ఆకలి. ఆనవసరంగా దేవుణ్ణి నిందిస్తే ఏంప్రయోజనం? నీవింకా పూర్తిగా నిరాశ చెందలేదు. ఆశ. ఆకాస్త పోగొట్టుకోకు. నీకు మిగిలిఉన్న ఆస్తిఅదే - సమ్మకం - బ్రతుకుమీద సమ్మకం - భవిష్యత్తుమీద సమ్మకం. ఈ అంధకారంనుంచి నీవు బయటపడే మార్గం అదే. ఊ! వెళ్లు-వెళ్లు....”

నా అంతరాత్మ ప్రబోధించింది. రేడియో ఇంజనీరు ప్రసాద్ ఇంటికి వెళ్లాను. అతని ఆఫీసుగది తాళంవేసిఉంది. పనిచేయు కాలం 10 గం|| మొదలు 5 గం|| వరకు అని బోర్డు మీద వ్రాసిఉంది. పరవాలేదు. ఏం భయపడనక్కరలేదు. ఇలా జరగటం మామూలే. ఇంట్లోకివెళ్ళి ప్రసాద్ ను గురించి అడిగాను. పనిమనిషి కనపడింది.

‘బజారు కెళ్లారు. ఏం పని?’

‘ఏంలేదు - ఏంలేదు. మళ్ళీవస్తాను.’

సమాధానం చెపుతూ వీధిలోకొచ్చి నిలబడ్డాను. చీటీ రాసి ఇంట్లో ఇద్దామనుకున్నాను. కాని వెంటనే అలాచేయడం అనవసరమనితోచింది. ఒకగంట ముందుగావస్తే ప్రసాదు నాకు కనిపించేవాడు. నేను గంట ఆలస్యంచేశాను. ఈ గంటకాలం నన్ను కాటువేసింది. నడుస్తున్నా నేకాని నాకు ప్రపంచం తెలి

యడంలేదు. చేతులు, కాళ్లు చచ్చుతీపులు పుటుతున్నాయి. రోడ్డుమీద అరటివండుతోక్క కనపడితే తీసుకొన్నాను. నోట్లో వేసుకొని కొంచెంసేపు నమిలేసరికి కడుపులో తిప్పడం మొదలు పెట్టింది. డోకు వచ్చేలా అనిపించింది.

‘నే నెందుకు బ్రతకడం? ఏం చేయడంకోసం? ఇలా ఎంత కాలం ఓర్పుకోగలను?’ ఒక్కక్షణం నా మనస్సులోకి ఏ ఆలోచనా రాలేదు.

కొద్దిసేపటికి నేను చచ్చిపోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్లు తోచింది. అంత్యక్షణాలు ఆరంభమైనాయనిపించింది. మళ్ళీ నాలో నేను ఇలా అనుకున్నాను. ‘ఓ మూర్ఖుడా! నీ చావు చాలాకాలంకిందనే ప్రారంభమైంది.’

గదికివెళ్ళి పడుకుంటే బాగుంటుందనుకున్నాను. ‘అవును. ఆ నులక మంచంమీద హనుమంతరావు దుప్పటి పరుస్తాను. మెత్తగా ఉంటుంది. హాయిగా నిద్రపడుతుండేమో!’

హనుమంతరావు దుప్పటిమాట జ్ఞాపకం రాగానే నాకో కొత్త ఊహ తట్టింది. ఆ దుప్పటి తాకట్టుపెడితే డబ్బిస్తుంది. ఆ తర్వాత సంగతి చూచుకోవచ్చు.

ఈ ఆలోచనతో నా గదివైపు గబగబ నడవడం మొదలు పెట్టాను. నే నెవర్ని చూడలేదు. ఎవరి విషయం వట్టించుకో లేదు. సరాసరి గదికివెళ్ళి మడతపెట్టివున్న హనుమంతరావు దుప్పటి చంకలోపెట్టుకుని బయటికి వచ్చేశాను.

సంతపీధిలో 5 నెంబరుగదికి వెళ్లాను అంతకుముందు నే నక్కడకు వెళ్ళలేదు కాని, అక్కడ ఉండేది వస్తువుల తాకట్టు వ్యాపారి అనిమాత్రం తెలుసు. తలుపు కొట్టిన కొంచెంసేపటికి ..

ఒకతను ప్రక్కగదిలోంచి బయటికొచ్చాడు. అన్నం తింటున్నట్లుంది. మూతి తుడుచుకుంటున్నాడు.

‘నాకళ్ళతోడు తాకట్టు పెట్టుకుని ఒక అర్ధరూపాయి ఇస్తారా? రెండు మాడురోజుల్లో డబ్బిచ్చి వాటిని వదిలించుకుంటాను.’

‘అక్కర్లేదు. అవెందుకూ పనికిరావు. అదినికెల్ ఫ్రేంకదూ?’

‘అవును.’

‘అందుకనే అవి పనికిరావు.’ గట్టిగా అదేమాటన్నాడతను.

‘అవును. మీరలా అంటారని నాకుముందే తెలుసు. ఏదో తమాషాగా అన్నాను కాని, నేనసలు కళ్ళద్దాలకోసం రాలేదు. ఇదిగో దుప్పటి. మంచిదుప్పటి. దీన్ని ఉంచుకొని ఏదైనా ఇప్పించండి.’ దుప్పటి చూపిస్తూ అన్నానీమాటలు.

‘బాగానే ఉంది. కాని నాగదంతా సామానుతో నిండిపోయింది. అంగుళం కూడా బాగాలేదు.’

అంటూ అతను లోపలికి వెళ్ళబోయాడు.

‘ఎలాగైనా మీరిది తీసుకొని మీకుగోచింది ఇవ్వండి- ఇదిచాలా ఖరీదైన దుప్పటి.’ అంటూ దుప్పటి మడత విప్పతీసి చూపించ బోయాను.

‘చెప్పాను కదయ్యా వద్దనీ. కొట్లో ఉన్నసరుకే వదిలించుకోలేక చస్తున్నాను. పైగా మరొక పెందుకు తద్దినం; మరొక చోటుకు వెళ్లు. ఇప్పుడున్న వ్యాపారపరిస్థితిలో ఆదుప్పటి ఉంచుకొని ఒక అణాకూడా నీకు ఇచ్చేవాడుండదు.’

‘పోనీయండి. మీకంతగా నచ్చకపోతే ఏంచేస్తాం? దీని

దుంపతెగ! ఇంత పెద్ద దుప్పటి పావలా అయినా చెయ్యదంటారా? దయచేసి దీన్ని తీసుకుని ఒక పావలా ఇప్పించండి.' అన్నాను నేను అతిదీనంగా.

'అబ్బబ్బ! వద్దు బాబూ. వద్దు. నాకది అసలక్కర్లేదు. పావలాకాదు అణాకూడ ఇవ్వను. తెలిసిందా?' కసురుకొని మాట్లాడాడతను.

ఇక నేనక్కడ నిలబడకుండా త్వరత్వరగా మళ్ళీ నా గదికి వెళ్లాను. దుప్పటి తీసి మంచంమీద పరిచాను మడతలు పోవడంకోసం చేతుల్తో సరిచేశాను. పడుకునేముందు అప్పుడప్పుడు అలా చెయ్యడం నా కలవాటు. కొంతసేపు మంచం మీద పడుకున్నాను. గడిచిందంతా మరిచి పోవడం కోసం ప్రయత్నించాను. ఏమీ ఒడుదుడుకులు లేకుండా సుఖంగా, జీవితం గడుస్తున్న వాడికి మల్లేడండాలని నటించాను. మనస్సు లోకి ఏ ఆలోచన రానీయకుండా మంచంమీద పడుకున్నాను. నిద్రపడితే బాగుండును. కడుపులో మందుతోంటే నిద్రఎలా వడుతుంది? చీకటిగదిలో ఉండడం కంటే ఏచెట్టుక్రిందనో గడ పడం మంచిదని తోచింది.

తిరిగి నగరంలోకి వచ్చిపడ్డాను. జనసమృద్ధిలో కొంత సేపు తిరిగాను. చివరకు చర్చి దగ్గరికివచ్చి కూలబడ్డాను. తల క్రిందికి వ్రేలాడవేసి కూర్చున్నాను. నేలమీద గుండ్రనిరాయి ఒకటి కనపడింది. చేతులోకి తీసుకున్నాను. చిన్నరాయి. నున్నగా ఉంది. తెల్లగా స్పటికంమాదిరిగా ఉంది. దాన్ని నాకోటుమీద తుడిచి నోట్లో వేసుకున్నాను. ఏంచేయను? ఆరాయిని అలా చప్పరించడం మొదలుపెట్టాను. కొద్దిక్షణాలు

గడిచాయి. వచ్చేజనం, పోయేజనం, విరామంలేకుండా ఉంది. కాల్లు, బస్సులూ, ట్రాములు; అన్నీ రణగొణధ్వనులు. చెవులు గింగురుమంటున్నాయి. తిరిగి నాకోటు గుండీలు అమ్మడానికి ప్రయత్నించలేదు. ఇక అలాంటి ప్రయత్నాలవల్ల లాభంలేదని పించింది... ఇంకా తిరిగితే ఎవరై నా కనిపిస్తారేమో? ఏదై నా తిండితినేమార్గం దొరుకుతుందేమో అని మళ్ళీ ఆశ కలిగింది.

మళ్ళీ నడక ప్రారంభించాను. దోవలో పెద్ద హోటలు కనపడింది. చాల సందడిగా ఉంది. ఒక్కక్షణం హోటలు ముందు నిలబడ్డాను. లోపలికి వెళ్లి ఏమైనా పెట్టమని అడిగితే! ...నాపిచ్చి ఊహకాని అలా ఎన్నడూ అడగలేదు. అడిగితే బాగుండునని ఊహించడమేకాని అలా అడిగేశక్తి నాకులేదు. మళ్ళీ రోడ్డుపట్టాను.

✓ ఆ వీధిలో కొంచెం సందడి తక్కువగా ఉంది. ఒక యింటిముందు ఒక యువతి, యువకుడు పకపక నవ్వుకుంటూ మాట్లాడుకుంటున్నారు. ఇంకా కొంతదూరం వెళ్ళేసరికి ఒక అమ్మాయి కిటికీ దగ్గర నిలుచొని బయటికి తొంగిచూస్తోంది. ఆ వాలకం చూస్తే పడుపుగత్తెలా తోచింది. నేను మెల్లగా ఆ యింటిముందునుంచి నడుస్తున్నాను. ఇంతలో ఆ పిల్ల బయటికి వచ్చింది. గబగబ నా దాపుకు వచ్చింది. నేను నిలబడి పోయాను. ఒక్క క్షణం నావంక ఎగా దిగా చూచింది. ఏదో భయపడ్డట్టు ఉలిక్కిపడి పారిపోయింది. 'ఏం? ఆ పిల్ల ఎందుకలా చేసింది? 'ఓ మూర్ఖుడా! నీ ముఖంచూచి ఆ అమ్మాయి బెదిరిపోయింది. నీవు భయంకరంగా మారిపోయినావు. నీవు జబ్బు మనిషివి. నయంకాని రోగంతో నరాలు పీక్కుంటున్నావు. అంచేత నీవు పడుపుగత్తెకుకూడా పనికిరాలేదు' ఆ పిల్ల

నన్ను గురించి ఇలా అనుకున్నట్లు నాకు తోచింది. నా చెక్కిళ్లు మీద చెయ్యిపెట్టి చూచుకొన్నాను. పల్చగా ఉన్నాయి. మామూలుగా నా చెంపలు పల్చగానే ఉంటాయి... ఇప్పుడవి పూర్తిగా గుంటలుపడి లోపలికి పీక్కుపోయినాయి. నా కళ్లు కణతల వరకు లాగాయి. రోజుల తరబడి అన్నం నీళ్లు లేక తిరుగు తోంటే ఏమవుతుందిమరి? 'భగవంతుడా! నేనేం పాపంచేశాను...' ✓

మళ్ళీ పట్టరాని ఉద్రేకం వచ్చింది. పటపటమని పళ్లు కొరుక్కున్నాను. బలహీనుడికి కోపంవస్తే ఎలా ఉంటుంది? ఆకోపంలోనే నాకు ఏడ్చుకూడా వస్తోంది. "మళ్ళీ ఒకసారి నన్ను నేను హింసించుకోవడం ప్రారంభించాను. నాలిక కొరుక్కున్నాను. వచ్చేపోయే జనాన్నిగాని, మరొకటిగాని నేను గమనించడం లేదు. ఆ దూకుడులో నాతల రెండు మూడుసార్లు లాంతరు స్తంభాలకు కొట్టుకుంది. హింస పడుతూన్న కొద్దీ నాకు కసి, ఎక్కువైతోంది. నాచేతులు ముఖానికివేసి కొట్టుకున్నాను. నా పొడుగాంటిగోళ్లు అరచేతిల్లోకి గుచ్చుకున్నాను. వెక్కి-వెక్కి ఏడుస్తున్నాను..... నేనేంచెయ్యను? నేనేంచెయ్యగలను?..." పెద్దగా ఈమాటలన్నాను. ✓ అప్పుడే నూటువేసుకున్న పెద్ద మనిషి నాముందునుంచి పోతూ ఓ చిరునవ్వు నవ్వాడు. 'ఏంచేస్తావా? జైల్లో పెట్టమని అడుగు' అంటూ వెళ్లిపోయాడు. నేనతన్ని పరికించి చూచాను. నాకు తెలిసినవాడే. డాక్టరు. అతనూ నేను అనేకసార్లు కలిసి కాఫీ త్రాగాం. శార్లో బీచ్కి వెళ్లాం. అతనితో నేనెన్నిసార్లు కరస్పర్శ చేశానో! నన్ను విచారించకుండా, గుర్తించకుండా, నాస్థితిని గమనించకుండా అవహేళన చేసిపోయాడు. 'అవును. నేను పిచ్చివాణ్ణి, బిచ్చగాణ్ణి; నన్ను జైల్లో పెట్టారు.'

జైలుమాట జ్ఞాపకం రాగానే నామనస్సు మళ్ళీ చలిం
చింది. విపరీతమైన భయం కలిగింది. 'వీల్లేదు. నన్ను జైల్లో
పెట్టడానికి వీల్లేదు. ఆపోలీసులు, ఆ చీకటి గదులు నేను
చూడలేను.

✓ ఇంటింటికి తిరిగైనా సరే ఎక్కడో ఇంతకూడు సంపా
యించుకోవాల్సిందే. (ప్రయత్నం మానుకోవడానికి వీల్లేదు.
'శీతారాం అండ్ కంపెనీ' గడియారాలషాపు నాకు తెలుసు.
ప్రాప్రయిటర్ శీతారాంతో నాకు బాగాపరిచయం ఉంది.
నేను బాగా బ్రతికిన రోజుల్లో అతని దగ్గర చాలగడియారాలు
కొన్నాను. రిస్టువాచీల సెలక్షన్ లో నాన్నేహితులందరూ నాకు
రివార్డు ఇచ్చారు. ఎవరికి ఏ రకం గడియారం కావాలన్నా నేను
స్వయంగా వెళ్లి సెలెక్టుచేసి పెట్టేవాణ్ణి. ఇప్పుడతనేమైనా నాకు
సహాయంచేయకపోతాడా?" ✓

గడియారాల షాపుకు వెళ్ళేసరికి 'శీతారాం' సిల్కు
లాల్చి, పైజామా వేసుకొని సిగరెట్టు కాలుస్తూ కూర్చుని
ఉన్నాడు. పోగానే నమస్కారం చేశాను. వచ్చిన పనినిగురించి
చెప్పాను. చాల ఇబ్బందుల్లో ఉన్నానని, కొద్దిగా డబ్బు
సహాయంచేయమని ప్రార్థేయపడుతూ అడిగాను.

శీతారాం సిగరెట్టుపొగ వదుల్తూ నా వంక ఎగాదిగా
చూచాడు. తల అడ్డంగా ఊపుతూ పెదవి విరిచాడు. 'ఊహు.
ఏంలేదు. ఏంలేదు.'

నా కాళ్లు వణికాయి. షో కేసును ఆధారంగా వట్టుకొని
సిలబడ్డాను. 'మీరు తప్పక దయతలుస్తారని అంతదూరంనుంచి
వచ్చాను. నా కథ ఇంకా అచ్చుకాలేదు. డబ్బురాగానే మీకు

తెచ్చి ఇస్తాను. (వస్తుతం భోంచెయ్యాలి. వీలైనంత ఇవ్వండి. పరవా లేదు.) మళ్ళీ నేను కళ్ళనీళ్ళపర్యంతంగా అడిగాను.

‘మిస్టర్. ఎందుకు నన్నడుగుతావ్! నీవెవరో నాకు తెలీదు. నీకు తెలిసినవాళ్ళను పోయిఅడుగు.’

నా తల నరికేసినట్లయింది. అక్కడ నిలుచోలేక పోయాను. బయటికి వచ్చాను. హృదయంలో ఉప్పెన వచ్చి నట్లుంది. ఒక పోలీసు ఎదురుపడ్డాడు. అతన్ని తప్పకొని నడవడం ప్రారంభించాను.

అదొక బట్టలకొట్టు. అంతకుముందెప్పుడూ నేనక్కడకు వెళ్లలేదు. బేరగాళ్లు బయటికి వెళ్లేంతవరకు అక్కడే నిలబడ్డాను. ఒక ఆడకూతురు పెద్దపొట్లం చంకలో పెట్టుకొని బయటికి వచ్చింది. చీరెలు కాబోలు కొనుక్కొని పోతోంది. ఎంత అందంగా ఉంది?

అందరూ వెళ్లింతర్వాత మెల్లగా షాపులోకి అడుగు పెట్టాను. చీరెలు బీరువాల్లోకి సద్దుతున్నాడొకాయన. నన్ను చూచాడు.

‘మీకేంకావాలి?’ అడిగాడు.

‘షాపుకారున్నారా?’

లేదు. బెంగుళూరు వెళ్లారు. వారితో ఏంపని?

‘ఏంలేదు. ఒక పావలా డబ్బులకోసం. అంతే. చాల ఆకలిగా ఉంది. చేతిలో చిల్లి కానీలేదు.’

‘ఓ అదా సంగతి! అందుకేనా దర్జాగా లోపలికొచ్చావ్?’ అంటూ అతను బట్టలు సద్దుకుంటున్నాడు.

✓ ‘మరేమీ అనుకోకండి! మరణావస్థలో వున్నాను. అయిదారురోజులనుంచీ ఒకముద్ద అన్నం తినలేదు.’

అతను సమాధానం చెప్పకుండా తన పని చూచు కుంటున్నాడు.

‘ఒక అణా అయినా ఇవ్వండి. రొట్టె కొనుక్కుంటాను. రెండు రోజుల్లో తిరిగి మీ అణా మీకు తెచ్చి ఇస్తాను. నేనూ బాగా బ్రతికినవాణ్ణి’.

‘ఓహోహో! నీకుకాదూ చెప్పేది? జబరద స్త్రీకూడానా? ప్రొద్దుటనుండి నీబోటివాళ్లు లక్షమంది అయినారు. ఎంతమంది కని ఇస్తాం. మే మేం వ్యాపారంచేయాలనుకున్నావా? దివాళా తీయాలనుకున్నావా? పో పో! అందరికీ ఇదొక అలవాటై పోయింది. ముష్టి వెధవలు.’

అవమానం నన్ను దహిస్తోంది. గుప్పెడు మెతుకుల కోసం నేను కుక్కలా మారిపోయాను. ఎంత నీచంగా మాట్లాడాడు. చాలా రోజులు, కష్టాలతోనే గడిపాను. కాని ఇలాంటి తుణం ముందెప్పుడూ చూడలేదు. నా తపనావస్థలో ఇది చిట్టచివరిది. ✓

అప్పటికే ప్రొద్దుపోయింది. త్వరగా గదికి చేరుకోవడం మంచిది. ఏ పేవ్ మెంటుమీదనో పడుకుంటే మళ్ళీ పోలీసులు లాకప్ లో పెడతారు. లేనిబలాన్ని తెచ్చుకొని నడక సాగించాను. నాకు దప్పికకావడం మొదలుపెట్టింది. ప్రొద్దుటనుంచీ గుక్కెడు నీళ్లు త్రాగలేదు. ఆ రోజుకల్లా దప్పిక అవడం అదే మొదటిసారి. నీళ్ళపంపు కనిపిస్తుండేమో అని చూస్తున్నాను. అప్పటికే నేను చాలాదూరం వచ్చాను- ఏ ఇంటిముందుకో పోయి నీళ్లుపోయమని అడగలేను. రోడ్డువ్రక్కన పంపు కనిపించింది. నీళ్లు నోట్లో పోసుకోగానే డోకు వచ్చింది. త్రాగలేక పోయాను. కొంచెం నీళ్లుతీసుకొని ముఖంమీద కొట్టుకున్నాను.

కొంచెం అలసట తీరినట్లునిపించింది. కొంతదూరం అలా నడిచాను. ఆ ప్రదేశం నిర్మానుష్యంగా ఉంది. అక్కడక్కడ దీపాలు మాత్రం ఉన్నాయి. దాపులో ఒక కిల్లీకొట్టు కనిపించింది. నే నా దుకాణం ముందుకు వెళ్లాను. జేబులోంచి కోటు గుండీలు తీశాను.

‘ఇవి తీసుకొని ఒక అణాఇవ్వు.’ అతన్నడిగాను. పాపం అతనికేమీ అర్థంకాలేదు. ఆశ్చర్యంగా నా వైపు చూడసాగాడు. వెంటనే నేను నా కళ్ళజోడు తీసి అతని కివ్వబోతూ ఇలా అన్నాను.

‘ఇవి తీసుకో - జోడు. కళ్ళజోడు. కానీ ఇవ్వు. చాలు. ఊ - చూస్తావేం?’

చివరకతను అర్థంచేసుకున్నాడు. నేను పిచ్చివాణ్ణి నిర్ణయించుకొన్నాడు. పెద్దగా నవ్వుటం మొదలుపెట్టాడు. అలా నన్ను చూస్తూ చాలసేపు నవ్వాడు. ఆ తరువాత సిగరెట్టు పెట్టెలోంచి ఒక చార్మినార్ సిగరెట్టు తీశాడు.

‘ఇదిగో - ఈ సిగరెట్టు కాల్చుకో - నీ గుండీలువద్దు, కళ్ళజోడువద్దు.’

అప్పటికి నాకు తెలిసింది, నేను పిచ్చిపనులు చేస్తున్నానని. ఒక చేత్తో కళ్ళజోడూ, మరొక చేతులో గుండీలు తీసుకొని పరుగెత్తసాగాను.

“అవును. నవ్వండి. అందరూ నన్ను చూచి నవ్వండి. నేనూ బాగా బ్రతికినవాణ్ణి. నా గడియారం సినిమా నటుడు కామేశ్వర్రావు కొన్నాడు. నేను అమ్మకొన్న పుస్తకాలు పెద్ద పెద్ద ప్రొఫెసర్ల చేతుల్లోఉంటే చూచాను. నా షెర్వాణీ ఒక ప్రఖ్యాత ఫోటో స్టూడియో అతను తగిలించుకొని తిరుగు

తున్నాడు. వీటన్నిటివల్ల నేను గర్వపడుతున్నాను. ఎందుకు నన్ను చూచి నవ్వడం.” ✓

కళ్ళజోడుతీసి నడుస్తోన్నందువల్ల ఎటువెడుతున్నదీ తెలియడంలేదు. అలా పరుగుతీస్తుండగా రోడ్డుమలుపు తిరుగుళ్లో ఒక మనిషిని తగిలాను. హఠాత్తుగా ఆగిపోయాను. అతనూ ఒక్కక్షణం ఆగి నన్ను పరకాయించి చూచాడు. తొందరలో తగిలానని క్షమాపణ చెప్పాను.

‘ఓ!నీవా?ఎవరోఅనుకున్నాను’అన్నాడతను హఠాత్తుగా.

అతను నా దగ్గరికి వచ్చాడు. నే నతన్ని గుర్తుపట్టాను. జల్సామనిషి చంద్రం. పగలూ రాత్రీ అనకుండా తిరుగుతూ ఉంటాడు. వడక, పానం, జూదం, వాదం, అన్నిటిలో ఆరితేరిన మనిషి. డబ్బును నీళ్ళలా ఖర్చుపెడతాడు. పచ్చనోట్లను పైసాలకింద చూస్తాడు. ఆ డబ్బైక్కణ్ణించి వస్తుందో ఆ ఈశ్వరుడికే ఎరుక.

‘ఏమిటి ఇలా అయిపోయినావ్? ఏమిటి హడావుడిగా వెడుతున్నావ్?’ మళ్ళీ నన్ను ప్రశ్నించాడు.

‘పనిమీద పోతున్నాను. మీరు కులాసాగా ఉన్నారా?’

‘ఓ! దర్జాగా ఉంది? నీ కెలా గడుస్తోంది?’

నా కాళ్లు వణికాయి. మాట్లాడలేకపోయాను. అతను నా పరిస్థితి కనిపెట్టాడు. నా చేతులోఉన్న గుండీలు, కళ్ళజోడు చూచాడు.

‘పిచ్చాడా! ఇలా చేస్తే ఏమొస్తుంది? రా చెప్తాను. పెద్ద ప్లానుంది.’ నా భుజంమీద చెయ్యివేశాడు. నే నేమీ జవాబు చెప్పలేదు. నా కళ్ళవెంట నీళ్లు కారుతున్నాయి.

‘ఎందుకు? ఏంభయంలేదు. మన దగ్గర డబ్బుంది, కావల్సినంత. తిను. తాగు. నీ ఇష్టం.’

నన్ను తన చేత్తో పట్టుకొని తీసుక వెళుతున్నాడు. నాలుగుగులు వేసినంతర్వాత నేనిలా అన్నాను.

‘8 గంటలకు ఒకతన్ని కలుస్తానని చెప్పాను. నేను వెళ్తాను.’

అతను నవ్వాడు.

‘ఎనిమిది గంటలా? ఇప్పుడెంతైయిందో తెలుసా? తొమ్మిది దాటింది. నీ సంగతి నాకు తెలుసు. వట్టి అసమర్థుడివి. తిండికోసం తిప్పలుపడుతూ నా దగ్గర దాచిపెడుతున్నావ్! నా వెంట రా. హాయిగా గడుపుదాం.’ నన్ను బలవంతాన లాక్కెళ్లాడు. నేను అతనితో కలిసి ఆ పెద్దమేడలోకి వెళ్లాను...

మూడో అధ్యాయం

ఒక వారం హాయిగా, ఆనందంగా గడిచింది. ఆవారం రోజులు నా జీవితంలో వసంతఋతువు. కడుపునిండా భోజనం, కంటినిండా నిద్ర; నా వంట్లోకి కావాల్సినంత సత్తువవచ్చింది. గుండెల్లో ధైర్యంకూడా కూడుకుంది. మళ్ళీ కొంతకాలం అన్నంతేకపోయినా బ్రతకగలను. మరణవేదన అనుభవించ గలను.

‘ఎక్కడున్నావే గొంగళీ అంటే, వేసిన చోటనే ఉన్నాను సంగడి’ అన్నట్లు వారంరోజులతర్వాత యథాప్రకారం తయారయ్యాను. నా దగ్గర కొద్దిగా చిల్లరడబ్బులున్నాయి. అంతే. మళ్ళీ రోజులు గడిచేదెలాగా? రచనలమీద దృష్టి కేంద్రీకరించాను. రెండుమూడు కథలు, ఒకటిరెండు వ్యాసాలు వ్రాస్తున్నాను. పగలంతా గదిలోనే కూర్చొని రచనలు సాగిస్తున్నాను. ఎంతో ఆశపెట్టుకుని పూర్తిచేసిన ఒక వ్యాసం పత్రికవాళ్ళదగ్గరనుంచి తిరిగివచ్చింది. కోపంపట్టలేక ఆ వ్యాసాన్ని మరొకసారి సరిచూచుకోకుండానే చింపివేశాను.

రాసీరాసీ నా చేతులు కాయలుకాశాయి. ప్రేళ్లు పచ్చి పుండ్లులాగా తయారై విపరీతంగా బాధపెడుతున్నాయి.

పెన్నలు పట్టుకోనివ్వడంలేదు. వ్రేళ్ళకు గుడ్డపీలికలు చుట్టి రాయడం ప్రారంభించాను. నోట్సునుబట్టి ముందు చిత్తు వ్రాస్తున్నాను. ఆ తరువాత నాకువస్తున్న కొత్తకొత్త భావాలను చేర్చి ఫెయిర్ కాపీలను తయారుచేస్తున్నాను. మధ్య మధ్య పేలవంగా, అతికించినట్లుగా ఉన్నమాటలకు, వాక్యాలకు పుష్టి, పరిపూర్ణత, ఉక్తి, ఉత్కృష్టత కలిగేలాగా మార్పులు చేస్తున్నాను. రచనలు అత్యుత్తమంగా తయారుకావాలనే ఉద్దేశ్యంతో నానా తంటాలుపడుతున్నాను. నా నులకమంచం, పాతటేబులు రచనలతో, కాగితాలతో నిండిపోయింది.

ఒకరోజు మధ్యాహ్నం అలా శ్రమపడి పూర్తిచేసిన రచన జేబులో పెట్టుకుని 'కాలచక్రం' పత్రికా ఆఫీసుకు బయలుదేరాను.

ఆఫీసు చాల చిన్నది. 'కాలచక్రం' ఎడిటర్ కుర్చీలో కూర్చొని ఏదో వ్రాసుకుంటున్నాడు. ఒకమూల న్యూస్ప్రింటు బొత్తులుగా పెట్టిఉంది. గోడలకు రకరకాల బొమ్మలున్నాయి. పూపులుదిద్దిన పేపర్లు, కత్తిరించిన కాగితాలు గదిలో ఎక్కడచూచినా కనపడుతున్నాయి. ఎడిటర్ వ్రాసుకుంటున్న బల్లకింద ఒక బ్రహ్మాండమైన పేపరు బాస్కెట్టుంది. హఠాత్తుగా అది నా దృష్టి నాకర్పించింది. పెద్ద బుట్ట. దయ్యంలా నోరుతెరచుకొని ఉంది. నా గుండెల్లో గుబులు బయలుదేరింది. ఆ బుట్ట అమాంతంగా ఒక మనిషిని మింగేయగలదు. ఎముకలుకూడా మిగలకుండా కొరికి తినేస్తుంది. దాన్నిండా కాగితాలు పడేసిఉన్నాయి. అనేకమంది రచయితల, ఆర్టిస్టుల, ఉత్తమకళాసృష్టినంతా ఆ బుట్ట తన నోట్లో ఇరికించుకొని నమిలివేస్తోంది.

ఆరి భగవంతుడా! ఎంతమంది కళాకారుల రక్తాన్ని ఆ బాస్కెట్టుపీల్చి ఉంటుంది! ఇంకా అది నోరువిప్పకొని సిద్ధంగా కూర్చొని ఉండేమిటి!

‘ఇవాళ శారీరకెంత?’ ఎడిటర్ తలఎత్తకుండా ప్రశ్నించాడు.

‘28.’ అతని నొఖరులాగా నేను సమాధానంచెప్పాను.

‘ఇరవై ఎనిమిదా.’ అంటూ అతను వ్రాసుకుంటూనే ఉన్నాడు.

చివర కతను రెండు పోస్టు కవర్లుతీసి అందులో ఉత్తరాలుపెట్టి అంటించాడు. ఒకటి రెండు కాగితాలు నలిపి బుట్టలో పడేశాడు. ఆ తరవాత చేతిలో కలం బల్లమీదపెట్టి తల ఎత్తి చూచాడు. ఎదురుగా నేను కనపడ్డాను. ఒక్కక్షణం నా వైపు సీరియస్ గా చూచాడు. వెంటనే అతని ముఖంలో మందహాసం కనపడింది. ఎదురుగాఉన్న కుర్చీని చూపిస్తూ కుంఠోచ్చమని సైగ చేశాడు. నా కోటుకు గుండీలులేనందువల్ల ఒకప్రక్కకుమళ్ళి జేబులోంచి కాగితాలు తీశాను.

‘ఒక చిన్న పాత్రను తీసుకొని ‘స్కెచ్’ తయారుచేశాను. ఇది మీకు కొత్తరకంగా కనపడుతుందేమోకాని, ఇది వ్రాయడంలో నా శక్తినంతా ధారపోశాను...’

ఎడిటర్ నా చేతులోంచి కాగితాలు తీసుకొని చూడడం ప్రారంభించాడు. పేజీతరవాత పేజీ తిరగేస్తున్నాడు. మధ్యమధ్య ముక్కు నలుపుకుంటున్నాడు. అది అతని అలవాటు కాబోలు.

ఎడిటర్ ఏం సమాధానం చెప్పతాడో అని నేను కొండంత ఆశతో ఎదురుచూస్తూ నిలబడ్డాను. అదేమిటో ఖర్మ! నా పాపిష్టి కలం ఎక్కడపెడితే అక్కడ మచ్చ పడుతుంది. ఎంతకష్టపడి వ్రాసినా ప్రతిఫలంరాదు. అది నా దురదృష్టం

అనుకోవాలి. లేదా నా అసమర్థత అన్నాకావాలి. రచన నిరాకరిస్తాడేమో అని భయం కలిగింది. నా కపకారం చేయవద్దనీ, కనికరించి నా రచన తీసుకోవాల్సిందనీ చెపుదామనుకున్నాను. నా కళ్ళవెంట నీళ్లు తిరిగాయి. మాట్లాడ లేక పోయాను.

ఆతను కాగితాలు మడిచి బల్లమీద పెట్టాడు. నా రచన అతన్ని కదిలించలేదని నా కర్థమైంది.

‘ఆ రచన మీ పత్రికకు పనికిరాదా?’ అతను నిరాకరిస్తే తిరిగి తీసుకోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్లుడిగాను.

✓ ‘మా పాఠకులు మీకు తెలిసే ఉండొచ్చు. మా పత్రికది అదొక రకమైన ధోరణి. ఇలాంటి రచనలు వాళ్ళర్థం చేసుకోలేరు. సరదాగా చదువుకొనేట్లుండాలి. సామాన్యమైన సన్నివేశాన్ని తీసుకొని చక్కలిగింతలు పెట్టేలాగా వ్రాస్తే బాగుండేది. ఇలాంటి సాహిత్యం సామాన్య ప్రజానీకం అర్థం చేసుకోడం కష్టం.’ ✓

అతను చాల నిబ్బరంగా మాట్లాడాడు. నా రచన నిరాకరించినట్లు పూర్తిగా అర్థమైంది.

‘మీరు చెప్పింది నిజమే. ధ్యాంకు వస్తాను.’ రచన తీసుకొని బయలుదేరాను. నేను తలుపుదాకా వచ్చే సరికి అతను మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

‘ఊర్దిరోజుల్లో మరొక మంచి కథ రాసి పట్టుకరండి. తప్పక తీసుకుంటాను. మీరింతకన్నా బాగా వ్రాయగలరని నా నమ్మకం.’

నేనింకా బాగా రాయగలనని ఎడిటర్ సర్టిఫికెట్టు

ఇచ్చాడు. అతని స్తుతిపాఠం నన్ను బాధపెట్టింది. అవమానం పొందినట్లుగా బాధపడ్డాను.

‘నో. ధ్యాంకు.’ అంటూ ఇవతలికొచ్చేశాను.

‘అవును. అతన్ని అనవలసిన’ పనిలేదు. నే నింకా ప్రయత్నంచేయాలి. ఇంకా కష్టపడాలి.’ మరొక మంచిరచన తయారుచేస్తేనేకాని అతని ముఖం మళ్ళీ చూడగూడదని నిశ్చయించుకున్నాను. ‘ఈసారి నా రచన చూడగానే అతను మారు పలక్కుండా పదిరూపాయలు నా చేతుల్లో పెట్టాలి.’

గదికెళ్లి తిరిగి రచనల్లో నిమగ్నుడనయ్యాను

వగలల్లా రాసీరాసీ కాస్త ఊపిరి పీల్చుకుందామని బయటికి వచ్చాను. సరీగ్గా నా గదికి ఎదురుగాఉన్న లాంతరు స్తంభం దగ్గర ఒక ఆడమనిషి నిలబడి ఉంది. నేను వెదుతోంటే ఆమె తన ముఖం నా వైపు తిరిప్పి అదోలా చూచింది. అలా కొద్ది క్షణాలు ఆమె తన కళ్ళతో నన్ను వెంటాడింది. ఆమెను చూడడం నాకిది మొదటిసారికాదు. గత మూడు నాలుగు రోజులబట్టి ఆమె ఇదేవిధంగా చేస్తోంది. నల్లటి చిల్కుచీరె, తలమీద ముసుగు, చేతిలో చిన్నగొడుగు, రోజూ అవే దుస్తులతో అక్కడే ప్రత్యక్షమౌతోంది. అదే లాంతరుస్తంభం దగ్గర; రోజూ అదే సమయంలో; అయిదారు గంటలవేళ — ఇలా జరగడం ఇది నాలుగోసారి.

నేను కొంతదూరం నడిచేసరికి ఆవిడకూడా నా వెంటనే వచ్చి గబగబ నన్ను దాటేసి వెళ్ళి పోతోంది. వెంటనే నా పిచ్చిబుర్రలోకి విచిత్రమైన ఆలోచన వచ్చింది. అలా ఆమె రోజూ అక్కడికి రావడం నా కోసమేనని అను కున్నాను.

నిత్యం ఆవిడ నిరీక్షణకు నేనే కారణ మనిపించింది. చివరకు నా ఆలోచన ఆమెదగ్గరకి వెళ్ళి పలకరిద్దామనేంతవరకూ వెళ్ళింది.

“అవును. ఆవిడ ఎవరికోసం నిరీక్షిస్తోందో అడుగుతాను ఆమెకు నా సహాయం అవసరమేమో? ఏదోవిధంగా నేనామెకు ఉపయోగపడ వచ్చు. కనీసం వాళ్ళ ఇంటిదాకా తోడు రమ్మంటుందేమో? కాని ఆమె దగ్గరకి వెళ్ళడం ఎలాగా? నా బట్టలు మరీపాడుగా ఉన్నాయే. నా చిరిగిపోయిన గుడ్డలు, రేగిపోయిన జుట్టూచూచి ఆమె నన్నొక బికారిగా భావిస్తుందేమో? నా ఈ అసహ్యమైన ముఖం ఆవిడకు చూపించడం ఎలాగా? తీరావెళ్ళి మాడ్లాడింతర్వాత మర్యాద కోసం ఆమెను హోటలుకు తీసుకెళ్లాల్సి. మంచికాఫీ ఇప్పించాలి. మరి నా దగ్గర డబ్బు లేవీ? జేబులు ఖాళీగా ఉన్నాయి.” ✓

సందేహంతో, సిగ్గుతో ఆమెదగ్గరకి వెళ్ళలేక పోయాను. నా ముఖం ఆమెకు కనపడకుండా చీకట్లోకి తప్పకుంటూ నడుస్తున్నాను. మళ్ళీ నా కడుపులో ఆకలి తొలవడం ప్రారంభించింది. క్రిందటి సాయంత్రంనుంచీ నేనేమీ తినలేదు. నిజానికి నా కదాక లెక్కలోది కాదు. ఎన్నిరోజులు నేనిలా ఏమీ తినకుండా ఉండలేదు? కాని ఇవాళ నాకీ ఒక్కరోజు ఉపవాసానికే కళ్ళుతిరుగుతున్నాయి. నడుస్తోంటే ఆయాసం వస్తోంది. నీళ్లు తాగుదామన్నా డోకనిపిస్తోంది. తిండిలేకపోవడం, దీనికితోడు రాత్రి, పగలు అర్ధంతేని తిరుగుడు. ఇక నా ఆరోగ్యం ఎలా బాగుపడుతుంది? శీతాకాలంలో మంచుపడుతోంటే, చిరిగిన బట్టలతో నేను చెమ్మలో తిరుగుతున్నాను. చలికి నావల్లు కొయ్యబారిపోతోంది. వివరీతంగా జలుబుచేసింది. వదలని రొంప. ముక్కులవెంట ధారాపాతంగా నీరుకారుతోంది. తల

భారం. రాత్రిళ్లు నిద్రపోయేటప్పుడు నా అవయవాలు బిగుసుక పోతున్నాయి. పాడుపడ్డగదిలో నా ప్రాణం పోకుండా ఉంది.

భగవంతుడా! మళ్ళీ నేను రచన పూర్తిచేసేదాకా బ్రతకడమెలాగా? నా గదిలో దీపం ఉన్నట్లయితే రాత్రిళ్లు కూడా కూర్చొని వ్రాసేవాణ్ణి. ఏంచేయను? కొవ్వొత్తి కొనుక్కుందామన్నా కానీలేదు.

ఆ వీధిమలుపు తిరిగి వెడుతున్నాను. 'కార్నర్ కేఫ్'లో నాకు తెలిసిన కుర్రాడు పనిచేస్తున్నాడు. అతన్ని అడిగితే ఒక అర్థణ ఇస్తాడేమో? కొవ్వొత్తి కొనుక్కుని ఈరాత్రి రచన పూర్తిచేస్తాను. రేపు 'కాలచక్రం' ఎడిటర్ ను కలుసుకోవచ్చు.

'కార్నర్ కేఫ్' లోకి వెళ్ళాను. అన్నిగదుల్లోకివెళ్ళి ఆ కుర్రాడికోసం విచారించాను. డబ్బుకొద్దీ కుర్చీలు, బల్లలు పరిశీలిస్తూ చూచాను. జనం తింటున్నారు, త్రాగుతున్నారు; సిగరెట్లు కాలుస్తూ కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు. ఆఖరుకు హోటలు వెనకభాగంలోకి వెళ్ళి వంటగదులుకూడా పరిశీలించాను. ఊహ. నాక్కావల్సినకుర్రాడు కనిపించలేదు. విసుకుపుట్టి వీధిలోకివచ్చాను. పెద్దపెద్దభవనాలముందుగానడిచిపోతున్నాను.

నా కష్టాలకు అంతాపాంతా లేకుండా ఉంది. గత ఏడేనిమిది మాసాలనుంచీ నేను కంట తడిబెట్టని గంటలేదు. అడ్డదిడ్డంగా పెద్దపెద్ద అంగలువేసుకుంటూ నడుస్తున్నాను. నా కోలుకాలర్లు పైకి ఎత్తి చెవులమీదికి వేసుకున్నాను. రెండు ప్రక్కల చిరిగినజేబుల్లో రెండుచేతులుంచుకున్నాను. గూని వాడికిమల్లే కునికిపాట్లుపడుతూ పోతున్నాను. నా దురదృష్టాన్ని ఎన్నివిధాలనో తిట్టుకున్నాను. నా మీద నాకే అసహ్యం వేసింది. కోపంవచ్చింది. కాండ్రించి తుపుక్కున ఉమ్మేశాను.

నడిరోడ్డుమీద, ఎవరేమైనా అనుకుంటారనికూడా లేకుండా అల్లంతదూరాన పడేలా ఉమ్మేశాను. 'ఛీ. వెధవ బ్రతుకు. ఎంగిలిబ్రతుకు.' విధినవ్వించి. అహ,హ,హ! వికృతంగానవ్వించి.

✓ 'నాకు పాపం పుణ్యం, మంచీ, చెడూ ఏమీలేవు. తప్పా వ్వుల విచారణ అనవసరం. ఆత్మాభిమానం, పాపభీతి పనికి రాదు. దేనికైనా తెగిస్తాను. ఏపనైనా చేస్తాను. పిచ్చివాణ్ణి. హనుమంతరావు దుప్పటిఅమ్మడానికి సంకోచించాను. అన్యాయ మని భావించాను. ఈలోకంలో ఏది న్యాయం? ఏది అన్యాయం? ఒకరిన్యాయం మరొకరికి అన్యాయమౌతుంది. ఎవరుచేసింది వారికి న్యాయం. అంతే. అదే సరియైన సిద్ధాంతం. బళ్ళోకి వెళ్ళే పసిపిల్లలజేబుల్లో డబ్బులాక్కుంటాను. అనాధచేతుల్లో ఉండే అణాకాసు కొట్టేస్తాను. డబ్బు ఎక్కడకనపడ్డా ధైర్యంగా, సాహసంతో దొంగిలిస్తాను. దొంగతనం...మహాపాపం..... కాదుకాదు...మహాపుణ్యం...'

ఆ పెద్ద పెద్ద భవనాలచుట్టూ అయిదారుసార్లు తిరిగాను. అప్పటికి పదిగంటలు దాటింది. జనసమ్మర్దం చాలా ఎక్కువగా ఉంది. బండ్లచక్రాల మర్మరధ్వనులు, బూట్లచప్పుళ్లు, గుర్తిం పందాలలో డబ్బులుపోగొట్టుకున్న ముఖాలు, బరువైన గుండెలు, త్రాణుకోల్పోయిన ప్రాణాలు, మరణావస్థల తుది శ్వాసలు, 'కాపిటల్ హోటల్' ముందు 'అమ్మా' అని బిచ్చ గాడి అరుపు

నా జేబులో డబ్బులున్నట్లుగా భ్రమించాను. నా చేతికి డబ్బులు తగులుతున్నాయి. ఏదో తెలియని ఉత్సాహం పుట్టు కొచ్చింది. ప్రతిమనిషినీ నిర్లక్ష్యంగాచూస్తూ నీటుగా నడుస్తూ

న్నాను. మెక్కురీలైట్లముందు నా దుస్తులు మెద మెదలాడుతూ మెరుస్తున్నాయి. గుసగుసలుచేస్తూ చెట్టావట్టాలు వట్టుకొని నడుస్తున్న యువతీ యువకులు, లోపల ఎంత కుళ్లుఉన్నా, పైకి ఇచ్చకంగా బూటకాలు పలుకుతూపోతోన్న పెద్దమనుషులు, శరీరం గగుర్పొడిచే చల్లని గాలి, గర్భవతిలాఉన్న రాత్రి ఒక ఇంటిముందు మాతులు నాక్కుంటూ నిలుచున్న పిల్లి కూనల జంట, ఒక పెంపుడుకుక్క బా, బా మని అరుపు.....

‘నా జేబులో ఏమున్నాయి? చిల్లులున్నాయి. దమ్మిడి కూడా నోచుకోలేదు. దరిద్రపు బ్రతుకు. పద్ధాలుగు భువ నాల్లో, పోల్చుకోడానికై నా నాలాంటి పరమ దరిద్రుడు దొర కడు. ఇది నా బ్రతుకులో ప్రత్యేకత. తీరని ఆవమానం, మాయని మచ్చ’

‘బళ్లోకివెళ్లే కుర్రాడి దగ్గర పలకో, పుస్తకమో కొట్టే స్తాను. ఆడపిల్లల చేతిలో రుమాలైనా దొంగిలిస్తాను. బిచ్చ గాడు కనపడ్డా బాగుండు. వాడి జోలె లాక్కుంటాను. అందులో పట్టెడన్నమైనా దొరక్కపోదు. ఆ జోలెను పాతగుడ్డగామార్చి అమ్మేస్తాను.’

కావాలనే రకరకాల పిచ్చిచేష్టలుచేస్తున్నాను. జనం నా వైపు విచిత్రంగా, హేళనగా చూస్తూపోతున్నారు. వాళ్ళ మీద కసితీర్చుకుందామని పళ్లుబిగబట్టి భుజాలు ఎగ రేస్తున్నాను.

‘స్తూడెంట్లు, బ్యాంకు గుమాస్తాలు, వ్యాపారస్తులు, ఉద్యోగస్తులు, అంతా వెధవ జనం, వెకిలజనం; వీళ్ళందర్నీ నేనేం చేశాను? నన్నెందుకెగతాళి చేస్తారు? కానీడబ్బు వస్తుం దంటే చాలు. నానాగడ్డి తింటారు. దేనికైనా కక్కుర్తి పడ తారు. అందరూ అంతే. మోసగాళ్లు, దగాకొర్లు. మనసులో

ఒకటి పైకిమరొకటి. చెప్పేదొకటి చేసేదొకటి. ఘరానాగా తిరిగే ఈ పెద్దమనుసులందరూ అంతే - అరవిగ్గు విస్కీకోసం, ఒకగ్లాసు బీరుకోసం వీళ్లు పడేపాట్లు ఇంతా అంతాకాదు. కనీసం అరకప్పు కాఫీనీళ్లు పోయిస్తేచాలు. అనేక అబద్ధాలాడతారు. అర్థగంటసేపు పొగుడుతారు. ఛీ! ఛీ!’ ✓

✓ మళ్ళీ కాండ్రించి ఉమ్మేశాను. అల్లంతదూరాన పడింది. ఎవరిమీదై నా పడుతుందని కూడా భయపడలేదు. జనంమీద నాకు అసహ్యం కలిగింది. ఉక్రోశం వచ్చింది. వాళ్ళంతా ఒకరితో ఒకరు ఎలా ప్రవర్తిస్తున్నదీ నా కళ్ళతో చూస్తున్నాను. ✓

తలొంచుకుని పోతోంటే ఒకఅమ్మాయి ఎదురు పడింది. దగ్గరికి వచ్చింతర్వాత తలఎత్తి చూచాను. ఆ అమ్మాయి నా వైపు దృష్టిని నిలిపిచూచింది.

‘గుడ్ నైట్, అన్నాను నేను.

‘గుడ్ నైట్!’ ఆ పిల్ల ఆగింది.

‘అరె! ఎందుకీ అమ్మాయి ఒంటరిగా వెడుతోంది! అర్థరాత్రిపూట వీధిలో ఏం పని?’

నిలవేసి నిష్కర్షగా అడిగేద్దామనుకున్నాను. ఇంతలో ఆ పిల్ల నా ముఖంలోకి విచిత్రంగా ఒక్కక్షణం చూచింది. గభాలున నా చెయ్యిపట్టుకుని లాగుతూ ఇలా అంది.

‘వెడదాం రండి’

నే నా అమ్మాయితోపాటు వెళుతున్నాను. కాని కొద్దిదూరం వెళ్ళగానే తటాలున ఆగాను. ఆ పిల్ల చెయ్యి వదిలించుకొన్నాను.

‘ఇదిగో అమ్మాయ్! నా దగ్గర దమ్మిడికూడా లేదు. ముందే చెపుతున్నాను.’ ✓

మొదట్లో ఆ పిల్ల నా మాటలు నమ్మలేదు. ఆ తరవాత చేతులుపెట్టి నా జేబులన్నీ వెతికింది. పాపం ఆవిడకేమీ దొరకనందువల్ల ముఖం తేలవేసింది-

‘వెడతాను మరి’ అన్నాను నేను.

నాలుగడుగులువేసేసరికి ఆ పిల్ల మళ్ళీ నన్ను పిలిచింది.

‘ఇదుగో ఒక్క-మాట’ అంటూ దగ్గరికి వచ్చింది.

‘ఆ కళ్ళజోడు రోట్టుగోట్టుదా?’ అందుకూ ఆమె పిలిచింది.

‘కాదు.’ అంటూ నేను నడక సాగించాను.

కొద్ది నిమిషాల తర్వాత ఆ పిల్ల నా వెనకాలే పరిగెత్తుకుంటూవచ్చి మళ్ళీ నన్ను పిలిచింది.

‘అయితే మా నేరు, నా వెంటరండి.’

ఆ పిల్ల అలా అనడం నా కెంతో కష్టం కలిగించింది.

బజారుముండ. సిగ్గూ, బిడియంతేని రంకుముండ.

‘లేదు నేనురాను’ అంటూ నడక సాగించాను. ఆమె నన్ను వెంటాడుతోంది.

‘ఏం? నేను రమ్మంటున్నానుగా! నీకేం కష్టం?’

‘నీతోరావడానికి నా కిష్టంలేదు. అంతే.’

‘ఓ! అదాసంగతి. నీవు మరొకరి వెంటవెళుతున్నావన్నమాట’

‘లేదు. నేనెక్కడికీ వెళ్ళడంలేదు’ నేను సమాధానం చెప్పాను.

కాని నా లోపల చాల బాధగా ఉంది. ఇలా పదుపు గత్తెవెంట బజార్లో తిరుగుతూ ఉండడం నాకు చెడ్డ అసహ్యం గాఉంది. ఎవరై నా చూస్తే ఎంత అవమానం? ఎవరికంటా

బడకుండా ఆ పిల్లను తప్పించుకొని వెళ్ళిపోవాలనుకున్నాను. కాని ఆ రంకుముండ నన్ను వదలేదు. చివరకు ఆ పిల్ల పేరడిగాను. 'సరోజ' అని చెప్పింది. ఆ తర్వాత నెమ్మదిగా నా ప్రవర్తనను గురించి చెప్పడం మొదలు పెట్టాను. క్లుప్తంగా నేను నడుపు తున్న జీవితాన్ని ఆమెకు ఎరుక పరిచాను. ఇలాంటి సీచవృత్తిని నేను ప్రోత్సహించే వాణ్ణి కాదని వినయంగా మనవి చేశాను. నేను చెప్పినవన్నీ ఆమె నమ్మిందో లేదో తెలియదుకాని, కుతూహలంగా వింటోంది. ఆపిల్లను నేనేమీ పల్లెత్తు మాట కూడా అనలేదనీ, నా హృదయంలో లవలేశంకూడా సీచపు తలంపు లేదనీ, నాకు తెలుసు. ఆ పిల్ల, నేనుకూడా చాలమందికి మల్లే తిరుగుబోతునని అనుకుందేమో కాని, నేను మాత్రం ఆమెవట్ల ఏ మాత్రం పొరపాటుగా ప్రవర్తించ లేదు. వీలై సంత వరకూ ఆవృత్తిని మానుకోమని ఆవిడకు హితబోధ చేశాను. చివరకు నా పేరుకూడా చెప్పాను. '..... ఫలనా ... రచ యితను. వస్తాను. మరి సెలవు.'

కొద్ది క్షణాలు ఆ పిల్ల వెళ్ళిపోయేదాకా నిలుచుని ఆ తర్వాత మరొక మార్గాన నా నడక సాగించాను.

సంతోషంతో చేతులు నలుపుకున్నాను. 'అమ్మయ్య' ఎంతో బరువు తగ్గినట్లు నిట్టూర్చాను. ఆనందంపట్టలేక పెద్దగా ఇలా అన్నాను.

✓ "అవును. నా జీవితంలో ఒక్కమంచిపనై నా చేయగలిగాను. అధఃపతనమైపోయిన ఆ స్త్రీ ఇంతటనై నా పైకిరావచ్చు. ఆ పిల్ల జీవితం ఇంతటనై నా మారవచ్చు. ఘోరమైన సరకం నుంచి, పురుగుల సముద్రంనుంచి, బయటపడవచ్చు. అప్పుడైనా నన్నా అమ్మాయి జ్ఞాపకం తెచ్చుకోకపోదు. కనీసం అంత్యదశ

లోనై నా నన్నామె తప్పక స్మరించుకుంటుంది. మరిచిపోకుండా జ్ఞాపకం ఉంచుకుంటుంది. ఆమెకు జ్ఞానోదయమైతే నేను ధన్యుణ్ణి.”

నా మనస్సు సంతోషంతో బుస్సుమని పొంగింది. ఏ పనై నా చేయడానికీ, ఎంతటి శ్రమనైనా సహించడానికీ నాలో శక్తి వచ్చింది? ఒక కొవ్వొత్తి దొరికితే ఆరాతి) నా రచన పూర్తిచేయగలను. నా తాళపుచెవులగుత్తి గలగలలాడిస్తూ గద్దినైపు దారితీశాను. కొవ్వొత్తి సంపాదించేమార్గం ఏమిటా అని పరిపరివిధాల ఆలోచించాను. ప్లానులువేశాను. కాని సానుకూలమయ్యే దారికనపడలేదు.

గదితలుపుతీసి చీకట్లోనే కాగితాలకోసం వెదికాను. కొంతసేపుశ్రమపడి వాటిని పోగుచేయగలిగాను. తిరిగి గదికి తాళంవేసి వీధిలోకి వచ్చాను. లాంతరు స్తంభాన్ని ఆనుకుని నిలబడ్డాను. అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. కొంచెం దాపులో ‘కాన్స్టేబిల్’ బూట్లచప్పుడు వినిపించింది. ఎక్కడో దూరంగా కుక్క మొరిగిన అలికిడికూడా నా చెవినివడింది. కోటుపైకెత్తి చెవులమీదిగా వ్రేలాడవేశాను. రచననుగూర్చి తీవ్రంగా ఆలోచించసాగాను.

కొంతవరకు వ్రాసిపెట్టిన కథ మళ్ళీ చదువుకున్నాను. ప్రతిపంక్తి పట్టిపట్టి చదివాను. కాని ఎంత ప్రయత్నించినా, కథను క్షేమాక్సుకు తీసుకువెళ్ళే సన్నివేశాన్ని కల్పించలేక పోయాను. అలానేను, లాంతరు స్తంభానికానుకొని బాధపడు తూండగా ‘కాన్స్టేబిల్’ వచ్చి నా దగ్గరగానిలబడ్డాడు. నా ఆలోచనలకు అంతరాయంకలిగింది. అతనికి నా గొడవల్లో ఏం పని? నా రచనలతోటి అతనికేం సంబంధం? అనవసరంగా అక్కడ వచ్చి నిలుచుని కాపలా కాస్తున్నాడు. భగవంతుడా!

నేనెక్కడ తలదాచుకుందామన్నా. వీలుకాకుండా ఉండేమిటి? నీళ్ళలో తలదూర్చినా నివ్వంటు కుంటూ ఉండేమిటి? ✓

కాన్స్టేబుల్ వెళ్ళిపోయాడు. అలా ఆలోచిస్తూ నేనొక గంటసేపు నిలబడ్డాను. అంతకంతకూ చలి ఎక్కువైతోంది. మంచుపడుతోంది. మళ్ళీ నా గదిలోకి వెళ్ళాను. బూట్లువిప్పి మంచం మీద పడుకున్నాను. గదిలో కూడా తేమగా ఉంది.....

మరుసటిరోజు ఉదయాన్నే మామూలుగా లేచాను. మరొకసారి కథ వ్రాయడానికి కూర్చున్నాను. అలా మధ్యాహ్నండాకా రచన సాగిస్తూనే ఉన్నాను. అప్పటికి పది పదిహేను పేజీలు వ్రాశాను. కాని ఇంకా కథను పూర్తిచేయడం కుదరలేదు. లేచి బూట్లు తొడుక్కుని కొంతసేపు గదిలో అటూ ఇటూ పచారు చేశాను. ఏం చేయాడానికి నోచడంలేదు. గోటితో గోడమట్టిని గిల్లాను. తలుపుకు తల ఆనించి బయటికి చూస్తూ కొంతసేపు నిలబడ్డాను. చూపుడు వ్రేలుతో తలుపు చెక్కమీద టక్ టక్మని శబ్దంచేస్తూ దరువేశాను. తలుపు లోంచి చీలిన పల్చని చెక్కపేడు బయటికిలాగాను. దాన్ని నోట్లోవేసుకొని నమలడం మొదలు పెట్టాను.

ఆ తరవాత మరికొన్ని వాక్యాలు వ్రాయగలిగాను. కాని కథపూర్తి కాలేదు. ఇక వ్రాయడానికి తోచలేదు. నా బుర్ర ఖాళీ అయిపోయినట్లు తోచింది. చాలసేపు పూర్తిగాని ఆ కథను, సగంమాత్రం వ్రాసినపేజీని చూస్తూ కూర్చున్నాను.

కాలంగడిచింది. క్రిందభాగంలో పనివాళ్లు గేదల్ని కట్టేస్తున్న చప్పుడు వినిపించింది. నా గుండెల్లో పోటుగా ఉంది. ఆయాసం వస్తోంది. తిరిగీ చెక్కమీద పడుకున్నాను. నా తలలో

ఏదో బాధగా ఉంది. నా చేతివ్రేళ్లు జుట్టులోకి పోనిచ్చి ముందుకూ, వెనుకకూ, ప్రక్కలకూ లాగాను. నా చేతిలోకి వెంట్రుకలు ఊడివచ్చాయి. కొద్దిగా జుట్టు ప్రక్కమీద పడింది కూడా. అలా అయినందుకు నేనేమీ బాధపడలేదు. నా తల్లో ఊడాల్సిన జుట్టు ఇంకా చాలా ఉంది.

నా వంట్లో ఉన్న బరువు, బాధ, బడలిక పోవాలని ప్రక్కమీద అటూ ఇటూ పొర్లాను. శరీరమంతా మెలికలు తిప్పాను. లేచి కూర్చోని మొద్దుబారి ఉన్న చేతుల్లో మోకాళ్ళమీద కొట్టుకున్నాను. పెద్దగా నవ్వాను. నవ్వగలిగినంతగా నవ్వాను. నా గుండెల్లో పోటు ఎక్కువైంది. ప్రక్కమీద పడి పోయాను.

‘ప్రయోజనం లేదు. దిక్కులేకుండా చచ్చి పోతున్నాను. అంతే.’ కళ్లు పెద్దవిచేసి కడ్డీలవైపు చూచాను. చివరకు నా చూపుడు వ్రేలు నోట్లో పెట్టుకొని చీకటం మొదలు పెట్టాను. ఏదో పిచ్చి పిచ్చి ఊహలు, అర్థంలేని ఆలోచనలు వస్తున్నాయి. అవ్యక్తస్థితిలో పడి పోయాను.

నా వ్రేలు కొరుక్కుంటే ఎలా ఉంటుంది? ఒక్క క్షణం కూడా ఆలోచనకు వ్యవధి ఇవ్వకుండా గబుక్కున వ్రేలు కొరుకున్నాను.

నాకు తెలివొచ్చింది. లేచి కూర్చున్నాను. నా వ్రేలిలోంచి బొట్టుబొట్టుగా నెత్తురు కారుతోంది. దాన్ని నాలికతో నాకున్నాను. పెద్దగా బాధ తెలియలేదుకాని చెయ్యి మాత్రం జలజల్లాడుతోంది. నెత్తురు కారేచోట చిమచిమమందుతోంది. లేచి కిటికీదగ్గరకు వెళ్లాను. అక్కడ చిన్న గుడ్డపీలిక కనపడింది. దాంతో గాయానికి కట్టుకట్టాను. ఇంతలోనాకు తెలియకుండానే

కళ్ళవెంట నీరుకారనారంభించింది. కొంతసేపు నాలో నేను ఏడ్చాను. ఆచిన్న వేలినైపు చూస్తూంటే నాకుజాలివేసింది.

చీకటి పడింది. మళ్ళీ నా మనస్సు రచన మీదికి పోయింది. 'ఎలాగైనా ఆ కథ పూర్తిచేయాలి. కొవ్వొత్తి సంపాదించి రాత్రంతాకూర్చొని వ్రాయాలి. అంతగా ఆకలి బాధలేదు. మరోజువరకూ అలాగే గడవగలను. మరేం ఫరవా లేదు. వ్రస్తుతం కొవ్వొత్తి సంపాదించే మార్గం మాత్రమేచూడాలి. చిల్లరకొట్లో ఒక కొవ్వొత్తి నాకు అప్పివ్వడూ? నా పరిస్థితిచెప్పి బ్రతిమాలుతాను. నే నీప్రాంతంలో అందరికీ పరిచయస్థుణ్ణి. అడపాదడపా, అందరూ నన్నెరుగుదురు. నేను బాగా బ్రతికినరోజుల్లో వ్రతికొట్లో ఎన్నెన్నో సామాన్లు కొన్నాను. నే నాపదలోడంటే ఆ మాత్రం కృతజ్ఞత చూపించకపోతారా? ఊరిక ఇవ్వమంటున్నానా? అప్పు. అర్ధణా, లేక అణా. నా పేరుతో అర్ధణా కొవ్వొత్తి పుట్టించ లేకపోతానా? ప్రియత్నిస్తాను.'

బట్టలువేసుకొని బయటికి వెళ్లాను. నా తల చింపిరి చింపిరిగాఉంది. ఊడిన వెంట్రుకలు నా మెడలమీద, చొక్కా మీదపడి ఉన్నాయి. రోడ్డుమీద మళ్ళీ ఒక్కక్షణం నిలబడి ఆలోచించాను. 'పోనీ హోటల్లోకివెళ్ళి ఏదైనా తింటానికి అడిగితే? ఊహ. వద్దు. నా కిప్పుడాకలికావడంలేదు. తిండిమీద ఇష్టంతప్పింది. ముందు కథపూర్తిచేసి 'కాలచక్రం' ఆఫీసుకు వెళ్లాలి. కాలయాపనంచేయడానికి వీల్లేదు. ఎడిటర్ నన్ను మరిచి పోతాడు. ఏమైనా సరే కొవ్వొత్తి సంపాదించాలి.'

అదే నిశ్చయంతో నే నొక చిల్లరకొట్లోకి వెళ్ళాను. ఒక ఆడమనిషి సామాన్లు కొంటోంది. రకరకాల వస్తువులు పొట్లాలు కట్టి పడేసి ఉన్నాయి, ఆ కొట్టు షాపుకారు నన్ను బాగా ఎరుగు. అనేకసార్లు అక్కడ నేను వెన్న, రొట్టె, కొన్నాను. నన్ను చూడగానే అతను చేతిలోపని వదిలేసి ఒక రొట్టె పొట్లంకట్టి నాకందించబోయాడు.

‘నో. థ్యాంక్సు. ఇవాళ నాకు రొట్టెక్కర్లేదు. ఒక కొవ్వొత్తి కావాలి.’ చాల విసయంగా అడిగాను.

నా జవాబు అతన్ని కొంచెం కలవరపరిచింది. ఎంచేతంటే నే నతని కొట్లో ఎప్పుడూ రొట్టెఘాత్రం కొనేవాణ్ణి.

‘అయితే ఒక్కక్షణం ఆగండి’ అన్నాడతను. తిరిగి ఆ ఆడమనిషికి సామాన్లు పొట్లాలుకట్టడం ప్రారంభించాడు.

ఆ ఆడకూతురు పొట్లాలన్నీ సంచిలో పెట్టుకుంది. షాపు కారుకు కొంత డబ్బిచ్చింది. అతను తిరిగి చిల్లరడబ్బులు ఆమె చేతిలో పెట్టాడు. ఆమె వెళ్ళిపోయింది. షాపుకారు లోపలికి వెళ్లాడు. ఇకపోతే నేను, కొట్లో కుర్రాడుమాత్రం మిగిలిఉన్నాం;

‘మీకు ‘కాండిల్’ కావాలికదూ?’ అంటూ ఆ కుర్రాడు ఒక కాగితపుపెట్టెతీసి అందులోంచి ఒక కొవ్వొత్తి బయటికి తీశాడు. అతను నా వైపు చూచాడు. నేనూ అతనివైపు చూచాను. డబ్బు తర్వాత ఇస్తానని చెప్పదామని నోటిదాకా వచ్చింది. కాని చెప్పలేకపోయాను.

‘అవును. మీరు డబ్బిచ్చారుగా’ అన్నాడా కుర్రాడు హఠాత్తుగా. నేను డబ్బిచ్చానని అతను స్పష్టంగా చెప్పాడు. నొక్కి చెప్పాడు. అతను చెప్పిన మాటల్లో ప్రతి అక్షరం నేను విన్నాను. పైగా అతను గల్లాపెట్టెలోంచి డబ్బుతీసి లెక్కపెడు

తున్నాడు. చిల్లరడబ్బులు తళతళ మెరుస్తున్నాయి. ఒక రూపాయి, కొంత చిల్లర ఆకుర్రాడు నా చేతుల్లో పెట్టాడు.

‘ఇన్నగోండి. లెక్కచూచుకోండి.’

ఒక్కక్షణం నిలబడి ఆ డబ్బులవంకే చూచాను. ఇందులో ఏదో పొరపాటుఉందని నా మనసులో అనిపిస్తూనే ఉంది. ఎవరో ఎప్పుడో లెక్కలో పొరపాటుపడ్డారు. అయినా అతన్ని నే నేమీ అడగలేదు. అనాయాచితంగా వచ్చిన ఆ ద్రవ్యాన్ని తీసుకున్నాను. ఇవతలికొచ్చి కొట్టుముందరే నిలబడ్డాను. కొయ్యలాగా నిలబడ్డాను. గుండెల్లో దడగా ఉంది. ఏదో అర్థంలేని వెర్రిచూపు చూస్తున్నాను.

మళ్ళీ కొట్లోకి వెడదామని రెండడుగులు ముందుకు వేశాను. కాని వెంటనే తటపటాయించి ఆగిపోయను. నేనలా తచ్చాడుతూ ఉండడం ఆ కొట్లోకుర్రాడు చూచాడు. నేనేదో తీరుబడిగా ఉండి అక్కడ ఉండిపోయానని, అందుకే అక్కడ నిలబడ్డానని ఆ కుర్రాడు ఊహించినట్లుంది.

నాతో కబుర్లు ప్రారంభించాడు.

‘ఏం సార్! ఏమిటి కబుర్లు?’

అతను పంచదార సమంగాతూచి పొట్లాలు కట్టుకుంటున్నాడు.

‘ఆ, ఏమున్నాయి!’ నేను సమాధానం చెప్పనేకాని మాటలు తడబడ్డాయి.

‘ఇందిరామహల్’ ల్లోకి మంచి హిందీ పిళ్ళరొచ్చింది సార్. చూచారా? చాలాబాగుంది.’

‘అవును. చాలాబాగుంది. అలాంటి పిళ్ళరింతకుముందే పుడూరా లేదు.’ నా నోట్లోంచి వచ్చిన ప్రతిమాటా నాకు

వినపడుతూనేఉంది. కాని ఆ మాటలు నేనుకాకుండా మరెవరో మాట్లాడుతున్నట్లనిపించింది నాకు.

చేతులోనిడబ్బులు జేబులోవేసుకుని గిరుళ్ళున మళ్ళి వెళ్ళిపోయాను. ఆ కుర్రాడు 'గుడ్ నైట్ సార్' అని అన్నట్లూ, నేనుకూడా తిరిగి 'గుడ్ నైట్' అని సమాధానం చెప్పినట్లూ లీలగా జ్ఞాపకముంది.

కొంచెందూరం నడిచి తిరిగి చూచాను. ఇంకా ఆ దుకాణం తలుపులు నాకు కనిపిస్తూనేఉన్నాయి. ఆ కొట్లో కుర్రాడు నా వెనకాలే పరిగెత్తుకుంటూవస్తున్నాడు. కాని నే నేమీ చలించలేదు. నా ముఖంలో భయంగాని, అనుమానం గాని కనపరచకుండానిలబడ్డాను. జేబులోచేయిపెట్టి డబ్బు చేతిలోకితీసుకున్నాను. అతను అడిగినవెంటనే ఇవ్వడానికి సిద్ధంగాఉన్నాను.

'ఇందాసార్. కొవ్వొత్తి! అక్కడేపెట్టి మరిచిపోయారు!' కాగితంలో చుట్టచుట్టిన కాండిల్ నాచేతికందిస్తూ అన్నాడు.

'ధ్యాంకు'. మామూలుగా కృతజ్ఞత తెల్పాను.

ధ్యాంకు, ధ్యాంకు;

కాండిల్ చేతిలో పట్టుకుని ఆవీధిదాటి వెళ్ళిపోయాను.

నా మొట్టమొదటి ఆలోచన ఆ డబ్బుమీదికేపోయింది. లాంతరుస్థంభందగ్గరికివెళ్ళి డబ్బు లెక్కచూచుకొన్నాను. చేయి ఎగరేస్తూ బరువు తూకంవేశాను. చిన్నగా నవ్వుకున్నాను.

ఎలాగైతేనేం ఇప్పటికి నామీద దేవుడికి దయగలిగింది. నాకాధారం చూపించాడు. అద్భుతంగా, అనాయాచితంగా, అధికంగా, అదృష్టం కలిసివచ్చింది. శ్రమపడకుండానే సొమ్ము లభించింది. తిరిగి డబ్బుజేబులోవేసుకుని నడకసాగించాను.

చిన్న ముస్లింహోటలు కనిపించింది. పిల్లిలా నిశ్చ
బ్ధంగా లోపలికివెళ్లాను. ఒకమూలనున్న కుర్చీమీద కూర్చు
న్నాను. అక్కడదీపం వెలుతురు సరిగా వడడంలేదు. మసక
మసక చీకటిగాఉంది. హోటల్లో సప్లయర్ ఒకడు నా వైపు
అదోలా చూచాడు. ఆ చూపులో ఏదో అనుమానం తగిలింది.

‘ఏం? నేడబ్బు కొట్టేశానని తెలుసుకున్నాడా? నే నేం
దొంగతనం చేయలేదే? అతనే అనవసరంగా అడక్కుండానే
ఇచ్చాడు. దానికి నేనేం చేయను? అయినా ముంచుకుపోయిం
దేముంది? మళ్ళీ ఆ కొట్లోకి వెళ్ళినప్పుడు అడిగి తెలుసుకుని
అతనిడబ్బు అతనికిచ్చేస్తాను. ఇంతమాత్రానికే నేనుదొంగనై
పోలేదు. నాకు పాపంచుట్టుకున్నదనీ, నా జీవితం పతనమై
పోయిందనీ, అనుకోవాల్సిన పనిలేదు అసలందరికంటే
నేను చాలనయం. ఎవడుపట్టినా మోసం, దగా... వాళ్ళకూ
నాకూ పోటీ ఏమిటి?.....

సప్లయర్ నాదగ్గరికొచ్చి ‘ఏంకావాలని’ అడిగాడు.

‘చపాతీ, కూర్మా,’ చటుక్కున అతను వెళ్ళిపోయాడు.

‘ఏదోఒకరోజు ఈ డబ్బు పొరపాటున బయటపడక
పోతుందా? ఆ కుక్రూడుగాని, పావుకారుగాని తర్వాత నిదా
నంగా లెక్కచూచుకోరూ? ఒకవేళ ఈడబ్బు ఆ సామాన్లు
కొన్న ఆడకూతురుకు తిరిగి ఇవ్వాలి ఉండేమో? పొరపాటున
మరిచిపోయి నాకిచ్చిఉంటాడు, ఇది ఎప్పుడో ఒకప్పుడు కని
పెట్టకపోరు. బహుశా ఈసారినేను ఆ కొట్టుదగ్గరికి వెళ్ళగానే
దీనివిషయం అడుగుతారు. మంచిదే! బ్రతికానురాదేవుడా!’

‘సార్! ఇక్కడ చీకటిగాఉంది. మరో బల్బు దగ్గరకు

‘వెళ్లకూడదూ?’ చపాతీ, కూర్చూ, పేట్లు బల్లమీదపెడుతూ అన్నాడు సప్లయర్.

‘ఫరవాలేదు. నా కిక్కడే బాగుంది.’ అంటూ తినడం ప్రారంభించాను. ఆకలి కడుపు ఆశపోతులా ఆపురావురుమని తింటున్నాను. చపాతీ, మాంసం, నోటినిండా కూరుకుని నమలకుండా మింగేస్తున్నాను. ఒక్కొక్కసారి మాంసం ముక్కల్ని గొడ్డులాగా పళ్ళతో పీకుతున్నాను. నేను నరమాంసభక్షకుణ్ణా?

‘టీ ఇవ్వమంటారా?’ సప్లయర్ అడిగాడు.

‘చాలు. మరేం అక్కర్లేదు.’

అతను బిల్లు పట్టుకొచ్చాడు. డబ్బు చెల్లించాను. మరి కొంత చిల్లరతీసి అతని చేతిలో పెట్టాను. అతని ముఖం చాటంతయింది. వంగి, వినయంగా శాల్యూట్ చేశాడు.

‘హోటలుగడవ దాటానో లేదో, నా కడుపులో తిప్పటం ప్రారంభించింది. ఆ తిన్నది కాస్తా కడుపులో ఇమిడేటట్లులేదు.’

‘ఎప్పుడు ఏదితిన్నా వేవిళ్లుపుట్టిన ఆడవాళ్లకుమల్లే నాకు వాంతులవుతాయేమిటి? భగవంతుడా! నన్నందుకు పుట్టించావ్? చిట్టెడు గంజి తాగినా జీర్ణించుకోలేని రోగిష్టిమారివాణ్ణయి పోయాను.’

దోవనపోతూ చాలసార్లు డోక్కున్నాను. లైట్లు వెలుతురు పడకుండా చీకట్లోకివెళ్లి కక్కుంటున్నాను. రెండుచేతుల్తో కణతలు పట్టుకొని కడుపు భాళీఅయ్యేంతవరకూ కక్కున్నాను. కళ్ళవెంట నీళ్లువచ్చాయి. గొంతు మండుతోంది. వళ్ళంతా చెమటపట్టింది. ఆయాసంవల్ల శ్వాస అధికంగా పీలుస్తున్నాను. డోక్కు ఆపుకోవాలని ఎంతో ప్రయత్నించాను. కాని ఆగలేదు.

ఒక-చోటతూలి పడబోయాను. ఇంటిగోడ వట్టుకొని నిలబడ్డాను. మళ్ళీ ఒకసారి బాళుక్కుమని కక్కాను. తాగిన నీళ్లుకూడా నిలవకుండా బయటికొచ్చాయి. భరించలేనిబాధ. తట్టుకోలేని బాధ. ఏడ్చాను. రోడ్డుమీద నడుస్తూనే వెక్కి-వెక్కి ఏడ్చాను.నన్ను బాధిస్తున్న క్రూరశక్తుల్ని నిందించాను.

‘నన్నెందుకిలా హింసించడం? ఎందుకీ యమయాతన? విధి, నీ కెంతటిశక్తిఉంది? అవును. విధి బలవత్తరమైంది. ఎంతటి వారై నా దానికి వశ్యం కావల్సిందే.’

ఒక ఇంటిముందు ఒకతను నిలబడి ఉన్నాడు. గబగబ అతనిదగ్గరికి వెళ్ళి ఇలాఅడిగాను. ‘చాలారోజులనుంచీ అన్నం లేదు. మనిషి చాలనీరసంగా ఉన్నాడు. చావుబ్రతుకులమధ్య పెనగులాడుతున్నాడు. పైగా మంచినీళ్లుకూడా ఇమడటం లేదు. ఏంచెయ్యమంటారో సెలవిస్తారా? కాస్త సలహాచెప్పి పుణ్యంకట్టుకోండి.’

‘పాలివ్వడం మంచిది. వేడిపాలు’ అన్నాడతను కొంచెం ఆశ్చర్యంతో.

నేను వెళ్ళిపోతుంటే తిరిగి అతను ఆదుర్దాగా అడిగాడు. ‘ఎవరతను? ఎవరా బాధపడేమనిషి?’

‘ఇప్పుడేవస్తాను. మళ్ళీవచ్చి చెప్తాను.’ త్వరత్వరగా వెళ్ళిపోతూనే నేను సమాధానం చెప్పాను.

దాపులోనే మరోహోటలు కనిపించింది. వెళ్ళి వేడి పాలివ్వమని అడిగాను. వెయిటర్ మంచిపాలు తెచ్చిఇచ్చాడు. వేడిగా ఉన్నాయి. తాగాను. ఒక్క-చుక్కకూడా మిగల్చుకుండా తాగాను. తొందరతొందరగా తాగేశాను. బిల్లుకుడబ్బిచ్చి బయటికొచ్చేశాను.

నేను నా గది దగ్గరికి వెళ్ళేసరికి మరో విచిత్రంజరిగింది. రోడ్డుమీద ఎదురుగా లాంతరుస్తంభందగ్గర ఒక ఆడమనిషి నిలబడిఉంది. అవేదుస్తులు. నల్లటిచీరే...అదే ముసుగు. ఆమె అంతకుముందు అనేకసార్లుచూచిన ఆడకూతురే. మళ్ళీ వచ్చింది. ఇది ఏదోసారో, ఆరోసారో? ఆవిడ కదలకుండా, మెదలకుండా బొమ్మలా నిలబడిఉంది. అప్రయత్నంగా నాకాళ్లు ఆమెదగ్గరికి లాక్కుపోయాయి. నాకేదో వెర్రిఆవేశంవచ్చింది. ఏమీ ఆలోచించకుండానే ఆమెతో ఇలా మాట్లాడాను. 'నమస్తే' అన్నాను వంగి ఆమె ముఖంలోకి చూస్తూ.

'నమస్తే'. ఆమె తిరిగి అంది.

'ఆమె ఎవరికోసమైనా వేచిఉందా? మరేదైనా పని మీద వచ్చిందా? నేనుండేగదిప్రక్కన మరెవ్వరాలేరే? వక్కనే పాత్రలు బాగుచేసేవాళ్లు, మాట్లువేసి కళాయిచేసే ఒకటిరెండు చిన్న దుకాణాలున్నాయి. ఇక్కడ సంసార్లెవ్వరూ లేరుకదా? మరీవిడ ఎందుకొచ్చినట్లు చెప్పా?' కాసేపు నాలో నేను మధనపడి మళ్ళీ అడిగాను.

'ఎవరుకావాలి మీకు?'

'నా కెవరూ అక్కర్లేదు. నేనెవరికోసమూ రాలేదు. ఇక్కడ ఊరకనే నిలబడ్డాను. ఉట్టినే. సరదాగా. నేను ...' అలా అంటూ ఆమె మధ్యలో ఆగింది.

ఓహో! అంతేకాబోలు. ఆవిడ ఎవరికోసమూరాలేదు. ఊరకనే నిలబడింది. ఉబుసుపోక. సరదాకోసం! ఆమెచెప్పిన దాంట్లో కాసుంతైనా అర్థంలేదు. ఒక్కక్షణం నిలబడి ఆలోచించాను. ఆలోచిస్తున్నకొద్దీ ఏదో ఆవేశంవస్తోంది. ఆమె సంగతేమిటో నిక్కచ్చిగా అడిగితెలుసుకోవాలని కుతూహలం

కలిగింది. ధైర్యం తెచ్చుకున్నాను. అడగడానికి నిశ్చయించుకున్నాను. జేబులో చెయ్యిపెట్టి డబ్బులు గలగలలాడించాను. 'హోటలుకు వెడదాంరండి. కాస్త టీ తీసుకుందురుగాని... చలిగాలికొడుతోంది. వేడి టీ తాగితే హుషారుగాడంటుంది...' చనువుచేసుకుని అడిగాను.

'థ్యాంక్సు. ఇప్పుడక్కర్లేదు.' ఆవిడ ముక్తసరిగా జవాబుచెప్పింది.

'పోనీ మీరు వంటరిగా వెళ్ళలేరేమో! కాస్తదూరం నేను తోడురానా?'

ఆవిడ, నేనూ కలిసి వెడుతున్నాం. ఆవిడ నా కుడిపక్క నడుస్తోంది. నా మనస్సులో ఏదో మహదానందం. విచిత్రమైన ఊహలువస్తున్నాయి. అవును. రావుమరి? పట్నంలో నేనూ ఒక అందమైన అమ్మాయిని పెంటవేసుకుని షికార్లు చేస్తున్నాను. అలానడిచేటప్పుడు ఆమెను నఖశిఖపగ్యంతం పరీక్షగా చూస్తున్నాను. ఆవిడపూసుకున్న సెంటు గుమగుమ వాసనకొడుతోంది. ఆమె శరీరంలోంచి పరిమళద్రవ్యాల సుగంధం, చుట్టూవేదజల్లుతోంది. నన్ను ఉన్మత్తుణ్ణిగాచేస్తోంది. ఆవిడ మధ్య మధ్య నావైపు చూస్తోంది. అలాచూచినప్పుడు ఆవిడ తియ్యటి ఉచ్చాస్వనిశ్వాసాలు జీర్ణించిన నా ఇంద్రియాలకు జీవంపోస్తున్నాయి. చైతన్యం కలిగిస్తున్నాయి. కోరికల్ని రేకెత్తిస్తున్నాయి. మధ్యమధ్య గాలికి ఆవిడముసుగు తొలుగుతోంది. పమిటపక్కకుపోతోంది. తెల్లటిముఖం. కొంచెం పాలి పోయినముఖం. తళతళ మెరుస్తోంది. ఎత్తైన ఆమె వక్షోజాలు

రెండు ఆర్చీలమాదిరిగా వంపులుతిరిగి ఉన్నాయి. ఆవిడకూ నాకూ ఏమిటి సంబంధం? ఆవిడ ఎవరో పూర్తిగా తెలియదే! అయినా ముసుగులో దాగివున్న ఆవిడసౌందర్యం అకారణంగా నన్నానందంలో ముంచేస్తోంది. నేను భరించలేకపోయాను. చమత్కారంగా నాచెయ్యి ఆమె భుజంమీద వేశాను.

‘మీరెంత బాగున్నారు!’ అన్నాను నేను బలహీనంగా నవ్వుతూ.

‘నేనా? బాగున్నానా! ఏ విషయంలో’ ఏ మాత్రం చలించకుండా ఆవిడ అడిగింది.

నేను తిరిగి ఆలోచనలో పడ్డాను. ఏమీ పనిలేకుండా ప్రతి సాయంత్రం అక్కడికొచ్చి నిలుచోవడం దేనికి? సరదా కోసమా? ఏమిటి సరదా? ఏమో, ఎవరికి తెలుసు! తగిన కారణముందేమో! - కొంచెం తటపటాయిస్తూ తిరిగి ఇలా అన్నాను.

‘మీకు పెండలకాడే నిద్రారాదూ? రోజు ఇలా ప్రొద్దు పోయిందాకా ఎలా మేలుకొనిఉంటారు?’

‘ఓ అదా! ప్రొద్దుకూకగానే నిద్రపోవడమంటే నాకు తగని అసహ్యం. నా జీవితంలో ప్రధానాశయం అర్థరాత్రి వరకూ మేలుకొనిఉండడం.’ ఆమె విచిత్రంగా జవాబుచెప్పింది. ఇప్పుడామెకు ముసుకులేదు. ఆవిణ్ణి గుర్తుపట్టాను. ఆ ముఖం నాకు పరిచయమైందే. ఆవిడ కంఠస్వరం నాకింకా జ్ఞాపకముంది.

‘జలజా’ అన్నాను పెద్దగా.

‘క్షమించండి. నన్ను అపార్థంచేసుకోకండి.’ ఆవిడ అన్నది తిరిగి.

‘అబ్బే ఏమీలేదు. మరేం భయంలేదు.....
వివరంగా చెప్పు.....’

ఆవిడ తన చరిత్ర క్లుప్తంగా చెప్పింది. అక్కడికి దగ్గరి
లోనే వాళ్ళ ఇల్లు. ఉండే స్థలం చెప్పింది. వాళ్ళమ్మా తానూ
కలిసి ఉంటున్నారట. తల్లి - కన్నతల్లి. వృద్ధురాలు. పైగా
ఆ ముసలిదానికి తగని చెముడు. తలవగలగొట్టుకున్నా విని
పించదట.....

ఆమెనవ్వింది. ఆనవ్వులో విషాదం కనపడతోంది.

‘మీకొక చెల్లెలుందికదా?’

‘అవును. ఉంది. చెల్లెలుకాదు. మాఅక్క. నాకన్నా
పెద్దదే.’

‘ఇప్పుడామె ఎక్కడికి వెళ్లింది?’

‘ఊరికివెళ్లింది.’

‘ఎప్పుడు?’

‘దాదాపు నెలరోజులు కావస్తోంది. అవును కాని,
మాఅక్క మీకెలా తెలుసు?’

‘అబ్బే. తెలిసికాదు. ఊరకనే అడిగాను.’

కొద్ది క్షణాలు మా ఇద్దరిమధ్య నిశ్శబ్దం. మాట్లాడ
కుండా నడుస్తున్నాం. మాముందునుంచి ఒకతను వెడుతు
న్నాడు. అతని చంకలో బూట్లున్నాయి. అంతకన్నా వీధిలో
మరెవ్వరూ కనిపించలేదు. చాలాభాగం నిర్మానుష్యంగా,
నిశ్శబ్దంగా ఉంది. కొంచెందూరంగా ఒక మేడమీద రంగు
రంగుల విద్యుద్దీపాలు వరుగుగా వెలుగుతున్నాయి. ఆకాశం
నిర్మలంగా ఉంది. ‘మీకు చలివెయ్యడంలేదా? స్వెటర్లై నా
వేసుకోలేదే?’ హఠాత్తుగా ఆమె అడిగిందినా వైపు తేరిపారచూస్తూ.

‘నా స్వెట్టరేమైందీ ఆమెకు తెలిస్తే ఒక్కసారిగా గుండెలు బాదుకుంటుంది. నేను గడుపుతున్న చౌర్యాగ్యపు జీవితం ఆమెకు తెలియజేయడమెందుకు? ఆవిడ మనస్సును కలవర పెట్టిన వాణ్ణవుతాను. ఆవిడతో నాకు కలిగిన పరిచయం ఇంత టిక్తోనే పరిసమాప్తమవుతుంది. ఆవిడ స్నేహంవల్ల నాకేదో ఆనందం కలిగింది. ఆకాస్తా పోగొట్టుకున్న వాణ్ణవుతాను. ఆమె పక్కనఉంటే నా బాధలు మరిచిపోగలుగుతున్నాను.’ అంచేత నా స్వెట్టరువిషయం ఆమెకు తెలియజేయడానికిష్టపడలేదు.

‘నాకంతగా చలివెయ్యడంలేదు. మీరుండే పేటలో ఏమిటి వింతలు, విశేషాలు? అక్కడ ఇళ్లు కొత్తగా కట్టారు కదూ?’ ఆమె మనస్సును మరోవైపు మళ్ళిద్దామని అలా అడిగాను. సందర్భంలేని విషయాన్ని తీసుకొచ్చాను.

‘అవును. అక్కడ చాలాభాగం యిటీవలనే ఇళ్లు ఏర్పడ్డాయి. అయినా చెప్పదగ్గవింతలేమున్నాయి?’ అన్నదామె.

‘అవునవును. అన్ని పేటల్లాంటిదే అదీనూ.’ అన్నాను నేను ఆదుర్దాగా.

“అవును. నాకు తెలియదూ; ఆమెదృష్టి మరోవిషయంమీదికి మళ్ళించాలని అడిగాను. అంతే. లేకపోతే ఆవిడ నా చిరిగిన దుస్తులు, గుండెలులేని బొంతకోటు, నా ఆకారం, ఇవన్నీ ఆలోచించడం మొదలుపెడితే ఇంకేముంది? నేనొక బికారి వెధవనని నిశ్చయించుకుంటుంది. నాకూ, ‘జూ’ లో వుండే జంతువుకూ తేడా ఏముంది? ప్రపంచమనే జంతుప్రదర్శనశాలలో నేనూ ఒక జంతువును. అయితే నేను అన్ని జంతువుల్లాగా కాదు. నేనొక విచిత్రమైన జంతువును. భగవంతుడు నన్నీ జంతుప్రదర్శనశాలకు ప్రత్యేక బహుమానంగా పంపాడు.

అందుచేత నేను . ఎవ్వరికీ సంబంధంలేని ఒక ప్రత్యేకస్థలంలో ప్రత్యేకమైనబోనులో బంధింపబడ్డాను. 'జూ' లోకి వచ్చేజనం నన్ను విచిత్రంగా ఆటవస్తువునుచూచినట్లుచూస్తున్నారు. నూచుల్లాంటి తమ చూపుల్లో గుచ్చుతున్నారు. నేనా బాధ భరించలేకుండా ఉన్నాను. తోటి జంతువులుకూడా నావైపు చురచుర చూస్తాయి ఎందుకో? ఏమో! చెప్పలేను. నాబ్రతుకొక అడివి, అర్ధంలేని కావ్యం; అవ్యక్తమైన సంగీతం!..✓....."

"పాపం, ఈ అమాయకురాలు నాతోపరిచయమైనందు ఆనందిస్తోంది! నావెంట నడుస్తూ ఏదో సంతోషపడుతోంది! అష్టకష్టాలూ అనుభవిస్తున్న నిష్టదరిద్రుణ్ణి ఆవిడకు తెలియదు. తానొక నగ్నస్వరూపుడివెంట, 'నా' అని చెప్పుకోదగ్గవాళ్లు లేని భిక్షాటకునివెంట నడుస్తున్నానని ఆవిడ ఊహించుకోలేక పోతోంది..... నాకు మాత్రం ఎందుకీఆనందం; ఏం చూచుకొని? నామటుకునేనే జోక్యంకలిగించుకుని ఈ సీతాకోకచిలుక వెంటపడ్డాను. కొంచెంసేపటికై నా ఆవిడనన్ను తెలుసుకుంటుంది. భీషరించుకొని అవతలికిపోమ్మంటుంది. వాళ్ళింటికి వెళ్ళింతర్వాత నైనా నా వ్యవహారం చెడి తీరుతుంది. వాళ్ళింట్లో లెట్లువెలుతురున నన్ను పరీక్షగా చూస్తుంది. నేనొక పిచ్చివాణ్ణి తప్పకుండా గ్రహిస్తుంది. వెంటనే నా కివ్వడానికి సిద్ధపరచిన పాలు, పలహారంకూడా ఇవ్వకుండా నన్ను ఇంట్లోనుంచి గెంటివేస్తుంది. నాకక్కడ అవమానం తప్పదు. తీరని అవమానం.....✓.."

నాకు పూర్తిగా మతిభ్రమించింది. ఇలా ఆలోచించిన కొద్దీ భయం పుట్టింది. కలవరం బయలుదేరింది. నన్నావరించిన నిరాశా నిస్పృహలు లోపలఅణచుకోలేక బయటపడ్డాను.

✓ 'నన్ను మీ వెంట రానివ్వకుండాఉంటే బాగుండి

పోయేది. చూడూ నా ఆకారం! బట్టలెంత అసహ్యంగా ఉన్నాయి? నేను పరమ దరిదుర్గిణి. ప్రపంచ దృష్టిలో పనికిమాలినవాణ్ణి. లోకం నన్నొక బికారికింద జమకట్టింది. నిజంగా నా వెంట రావడం మీ కవమానం.' అన్నాను గద్గద స్వరంతో. ✓

ఆవిడ నావైపు తేరిపారచూచింది. ఒక్క క్షణం మానంగా ఉంది. తర్వాత ఇలా అంది.

‘మరేం ఫరవాలేదు.’

అంతకన్నా ఆవిడ ఎక్కువ సమాధానం చెప్పలేదు.

‘అంటే ఏమిటి మీ ఉద్దేశ్యం?’ అన్నాను నేను మళ్ళీ ఊరుకోకుండా.

‘అబ్బ! ఏమిటా ప్రశ్నలు మనిద్దరం నడవటం మొదలుపెట్టి కాస్తేపైనా కాలేదే!’ అంటూ ఆమె వేగంగా నడవడం మొదలుపెట్టింది.

అప్పటికి రోడ్డుమలుపు తిరిగాం. ఆవిడ ఉండేపేట అక్కడికి అట్టే దూరంలేదు. కొత్తగా ఇళ్లుకట్టినచోట ధగధగ మెరుస్తూ దీపాలు కనిపిస్తున్నాయి. మళ్ళీ ఆమె మెల్లగా నడవడం మొదలు పెట్టింది.

‘నేను మీమనస్సుకేమీ కష్టం కల్గించలేదుగదా? పోనీ మీపేరు ఒకమాలుచెప్పి పుణ్యం కట్టుకోరాదా? ఏదీ, ఒక్క నిమిషం ఆ ముసుకు తీసేసి నిలబడు. ముఖం కనపడుతుంది. కళ్లారాచూచి ఆనందిస్తాను.’

ఒక క్షణం నిశ్శబ్దం. ఆమె ఏంజవాబు చెపుతుందో అని ఎదురుచూస్తూ నడుస్తున్నాను.

‘మీరింతకుముందు నన్ను చూచారు.’ ఆమె జవాబు చెప్పింది.

‘జలజా!’ అన్నాను నేను తిరిగి.

‘క్షమించండి. ఒకసారి పట్టవగలు నేను బజారున వెడు తోంటే నావెంట పడ్డారు. అవునా? తాగిన వాడికిమల్లే తూలుతూ ఉన్నారు. ఎందుకలా చేశారు?’

తిరిగి ఆమెనవ్వించింది.

‘అవును. మీరు చెప్పింది నిజమే. అది నాదురదృష్టం. పళ్లు తెలియకుండా ప్రవర్తించాను.’

‘దారుణం. అదిమీకు తగినపనికాదు.’ అన్నదామె. అతిదారుణంగా ప్రవర్తించానని ఒప్పుకుంటూ పశ్చాత్తాపం వెలిబుచ్చాను.

విశాలంగా ఉన్న ప్రదేశంలోకి చేరుకున్నాం. రోడ్డు ప్రక్క ఒకవైపు వరుసగా ఇళ్లున్నాయి. అక్కడ నిలబడి చూచాం. రెండో ఇల్లు. ఒకమేడ. కిటికీల్లోంచి లైట్లు వెలుతురు కనపడుతోంది.

‘ఇక మీరు నావెంట రావద్దు. ఇప్పటికే చాలాదూరం వచ్చారు. ధ్యాంక్సు.’ అన్నదామె.

‘ధ్యాంక్సు.’ అన్నాను. అంతకన్నా ఏం మాట్లాడలేక పోయాను. ధైర్యం చాలలేదు. బొమ్మలా నిలబడ్డాను. ఒక్క క్షణంతర్వాత తటాలున ఆమె తనచేయి నా కందిస్తూ ఇలాఅంది.

‘నేను వెళ్ళిపోతున్నానని చెప్పానుకదా, ఒకసారి మళ్ళీ మీతోపాటు కొంచెందూరం నన్ను వెనక్కురమ్మని అడగరేం?’ అన్నదామె చాల నెమ్మదిగా. ఆమె తలవంచుకొని నిలుచుంది. తను వేసుకున్న చెప్పలవైపుచూస్తూ కాలిబొటన వ్రేలు నేలకు రాస్తోంది.

‘ధ్యాంక్సు. అంతకన్నా కావాల్సిందేముంది? మీకేమీ

కష్టంలేకపోతే 'తప్పకుండా రండి, కాస్త దూరం నడుద్దాం.' అన్నాను నేను.

తిరిగి ఇద్దరం వెనక్కు తిరిగాం. ఆవిడ చేయి నా చేతిలో ఉంది. భయంతో నా వల్లు వణుకుతోంది. నేను కాళ్ళమీద నడుస్తున్నానో తలమీద నడుస్తున్నానో తెలియడంలేదు. ఈ యువతి నన్ను ఊపిరిపీల్చుకోనివ్వకుండా చేస్తోంది. నా జీవితాన్ని తలక్రిందులుచేస్తోంది. నన్ను పూర్తిగా వశ్యంచేసుకుంది. నన్ను మంత్రముగ్ధుణ్ణిచేసి లాక్కొనిపోతోంది. నేను ప్రమాదంలోకి పోవడంలేదుకదా? నేను రమ్మన్నానా? ఆవిడ రమ్మనిపిలిచింది. కులాసాగా గడపాలని ఆవిడే కోరింది. నే నేమీ వాంఛించ లేదు. ఇద్దరం బంటగా నడుస్తున్నాం. మధ్య మధ్య నే నామెను పరిశీలించి చూస్తున్నాను. క్షణక్షణం ఆవిడ నాకు ఉత్సాహాన్ని అందిస్తోంది. మరిచిపోని మాటలుచెప్పుతోంది. చిత్రమైన చేష్టలుచేస్తూ నన్నాకర్షిస్తోంది. క్రమక్రమంగా నాలో ధైర్యం వచ్చింది. కొద్ది నిమిషాలపాటు నన్ను నేను మరిచిపోయాను. నా బాధలు, వేదలు, ఆకలి, శోకం, అవమానం, దారిద్ర్యం అన్నీ మరిచిపోయాను. ఎండిపోయిన నా నరాల్లో కొత్తరక్తం ప్రవేశించింది ... నా రక్తంలో రాజహంస లీడుతున్నాయి. నా జీవకణాల్లో చిచ్చు కులున ర్తిస్తున్నాయి. నేను నవయువకుణ్ణి. నా కీ దౌర్భాగ్యస్థితి రాకముందు నేను యశావ్వనం గడిపిన రోజులు ... నే నిప్పుడు మళ్ళీ నూనూగుమీసాల, పదహారు సంవత్సరాల బాలుణ్ణి

'అవునుగాని, ఆతడవ నేను వెంబడించింది నిన్ను కాదు. నీ చెల్లెలు, అన్నాను నేను.'

‘నా చెల్లెలా!’ అన్నదామె ఆశ్చర్యంతో నా వైపు చూస్తూ. ఆమె నిలబడింది.

‘అవును. అంటే ఆ వెదుతున్న ఇద్దరిలో చిన్నదాని వెంటనే నేను వెళ్ళాను.’

‘చిన్నదా? హే, హే, హే, అహ, హా! హా!’ అంటూ ఆమె పగలబడి నవ్వసాగింది.

“అమ్మా దొంగా! ఏమో అనుకున్నానుగాని నీదగ్గర చాలాచమత్కారంఉంది. ఇంతకుముందేగా నన్ను ముసుకు తీయమని అడిగావు? నన్ను చూడాలని అసలేదూ; చూచావు కూడా! నన్నింతకుముందు ఎరగనట్లుగా నటించడందేనికీ! నన్ను మాయచేద్దామనా? ఇప్పుడు నిన్నేంచయ్యాలి!” మళ్ళీ ఆమె పొట్టచక్కలయ్యేటట్లుగా నవ్వడం మొదలుపెట్టింది. నేనూ ఆపుకోలేక పెద్దగా నవ్వాను.

ఒకచోట కూర్చున్నాం. ఇద్దరం కొంతసేపు పరిహాసాలాడుకున్నాం. పగలబడినవ్వుకున్నాం. ఏవేవోకబుర్లు, ఎన్నెన్నో ముచ్చట్లు; ఒక్క నిమిషంకూడా వృధాకాకుండా, తెరిపి లేకుండా, తెంపులేకుండా మాట్లాడుకున్నాం. ఆమె చెప్పే కబుర్లకు నేనేంసమాధానమిస్తున్నానో తెలియడంలేదుకాని, నాకు మాత్రం ఎంతో సంతోషంగా ఉంది. ప్రశిక్షణికం ఎంతో హాయిగా, తీయగా ఉంది. ఈపట్నంలోనే చాలాకాలంక్రిందట ఆవిడ నన్నొకమాటు సినిమాహాల్లో చూచిందట. నాచుట్టూ అనేకమంది స్నేహితులున్నారట. ఆదఫాకూడ నేను అంతమంది స్నేహితులమధ్య సినిమాహాల్లో పిచ్చివాడిలాగా ప్రవర్తించా

నట. అవును. సిగ్గుచేటు. అప్పుడుకూడా నేను పెరిమెరి చేష్టలుచేస్తూ ఉండేవాణ్ణి.

‘అప్పుడెందుకూ సినిమాహాల్లో అదేపనిగా నవ్వుతూ వెకిలచేష్టలు చేశారు?’ మళ్ళీ ఆమె నన్ను ప్రశ్నపేసింది. ఎప్పటిసంగతో జ్ఞాపకానికితెస్తూ.

‘అవును. ఆరోజుల్లో నేను వివరీతంగా నవ్వుతూ ఉండే వాణ్ణి. ఎంతో ఉత్సాహంగా, హుషారుగా, సరదాగా, జల్సాగా గడిపేవాణ్ణి.’ అన్నాను నేను గడిచిన జీవితాన్ని స్మృతి పథం లోకి తెచ్చుకుంటూ.

‘మరిప్పుడెక్కడికిపోయిందీ ‘ఆ సంతోషమంతా?’ ‘ఓ ! ఇప్పుడుమాత్రం. సంతోషాలకు, సరదాలకు కూడా మధ్యమధ్య కాస్త విరామంఇస్తూ ఉండాలి. లేకపోతే అందులో మజా పోతుంది.’

ఆమెలేచి నిలబడింది. నేనూ లేచి నిలబడ్డాను.

‘ఇక వెడదాం’ అన్నదామె.

నేను తల ఊపాను. ఇద్దరం బయలుదేరి మళ్ళీ మామూలుచోటుకు వచ్చాం. కొత్తగా కట్టినఇల్లు. వీధిలో రెండో ఇల్లుమేడ. అక్కడికిరాగానే నేనాగాను. నాకు తెలుసు ఆమె వెళ్లిపోతుందని. ‘సరే. ఇక మీరు వెడతారుకదా?’ అన్నదామె నిలబడి.

‘వెళ్లొద్దూ మరి. తప్పదుగా!’ నా సమాధానం.

ఆమె తిన్నగా నడిచి రెండో ఇల్లు మేడదాపులోకి పోయింది. నేనూ ఆమె వెనకాలే అడుగులో అడుగువేసు కుంటూ అక్కడిదాకా వెళ్లాను. ఆమె వాకిలిదగ్గర నిలబడి వెనక్కుతిరిగి చూచింది. ‘పోద్దుపోయింది. ఇంటికి వెళ్లండి.’

ఇంకా ఎందుకు ఆలోచిస్తున్నారు?' నావై పుచూస్తూ అడిగిందామె.

‘ఆ, ఏమీలేదు. వెళ్ళిపోతాను.’

సమాధానం చెప్పాను. కాని ఆమె, నేను ఆ మేడ ముందు నిలబడి ఉన్న క్షణంలోనే నా బ్రతుకు సర్వస్వం కళ్ళ ముందు గోచరించింది. నా దౌర్భాగ్యాన్ని నేను స్పష్టంగా ముఖాముఖీ చూడగలిగాను. ‘ఎంతదైర్యం! చదువూ, సంస్కారం, అందం, అభిమానమూకల ఒకయువతిప్రక్కన పెద్దభవనం ముందు నిలబడ్డాను. ఛీ. అసహ్యమైన ఆకారం, చిరిగి పీలికలైన బట్టలు, ఆకలివల్ల కృశించిన శరీరం; ఛీ! సిగ్గులేకుండా ఇంతసేపూ ఒక స్త్రీతో గడిపాను. నేను స్నానంచేసి ఎంతకాలమైంది? కనీసం ముఖమైనా తోముకోలేదే. మాగురూపుపడి శవంలాగా మారిపోయిన నేను మందారంలాంటి పిల్లను వాచించాను. మహాపాతకాన్ని మాటకట్టుకోవడానికి ఇంతకన్నా ఏం కావాలి?’

ఒక్కసారి క్రుంగిపోయి తలవొంచుకున్నాను. అప్రయత్నంగా ఆమెతో ఇలాఅన్నాను. ‘అయితే ఇక మనం మళ్ళీ కలుసుకునే అవకాశంలేదా?’

ఆమెను తిరిగి చూచేభాగ్యం లేదని నాకు తెలుసు. కనీసం జ్ఞాపకం ఉంచుకోడానికైనా ఏమైనా చెపుతుందేమో అని అడిగాను.

‘తప్పకుండా కలుసుకుందాం.’ చాలా మృదువుగా రహస్యంగా అన్నదామె.

‘ఎప్పుడు?’

‘చెప్పలేను.’

ఒక్కక్షణం నిశ్శబ్దం...

‘ఒకసారి ఆముసుకుతీయి. ఒక్క నిముషంకళ్లా రాచూస్తాను. ఒక్కసారి, ఒక్కనిముషంచాలు. మళ్ళీ నిన్ను చూడ గలుగుతానో, లేదో?’

మరొక నిముషంసేపు నిశ్శబ్దం...

‘మంగళవారం సాయంత్రం రాండి. ఇక్కడే. బయట నిలబడిఉండండి. నేనొచ్చి కలుసుకుంటాను. వస్తారకదూ?’

‘నీ వనుగ్రహించాలేకాని, రాకుండా ఉంటానా? తప్పకుండా వస్తాను.’

‘రాత్రి 8 గంటలకు.’

‘ఓ యస్.’

వణుకుతున్న నాచేతుల్తో మెల్లగా ఆమె తలమీది ముసుకు క్రిందికి లాగాను. నాచేయ్యి ఆమె శరీరానికి తగల్గేదు. కాని ఆవిడకు చాలా దగ్గరగా నిలబడి ఉన్నందువల్ల నా కెంతో హాయిగా ఉంది.

‘నన్ను మీరేమాత్రం అపార్థం చేసుకోకూడదు’. అంటూ ఆమె మరోసారి నవ్వింది.

‘నేనలా అనుకునేవాణ్ణికాదు.’

గభాలున ఆమె తన తలమీది ముసుకు తీసివేసింది. అలా ఒక్కక్షణం నిలబడి ముఖంలో ముఖంపెట్టి ఒకర్ని ఒకరం చూచుకున్నాం. ‘జలజా’ అన్నాను బిగ్గరగా.

గభాలున, మెరుపులాగా, ఆమె ఎగిరి తనరెండుచేతులు నామెడపై చుట్టి గట్టిగా కౌగలించుకుంది. అతివేగంగా, దిగ్భ్రాంతి చెందేలాగా నన్ను ముద్దుపెట్టుకుంది. ఒకే ఒకసారి బలంగా, బరువుగా ముద్దుపెట్టుకుంది. ఆమె ఉన్నత వక్షోజాలు నాగుండెలమీద బలంగా తగిలాయి. ఆవిడ అతి

వేగంగా శ్వాసపీలుస్తోంది. ఒక్కక్షణం; రెప్పపాటుకాలం... నన్ను వదిలించుకుని గిరుక్కునమల్లి ఇంట్లోకి పరిగెత్తింది. వెడుతూనే వినపడి వినపడనట్లు 'గుడ్ నైట్' అంది. బయటివాకిలి 'టపీ' మని మూసివేయడం, మేడమీదికి పరిగెత్తడం... అంతా ఒక్కక్షణంలో అయిపోయింది.

♦ ♦ ♦ ♦ ♦
మరుసటిరోజు ఉదయం కొంచెం ఆలస్యంగా లేచాను. బాగామబ్బుపట్టిఉంది. సన్నగా వర్షంకూడా పడుతోంది. లేచింతర్వాత అలాగే పక్కమీద కొంచెంసేపు పడుకొని ఉన్నాను. నా హృదయంలో ఏదో విచిత్రమైన కలవరపాటు; బుర్రలోకి వింతవింత ఊహలు వస్తున్నాయి. క్రిందటిరాత్రి జరిగిన సంఘటన నన్ను తలక్రిందులు చేస్తోంది. మధురమైన సంఘటన; మరిచిపోలేని సంఘటన; ఎంతమంచిరాత్రి! కొంత సేపు నాప్రక్కన 'జలజ' కూర్చొని ఉన్నట్లుగా భ్రమించాను. రెండు చేతులూ చాచి నన్ను నేనే కాగలించుకున్నాను. గాలిలో ముద్దు పెట్టుకున్నాను.

చివరికెలాగైతేనేం పక్కమీదినుంచిలేచాను. పాలవాడి దగ్గర ఒక పావుసేరు పాలుతీసుకొని త్రాగాను. నాకేమంత ఆకలిగాలేదు. కాని నరాలుమాత్రం బిరుగాబిగబట్టిఉన్నాయి. వళ్ళంతా వింటినారిలాగా బిగుసుకొని పోయింది.

బట్టలకొట్లవైపు బయలుదేరాను. స్వెట్టరొకటిచౌకలో వచ్చేదికొనుక్కోవాలని నా ఉద్దేశ్యం. పాతదైనాసరే ఫరవా లేదు. చలికాలం, వంటిమీద పడిఉంటుంది. వేలంపాటవేసే వాళ్ళదగ్గర చౌకగా దొరుకుతాయి. ఇలాంటివి ఎక్కడోకొట్టు కొచ్చి తక్కువకమ్మే దుకాణాలుకూడా ఉన్నాయి. ఒకచోట

నిలబడి స్వెట్టరు బేరం చేస్తున్నాను. ఆసమయంలో నాకు తెలిసిన ఒకతను కనిపించాడు. రమ్మని పిలిచాడు. చేతులో స్వెట్టర్ అక్కడేపడేసి అతనివెంట బయలుదేరాను. అతను ఇళ్ళస్థానులు గీస్తుంటాడు. ఆ దాపులోనే అతని ఆఫీసుగది.

‘కాస్త కాఫీ తాగి వెళ్తువుగాని ... తొందరగా నడువు. మళ్ళీ నేను వెళ్ళిపోవాలి. టైంలేదు ... అవునుగాని, నిన్న సాయంకాలం నీవు వెంటబెట్టుకొనిపోతున్న ఆ పిల్ల ఎవరు?’

అతని మాటలు నా కనూయ కలిగించాయి. అర్థంలేని ప్రశ్న, అనవసరమైన సంభాషణ. ఆమెతో అతని కేంపని? అసలు నా స్వంత విషయంలో అతని కెందుకు జోక్యం.

‘నాకు సంబంధించినమసిషే. నాతోనే ఉంటోంది’ నేను సమాధానం చెప్పాను.

‘ఆ! నీతో ఉంటోందా?’

‘అవును. ఇద్దరంకలిసే ఉంటున్నాం. నిన్న సాయంత్రమే ఈ ఏర్పాటు జరిగింది.’

నేను చెప్పిన సమాధానం అతన్ని మళ్ళీ తిరుగుజవాబు చెప్పటానికి పీల్చేకుండా చేసింది. నేను చెప్పింది అతను ధృఢంగా నమ్మాడు. అతన్ని వదిలించుకోవాలని నేనలా యుక్తిగా అబద్ధమాడాను. ఇద్దరం కాఫీతాగి బయటికొచ్చాం.

‘గుడ్ బై వస్తా’ అంటూ అతను రెండడుగులు వేసి మళ్ళీ వెనక్కు వచ్చాడు.

‘అవును. మరిచాను. నీకు నేను కొంతడబ్బివ్వాలి ఉంది. ఇంతకాలమైనా ఇవ్వలేకపోయినందుకు చాల బాధపడుతున్నాను. నీకు ముఖించూపడానికి సిగ్గుగాఉంది. తప్పక రెండు

మూడు వారాల్లో సర్దుతాను. మరేమీ అనుకోకు.' అన్నాడతను. 'యస్. థ్యాంక్సు'. అన్నాను నేను.

అతను నాడబ్బు తిరిగి ఇవ్వడని నాకు తెలుసు. అతను ఇప్పించిన కాఫీ ఎందుకు తీసుకున్నానా అనుకున్నాను. వెంటనే నామనస్సు 'జలజ' మీదికి మళ్లింది. క్రిందటిసాయంత్రం నేను చేసిన సాహసం జ్ఞాపకానికివచ్చి నన్ను భయంలో ముంచి వేసింది. ఏదో తెలియని అవ్యక్తస్థితిలోకి వెళ్లిపోయాను.

బహుశా మంగళవారం నాడామె నన్ను కలుసుకోక పోతే! ఒకవేళ ఆవిడ నన్ను గురించి ఆలోచించడం మొదలు పెడితే! నామీద అనుమానం కలిగితే... ఏమని అనుమానం? ... అర్థంలేని ఆలోచనలు నన్ను కలవరపెట్టాయి. ఉండీఉండీ ఒక్కమాటు ఉలిక్కిపడ్డాను. మరుక్షణంలో నామనస్సు డబ్బు మీదికి పోయింది. కొట్లో కుర్రాడు నాకిచ్చినడబ్బు. భయం, భయం! భరించలేని భయం నన్ను చుట్టుముట్టింది. దొంగతనం, నేచేసిన దొంగతనం వివరాలతోసహా నాపై విరుచుకపడింది. ఆ చిల్లరకొట్టు నాకళ్లముందు కనిపించింది. దుకాణంలో నిలబడి ఉన్నాను. చేతినిండా డబ్బుతీసుకుని జేబులో వేసుకున్నాను. గాభరా, వణుకుతున్న చేతులు, తత్తరపాటు, నావాలకం, అంతా కనిపెట్టారు. దొంగతనం బయటపడింది. పోలీసు నన్ను ఆరెస్టు చేయడానికొచ్చాడు. నాచేతులకూ, కాళ్లకూ సంకెళ్లు. కాదు. నాచేతులకు మాత్రమే. బహుశా ఒకచేతికే వేశారు. కోర్టు. విచారణ. నేనుబోనులో నిలబడ్డాను. గుమస్తా సాక్ష్యం తీసుకుంటున్నాడు. అతని కలం గరగరమంటోంది. బహుశా ఆకలం కొత్తగా కొన్నదై ఉండవచ్చు. నావిచారణకోసే ఆకలం వ్రాత ప్రారంభమైంది - న్యాయాధి

పతి నా వంక తీక్షణంగా చూచాడు. నేరస్థుడు... శిక్ష...
వైదు... గాఢాంధకారం. శాశ్వతమైన అంధకారం...

హా! రెండు చేతులూ గట్టిగా బిగబట్టి శ్వాసపీల్చాను.
అలాగై నా ధైర్యం తెచ్చుకోవడానికి ప్రయత్నించాను. గబగబ
నడిచి మార్కెట్టు దగ్గరికి చేరుకున్నాను. ఒకచోట కూల
బడ్డాను.

‘ఇక వీల్లేదు. పసిపిల్లవాడిలా ప్రవర్తిస్తే ప్రయోజనం
లేదు. ఇంతమంది జనంలో నేనే దొంగతనంచేశానని ఎవడు
రుజువుచేయగలడు? అదీకాక ఆ అంగడి కుర్రాడు ఈ విషయం
బయటపెట్టడానికి భయపడతాడు. అది అతనికే ముప్పు.
ఎప్పుడో ఎవరికో డబ్బిచ్చానని చెపితే ఎవడు నమ్ముతాడు?
కనుక ఏంభయంలేదు. ఏదీబయటపడదు. బ్రతికానురాదేవుడా!’

మొత్తంమీద జేబులోఉన్న పాపపుసామ్ము నాకుశాంతి
లేకుండా చేస్తోంది. ఆ చిల్లరడబ్బులు . నా జేబులో బరువుగా
ఉన్నాయి. నన్ను నేను ప్రశ్నించుకున్నాను. ఈ పాడుడబ్బు
రాకముందే నేను సుఖంగాఉన్నానుకాదూ? ఎన్ని బాధలుపడ్డా
పరువుగానే బ్రతికాను. మంచిసీళ్లు త్రాగకపోయినా మంచిసీ,
మర్యాదను నిలబెట్టుకొన్నాను. ఆ బాధల్లోనే నాకు ఆనంద
ముంది. ఈ పాడుడబ్బు ఏమంటూవచ్చిందో, నా మనస్సు
మరింత పాడైంది. మరి ‘జలజ’ సంగతేమిటి? నా పాపపు
చేతుల్లో ముట్టుకొని ఆమెనుకూడా అపవిత్రం చేయలేదుగదా?
ప్రభూ, ఓ ప్రభూ, దీనదయాళూ, జలజ! నా పాపంతో
ఆమెనుకూడా భ్రష్టురాల్సి చేశానా?

గభాలునలేచి నిలబడ్డాను. కొంచెం దూరంలో చెట్టు
క్రింద ఒక ముసలది కూర్చొనిఉంది. శనగలమ్ముకుంటోంది.

సరాసరి ఆగకుండా ఆ ముసలిదానిదగ్గరికి వెళ్లాను. నడుస్తూనే జేబులోఉన్న డబ్బుయావత్తూ చేతిలోకి తీసుకున్నాను. 'ఇప్పటికైనా నా మర్యాదను నిలబెట్టుకుంటాను. యావత్ప్రపంచానికి నా నిజాయితీ చూపెడతాను. కొంచెం ఆలస్యమైంది. అంతే.' శనగలు కొనుక్కునేవాడికిమల్లే ఆ ముసలమ్మ దగ్గరికివెళ్లాను. ఏమీ అడక్కుండానే వంగి డబ్బామె చేతిలో పడేశాను. ఒక్కక్షణంకూడా ఆలోచించలేదు, ఆలస్యం చేయలేదు. ఆమెతో ఒకమాటకూడా మాట్లాడకుండా గిరక్కునమల్లి వెళ్లిపోయాను.

✓ చేతులో డబ్బు బారవిడుచుకున్నందుకు నేనేమీ బాధ పడలేదు. ఆడబ్బవతలపారేసినందువల్ల నాకెంతో హాయిగా ఉంది. నిజంగా ఆలోచిస్తే పరువుగా బ్రతకడంలో ఎంతప్రశాంతత ఉంది! ఆకలితో బాధపడగలనుగాని అన్యాయంగావచ్చిన సొమ్ముతో తినలేను. తిన్నా జీర్ణించుకోలేను. దేవుడిదయవల్ల ఆ పాపపు సొమ్మునుంచి బయటపడ్డాను. పాపం ఆ ముసలిది శనగలమ్ముకొని జీవిస్తోంది. ఎన్ని అర్థాలు పోగుచేస్తే ఆమె కడుపు నిండుతుంది? ఈరాత్రి ఆ ముసలమ్మ బిడ్డలు ఆకలితో మాడకుండా కడుపునిండా తింటారు... తప్పో, ఒప్పో నాకు తోచిన పనిచేశాను. అంతే. ✓

సంతృప్తివల్ల సంతోషం కలిగింది. ఆ సంతోషంలో సారాయి తాగినవాడికి మల్లే వల్లు తెలియకుండా ఉన్నాను. మార్కెట్టుప్రాంతంలో జనసమృద్ధం విపరీతంగాఉంది. ఆ ప్రదేశంలో అటూ ఇటూ వెర్రివాడికిమల్లే తిరిగాను. 'జలజ' ను కలుసుకుంటాను. నా గుణగణాలుచూచి ఆమె మెచ్చుకుంటుంది. ఆమెతో చెపుతాను. 'పరువుగా బ్రతకేవాణ్ణి ప్రతిజ్ఞ'

చేసి చెప్తాను.' అంతకంతకూ నాలో ఉత్సాహం అధికమైంది. నా ప్రతిభతో పట్నంమొత్తాన్ని అల్లకల్లోలం చేయాలనిపించింది. ఖద్దరుటోపీ పెట్టుకొని వెళుతున్న ఒక పెద్దమనిషి ఎదురుపడ్డాడు. అతని దగ్గరికివెళ్లి చెయ్యిపట్టుకున్నాను. అతను ఆశ్చర్యంగా నావంకచూచాడు. అతనేమీ అడక్కుండానే నాపేరు, వయస్సు, అతనితో చెప్తాను. వెంటనే అతనిచెయ్యి విదిలించేసి గబగబ వెళ్లిపోయాను. నాముందువెనుకల జనం నన్నుచూచి పగలపడి నవ్వుతున్నారు. నాకు వినపడుతూనేఉంది. ఏమిటి నేనుచేసినపని?

రిక్ష్టాసాండు కనిపించింది. చాలా రిక్ష్టాలు వరుసగా ఉన్నాయి. రిక్ష్టావాళ్లు ఒకరితో ఒకరు ముచ్చట్లాడుతూ నవ్వుకుంటున్నారు. గబగబ మొదటి రిక్ష్టాదగ్గరికివెళ్లి టపీమని ఎక్కి కూర్చున్నాను. 'పోనీ' అన్నాను డాబుగా, దర్జాగా.

'ఎక్కడికి బాబయ్యా' అడిగాడు.

'చెప్తావే. పోనీ'

రిక్ష్టా పోతోంది. మధ్యమధ్య రిక్ష్టావాడు నా వంకచూస్తూ లాగుతున్నాడు. చాలాసార్లు చూచాడు అదోరకంగా. వాడు కూడా నన్ననుమానిస్తున్నాడు. అవును. సందేహంలేదు. నా అసహ్యమైన ఆకారం, అతని మనసునుకూడా మార్చింది. ఏ రోడ్డున వెళ్ళాల్సిఉందో, దోవచూపుతున్నాను. ఆ ప్రకారం వాడు రిక్ష్టావేగంగా లాగుతున్నాడు. అతని వంటిమీద చెమట కారుతోంది. అతని చిరిగిన బనీను ముద్దలా తడిసిపోయింది. రిక్ష్టావాడితో ఇలా అన్నాను. 'అర్జంటుగా ఒకతన్ని కలుసుకోవాల్సిన పనుంది. అందుకని వెళుతున్నాను.' అతనేమీ మారు మాటాడలేదు. నేను, నిజంగా అవసరమైన పనిమీద వెడు

తున్నానని అతనికి తెలియగలందులకే అలా చెప్పాను. అలా
గై నా అతనికి నా మీద నమ్మకంగల్గుతుందేమో అని ఆశ.

ఒక చిన్నసందులో ఉన్న ఇంటిముందుకుపోసిచ్చి రిక్తా
ఆపాను. గభాలున రిక్తామీదనుంచి దుమికి సరాసరి ఆ మేడ
మూడో అంతస్తులోకి వెళ్ళాను. గోడకున్న 'కాలింగ్ బెల్'
గట్టిగా నొక్కాను. వెంట వెంట అయిదారుసార్లు అలా
నొక్కాను. ఒక ఆడమనిషివచ్చి తలుపు తీసింది. ఆమె, చెవు
లకు జాకాలు పెట్టుకొని నల్లటి జాకెట్టుతో దుక్కుని ఉంది.
తత్తరపాటుతో నావంక చూచింది.

'అబ్బుల్ గఫూర్' గారున్నారా? అడిగాను నేను.

ఆమె ఏమీ సమాధానం చెప్పకుండా బిక్కముఖంవేసు
కుని నిలబడి ఉంది.

'అబ్బుల్ గఫూర్.' ఉన్ని వ్యాపారం చేస్తాడు' మళ్ళీ
అడిగాను నేను.

'ఇక్కడెవ్వరూ ఆ పేరుగలవారు లేరు' ఆమె తలతిప్పుతూ
సమాధానం చెప్పింది.

రెప్పవాల్చుకుండా నావైపేచూస్తూ తలుపు మూయడా
నికి సిద్ధంగా ఉంది. నాక్కావాల్సిన మనిషి అక్కడున్నదీ లేనిదీ
మరొకర్ని అడిగై నా తెలుసుకోవడంగాని, విచారించడంగాని
ఏమీలేదు. కొయ్యబొమ్మలానిలుచుంది. పాపిష్టిముండ.
సోమరిపోతుకాకపోతే మరేమిటి. ఆముఖం చూస్తేనే తెలు
స్తోంది. ఆముండకు, గఫూర్ తెలుసు. కావాలనే చెప్పకుండా
తప్పుకుంటోంది. నాకు విసుకెత్తింది. ఇక అక్కడ నిలబడడానికి
మనస్కరించలేదు. ఒక్క పరుగుతో మెట్లుదిగి బయటికొ
చ్చేశాను.

‘అతనక్కడలేడు’ అన్నాను రిక్నావాడితో.

‘అతనక్కడలేడూ?’ అన్నాడతను తిరిగి.

‘లేడు. మరొకచోటికి పోనీ చెప్తాను’ అన్నాను రిక్నాతో కూర్చుంటూ.

నేను చాల ఉద్రేకంగా ఉన్నాను. నా ఆదుర్దా, హడావుడి చూచి రిక్నావాడుకూడా నేనేదో ప్రమాదస్థితిలో ఉన్నానని గమనించినట్లుంది. ఎదురు జవాబు చెప్పకుండా ఎకాఎకీ రిక్నాలాగడం మొదలుపెట్టాడు.

‘ఆమనిషి పేరు ఏంటి చెప్పరుబాబూ?’ వాడు రిక్నాలాగుతూ మళ్ళీ ఆడిగాడు.

‘అబ్దుల్ గఫూర్.’

ఒక్కక్షణం ఆగి రిక్నావాడు మళ్ళీ ఇలా అన్నాడు.

‘ఆయనెప్పుడూ కోటు తొడుక్కుని ఉంటారు కదండీ?’

‘నీముఖం, కోటు చాలమందితొడుక్కుంటారు. అంత మాత్రాన అతనేనని నీకేం తెలుసు?’

రిక్నావాణ్ణి అనవసరంగా కసురుకున్నాను.

‘గడ్డంఉంటుంది. నల్లటి తుర్కీటోపీ పెట్టుకుంటాడు’ అన్నాడతను తిరిగి.

‘ఆ, ఆ!’

‘ఆ అయ్యగారు నా బండ్లో రెండుమూడుసార్లైక్కారు.’

కావచ్చు. వాడుచెప్పినట్లే, తుర్కీటోపీ, గడ్డం, కోటు... గఫూర్ నా కళ్ళముందు కనిపించాడు. ఈ రిక్నా అతను అనేకసార్లు ఎక్కిఉండవచ్చు. పాపం అనవసరంగా వాణ్ణి కసురుకున్నాను. నా ఉద్రేకం, ఉన్నతత అలాచేసింది.

అలా రెండు మూడు వీధులుదాటి వెళ్తున్నాను. ఒక

‘కానిస్టేబుల్’ ఎదురుపడ్డాడు. అంత అయోమయంలోకూడా నేను అన్నీ గమనిస్తూనే ఉన్నాను. ఆ కానిస్టేబుల్ నెంబరు 69. సరీగ్గా 69 — మనస్సులో సూదిలా గుచ్చుకుంది. దాన్ని మరిచిపోలేను

అది బాగా మెరకప్రదేశం. ఇళ్ళన్నీ ఎత్తుగాఉన్నాయి. రిక్నా వీధిలోఆసాను. నా మనస్సులో ఒక సరియైన నిర్ణయ మంటూలేదు. రిక్నా దిగి ఎత్తుప్రదేశంలోకి వెళ్ళాను. అక్కడ బంగళాలాంటి ఇల్లొకటి కనిపించింది. లోపలికి వెళ్ళాను. తల బరువుగాఉంది. అవయవాలు నా స్వాధీనంలోలేవు. ఆ ఇంటికి పెద్ద గేటుఉంది. నడవలో కొంచెంసేపు నిలబడ్డాను. అక్కణ్ణుంచి ముందరగదిలోకివెళ్ళాను. ఆ గదికి రెండు పెద్ద కీటికీలున్నాయి. గదిలోఒకవైపు రెండుపెట్టెలు ఒకదానిపై ఒకటిపెట్టిఉన్నాయి. మరొకమూల పూర్వకాలపు ఫక్కిలోచేసిన పందిరిమంచ ముంది. దానిమీద కంబళిపరిచిఉంది. ప్రక్కగదిలోంచి వసి పిల్ల వచ్చి వినిపిస్తోంది. లోపల ఎక్కడో పాత్రసామాగ్రి క్రింద పడేసినచప్పుడైంది. ఆ గదిలోంచి సరాసరి లోపలికివెళ్ళాను. ఎదురుగా వాకిలికనిపించింది. తలుపు తీశాను. ఆ వాకిలి అవ తల వీధిలోకిఉంది. రోడ్డువైపుదిక్కివచ్చి వెనక్కు తిరిగిచూచాను. నేను దాటివచ్చిన ఇంటివైపు పరీక్షగాచూచాను. దానిమీద ‘ట్రావెలర్సు బంగళా’ అని వ్రాసిఉంది.

రిక్నావాణ్ణి మోసంచేసి తప్పించుకపోదామని నాఉద్దేశ్యం కాదు. కావాలని నేనలా చేయలేదు. అలానడుస్తున్నాను. నేనెవర్నయితే కలుసుకోవాలని ఇంతగందరగోళం చేశానో ఆ ‘గఫూర్’కూడా నాకు మనస్సులో లేదు. మరిచిపోయాను. మాయలాగా, మంత్రంలాగా జరిగిందంతా మరిచిపోయాను.

నడుస్తున్న కొద్దీ నాకు వల్లు తెలియడం ప్రారంభించింది. మధ్యలో వచ్చిన మైకం వీడిపోయింది. చాలా బడలిగ్గా, బాధగా ఉంది. బరువుగా కాళ్ళీడ్చుకుంటూ పోతున్నాను.

చివరకు శీతారామస్వామి కోవెలదగ్గరికి చేరాను. కాస్త విశ్రాంతి తీసుకుందామని ఆ గుడిదగ్గర బయటకూర్చున్నాను. వచ్చేపోయే జనం నన్ను విచిత్రంగా చూస్తున్నారు. నేను తిరిగి ఆలోచనలో పడ్డాను. 'భగవంతుడా, నాకెంత దురవస్థ పట్టింది! జీవితమంతా ఇలా గడపాల్సిందేనా? ఎంతకాలం ఈ బాధలుపడగలను! శక్తి లేదు. అలిసిపోయాను. ఈ అంధ కారంలో ఇక జీవించలేను. ఈ యమయాతనలు అనుభవించలేను. ఎంతో ఓర్పుకున్నాను. ఎంతోకాలం భయం కరమైన యుద్ధం చేశాను. కాని లాభించలేదు. పరిస్థితులు... ప్రభావం... గెలుస్తున్నాయి. నన్ను లొంగదీసుకున్నాయి. నేనే ఓడిపోయాను... దుర్భరదారిద్ర్యం నన్ను పీల్చి పిప్పిసి చేసింది. నేనిప్పుడు మనిషిగాలేను. ఏదోనీడ. నీడలోంచి వచ్చిన నీడ... నా శరీరం యావత్తూ శుష్కించింది. రెక్కల్లో సత్తువ పూర్తిగాపోయింది. రెండుచేతులూ తోళ్లలాగా వ్రేలాడుతున్నాయి. నా ఎదురురొమ్ము ఎండిపోయి ముడుచుకొనిపోయింది. నేను నడిచేటప్పుడు గూనివాడి మాదిరిగా, ముసలివాడిలాగా వంగి పోతున్నాను. కొద్ది రోజులక్రితం ఒకనాటి మధ్యాహ్నం నాగడిలో కూర్చున్నప్పుడు శరీరాన్ని బాగా పరీక్ష చేశాను. అవయవాలన్నీ తడిమిచూచుకొని నాదౌర్భాగ్యస్థితి తలుచుకొని ఆరోజంతా ఏడ్చాను. నేనీచొక్కాతోడుకొన్ని ఎన్నిరోజులైంది! ఒకేఒకచొక్కా విడవకుండా వారాలతరబడి వాడడంవల్ల అది నా చెమటలో మునిగితేలి కంపుకొడుతోంది. వానలకుతడిసి,

ఎండకుఎండి, కొయ్యబారిపోయింది. అంచేత అదినావంటిమీద గరగరమని రాచుకుంటోంది. ముఖ్యంగా నా పొట్టమీద బొడ్డుకు దగ్గరగా బాగా రాచుకొనిపోయి చిన్నపుండు పడింది కూడా. మెత్తని ప్రదేశం అవటంవల్ల నాకక్కడ మంటపుడు తోంది. 'ఏంచేయను ఈ బాధలన్నీ తీరేమార్గంఏది? ఏంచేయను? ఏం!...'

అలా ఆలోచిస్తూ పూర్తిగా దుఃఖంలో మునిగిపోయాను. నా అవయవాలన్నీ అసహ్యంగా కనపడుతున్నాయి. చిక్క శల్యమై అస్థిపంజరంలాగా ఉన్న నా కళేబరాన్ని చూడలేక పోయాను. ఓ ప్రభూ! 'నాకిదేఅంత్యదశ అయినట్లయితే, నేను చనిపోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. సంతోషంగాచచ్చిపోతాను! ఆనందంతో మృత్యువును ఆహ్వానిస్తాను!'

అలా బాధపడి, బరువెక్కి, విచారించి, విసుకుపుట్టి లేచి నిలబడ్డాను. అప్రయత్నంగా నా గదివైపు నడవసాగాను. నడుస్తూ మధ్యలో ఒక బోర్డుచూచాను 'సీనారేఖల డబ్బాలు అమ్మబడును.' అని వ్రాసుంది. అవును. అది నా మామూలు తోవ. అలవాటుపడ్డమార్గం. త్వరలో నా గదికిచేరగలను. నా పాతటేబులు, పడకకుర్చీ, కిటికీలోంచి కనబడే అడ్వర్ టైజు మెంట్లు, వాల్ పోస్టర్లు అన్నీ జ్ఞాపకానికొస్తున్నాయి.

అలా నడుస్తూ చిల్లరకొట్టు దగ్గరికొచ్చాను. నాకు ప్రమాదం సంభవిస్తుందని తెలుసు. ఆ కొట్టువాళ్లు నన్ను నిలబెట్టి డబ్బివ్వమని అడుగుతారు. అయితే అందుకు నేను సిద్ధపడే ఉన్నాను. నాకై నేనేవెళ్ళి చెప్పడానికి నిశ్చయించుకున్నాను. గబగబ దుకాణం దగ్గరికి వెళ్లాను. ఒకఅమ్మాయి గిన్నె చేత్తోపుచ్చుకొని కొట్లోంచి బయటికి వస్తోంది. ఆ పిల్లను

తప్పకోవడంలో తూలి పడబోయాను. కాని తమాయించు కున్నాను. కొట్లోకుర్రాడు ఎదురుగా కనిపించాడు.

‘ఏం సార్? బాగున్నారా?’ అడిగాడా కురోడు.

నే నేమీ మాట్లాడలేదు.

‘కొత్తసినిమా వచ్చింది. చాలాబాగుంది సార్, మీరు చూచారా?’ మళ్ళీ అదే గొడవ మామూలు ధోరణిలో అడిగాడతను.

‘నేను సినిమాలను గురించి చర్చించడానికిక్కడికి రాలేదు.’ అన్నాను నేను కోపంగా.

దాంతో ఆ కుర్రాడు గాభరా ఎత్తాడు. కాని డబ్బును గురించి సన్నేమీ అడగలేదు. నాకై నేనే బయటపడుతున్నా వాడిమట్టిబుర్రకు అసలు విషయం బోధపడలేదు. మోసంచేసి డబ్బుకొట్టేశానని ఆ మొద్దువెధవ కింతవరకూ తెలియలేదు.

‘మొన్నొకనాడు నీకు బాగా టోపీవేశాను. జ్ఞాపకం లేదూ?’ ఆ కుర్రాణ్ణి సూటిగా అడిగాను. అలా అడుగుతూ ఎంతో ఆవేశం తెచ్చుకున్నాను. ఎలాగైనావాణ్ణి రంగంలోకి దించి, అసలు విషయం తేల్చిచెప్పేసి, నానా హంగామా చేద్దామని నా ఆలోచన.

పాపం నా డబాయంపుకు వాడు మరీ బిత్తరపోయాడు. బిక్కముఖంవేసుకొని చూస్తూ నిలబడ్డాడు. ఆరి భగవంతుడా! లోకంలో ఎంతవనికిమాలిన దద్దమ్మలున్నారూ!

జరిగిందంతా వాడితో పూసగుచ్చినట్లుచెప్పాను. ఆ డబ్బెలా నా చేతిలోకి వచ్చిందీ, దాన్ని నే నెలా గుప్పిట్లో దాచిందీ, అంతా వాడికి అర్థమయ్యేట్లు చెప్పాను.

వాడు ఏడుపుముఖం పెట్టాడు. వెనక్కు ముందుకూ

రెండడుగులువేశాడు. పక్కనున్న గదివైపు చూపిస్తూ పెద్దగా అరవొద్దని నన్ను పైగచేశాడు.

‘ఇంత తెలిసినవారు మీరిట్లాంటివని చెయ్యొచ్చాసార్!’ అన్నాడాకుర్రోడు చివరకు.

‘ఇక అంతటితో ఆగవోయ్!’ అరిచాను నేను మళ్ళీ పెద్దగా.

అది నా తప్పుకాదనీ, అలాంటి దగుల్బాజీ పనిచేయడం నా మర్యాదకు భంగమనీ, అట్లాంటి పాపపుసామును నేను ముట్టుకునేవాణ్ణికాదనీ, తలకాయలేక నీవే పొరపాటుపడ్డావనీ వాడితో వివరంగా చెప్పాను.

‘మరి ఆ డబ్బు ఏంచేశారు సార్?’ వాడు కీచుగొంతు పెట్టి మెల్లగా అడిగాడు.

‘ఒక ముసలిదానికిచ్చాను. కూటికిలేని ముసల్ది. కాటికి కాళ్లుచాచుకుని కటికిదరిద్రంకో కాలిపోతున్న ముసల్ది. చిల్లి గవ్వకూడా నా దగ్గరఉంచుకోకుండా మొత్తం ఆ ముసలిదాని కిచ్చేశాను. పాపం ఆ పేద’

ఆ కుర్రాడొక్క ఊణం నిలబడి ఆలోచించాడు. నా గుణం ఎటువంటిదో, నేనెంత నీతి, నిజాయితీగా ప్రవర్తించే మనిషినో, వాడు గ్రహించినట్లుంది. చివరకిలా అన్నాడు.

‘పోనీ ఆ డబ్బు తిరిగీ తీసుకొచ్చి ఇవ్వకపోయినారా?’

‘ఇదిగో అబ్బాయ్, నే నొక్క విషయం చెప్తాను వింటావ్? నిన్ను అనవసరంగా ఇబ్బందుల్లోపెట్టడం నా కిష్టం లేదు. జరిగిందేదో జరిగింది. నాకై నేనే వచ్చి సంగతంతా చెప్పాను. తప్పు నీది. అలా జరగటానికి అసలు కారణం నీవు. ‘అయ్యో ఇలాంటి అవకతవకల పనిచేశానే’ అని సిగ్గుపడడం

పోయి, అడ్డదిడ్డమైన ప్రశ్నలువేస్తున్నావు. ఉన్న విషయం చెప్పాను. అనవసరంగా వచ్చిన పేచీ తెగదెంపులు చేసుకున్నాను. చేతులు కడుక్కున్నాను. అంతే. ఇక నీకూ నాకూ రాంరాం. కాకపోతే నీవూ నీ వ్యాపారం, నీ మావుకారూ అంతా ఏ గంగలోనైనా కలవండి. నాకేం సంబంధంలేదు. వస్తాను.'

గదికి చేరుకున్నాను. మళ్ళీ నా గది యమలోకం. నా ఆవేశం చల్లారిపోయింది. ఆ చిల్లరకొట్టుకుక్రూడిమీద విరుచుకు పడ్డందుకు విపరీతంగా బాధకలిగింది. పాపం అమాయకుడు, వాడేం చేశాడు? 'ప్రమాదో ధీమతామపి.' ఎంతటి బుద్ధిశాలికినైనా పొరపాటనేది వస్తుంది. వాణ్ణి కనికరించడం పోయి, నా తడాకా చూపించాను. నోటికి వచ్చినట్లు మాట్లాడాను. వాడి పొరపాటును అవకాశంగా తీసుకొని అనవసరంగా ఏడిపించాను. వాడు నాలాంటివాడే. కూటికి జరక్క ఆ కొట్లో చేరాడు. నేను మాట్లాడేటప్పుడు వాళ్ళయజమాని ఇంట్లోనే ఉన్నాడు. అతను ఇదంతా విన్నట్లయితే ఆ కుక్రూడిగతి ఏమవుతుంది? సొమ్ము దుబారా అయిందని వాడిమీద చెయ్యి చేసుకుంటాడేమో! కొట్లోంచి వెళ్ళగొడతాడేమో! అలా జరిగితే నేనే వాడి పొట్టమీద కొట్టినవాణ్ణివుతాను.

అలా ఆలోచించినకొద్దీ నా మనస్సు అయోమయమై పోయింది. వెరివాడిలా అయిపోయాను. గదిలో నా ఇష్టం వచ్చినట్లు ప్రవర్తించాను. ఏవేవో పిచ్చిపిచ్చిపనులుచేశాను. నాగది ఒక పిచ్చాసుపత్రి. నే నొక పిచ్చివాణ్ణి. పిచ్చి ...

నేను పడుకొనిఉన్నాను. నా బట్టలు మంచుకు తడిసి చల్లగా ఉన్నాయి. కాళ్లు చచ్చుతీపులుపుడుతున్నాయి. పుట్టపూమరి. రోజంతా తిరుగుడేనాయె. పట్నంలో రోడ్లన్నీ

నా పాలేనాయె. ఎన్ని మైళ్లు నడిచుంటాను? మోకాళ్లు గజగజ వణుకుతున్నాయి. ఓ ఆకాశవాణీ! నా జీవితంలో ఒక్కక్షణం నుఖంలేదేమిటి? ఆకలితో, శోకంతో అల్లాడుతూ అనుక్షణం చావు బ్రతుకులమధ్య సమరంచేస్తున్నాను. నా బ్రతుకంతా వట్టెడు మెతుకులకోసం పోతులాడడంతో సరిపోయింది. ఓ భూదేవీ! నీకు నేను భారమైపోయానా?

ఆ రాత్రి నేను చచ్చిపోవచ్చునని మనసులో లీలగా తోచింది. కొంచెం నిబ్బరం తెచ్చుకుందామని ప్రియత్నించాను. నా బలమంతా ఉపయోగించి ఎల్లాగైనా ప్రాణాలు నిలుపుకుందామని చూచాను. వెంటనే నాకు 'జలజ' జ్ఞాపకం వచ్చింది. మంగళవారంనాడు నన్నామె కల్సుకోమంది మళ్ళీ నా జన్మలో ఆమెను చూడగలనా? భరించలేని బాధ, బ్రహ్మ రాక్షసిలాంటి భయం నన్నావరించాయి. అగ్నిజ్వాలలు, ఆప లేని వేడి, ఆర్పలేని వేడి, పెద్ద మంట. భగభగమని, ధగధగమని మండుతోన్న మంటలు. నా చుట్టూ - నా కళ్ళముందు. భూమ్యాకాశాలుకలిసి తగలబడుతున్నాయి. చిటపటమని మండేచితి. అగ్నిపర్వతాలన్నీ ఏకమైనాయి. కొరివిదయ్యాలన్నీ కొలువుతీర్చాయి. జగత్తంతా ఘర్జిల్లుతోంది. ప్రళయం! బ్రహ్మాండభాండమంతా పటపటమనిబద్దలవుతోంది! ప్రళయం! మహాప్రళయం! జగత్ప్రళయం! సర్వనాశనం!

ఆ తర్వాత నా కేమీ కనిపించలేదు, వినిపించలేదు ...

*

*

*

మరుసటిరోజు ఉదయాన్నే మెలుకువ వచ్చింది. నా వళ్ళంతా చెమటపట్టిఉంది. బట్టలన్నీ చెమటలో తడిసి ముద్దలాగా అయిపోయినాయి. చన్నీళ్ళల్లో స్నానంచేసినట్లుగాఉంది.

జ్వరంవచ్చినట్లుగా నాడి వేగంగా కొట్టుకుంటోంది. మొదట్లో నా కేమీ అర్థంకాలేదు. నా కేం జరిగిందో, ఎందువల్ల ఇలా అయిపోయానో ఊహించలేకుండా ఉన్నాను. నా వశ్యంతా పరిశీలించి చూచుకున్నాను. నా రూపమే మారిపోయింది. పూర్తిగా మారిపోయింది. మారురూపు. నన్ను నేనే గుర్తించలేకపోతున్నాను. గదిలో నే నెటువైపున పడుకొనిఉండీ, తల, కాళ్ళూ ఎటువైపున పెట్టిందికూడా తెలియలేదు.

క్రమక్రమంగా క్రిందిభాగంలో గేదెలు చేస్తున్న చప్పుడు వినిపించ నారంభించింది. మెల్లగా మోచేమిమీద లేచాను. నా తల్లోంచి నీరుకారుతోంది. ప్రక్కమీద తడిమిచూచాను. ప్రక్కంతా తడిసిఉంది. అక్కడక్కడ వేంట్రుకలు రాలిపడున్నాయి. నా పాదాలు కొంచెం ఉబ్బి వాచినట్లుగా ఉన్నాయి. అవి నాకంతగా బాధకలిగించలేదుగాని, బరువెక్కి మొద్దుబారి ఉన్నందువల్ల కాళ్ళు అటూ, ఇటూ కదిలించలేకపోయాను.

సాయంత్రం వరకూ అలాగే పడుకొనిఉన్నాను. ఇక అస్తమానంకావస్తోంది. తిన్నగాలేచి గదిలో కొద్దిగా అటూ ఇటూ తిరగటం మొదలుపెట్టాను. అడుగువెయ్యటం కష్టంగా ఉంది. ఎంతో పూనికతో నిలబడుతూ మెల్లగా అడుగులో అడుగువేసుకుంటూ నడిచాను. నే నంతగా బాధపడలేదు. అలా అయిందని విచారించలేదు. దాన్ని గురించి ఆలోచించలేదుకూడా. క్రమక్రమంగా నా కాళ్ళు స్వాధీనంలోకి వచ్చాయి.

ఆ తర్వాత బయటికి వెళ్లాను. నాకు మళ్ళీ ఆకలిబాధ తెలుస్తోంది. ఆ పాడు ఆకలి తిరిగీ నన్ను బాధపెట్టడం మొదలు పెట్టింది. ఛీ. నాకు సిగ్గులేదు. తిండిమీద కోరికను చంపుకోలేకుండాఉన్నాను. తిండిమీద ఇష్టం తప్పితే బాగుండిపోను.

అసలు తిండిమీద అభిలాషే నన్నింతవరకు తెచ్చింది. ఆకోరిక నా కడుపులో గూడుకట్టుకొనిఉంది. కనిపించకుండా కొరికి తినేస్తోంది. ఆకోరిక చిన్నపురుగులాగా కనిపించకుండా నాకడుపులో నివసిస్తోంది. కొంతసేపు నెమ్మదిగా ఒకప్రక్కన తొలుస్తోంది. ఆ తర్వాత మరోవైపుకువెళ్ళి అక్కడ కొంచెంసేపు తొలవడం ప్రారంభిస్తోంది. ఆ మధ్యలో కొద్దిక్షణాలు విశ్రాంతి తీసుకుంటోంది.

నా కేమిటి జబ్బు? ఏ రోగమాలేదు. ఒకటే రోగం. అన్నంలేని రోగం. బాగా ఆయాసంగాఉంది. అలుపు వస్తోంది. నెమ్మదిగా నడుస్తున్నప్పటికీ వశ్యంతా చెమటవడుతోంది. మార్కెటుదాకా వెడదామనుకున్నాను. కాని చాలా దూరముంది. నెమ్మదిగా అలాగే అడుగులో అడుగువేసుకుంటూ చాలాసేపటికి మార్కెటు దగ్గరికి వచ్చాను. వివరీతంగా చెమట వట్టింది. ముఖంమీదనుంచి కారినచెమట కళ్ళమీదకు జారింది. కళ్లు కప్పేసినందువల్ల కనిపించడంలేదు. ఆ చెమటకాస్త తుడుచుకుందామని ఒక్కక్షణం ఆగాను. నే నెక్కడ నిలబడి ఉందీ తెలియడంలేదు. నా చుట్టూమాత్రం భయంకరమైన రణగొణ ధ్వనులు వినిపిస్తున్నాయి.

హఠాత్తుగా కారుహారన్ వినిపించింది. హారన్ చప్పుడు చాలబలంగా, హెచ్చరిక చేసినట్లుగాఉంది. ధ్వని వినబడడం తోటే నావల్లు కంపరమై త్తింది. ఒకప్రక్కకు తప్పుకోబోయాను. కాని బలహీనంవల్ల కాళ్లుతడబడ్డాయి. దయ్యంలాంటి 'లారీ' ఒకటి నా ప్రక్కనుంచి పోయింది. 'మడ్కార్డు' నా కోటుమీద రాచుకొనిపోయింది. లారీనిండా బస్తాలువేసి ఉన్నాయి. లారీ మీద 'గవర్నమెంటుఫుడ్ సప్లై డిపార్టుమెంటు' అని వ్రాసిఉంది.

ఆరిభగవంతుడా ! గండంగడిచింది. లేచినవేళ మంచిది కాబట్టి సరిపోయింది. ఎముకలు గుల్లకావాల్సినమాట. వళ్లంతా వూనంతయ్యేది. నడిరోడ్డుమీద ఈడ్చేవాడూ, ఏడ్చేవాడూ లేక కుక్కచావు చచ్చేవాణ్ణి.

నడిరోడ్డుమీదినుంచి ఒకప్రక్కకు పోదామని నడవగలిగి సంత వేగంగా నడిచాను. కాని నాచుట్టూ జనంమూగుతున్నారు. నన్నాపుచేసి ఏంప్రమాదం జరిగిందోఅని విచిత్రంగా చూడసాగారు. వాళ్లంతా అలా నాచుట్టూ మూగుతూఉంటే నాకు చిన్నతనమనిపించింది. అయినా ఏముందని? ఏమంత పెద్ద దెబ్బతగిలిందని? నిజానికి అలాంటి గండాలు ఎన్నిగడిచాయో! దీనివల్ల మరొకటి ఏమైందీఅంటే, నాబూటు ముక్కలుముక్కలుగా నలిగిపోయింది. నాకాలుపై కెత్తి చూచుకున్నాను. కాలి బొటనవేలినుండి బొటబొటమని నెత్తురుకారుతోంది. ఫరవా లేదు. లారీవాళ్లను అనవలసిన పనిలేదు. వాళ్లుమాత్రం కావాలని ఇలా చేస్తారా! అక్కడికీ పాపండ్లైవరు రెండుమూడుసార్లు గట్టిగా హారన్ ఊదాడు. నా దగ్గరకి వచ్చేసరికి కొంచెం బ్రేకు వేసి నెమ్మదిగానే పోనిచ్చాడు. ఆ గాభరాలో నేనతనివైపు చూచిన తుణంలో, అతనుకూడా ఎంతోకంగారుగా నావైపు చూచాడు. నిజంగా ఆలారీనిఆపి అతన్ని వేడుకున్నట్లయితే నాకేమైనా సహాయంచేసేవాడేమో? లారీమీద ఉన్నబస్తాలు బియ్యమో, గోధుమలో, వంచదారో అయిఉంటుంది. అన్నం లేక బాధపడుతున్నానని చెపితే అతను బియ్యమైనా పెట్టించే వాడేమో? పోనీలే. పేదవాళ్లకోసం ప్రభుత్వం ఆహారపదార్థాలు తీసుకపోతోంది. ఈ రేషనింగురోజుల్లో రెండుపూటలా అన్నంతినలేని దొర్భాగ్యులు ఎంతమంది ఉంటారు? నిజంగా

అలాంటి నిరుపేదలందరికీ ప్రభుత్వం ఈ ఆహారపదార్థాలు సప్లయిచేస్తే నేను మరణించినా ఫరవాలేదు. మరి ఆపదార్థాలు పేదవాళ్ల చేతుల్లోకే పోతున్నాయా! లేక...

నాకడుపులో భగభగమని మండుతోంది. ఏమీకో చడంలేదు. ఏంచేయడానికి పాలుబోవడంలేదు. పిచ్చిపుట్టినట్లుగా ఉంది. ఎవర్ని అడగను? ఏమనిఅడగను? హోటళ్ల దగ్గరికివెళ్లి ఏదైనా తింటానికి పెట్టమని అడిగితే? ఛీ! ఆపనిచేయలేను. ఎవరైనాచూస్తే ఏమనుకుంటారు? తెలిసినవాళ్లు చాలమంది ఉన్నారు. నలుగురిలో ఎంతసీచంగా ఉంటుంది?

ఎటువైపు నడుస్తున్నదీ తెలియడంలేదు. ఒక్కక్షణం ఆగి చుట్టుప్రక్కల పరిశీలించి చూచాను. అవును మాంసం అమ్మే దుకాణాలముందు నిలబడిఉన్నాను. అది మాంసంమార్కెట్టు. ఆగస్ట్లో అన్నీ మాంసంఅమ్మే దుకాణాలే. వచ్చే పోయేజనం సందడిగాఉంది. మాంసం, బుట్టల్లోపెట్టుకొని పోతున్నారు. ఒక దుకాణంముందు ఒక్కక్షణంచూస్తూ నిలబడ్డాను. మాంసంతింటే కాస్తవంట్లోకి సత్తువవస్తుందేమో? 'మాంసం మాంసేనవర్ధతే.' బక్కచిక్కిన నాదేహంబలుస్తుంది. మంచి మాంసంతినక ఎన్నిరోజులైంది! దుకాణందగ్గరికివెళ్లి ఒకమాంసం ముక్క పెట్టమని అడగడానికి నిశ్చయించుకున్నాను. పచ్చి మాంసం తినడానికే బయలుదేరాను. కడుపులో భగభగమని మండుతోంటే పచ్చీ, వెచ్చీ నాకేంతెలుస్తుంది? 'క్షుధాతురాణాం నరుచిర్నపక్వః.'

దుకాణంముందుకువెళ్లి నిలబడ్డాను. అతను, మాంసం ముక్కలుముక్కలుగా కొట్టి తూచి బేరంఇస్తున్నాడు. ఏమని అడగను? మళ్లీ సందేహించాను. నాదైస్యస్థితి అతనుచూడా

లని కళ్లు తేలవేసి ఎదురుగా చాలసేపు నిలబడ్డాను. కాని ఆ దుకాణాదారు నన్ను పరికించలేదు. నా విషయం పట్టించుకోలేదు. ఒక ఆడమనిషి నిలబడి మాంసంకొంటోంది.

గబగబ కొట్టుదగ్గరికి వెళ్లాను.

‘ఒకచిన్న మాంసంముక్క పెడతారా? కుక్కపిల్ల గోల చేస్తోంది. అన్నాను చేయిచావుతూ.

నిజంగా నా ప్రక్కన కుక్కపిల్ల ఉన్నట్లు నటించాను. అది మొరుగుతూ గోలచేస్తున్నట్లు, నేను దాన్ని సముదాయిస్తున్నట్లు ఊహించుకుని అద్భుతంగా నటించాను.

ఆ దుకాణాదారు మారుమాట్లాడలేదు. ప్రక్కలకు చూడలేదు. ఒక మాంసంముక్కతీసి నా చేతిలోపెట్టాడు.

‘మీకు చాలా పుణ్యముంటుంది. థ్యాంక్స్’ అన్నాను. నేను చేయి వెనక్కుతీసుకుంటూ.

‘ఈ మాత్రానికేనా? ఏంఫరవాలేదు.’ అన్నాడతను తిరిగి.

నేనొస్తోంటే ఆ ఆడమనిషి నా వైపు అదోరకంగా చూచి నవ్వింది. నా అసలు విషయంకాస్తా పసికట్టించేమో? నా బండారం బయటపడెయ్యదుకదా!

నా గుండెలు దడదడమని కొట్టుకుంటున్నాయి. దొంగలాగా మనుషుల్ని తప్పుకుంటూ ఆ వీధిమలుపు తిరిగాను. మాంసంముక్క కోటుక్రింద దాచుకున్నాను. అలా నడుస్తూ చిన్న గల్లీలోకివచ్చాను. అక్కడ మనుషులెవ్వరూలేరు. దీపం వెలుతురుకూడా కనిపించడంలేదు. అక్కడొక పాడుబడ్డ ఇల్లు కనిపించింది. పడిపోయిన గోడలు, విరిగిన తలుపు. తలుపు కానుకుని చేరగిలబడ్డాను. మెల్లగా మాంసంముక్క బయటికి తీసి కొంచెం కొంచెం కొరుకుతూ తినడం ప్రారంభించాను.

నా కేమీ రుచితెలియడంలేదు. చప్పగాఉంది. నత్తురుకారుతూ ఒకవిధమైన కంపుకొడుతుంది.

కొంచెమైనా లోపలికిపోయిందో, లేదో నాకడుపులో తిప్పటం మొదలుపెట్టింది. నోట్లోకి నీళ్లూరాయి. బొళుక్కుమని కక్కాను. ఆపుకుందామని ఎంతప్రయత్నించినా ఆగలేదు. నాకళ్లలో చీకట్లు కమ్మాయి. ఆతిన్నదికాస్తా ఇముడ్చుకుందామని శక్తంతా ధారపోశాను. ప్రయోజనం కలగలేదు. ఆ మాంసం నాకడుపులో ప్రేగుల్ని కదిల్చివేసింది. ఊపిరాడడం లేదు. ఉక్కిరిబిక్కిరి అయిపోయాను. ఏంచేస్తాను? నిస్సహాయుణ్ణి; నిష్టదరిద్రుణ్ణి; నిలువెల్లా చెమటలుపోశాయి. నిలువుగ్రుడ్లు పడ్డాయి. కోపంవచ్చింది. మాంసంమీద వెగటుపుట్టింది. అదింకా అసహ్యం కావాలని దానిమీదనే కక్కాను. చివరకా ముక్కను విసిరి తలుపుకేసికొట్టాను. బలవంతానా పళ్లుకొరికాను. నరాలన్నీ ఉబికించాను. రెండుచేతులూ పైకెత్తి గుప్పిళ్లు బిగించాను. నేలమీద కూలిపోయాను... ఆకాశం వైపుచూస్తూ ఏడ్చాను. వెక్కివెక్కి ఏడ్చాను. నా అసమర్థత, ద్వేషం, రోషం... దేవుణ్ణితిట్టాను. నాగుప్పిళ్లు విడిపోయినాయి. నాప్రేళ్లు పక్షిగోళ్లలాగా ఆకాశంలోకిచూస్తూ సీటారుగా నిలబడి ఉన్నాయి. ఆకాశంవంకచూస్తూ ఆపుకోలేని ఉక్రోశంతో పెద్దగా అరిచాను.

✓ “ఓ భగవంతుడా! నీకు హృదయంలేదు. నీది రాలిగుండె. చెప్తున్నానువిను. నీవింక నిలబడలేవు. సర్వనాశనమైపోతావు. ఒకవేళనీవు నిలబడాలని ప్రయత్నించినా; నీవూ, నీస్వర్గం, నీ సకలైశ్వర్యాల్నూ, పాపమనే మంటలవల్ల భగభగ

మని మండిపోతాయి! ఇదినిజం! ఇదినాశాపం! మరొకమాట చెప్తానువిను. నిన్నునమ్మాను. వేనోళ్ల పార్థించాను. దాసాను దానుడనై ప్రవర్తించాను. కాని నన్ను నిరాకరించావు. నా మొరాలకించకుండా నాపార్థనలు తృణీకరించావు. నీ కర్తవ్యాన్ని నీవు గుర్తించలేదు. అంచేత నిన్ను వదిలిపెడుతున్నాను. శాశ్వతంగా వదిలిపెడుతున్నాను. ఇకనిన్ను స్మరించలేను. నీ ముఖంచూడలేను.... చావడానికి సిద్ధమైయుండికూడా నిన్ను స్మరించాను. కాని నన్ను చూచి నీవు నవ్వావు. పరిహాసం చేశావు. పట్టనట్లు ఊరుకున్నావు. నన్నునీవు సరకంలోపడేసి యమయాతనలు పెడుతున్నానని అనుకుంటున్నావేమో? అది వట్టిది. ఆలా చేయడంకూడా నీచేతకాదు. లేక నన్ను నీతో పాటు స్వర్గంలోకి తీసుక వెళ్లి సకలైశ్వర్యాల్లా అనుభవింపచేద్దామనుకుంటున్నావేమో? అందుకూడా నీకుశక్తి లేదు. నీవీరెండు పనులూ చేయలేవు. నీవు అసమర్థుడివి. ఎందుకూపనికిరాని దద్దమ్మవు. నీ వైకుంఠం నాకు వెగటు. నీ ఐశ్వర్యాలు నా కసహ్యం. నేనిప్పుడు సర్వస్వతంత్రుణ్ణి. సమస్తబంధనాలనుంచీ విముక్తి పొందాను. ఇక నీవెలుగు నాకక్కరలేదు. వెలుగును చూడలేను. చీకటి. చీకటంటే నాకిష్టం. భయంకరమైన చీకటి! రాక్షసివంటి చీకటి. అంధకారాన్ని ఆశ్రయిస్తాను. శాశ్వతంగా అందులోకి వెళ్లిపోతాను. నాజీవనశోభకు అదేసాధనం! ✓

✓ “పనిలేకతినికూర్చున్న ఓ దేవుడా! ఇంకాచెప్తున్నావిను. ప్రపంచంలోఉన్న మూఢుల్నీ, ఆధ్యాత్మికంగా దరిద్రులైన మానవుల్ని పోగుచేసి నీ స్వర్గంలో నింపుకున్నావు. బుద్ధితేని మనుషులందర్నీ వశపరుచుకొని, సింహాసనం ఆక్రమించుకుని వాళ్ళమీద పెత్తనం చెలాయిస్తూ పరిపాలన సాగిస్తున్నావు. నీ

నిందుసభలో నృత్యంచేసేదెవరు? అప్పరసలా? పరిశుద్ధులైన దేవ కన్యలా? కాదు కాదు. భూమిమీద పుట్టి, భూమిమీద పెరిగి బ్రతుకుగడవక పట్టెడుమెతుకులకోసం కలకాలం పడుపువృత్తి సాగించిన పతితలు, వేశ్యలు! వాళ్లు తమ అంత్యదశలో నిన్ను స్మరించారు. అందుకని వాళ్లందన్నీ తీసుకవెళ్ళి నీ స్వర్గంలో అప్పరసల్ని చేశావు. కుల్లి పోయినస్త్రీలకు కృత్రిమాలంకారాలు చేసి వాళ్లతో కులుకుతూ కూర్చున్నావు. నీవు కులటలకు ప్రభువు అయినావు.]

నీ కుటిలత్వాన్ని నా మీదప్రయోగించావు. భరించ లేని బాధలుపెట్టావు అయినా నే నెప్పుడూ నీ కెదురుతిరగలేదు. ఆ సంగతి నీకు తెలీదూ? సర్వజ్ఞుడవే! నీ సర్వజ్ఞత్వం మంటకలిసి పోయిందా! నా జీవితంలో నిన్ను స్మరించనిక్షణంలేదు. నా శరీరంలో నీవుప్రవహించని రక్తనాళంలేదు. దీనబాంధవుడనిబిరుదు పొందిన ఓ రాక్షసుడా! ఇదేనా నీవు నాకు చూపించిన ప్రతి ఫలం! మరొక్కమాట. ఈ క్షణంనుంచి నీకూ నాకూ సంబంధంలేదు. నీళ్లు వదుల్తున్నాను. ఇంతకాలం వృధాగా నీ నామం ఉచ్చరించినందుకు నా నాల్కను ముప్పయిరెండుపళ్లను తిడు తున్నాను. ఈ గంటనుంచీ నీవు నా విరోధివి. నీ శక్తి, నీ శోభ నాకికఅక్కర్లేదు. అనవసరంగా నీ సేవలో నా జీవితమంతా వ్యర్థంచేసుకున్నాను. ఇక నీ పేరు ఉచ్చరించనని ప్రతిజ్ఞచేస్తున్నాను. ఒట్టుపెట్టుకుంటున్నాను. పొరపాటునఅయినా నీ పేరు తలిస్తే పళ్లుడతీయుంచుకుంటాను. నాలుక కోయించుకుంటాను. నీవు నిజంగా ఉన్నట్లయితే నా ఈ చివరిమాటలు విను. నేను బ్రతికిఉన్నా చచ్చిపోయినా చెప్పగలిగిందిఇంతే. ఇవే నా చివరి నమస్కారాలు. సెలవుతీసుకుంటున్నాను. శాశ్వతంగా శలవు

తీసుకుంటున్నాను. నా దోవన నేను వెళ్ళిపోతున్నాను. శాశ్వతమైన దోవ. తిరుగులేనిదోవ. నాకు నేనై వెళ్ళిపోతున్నాను. ప్రతిమసిపిలో, ప్రతిమృగంలో, ప్రతిపక్షిలో, ప్రతి రెమ్మలో, కొమ్మలో, పువ్వులో, ఆకులో, మంచుబిందువులో, అడుగుడుగునా నేనై, అణువణువులోనేనై సర్వాంతర్యామిని వెళ్ళిపోతున్నాను. సెలవు..." సీశ్యుడు. ✓

తలుపును ఆధారంగా చేసుకుని నిలబడిఉన్నాను. నా వశ్యంతా వణుకుతోంది. అంతసేపు ఏడ్చినందువల్ల అప్పుడప్పుడు ఎక్కిళ్లు వస్తున్నాయి. నాలోనేను గొణుకుంటున్నాను. రక రకాలుగా తిడుతున్నాను. ఒట్లు పెట్టుకుంటున్నాను. అలా దాదాపు ఒక గంటసేపుగడిపాను. ఇంతలో ఎవరో ఇద్దరు మనుషులు మాట్లాడుకుంటూ ఆదోవన వస్తున్నారు. తిన్నగా మొండిగోడలు పట్టుకొని నడకసాగించాను. మళ్ళీ మామూలుగా రోడ్డుమీదికొచ్చాను. వెలుతురుచూచాను. రోడ్డు ప్రక్కన రకరకాల వస్తువులు క్రిందపరిచి అమ్ముతున్నారు. ఒక చోట, రెడీమేడ్ చొక్కాలు, లాగులు, బనీన్లు, జాకెట్లు, గొనులు, కర్చీపులు గుట్టగాపడేసి ఉన్నాయి. ఆ సందడినుంచి తప్పించుకొని దూరంగా వెళ్లాలనిపించింది. సూటిగా నడుస్తున్నాను. నా వశ్యంతా ఇంకా వణుకుతూనేఉంది. మధ్య మధ్య ఎక్కిళ్లు వస్తూనే ఉన్నాయి. నాకు కాలాసమీపించినట్లనిపించింది. చివరిపాట, చావుపాట పాడుతున్నాను. ఆ మాటకొస్తే చావును ఎదురుచూస్తూ నడిరోడ్డుమీద పడుకుంటాను. దుఃఖం రాను రాను నన్ను రాయిలామారుస్తోంది. దెబ్బతగిలిన నా పాదం తీపుపుడుతోంది. కాలుమొత్తం పగులగొట్టుక పోతోంది.

ఆ విధంగా హఠాత్తుదగ్గరికి వచ్చాను. నన్ను వెనుక

నుంచి ఎవరో పిలిచారు. తిరిగిచూచాను. కాళ్ళీడ్చుకుంటూ ఒక కుంటివాడు నా దగ్గరికొచ్చాడు.

‘ఇటేపు ఒకరిక్షా వచ్చింది చూచారా బాబయ్య’ అడిగాడతను ఆదుర్దాగా.

నాకేమీ అర్థంకాలేదు. ఎవరతను? ఏమిటాకంగారు? ఒక్కక్షణం అతనివైపు చూచాను. అతను పరిగెత్తుకుంటూ వస్తున్నట్లుంది. రొప్పుతున్నాడు. అతనిచేతిలో పొగాకు కాడలున్నాయి. ఏంజవాబు చెప్పాలో అర్థంకాలేదు.

‘ఏరిక్షా?’ నేను చూశ్లేదే? నేనూ ఇప్పుడే వస్తున్నాను అన్నాను నేను నింపాదిగా.

ఆకుంటివాడు అటూ, ఇటూ కంగారుపడిచూస్తున్నాడు. నాకేమీఅర్థంకాక మళ్ళీ ఇలాఅడిగాను.

‘ఏమిటిసంగతి? ఎవరున్నారు రిక్షాలో?’

‘ఏంలేదుబాబయ్య. ఒకదొర రిక్షామీద ఇటొచ్చుండు. నూటేసుకొని ఉండాడు. డబ్బులియ్యాలి బాబయ్య’.

‘అయితే ఇంకాముందుకుపోయిచూడు.’ అన్నానునేను.

వాడు తలడోపాడు. క్రీగంటితో నావైపుచూస్తూ కుంటి కాలు ఈడ్చుకుంటూ ముందుకుపోతున్నాడు. కాస్తపొగాకు పెట్టమని అడగాలనిపించిందినాకు. పోయేవాణ్ణి పిలిచాను.

‘ఏయ్’

వాడు రెండడుగులు వెనుక్కువచ్చాడు.

‘కొంచెంపొగాకు పెడతావా?’

వాడు మారుపలక్కుండా ఒకకాడలో సగంతుంచి నాచేతిలోపెట్టాడు.

‘ఏంచేస్తుంటావు నీవు?’ అడిగాను పొగాకుతుంపు జేబు లోపెట్టుకుంటూ.

‘చెప్పలుకుడతాను’ మళ్ళీవాడు నా వంకటరగా చూచాడు.

అవును. నాకిప్పుడు జ్ఞాపకంవచ్చింది. ఆకుంటివాడు వాడే. చెప్పలుకుడతాడు. ఇదివరకొకసారి వాడికోసం నాస్వెట్టరు తాళట్టుపెట్టి డబ్బుతెచ్చిఇచ్చాను. వాడునన్ను గుర్తుపట్టాడేమో! అనుమానంగా క్రీగంటచూచాడు.

వాడు వెళ్ళిపోతున్నాడు. పిలుద్దామనుకున్నాను కాని మళ్ళీ మనస్కరించలేదు. వాడిదోవన వాణ్ణిపోనీక ఎందుకు మళ్ళీతగలాటకం? వాడికోసం నాస్వెట్టరు తాళట్టుపెట్టాను. ఒక రోజు ఉదయం. ఆ రోజు మొదలుకొని ఇంతవరకూ నా జీవితం దినదినం దిగజారి పోతోంది.

నేనొక గోడపట్టుకొని నిలబడి ఉన్నాను. అక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోదామని ప్రయత్నించాను. గోడపట్టువదలి నడవబోయే సరికి కాళ్లు తడబడ్డాయి. ఇంతలో, ‘కాలచక్రం’ ఎడిటర్ నా కెదురుగా వచ్చాడు. నాకుమరీ వళ్లు వణుకుపుట్టింది. బలవం తాన కాళ్లు నిలదొక్కుకుని నిలబడ్డాను. కాని అతనికి ముఖం చూపలేక పోతున్నాను. ఈ స్థితిలో నన్నుచూచి అతనేమను కుంటాడు? పోనీ ఎగిరి రోడ్డుమీద పడిపోతే? అతన్ని నా మీది గుండా నడిచిపోమ్మనిప్రార్థిస్తే! నా ముఖంమీద తొక్కు కుంటూ పోతాడు. కనీసం అతన్నిచూచి నమస్కారం కూడా చేయలేక పోయాను.

బహుశా ‘కాలచక్రం’ ఎడిటర్ నాస్థితి కనిపెట్టినట్లుంది. దగ్గరిగా వచ్చి ఇలా వలకరించాడు.

‘అప్పటినుంచీ ఇప్పటివరకూ మళ్ళీ కనిపించలేదేం? కథ పట్టుకరమ్మని చెప్పానుగా, ఏమైందీ?’

నేను మాట్లాడలేక పోయాను. కళ్ళవెంట నీళ్లుతిరిగాయి. జవాబు చెప్పడానికి నోరురాలేదు. తిరిగి అతనే అడిగాడు.

‘ఏం ఇంతవరకూ కథపూర్తిచేయలేదా?’

‘లేదు. న్రాయలేకపోయాను.’

ఈ ఒక్కమాటా అనేసరికి నా వశ్యంతా వణుకుతోంది. కళ్ళనుంచి నీళ్లు బొటబొటమనికారాయి. అతను నా పట్లచూపిస్తున్న ఆదరణకు, నేనున్న అసహాయస్థితికి, దుఃఖం పొర్లుకొస్తోంది. ఆపుకోవాలని, అది అతను గమనించకుండాఉండాలని ప్రయత్నంచేశాను. గొంతుసవరించుకోటానికై ముఖంఒకవైపుకు తిప్పి దగ్గాను. ఎడిటర్ నా వైపుచూస్తూ ముక్కునలుపుకున్నాడు.

‘అయితే ఇన్నిరోజులనుంచీ ఎట్లాగడుపుకుంటున్నావ్?’ తిరిగి ప్రశ్నించాడతను.

‘చాలా కష్టంగాఉంది. పస్తులుంటున్నాను. పచ్చిమంచి నీళ్లుకూడా తాగలేదు. అన్నంతినక ఇప్పటికీ....’ గొంతుపెగుల్చుకొని అతికష్టంమీద జవాబుచెప్పాను.

‘బాగుంది. నీకుబ్రతకాలనిలేడటయ్యా! ఇలాగయితే ఈ పట్నంలో నీ కెవరుదిక్కు.’ అన్నాడతను జాలిగా జేబులో చేయిపెడుతూ.

అవమానంతో నా తల వాలిపోయింది. అతను అన్నదాంట్లో అబద్ధం ఏమాత్రంలేదు. నే నెలాంటి దుస్థితిలో అతని కంటబడ్డాను!

అతను పర్పుతీశాడు. అందులోంచి పదిరూపాయలనోటు తీసి నా చేతిలోపెట్టాడు. డబ్బిస్తున్నందుకు అతనేమీ కించపడ

లేదు. ఆదరంతో అభిమానంతో ఆడబ్బు నా చేతుల్లో పెట్టాడు. నేను చచ్చిపోవడం అతనికిష్టంలేదు. అంచేత అలాచేశాడు. నేను సంగిమాటలతో ఏదో గొణిగాను. ఆ డబ్బు అక్కర్లేదని చెప్పడానికి ప్రయత్నించాను. అలా అన్యాయంగా డబ్బుతీసుకోవడం ఏమర్హాద? పైగా అంతపెద్దమొత్తం ... నిజంగా అంతసొమ్ముతీసుకోడానికి నేను తగను

‘ఊ, త్వరగావెళ్లు.’ అన్నాడు ‘ఎడిటర్’ తనచేతి గడియారంచూస్తూ. ‘నాకుపనుంది. అర్జంటుగా స్టేషనుకు వెళ్లాలి.’

నేనా పదిరూపాయలు తీసుకున్నాను. నాశరీరం పులకరించింది. సంతోషం. ఆ సంతోషంలో మాటాడలేకపోయాను. కనీసం అతనికి నమస్కారమైనా చేయలేదు.

‘ఆరోగ్యం పాడుచేసుకోకు. కాస్తనిదానంగా ఆలోచించి ఆ కథవూర్తిచేయి. నీవుబాగా వ్రాయగలవు. వస్తాను.’

అంటూ అతను వెళ్లిపోయాడు. అతను కొంచెందూరం వెళ్లిపోయింతర్వాత కృతజ్ఞత తెల్పులేదేఅని బాధకలిగింది. అతనుచేసిన సహాయానికి కాళ్లుపట్టుకుని కళ్లకద్దుకున్నా తప్పులేదు. గబగబనడిచి అతన్ని కలుసుకోవాలని ప్రయత్నించాను. కాని కాళ్లుసాగడంలేదు. కాలు కదపలేకపోయాను. అప్పటికే అతను చాలదూరం వెళ్లిపోయాడు. గొంతెత్తి పిలిచాను. కీచు గొంతు. నాపిలుపతనికందలేదు.

ఎడిటర్ నిలబడ్డచోటనే నిలబడిఉన్నాను. నిశ్శబ్దంగా, నింపాదిగా నాలోనేను దుఃఖించాను. ‘అటువంటి పుణ్యాత్ముణ్ణి నాజన్మలో చూడలేదు.’ నాలోనేననుకున్నాను. పదిరూపాయల నోటు దీవం వెలుతుర్లో అటూ ఇటూతిప్పి చూచాను. అవును.

అది పదిరూపాయలు. చెక్కుచెదరని కొత్తనోటు. మసకమసక్గా ఉన్న నాకళ్ళలో అది మెరుపులా మెరిసింది. 'సందేహాలేదు' నాదగ్గర పదిరూపాయలున్నాయి. ఎంతకాలంతర్వాత నాచేతిలోకింత డబ్బుచ్చిందీ! అవును. చాలాకాలంతర్వాత - బహుశా ఒకయుగం' మళ్ళీ నాలోనేననుకున్నాను.

చాలాసేపు అక్కడే ఒంటరిగా నిలబడ్డాను. నాలోనేను అనేకం జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నాను. ఆ తర్వాత నెమ్మదిగా 'వసంత విహార్' దగ్గరికొచ్చాను. లోపలికివెళ్లి గదికావాలని అడిగాను. వెంటనే వెయిటర్ నాకు బెడ్ చూపించాడు.

♦ ♦ ♦ ♦

మంగళవారం.

బాగా ఎండకాస్తోంది. చలికూడా అంతగాలేదు. మంచి గాలివీస్తోంది. చాలా హాయిగాఉంది. ఉల్లాసంగా, ఉత్సాహంగా.....

హోటల్లో నా కన్నీ అమిరాయి. మధ్యాహ్నం హోటల్నుంచి బయలుదేరాను. సెంటర్లలో నిలబడి జనాన్ని చూస్తూ ఆనందించాను. తిరిగినబజారే తిరుగుతూ మధ్యాహ్నమంతా దివ్యంగా గడిపాను. ఆ తర్వాత 'జలజ' ఇంటివైపు బయలుదేరాను. ఏడుగంటలు కావస్తోంది. 'జలజ' ఇంటికెదురుగా ఒకచిన్న పార్కుఉంది. అక్కడికివెళ్ళి కూర్చున్నాను. ఎదురుగా కన్పిస్తున్న రెండో ఇంటివైపు చూస్తూకూర్చున్నాను. తుణంతుణం ఆదుర్దాగా మేడమీదికిటికీలవైపు చూస్తున్నాను. ఏ నిమిషంలోనో 'జలజ' మెరుపులా కనపడవచ్చు. ఏంజరుగుతుందో? రాగానే ఆమెను ఏమనిపలకరించను? 'గుడ్ మా

ర్నింగ్' అంటే బాగుంటుందా? లేక 'నమస్తే' అంటే నాజాగ్గా ఉంటుందా? అసలివేవీఅనక చిరునవ్వునవ్వి ఊరుకుంటే!

ఇలా అర్థంలేని ఆలోచనలతో చాలసేపుకూర్చున్నాను. చివరకు ముందుగావచ్చాననిపించింది. ఎవరికోసమో నిరీక్షిస్తున్నట్లు ఒంటరిగా అంతసేపక్కడ కూర్చోడంబాగులేదు. పాఠశాలోంచిలేచి ఆ చుట్టుప్రక్కలున్న వీధులు తిరిగాను. కొంతసేపటికి ఒకగడియారాల షాపుముందరకొచ్చిచూస్తే సరీగ్గా ఎనిమిది గంటలైంది. ఇక వెళ్ళటంమంచిది. ఈపాటికామె రావచ్చు. కాలుకొంచెం వడిచేసి నడవసాగాను. కాని నా బొటనవ్రేలు కొంచెం నొప్పిగాడేంది. అంతకన్నా నాకేమీ కష్టంగాలేదు.

మేడకెదురుగా కొంచెంసేపు నిలబడ్డాను. ఆమె ఇంకా రాలేదు. రాదాఏమిటి? లేక వచ్చివెళ్లిందా? కాదు. ఆమె అసలురాలేదు. ఏదోవనిమీద కొంచెం ఆలస్యమైయుంటుంది. ఇప్పుడు ముంచుకపోయిందేమిటి? నేనే ఆమెకోసం నిరీక్షిస్తూ నిలబడతాను. 'ఓ' జలజ నావెనుకనుండి వచ్చింది.

'గూడ్ ఈవినింగ్.' అన్నాను నేనువెంటనే. చిరునవ్వునవ్వుడం మరిచిపోయాను.

'పాపంమీరొచ్చి చాలసేపయినట్లుంది?' అన్నదామె.

'మరేంఫరవాలేదు. నీవింట్లోంచి వస్తావేమో అనిచూస్తున్నాను. ఇలా ఎటువైపునుంచి వచ్చావ్ ?

'మా పెదనాన్నొచ్చాడు. ఆయనతోకలిసి వెళ్లాల్సి వచ్చింది' అన్నదామె.

'ఓ అలాగా!'

మేమిద్దరం కలిసినడుస్తున్నాం. మూలతిరుగుల్లో కాన్స్టేబుల్ నిలుచొనిఉన్నాడు. మా ఇద్దరివైపు అదో ఇదిగాచూచాడు.

‘మరిమనం ఎక్కడికి వెడుతున్నాం?’ మధ్యలో ఆగి అడిగిందామె.

‘నీ ఇష్టం. ఎక్కడికై నానరే.’ అన్నాను నేను.

ఆమె పక్కన నవ్వింది.

‘బాగుంది. నేనొక్కదాన్ని వంచెప్పను? నా ఇష్టమేనా ఏమిటి? మీ ఇష్టంకూడా చెప్పండి.’ అంది నవ్వుతూనే.

ఒక్కక్షణం నిశ్శబ్దం. ఆతరవాత మళ్ళీ నేనే పలకరించాను.

‘మీమేడవైపు చూచాను. మీ ఇంట్లో దీపం వెలగడం లేదేమిటి? కిటికీల్లోంచి వెలుతురు కనిపించలేదు’

‘అవును. ఇంట్లో ఎవ్వరూలేరు. నేనొక్కదాన్నే’ అన్నదామె సంతోషంతో.

‘అయితే మీ ఇంటికెళ్లగూడదూ? నిన్ను చూస్తూ అక్కడ ఎంతసేపైనా కూర్చోగలను’ అన్నాను నేను ఏదో ఉద్రేకంతో.

కాని అలా ఎందుకన్నానా అని పెంటనే బాధకలిగింది. తప్పుగా తలుస్తుందేమో. ఇది నేను అతిచొరవ చేసుకుని మాట్లాడడంకాదూ? ఆవిడమనస్సుకు కష్టంకలిగి వెళ్లిపోతుందేమో? అలాగయితే ఇక ఆమెను చూచే ప్రాప్తంకూడా ఉండదు. ఆమె ఏమంటుందో అని ఎదురుచూస్తూ నిలబడ్డాను.

‘అలాగే. చూస్తూ నిలబడండి. మరేంచేయగూడదు నుమా!’ అన్నదామె అతిసుకుమారంగా. ఇద్దరం మేడమీది కెళ్లాం.

పైన చీకటిగా ఉంది. ఆమె నా చెయ్యి పట్టుకొని నడవ లోకి తీసుకెళ్లింది.

‘ఇక్కడెవ్వరూలేరు. మీ రేంభయపడక్కర్లేదు. సర

దాగామాట్లాడుకోవచ్చు' అన్నదామె. ఆమె దీపంవెలిగించింది. లాంతరుకాదు. కొవ్వొత్తి. కొవ్వొత్తి వెలిగిస్తూనవ్వింది. నవ్వుతూ ఇలాఅంది.

'మీరిప్పుడు నావైపు చూడగూడదు. నాకు చాలా సిగ్గేస్తుంది. నిజంగా మీరు నావంక చూచినట్లయితే నేను మళ్ళీ ఆపని చేయను. తెలిసిందా?'

'ఎవని చేయవు?' అని అడిగాను.

'పోద్దురూ, అంతా వేళాకోళం...అహ! హ!... అదే...మళ్ళీ ముద్దుపెట్టుకోను!'

'నిజంగా! ఆపనిమాత్రంచేయకు. నీకు పుణ్యముంటుంది'. మళ్ళీ ఇద్దరం పెద్దగా నవ్వాం.

ఆమెను దగ్గరికి తీసుకుందామని చేతులుచాపాను. కాని ఆమె పారిపోయింది. టేబుల్ చుట్టూతిరుగుతూ చప్పట్లుకొట్టింది. వసిపిల్లలా పకపకనవ్వుతూ ఆటలాడింది. నూ యిద్దరిమధ్య టేబుల్ మీద కాండిల్ వెలుగుతోంది.

'నన్ను పట్టుకోండి చూద్దాం.' అంటూ ఆమె అవతలి వైపు నిలబడి మళ్ళీ పకపకనవ్వింది.

నేను పరుగుతోవెళ్ళి ఆవిణ్ణి పట్టుకోడానికి ప్రయత్నించాను. ఆమె పమిటచెంగు నా చేతికిచిక్కింది. అంతలో ఆమె తప్పించుకోవాలని చూచింది. ఆపెనుగులాటలో కాలుజారి నేను క్రిందపడ్డాను. నా కాలికి దెబ్బతగిలిఉన్నందువల్ల ఆపుకోలేకపోయాను.

నేను కంగారుపడుతూ మెల్లగా లేచి నిలబడ్డాను. ఆవిడ తలమీది ముసుగు తొలగిపోయింది.

‘ఏమిటి అసహ్యంగా ఈమాత్రానికే పడిపోయారా?’
అడిగిందామె మిలమిలమెరిసేకళ్లతో నావై పుచూస్తూ.

‘అవును. నిజమే. పడిపోయాను.’

‘ఎందుకు కుంటుతున్నావు? కాలికేమైంది?’

‘ఆ, ఏమీలేదు. ఏదోకొంచెం దెబ్బతగిలింది. అదంత
పెద్ద లెక్కలోదికాదులే’

‘క్రిందటిసారి కనిపించినప్పుడు వేలికేదో కట్టుకట్టుకొని
ఉన్నారు. ఈసారికాలికి బాగా నేడేంది మీవరస. ఎప్పుడూ
ఏదోఒకనొప్పితో బాధపడుతుంటారే!’

‘మరేంలేదు. మొన్న ఒకరోజు పరిగెత్తడంలో...’

‘ఆ! ఏమిటి! పరిగెత్తారా? ఎందుకూ? మళ్ళీ తాగారా
ఏమిటి కొంపతీసి. ఏమిటి మరీమీరు! ఇంత చిన్నతనంలోనే
ఇలా పాపా పోయారేమిటి? అంటూ ఆమె చూపుడువేలుతో
నన్నుడ్డిగించింది. ఏదోదీర్ఘంగా ఆలోచిస్తున్నట్లు ముఖకవళిక
మారిపోయింది.

‘సరే. కూర్చుందాం... అక్కడొద్దు. ఇటువైపు
కూర్చుందాం. ఇలారండి... హు, మప్పితంగా మాట్లాడే
వాళ్లతో ఇదేఇబ్బంది. మూతిబిగించుకొని గంభీరంగా నటి
స్తారు. గుట్టుగా పనులుచేస్తారు. మాటవరసకుచెప్తాను. మీరలా
కూర్చొని చెయ్యి వెనకాలనుంచి మెల్లగా నాకురీచిమీద|వేసా
రనుకోండి. కావాలనేమీరలాచేశారనుకోండి. తీరా ఎందుకలా
చేశారని నేనడిగితే, ‘అబ్బే, నాకు తెలీకుండానేఅలాజరిగింది కాని
మరేంలేదు’అని జవాబుచెప్తారుమీరు. నిజంగా ఈవిషయంలో
మిమ్మల్ని చాలసార్లు కనిపెట్టాను. ఇప్పుడుకూడామీరలాగే ప్రవ
ర్తిస్తున్నారు. ‘పైగా నేనెప్పుడూ వినయవిధేయతలతో మెలిగే

మనిషిని' చెప్పడానికి ప్రయత్నిస్తారు. అలా చెప్పి నన్ను ఒప్పించాల్సినపనిలేదు. విషయం మభ్యపెట్టడంకంటే మీరేంచేయలేరు. అంతకన్నా ఏంచేయడానికి మీరు ధైర్యంలేదు. అదుగో-అప్పుడు మొదటిసారి కనిపించినప్పుడు- మీరు తాగిఉన్నాడు. నన్ను నడిబజార్లో వెంటాడారు. 'మీపుస్తకం పోయిందండీ, నిజంగా మీపుస్తకం పడిపోయిందండీ' అంటూ నావెంటబడ్డారు! హా! హా! హా! ఆతడవ ఎంతసాహసం చేశారు! నిజంగా అలాచేయడానికి మీరు సిగ్గునిపించలేదూ!'

నేను ముఖం చిన్నబుచ్చుకుని కూర్చుని ఉన్నాను. ఆవిడమాటలు వింటూన్న కొద్దీ నాగుండె వేగంగా కొట్టుకోవడం మొదలుపెట్టింది. నా నర్రాల్లో రక్తం పరిగెడుతోంది.

'ఏం మాట్లాడరే?' మందహాసంతో అడిగిందామె.

'ఏంచెప్పను డార్లింగ్' అన్నాను నేను. 'నీవు చాలా తమాషాఅయిన పిల్లవు. నీ మాటలు వింటోంటే ముద్దొస్తున్నాయి. నేనేం మాట్లాడను? ఊణఊణానికే నీవు నన్నాకర్షిస్తున్నావు. నీ చూపులు, చేష్టలు, నీ మాటలు, మనస్సు, ప్రతిదీ నన్ను మోహింపజేస్తోంది. మంత్రముగ్ధుణ్ణి చేతులు కట్టుకుని కూర్చున్నాను. నిన్ను గాఢంగా ప్రేమిస్తున్నాను. నా సర్వాంగాలూ నీ స్వాధీనమైపోయాయి. ముఖ్యంగా నీ కళ్ళు తారల్లా తళతళ మెరుస్తూ నన్ను మార్చితుణ్ణిగా చేస్తున్నాయి. అబ్బా! నిజంగా నీకళ్ళు పూలు... అలాంటికళ్ళు నాజన్మలో చూడలేదు... నాకు పిచ్చెక్కిపోతోంది...నిన్ను మనసారా ప్రేమిస్తున్నాను డార్లింగ్...అంతకన్నా ఈదీనుడేంచేయగలడు? —నిజంగా నీ అందాన్ని చూడటానికి, నిన్ను ప్రేమించటానికి

నేను తగను...నీ పేరేమిటి? నిజంగా నీ అసలుపేరేమిటో నా కిప్పుడు చెప్పాలి.'

'వద్దు. నా పేరు దాదాపు మరచిపోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను. నాకు తెలుసు మీరడుగుతారని. నిన్నల్లా ఆలోచించాను. ఏం చెపుదామో అని. కాని—.'

'నీకు నేనేం పేరు పెట్టానో తెలుసా? జలజ! ఎలావుంది? కవిత్వంలా లేదా?...'

'జలజా?'

'అవును.'

'సంస్కృతంలా ఉంది. ఫరవాలేదు. బాగానే ఉంది.' అన్నదామె.

చాలసేపు తర్జనభర్జనలు జరిగింతర్వాత మా యిద్దరి పేర్లూ ఒకరికొకరం చెప్పుకున్నాం. మేమిద్దరం మంచంమీద కూర్చుని ఉన్నాం. ఆవిడ నాకు దగ్గరిగా జరిగి కూర్చునిఉంది. ఆమె తన కాలిబొటనవేలితో ఎదురుగాఉన్న కుర్చీని కదిలిస్తోంది. మళ్ళీ మేం మాట్లాడుకోవటం మొదలుపెట్టాం.

'ఇవాళకాస్త గడ్డం చేసుకున్నట్లున్నారే!' అన్నదామె. 'క్రిందటిసారి చాలా అసహ్యంగా ఉన్నారు. దానికితోడు వేలికొక గుడ్డపేలిక చుట్టుకున్నారు. పైగా నన్ను కాఫీతాగడానికి మీతో హోటలుకు తీసుకెడతానన్నారు. ఇంకానయం. దేవుడి దయవల్ల వెళ్ళకపోబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే నలుగురిలో నగుబాటయ్యేది.'

'కనుక, నే నసహ్యంగా ఉన్నానని ఆసారి నాతో రానన్నావన్నమాట.' అన్నాను నేను.

‘కాదు.’ అంటూ ఆమె నేలవైపు చూచింది. ‘నా కా ఉద్దేశం లేనేలేదు. దైవసాక్షిగా చెపుతున్నాను. నాకాతలంపు రానేలేదు.’

‘ఇదుగో చెప్తున్నాను విను. చక్కని బట్టలువేసుకుని నాతోకలిసి షికార్లు చెయ్యొచ్చుననుకుంటున్నావుకాబోలు. సినిమాలకూ, డ్రామాలకూ, బజార్లకూ, బీచిక్కి తిరగొచ్చుననుకుంటున్నావేమో పాపం. మేడమీద ఒంటరిగా కూర్చుని కలలుగనిడంటావు. కాని ఏంలాభంలేదు. నేను వాటికి తగిన వాణ్ణికాదు. బీదవాణ్ణి. చాలాబీదవాణ్ణి.’ దాచకుండా ఉన్న విషయం చెప్పాను.

ఆవిడనావైపు అదోరకంగా చూచింది.

‘నిజంగా?’ ఆమె ప్రశ్నించింది.

‘అవును. నిజంగానేను దరిద్రుణ్ణి. ఏంచేయను?’ మా ఇద్దరిమధ్య కొద్దిక్షణాలు నిశ్శబ్దంగా గడిచాయి. ఆ తర్వాత ఆమె ఇలాఅంది.

‘సరే. ఏంచేస్తాం? నేనుకూడా మీవంటిదాన్నే.’ అంటూ తమాషాగా తలఊపింది. ఆమెనోటివెంట వచ్చే ప్రతి అక్షరంనుండి అమృతధారలు వర్షిస్తున్నాయి. ఊణ ఊణానికీ నన్నాకర్నిస్తోంది. ముఖం కొంచెంప్రక్కకు తిప్పికూర్చుని ఉంది. ఒకచెంపనేను చెప్పేమాటలు వింటోంది. మరొకవైపు బలంగా ఉచ్చాసనిశ్వాసాలు నా మీదికి వదుల్తూనన్ను ఉక్కిరి బిక్కిరి చేస్తోంది.

‘ఓ సంగతిచెప్పనా?’ అన్నానునేను. ‘అదేమిటంటే... మరి... మరిముందేచెప్తున్నాను. నీవు కోపం తెచ్చుకో కూడదు, తెలిసిందా!— క్రిందటిరాత్రి నేను పడుకునేటప్పుడు

నా ఎడమచేయ్యి సాంతం నీకప్పచెప్పాను. నీవు నా చేయ్యి మీద తలపెట్టి హాయిగా నిద్రపోయావు. ఆ తర్వాత నేను...

‘ఓ అలాగా! వర్ణనబాగానే ఉంది.’ అంటూ ఒక్కక్షణం ఆగిందామె. ‘నేను దూరంగా ఉన్నాను కదూ! అందుకని నన్ను గురించి కలలుకనిడంటారు. నా పరోక్షంలో అంత బాధపడ్డారా? అవును పాపం పడరూమరి! ఇప్పుడెదురుగా ఉన్నానుగా! మీ ప్రియురాలికోసం ఏంత్యాగం చేస్తారో చెయ్యండి... మీ సంగతి నాకు తెలుసు అంతాబూటకం.’

‘ఏం? ఎందుకని? నామాట నమ్మకం లేదన్నమాట. మనస్ఫూర్తిగా చెపుతున్నాను. నీవు నా ప్రేయసివి. ప్రాణప్రియవు.’

‘ఏమో మిమ్మల్ని నమ్మడంకష్టం. ఏథ్యాసలోవుండి మాట్లాడుతున్నారో!’

‘అవును. నన్ను గురించి నీవు ఎన్నైనా అనుకుంటావు.’ అంటూ నాచేత్తో ఆమెనడుమును చుట్టాను.

‘ఏం? ఎందుకనుకోగూడదూ? మీ రేమైకంలోనో ఉండి మాట్లాడవచ్చు.’ అందామె.

నాకు చాల బాధకలిగింది. ‘ఆమెందుకూ నన్నలా అపార్థంచేసుకోవడం? నేనెప్పుడూ ఏదోమైకంలో ఉండేవాణ్ణా? నన్నొక చపలచిత్తుణ్ణిగా భావిస్తోందికాబోలు.’

కాని చలించకుండా ఆమెచేయ్యిపట్టుకొని దగ్గరికి తీసుకున్నాను. వెంటనే ఆమె మెల్లగా చేయ్యివదిలించుకొనికొంచెం అవతలికి జరిగింది. దాంతో నాధైర్యంకాస్తా సన్నగిలింది.

అవమానం పొందినట్లుగా బాధపడ్డాను. కిటికీలోంచి బయటికి చూచాను.

‘ఏం, ముఖం ముడుచుకుని అటుచూస్తున్నారూ? ఈ మాత్రానికే కోపంరావాలా?’ అంటూ ఆమెరెండుచేతుల్తో కళ్లు గట్టిగా మూసుకుంది. విపరీతంగా నవ్వడం మొదలుపెట్టింది. వెకిలగా, చిలిపిగా, కిలకిలమని నవ్వుతోంది. ఆమెచేష్టలు నన్ను ఆశపెడుతున్నాయి. ఆశపెడుతూ తృప్తిగలిగించనందువల్ల నాకు బాధ ఎక్కువైంది.

‘ఏదీ! నా హృదయేశ్వరీ! ఒక్కసారి కళ్ళు తెరువు’ అంటూ గభాలున నారెండుచేతులూ ఆమె మెడకు వేసి చుట్టాను.

‘ఏమిటీ చేష్టలు? ఈ పిల్లకేమీ పిచ్చి పుట్టలేదుగదా? మైమరచి ప్రవర్తిస్తుండేమిటి?...’

ఆమె కదలకుండా కూర్చోనిఉంది. ఇంకాకళ్ళు మూసు కునే ఉంది. ఏం మాట్లాడకుండా ప్రతిమలా కూర్చుంది. ఆవేశంతో నేనామెను కాగలించుకున్నాను. గట్టిగా నా హృదయానికి హత్తుకున్నాను. అప్పటికీ ఆమె వల్లెత్తుమాటకూడా అనలేదు. మా ఇద్దరి వక్షస్థలాల్నూ ఏకమైనాయి. ఇద్దరిగుండెలు గుర్రపు డొక్కల్లా కొట్టుకుంటున్నాయి. నేనామెను బలంగా ముద్దుపెట్టుకున్నాను.

నాకు వళ్ళు తెలియలేదు. నా అవయవాలు స్వాధీనం తప్పాయి. సర్వం మరిచిపోయాను. ఆ ప్రేమకలాపంలో ఏవో నా నోటికివచ్చిన పిచ్చి పిచ్చిమాటలు మాట్లాడాను. ఆమె నోట్లో నోరుపెట్టి ఏమేమో చెప్పాను. పాలుకారే ఆమెచెక్కిళ్లు పలుమార్లు ముద్దుపెట్టుకున్నాను. ఆ పల్లవాధరి పెదవులనుండి

గ్రవించే మధురమైన అమృతధారలు అనేకసార్లు పీల్చాను. కాని నేను తనివిజెందలేదు. నా దాహం తీరలేదు.

ఆమె మంచమీద వెల్లికలపడుకొనిఉంది. జాకెట్టు గుండీలు రెండు ఊడదీశాను. ఆమె వక్షోజాలు గుండ్రగా, తెల్లటి వెలగపండ్లలా పాయిల్ జాకెట్టు చాటున దోబూచు లాడుతూ తొంగి తొంగిచూస్తున్నాయి.

‘నేనుచూడొచ్చా?’ అంటూ మిగతాగుండీలు ఊడ దీయడానికి ప్రయత్నించాను. కాని మొరటుగా ఉన్న నా చేతు లకవి సాధ్యపడలేదు. పైగా క్రిందభాగములో జాకెట్టు బిగు తుగా ఉంది. అంచేత గుండీలు ఊకిరాలేదు.

‘ఏదీ, ఒక్కసారి ... ఒక్కసారిచూస్తాను... కొంచెం ...కొంచెం చూడనివ్వవ్!’

ఆమె ఒకచేయి నా మెడమీదవేసి దగ్గరికి తీసుకొంది. రెండోచేత్తో మెల్లగాజాకెట్టుగుండీలు ఒక్కొక్కటిఊడదీస్తోంది. మధ్యమధ్యకళ్యాగుతూ నవ్వుతోంది. ‘అబ్బా. నంకళ్ళవి! ఎంత చక్కనికళ్లు. ఏమిటా ఆకర్షణ! ఆమెకళ్లు విప్పినంతసేపూ పద్మాలు భయంతో వికసించకుండా ఉండిపోతాయి.’

ఆమె జాకెట్టు రెండుచీలికలుగా విచ్చుకుంది. ఆమె కట్టుకున్న జాకెట్టుచీరె జారిపోతోంది. లోవలిలంగాబొంది పదు లుగా ఉంది ... మొద్దుబారి ఉన్న నా చేతులు ఆమె వక్షో జాలు.....

‘ఏమిటిది! నక్కమీద, నా చేతులమీద, కుచ్చులు కుచ్చులు వెంట్రుకలు రాలాయి!’ అన్నదామె లేవడానికి ప్రయత్నిస్తూ.

‘అవునుగాని, ఏదీ, ఒక్కసారి... ఊ... వక్షస్థలంలో తలదూర్చడానికి ప్రయత్నించాను.

కాని హఠాత్తుగా ఆమెలేచింది. బహుశా వ్యవహారం చాలాదూరం పోయిందనుకున్నదో ఏమో? తనచీరే వదులై పోయిన విషయంకూడా గమనించింది. గబగబ చీరె, జాకెట్టు సవరించుకుంది.

‘మీ వెంట్రుకలిలా కుచ్చులు కుచ్చులు ఊడిరావడానికి కారణమేమిటి?’ తిరిగి ఆమె ప్రశ్నించింది.

‘ఏమో తెలీదు.’

‘కాదు. మీ ఆరోగ్యం చెడిపోయింది. అందుకే అలా వెంట్రుకలూడిపోతున్నాయి. మీకు తాగుదూ మొదలైన దురలవాట్లున్నాయి. దురభ్యాసాలవల్ల మీ వల్లు చెడిపోయింది. నిజంగా చెప్పండి. మీ రెలాంటి జీవితంగడిపారు? లేకపోతే ఇంకా చిన్నతనంలోనే ఇలాఎందుకు జరుగుతుంది? తప్పించుకోవాలని ప్రయత్నించకండి. దాచకుండా ఉన్నవిషయం చెప్పండి.’

‘సరే చెప్తున్నానుగాని ముందునన్నొక్కసారి నీవక్కోబాల్సి ముద్దుపెట్టుకోనీయి.’

‘మీకు పిచ్చెక్కిందాఏమిటి? ముందానుగతి చెప్పండి.’

‘కాదుప్రేమనీ! ముందునన్నా పనిచేయనీ. ఒక్కసారి.’

‘హుష్, ఏమిటా పిచ్చిమాటలు. వీల్లేదు... ముందు మీరెల్లువంటివారో వివరంగా చెప్పండి... తర్వాత అలాగే చేద్దురుగాని... మీసంగతి తెలుసుకోవాలనిఉంది... హా, మిమ్మల్ని చూస్తుంటే నాకు భయమేస్తోంది.’

ఆమె అలా పట్టుపట్టడంవల్ల నా మనస్సుకు చాలబాధ కలిగింది. అవును. ఆవిడ నన్ననుమానిస్తోంది. నా జీవితం,

భయంకరమైన నాబ్రతుకు తెలుసుకోవాలని కుతూహలపడు తోంది. దీనివల్ల ఎలాంటిపరిణామం సంభవించినా నేను చేయ గలిగిందిలేదు. దాచకుండా అన్నివిషయాలు ఆమెతో చెప్పాను. పట్నంలో నే గడిపిన భయంకరమైనజీవితాన్ని, ప్రతिसంఘటన, దాచకుండా ఒక్కొక్కటి పూసగుచ్చినట్లు చెప్పాను. ఆమె అభి మానాన్ని సంపాదించాలని నాకేమీలేదు. అంచేత అన్నివిష యాలు వివరంగా చెప్పాను. ఆఖరుకు నేను కొట్లోకురాడి దగ్గర మోసంచేసి చిల్లరడబ్బులు కాజేసినవిషయంకూడా దాచుకోకుండా చెప్పాను.

నా మాటలు వింటూన్నకొద్దీ ఆమెముఖం వెల వెల పోతోంది. కళ్లు పెద్దవిచేసి, నోరు తెరుచుకొని, నేను చెప్పిన ప్రతి ముక్క ఆమెశ్రద్ధగా విన్నది. కళకళలాడే ఆమెకళ్ళు దిగ్భ్రాంతి చెందాయి.

‘సరే. ఇంకేముంది? అంతా చెప్పాను. నా జీవితఫల కాన్ని నీముఖంముందు పెట్టాను. ఇంకా ఆవిషయాలు మరిచి పోదాం’ అన్నానునేను చివరకు.

కాని ఆమె ముఖకవళికలు మారిపోయినాయి. దిగాలు పడి కూర్చుంది. నిరాశా, నిస్పృహలు ఆమెముఖంలో తాండ విస్తున్నాయి. మధ్య మధ్య ‘భగవంతుడే మిమ్మల్ని కాపాడాలి’ అని రెండు మూడు సార్లంది.

ఆమె మంచంమీదినుంచి లేచినిలబడింది. నేనామెను పట్టుకోడానికి ప్రయత్నించాను. నవ్విద్దామని, చక్కిలిగింతలు పెట్టి సంతోషపెడదామని ప్రయత్నం చేశాను. రెండుచేతులు పెనవేసి దగ్గరికి తీసుకున్నాను. ఆమె తనజాకెట్టు సరిచేసుకుంది. ఊడిపోయిన గుండీలు మళ్ళీ పెట్టుకుంది.

‘ఎందుకామె అలాచేయడం. ఆమెకళ్ళకు నేనంత అసహ్యంగా కనపడుతున్నానా! అవును. నా వెంట్రుకలూడి పోతున్నమాటనిజమే. కాని దానికినే నేం చెయ్యను? నా తప్పా అది! నేనేం తాగలేదు. నా కేం దురభ్యాసాలున్నాయి?’ ఇలా ఆలోచించినకొద్దీ నాకు చాలకష్టమనిపించింది. బలవంతాన ఆమెను మళ్ళీమంచంమీద పడుకోబెట్టడానికి ప్రయత్నించాను. కాని ఆమె పెనుగులాడి తమాషాగా తప్పించుకుంది.

‘ఏమిటి? చెప్పండి. ఏంకావాలిమీకు?’ అడిగిందామె తాపీగా.

‘ఏంకావాలినాకు? నీవు... నీవు... అంతే.’

అంటూమళ్ళీ ఆమెను పట్టుకోబోయాను.

నిజంగా నాకేంకావాలి. ఆమె నాకుదూరమై పోకుండా ఉండాలి. అదే నా ఆకాంక్ష. నామీద ఏవోలేనిపోని అనుమానాలు కల్గించుకుని అవతలికివంపేస్తే నేను బ్రతకలేను.

‘వద్దు...వద్దు...’ అంటూ ఆమెదూరంగా తప్పుకుంది.

‘ఏంచేయను. ఒక్కసారి...’

‘వీల్లేదు... మీకు పిచ్చిఉంది... పిచ్చిమనిషివి.’

అంటూ పెద్దగాఅరిచిందామె.

ఆమెమాటలు నా చెవులకతికర్కశంగా వినిపించాయి. సూదుల్లాగా నాగుండెల్లో గుచ్చుకున్నాయి.

‘అంటేఏమిటి నీఉద్దేశ్యం? అడిగానునేను వెనక్కు తగ్గుతూ.’

‘ఏముందీ! మీకుకొంచెం పిచ్చుంది. అదినేనిదివరకే గమనించాను. మొదట్లోమీకు నా వెంటబడ్డప్పుడు, ఆ తర్వాత కలుసుకున్నప్పుడుకూడా, మీవాలకం, మీధోరణి, అంతా

పిచ్చివాళ్లకుమల్లేనే ఉంది. అప్పుడేఅనుమానం కలిగింది. కాని... ఇంకానన్ను మోసపుచ్చకండి. దయచేసి ఇంతటనైనా నన్నొదిలిపెట్టండి.'

ఆమెధోరణి నన్నుపూర్తిగా మార్చివేసింది. ఆమెలో వచ్చిన మార్పు- 'ఏమిటిది? అసలీలా ఎందుకు జరిగినట్లు? అసలే కలయిక ఎందుకేర్పడాలి! భగ్నప్రేమ. అసంపూర్ణ ప్రేమకలాపం! అర్థరతి... కడుపునిండని భోజనం...'

నాకుకోపం వచ్చింది. వశ్యంతా ఉడికిపోతోంది. తిరిగి ఆమెను బలాత్కారంగా పట్టుకున్నాను. ఆమెతన బలమంతా ఉపయోగించి పెనుగులాడింది. కచ్చపుట్టి దీపం ఆరిపోవాలని కొవ్వొత్తిని క్రిందికితోసాను. దీపం ఆరిపోయింది. గదంతా చీకటైంది. ఆమె ఇంకా పెనుగులాడుతూనే ఉంది.

'వద్దు. వద్దు... నన్నొదిలిపెట్టండి. మీకు పుణ్యముంటుంది. దణ్ణం పెడతాను. కావాలంటే ఒకసారి ముద్దుపెట్టుకోండి ... సరేనా!'

నే నాగిపోయాను. ఆమెను వదిలిపెట్టి దూరంగా నిలబడ్డాను. 'కావాలంటే ఒకసారి ముద్దుపెట్టుకోండి.' ఆమె అన్న ఈ మాట నన్ను మరింత బాధపెట్టింది. నష్టపరిహారంగా నాకో ముద్దిస్తానంది. దాంట్లో ఇదే భావం ధ్వనిస్తోంది.

'ఇదిగో అమ్మాయ్, ఒక్కమాట చెప్తాను విను. ఈ వ్యవహారం నా కేమీ అర్థంకావడంలేదు. నా కంతా అయోమయంగాఉంది. మనిద్దరం ఏదో దాగుడు మాతలాడుతున్నట్లు ...'

ఆమె తిరిగి దీపం వెలిగించింది. ఆమె చేతులు వణుకుతున్నాయి. నే నూరకచూస్తూ మంచంమీద కూర్చున్నాను.

ఆమె గోడనున్న గడియారంవంక చూచింది. 'అరె! మా పెదనాన్నోచ్చే వేళయింది.' అన్నదామె. అంతే. మరేమీ అనలేదు.

నా కర్థమైంది. హెచ్చరిక. మంచంమీదనుంచి లేచాను. 'మీ పెదనాన్న మిలిటరీలో పనిచేశాడుకదా?' అని అడిగాను నేను.

'అవును. ఆఫీసరుగా పనిచేశారు. మీకెలా తెలుసు?'

'తెలిసేదేముంది. నాకలాతోచింది. చెప్పాను. అంతే.'

'అదేమిటి, అర్థంలేనిమాట.'

'అవును. నిజంగానే. నాకేం తెలీదు. ఊరిక నోటికివచ్చిన మాట అనేశాను. అప్పుడప్పుడలాగే అంటూఉంటాను. ఇది కూడా నా పిచ్చిలో ఒకభాగమే. అహ, హా! నా వెర్రితనానికి ఇదొకగుర్తు.'

ఆమె నావైపు తేరిపారచూచింది. మరేమీ జవాబు చెప్పలేదు. ఇక అక్కడున్నందువల్ల ప్రయోజనంలేనట్లుతోచింది. నేనుండడం ఆమెకిష్టంలేనట్లు భావించాను. మెల్లగా తలుపు దాకా వెళ్లాను. 'ఇకనన్నామె ముద్దుపెట్టుకోదుకదా? కనీసం వాకిలిదాకావచ్చి సాగనంపదుకదా?' ఒక్కక్షణం నిరీక్షిస్తూ నిలుచున్నాను.

'అయితే ఇక మీరు వెళుతున్నారా?' అడిగిందామె. దూరంగానే నిలబడి అన్నదీమాట.

ఆమె అడిగిందానికి నేనేమీ జవాబుచెప్పలేదు. నా మనస్సు కలతపడిఉంది. వెళ్ళేటప్పుడు ఏదైనా ఒకమాట విసిరి వెడదామనుకున్నాను. ఆ మాట ఆమెకు కలకాలం జ్ఞాపకం ఉండాలి. కాని ఏమనటానికి నా బుద్ధికి తట్టలేదు. 'ఆమెకూ,

నాకూ ఇంతటితో దుణువీరినట్లేనా! ఇకమల్లీ ఆమెను కల్సుకోవడం ఉండదు. ఇదే చివరిసారి.' చివరిమాట నా నోటినుంచి రావడంలేదు. అలా నిలుచుని ఆమెవై పుకొంచెంసేపుచూచాను. 'ఏదో పొరపాటైంది. నోరుజారి ఆ మాట అనేశాను. నన్ను తుమించండి. మరేమీ అనుకోకండి.' అన్నదామెగద్గదస్వరంతో.

✓ "ప్రపంచంలో మనుషులు శాశ్వతంగా ఉండరు. మాటలు శాశ్వతంగా ఉంటాయి. ఆ మాటకోసమే మహాత్ములు పుడతారు, బ్రతుకుతారు, ఆ మాటకోసమే చస్తారు. ప్రపంచంలో అన్నిటికంటే కష్టమైనదీ, అందరికీ చేతకానిదీ, మనిషిని అర్థంచేసుకోవడం. నాకూ అలాంటిగతే పట్టింది. ఏంచేయను? దురదృష్టవంతుణ్ణి. నన్ను చాలామంది అర్థంచేసుకోలేక పోయారు. నీవూ అంతే. అందుకు నాకు కోపం ఎందుకు? నన్ను అర్థంచేసుకున్నవాళ్లు ఒకరిద్దరున్నారేమో! అదీ సరీగ్గా చెప్పలేను. నా మనస్సు బహుస్సుతమైంది. ఏమాత్రం మాటపట్టింపు వచ్చినా విపరీతంగా బాధపడతాను. వీటన్నిటికీ మూలకారణం నా దారిద్ర్యం. జీవితమంతా దారిద్ర్యాన్ని కాగలించుకొని బ్రతికాను. దారిద్ర్యమే నా మనస్సును పరివరివిధాల మార్చింది. జీవితంలో శాంతిలేకుండాచేసింది. అయితే ఒకవిధంగా నాకు దారిద్ర్యంవల్ల కొంతమేలుకూడా కలిగింది. పడరానిపాళ్లు పడ్డందువల్ల బ్రతుకులోని పరమరహస్యాన్ని పరిశోధించడానికి అవకాశం కలిగింది. అగాధమైన ఆలోచన, అంతఃకరణను పరిశీలించగలశక్తి ఏర్పడ్డాయి. అష్టైశ్వర్యాల్నూ అనుభవిస్తూ ఆలోచించేవాడికంటే, అష్టకష్టాలుపడుతూ ఆలోచించేవాడు గొప్పవాడు. సందేహంలేదు. అలాంటివాడు ప్రతి అణువులోని

సత్యాన్నీ చూడగలడు. దరిద్రుడు తానుచూస్తున్న ప్రతి
ప్రాణినీ అర్థంచేసుకోగలడు. వింటున్న ప్రతిమాటనూ తూచి
విలువగట్టగలడు. తనను తాను తెలుసుకోగలడు. సృష్టి
యావత్తూ అతని అధీనంలోఉంటుంది. అతను సర్వజ్ఞుడు. సర్వం
అనుభవించినవాడు. అతను నిజంగా జీవిస్తాడు. నిజాన్ని పరిశీ
లిస్తాడు. నిజంగా నిజమైన మానవుడు నిరుపేద. అతని ఆత్మలో
అన్ని వేళలా అగ్ని జ్వలిస్తూఉంటుంది.

పెద్ద ఉపన్యాసమిస్తూ చాలసేపు మాట్లాడాను. కాని
నేను మాట్లాడుతున్నకొద్దీ ఆమె కంగారుపడుతోంది. చివర
కామె ఒకటిరెండుసార్లు 'ఇస్! రామచంద్రా!' అంటూ నిట్టూ
ర్పులు విడిచింది. ఇకఆమెను కష్టపెట్టడం నాకీష్టంలేదు. నా
భావాలెటువంటివో, నాతత్వం ఎలాంటిదో ఆమెకెరుకపరిచాను.
మళ్ళీ పెద్దగా ఇలాఅన్నాను.

“ఇక నేను వెళ్లిపోతున్నాను. ఇక నేను వెళ్లిపోతున్నాను.
వాకిలిదాకావచ్చాను. నీకు కనిపించడంలేదూ? మరిసెలవు.
పెడతాను. కాని నన్ను సాగనంపడానికి వాకిలిదాకా రావడం
కూడా నీకీష్టంలేదు. 'నేనెప్పుడు వెళ్లిపోతానా' అని చూస్తు
న్నావు. కదూ? నన్నందుకు శాంతిగా వెళ్లసివ్వవో? నేనుచేసిన
అపకారమేమిటి? నీజీవితానికి నేనేం ఆటంకమైయాను? ఇప్పుడు
నేనేం అడ్డంపచ్చాను? ఒక్కసారిగా నీమనస్సెందుకు మారిపో
యింది? అంతలో నామీదెందుకసహ్యాం కలిగింది? మాటతో
నన్ను హింసించావు. ఇంతకుముందెప్పుడూ నేనింతబాధ పడ
లేదు. కాని నేను పిచ్చివాణ్ణికాదు. నీవనుకున్నట్లు నాకేమాత్రం
పిచ్చిలేదు. నిదానంగా ఆలోచించుకుంటే నీకే తెలుస్తుంది. ఏదీ,
ఒక్కసారిదగ్గరకు రాకూడదూ? 'వెళుతున్నారా' అని అప్యాయ

యతగా అడిగి నీకోమలహస్తాన్ని నాకందివ్వకూడదూ! ఎందుకు నీకంతభయం! నేనేంరాక్షసుణ్ణా! నిన్నేంచేస్తానని. కావాలంటే నీకాళ్ళ దగ్గర మోకరిల్లగలను. కాని 'ఆపని' మాత్రం చేయను. 'ఆపని' ఎన్నటికీచేయను. వింటున్నావా? నీవు నన్ను చూచి భయపడుతున్నావనే, నీదగ్గరికి రాదలచుకోలేదు. ఇక్కణ్ణుంచి ఒక అంగుళమైనా కదిలానా? పసుపు ముద్దల్లాగఉన్న నీ కాళ్ళు పట్టుకొని నమస్కరిద్దామన్నా నీవు నన్ను దగ్గరికి రానివ్వడం లేదు. నీపాదాలమీదపసుపుపొడిగా ఉండటానికికూడా నాకర్హత లేదనిభావించావు. ఆమాటనడానికి నీనోరెలావచ్చిందో నాకర్థం కావడంలేదు. నేను పిచ్చివాణ్ణా! అబద్ధం! నీవు నమ్మకపోవచ్చు. కాని నాకు పిచ్చిలేదు. ఒకటిమాత్రం నిజం. ఎప్పుడో చాలా కాలంక్రిందట అహన్నిశలు ఆలోచిస్తూ ఉండేవాణ్ణి. అప్పుడు నాకు కొంత చిత్తచాంచల్యం కల్గినమాట వాస్తవమే. వేళకు భోంచేసేవాణ్ణికాదు. అన్నంతినాలనేమాట జ్ఞాపకంఉండేది కాదు. అలావేళకు భోంచేయడం మరిచిపోయి ఆలోచించు కుంటూ, రాసుకుంటూ కూర్చునేవాణ్ణి. అంతే. రానురాను నాకాహారంమీద ఇష్టంతప్పిపోయింది. ఇంతకన్నా నేను చేసిం దేమీలేదు. తాగలేదు. తిరగలేదు. సత్యంచెపుతున్నాను. అబద్ధమాడినట్లయితే పైనభగవంతుడు చూస్తున్నాడు..... ఆ చిల్లరడబ్బులు తీసుకోవడమైనా కావాలని చేయలేదు. నాకు డబ్బుతో అవసరముండి ఆపనిచేయలేదు. అవసరమైతే అప్పుతీసు కరాగలను. నాకు అప్పుపుడుతుంది. అయిదంతస్తుల మేడలో ఉండే..... కోటీశ్వరులదగ్గర అప్పుతీసుకరాగలను. నాజేబులో పుష్కలంగా డబ్బున్నప్పుడైనా నేను కడుపునిండా అన్నంతిని ఎరగను. కావాల్సినవన్నీ కొనుక్కొని ఎరగను. దాదాపు

అవన్నీ మరిచిపోయాను. నాకలా అలవాటైపోయింది. అంత కన్నా మరేంలేదు. ఎందుకలా దూరంగానిలబడి చూస్తావ్? సమాధానంచెప్పవేం? ఒక్కమాటైనా మాట్లాడవేం! ఊరిక నిలబడి నేనెప్పుడువెళ్లిపోతానా అని చూస్తున్నావు.....”

ఆమె పరిగెత్తుకుంటూ నాదగ్గరికొచ్చింది. రెండు చేతులూ నామెడకువేసి చుట్టింది. అద్భైర్యంతో అవసమ్మ కంతో ఆమెనుచూస్తూ నిలబడ్డాను. ‘ఆమె మనస్ఫూర్తిగా ఇలాచేసిందా! లేక ఎలాగైనా నన్ను వదిలించుకోవాలని ఈ పన్నాగంపన్నిందా?’ ఆమె కళ్లనుండి నీళ్లు కారుతున్నాయి. ముద్దుపెట్టుకోమని పెదవులందించింది. కాని నేనేమీ చెయ్య లేదు. చూస్తూ నిలుచున్నాను. నాకామెమీద సమ్మకం పోయింది. ‘నిజంగా నన్ను ప్రేమిస్తోందా? నాకోసం త్యాగం చేస్తోందా? లేక ఇదే చివరసారని వీడ్కోలిస్తూ ఉందా?’

ఆమె ఏదో మెల్లగా అన్నది. ‘ఎలాగైనా మిమ్మల్ని ప్రేమిస్తున్నాను.’ అన్నట్లు నాకు వినిపించింది. ఆమె మాట అస్పష్టంగా, అతినీరసంగాఉంది. గట్టిగా కాగలించుకుని కొద్ది తుణాలుగడిపింది. నన్ను వంచి ముద్దుపెట్టుకోవాలని ప్రయత్నించింది. కాని నేనేమీ చలించలేదు. నీటారుగా నిలబడిఉన్నాను. చివరికిలా అన్నాను.

‘నీవు చాల తమాషాయిన పిల్లవు!’

ఇంతకన్నా నేనేమీ మాట్లాడలేదు. మెల్లగా ఆమె వట్టువదలించుకొని గిరక్కున మళ్లాను. నేను మెట్లుదిగి వెళ్లిపోతుంటే ఆమె నా వెనకాల నిలబడిఉంది.

నాలుగో అధ్యాయం

చలికాలం ప్రవేశించింది. విపరీతమైన చలి. ఎముకలు కొరికే చలి. ప్రొద్దుటిపూట మంచుకురుస్తోంది. ప్రతివీధి, ప్రతి పొత్తి, చలికి గడగడ వణుకుతున్నాయి. ప్రతిశబ్దం ఏదో కొత్తగా వినిస్తోంది. బండిచక్రంలో, గుర్రపుడెక్కల్లో, ప్రతి మనిషి గొంతులో, దేవాలయంగంటలో, ఏదో కొత్తగా, ప్రతి ధ్వనులు వినిపిస్తున్నాయి. మనుషులమాటలు చలిగాలికి గల గల మంటున్నాయి. చెట్ల ఆకులూ, పక్షులరెక్కలూ, చలికి తడిసిపోయినాయి.

వారంతర్వాతవారం గడుస్తోంది. కాని వాతావరణం మారలేదు.

నేనొక హోటల్లో బరుచేస్తున్నాను. చిన్న హోటలు. ఇరుకైన సందులోఉంది. హోటల్లో ముఖ్యంగా తయారుచేసే వలహారాలు ఇడ్లీ, సాంబారు, వడ, దోసె, కాఫీ, టీ. ఇవి ఉదయం, సాయంత్రం రెండుపూటలూ తయారుచేస్తారు. అక్కడ కూర్చోడానికి కుర్చీలుగాని, భోంచేయడానికి బల్లలు గాని లేవు. ఒకటిరెండు పాత బెంచీలుమాత్రం ఉన్నాయి. కాస్త డబ్బున్న వాల్లేవ్వరూ అక్కడికిరారు. అంతా అలగాజనం. రిక్తావాళ్లూ, జటావాళ్లూ, ఫ్యాక్టరీ పనివాళ్లూ, కూలీలు తరచు టీ తీసుకోడానికి అక్కడికి వస్తుంటారు.

ఉండడానికి గదులుకూడా ఎక్కువలేవు. పైనమాత్రం చిన్నగదొకటిఉంది. ప్రస్తుతం అందులోనే నేనుంటున్నాను. ఏంచేయను? అంతకన్నా గత్యంతరంలేదు. అప్పుడు నేనున్నపరి

స్థితిలో నాకదేస్వర్గంలాఉంది. రోడ్డుమీద పడుకోకుండా ఏదో కాస్త తలదాచుకోడానికి వీలుగాఉంది.

నా దగ్గరికబ్బు ఎప్పుడో అయిపోయింది. అయినా నేను హోటలు వదిలిపెట్టలేదు. ఏదో హక్కున్న వాడికిమల్లే అక్కడే ఉంటున్నాను. అది నా కలవాటైపోయింది. హోటలు యజమానురాలు నన్నేమీ అడగలేదు. అయినప్పటికీ ఏదోకొంత డబ్బైనా ఇవ్వకపోతే బాగుండదని బాధపడుతున్నాను. నాకు డబ్బుచ్చే ఆధారం కనిపించడంలేదు. అప్పటికి కథలువ్రాసి చాలాకాలమైంది. మళ్ళీ కొత్తరచనలు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను. ప్రొద్దస్తమానం రోడ్లవెంట తిరుగుతూ ఆలోచిస్తున్నాను. అప్పుడప్పుడు పదిపంక్తులు హోటల్లో కూర్చొని వ్రాస్తున్నాను. కాని పూర్తికావడంలేదు. పైగా తృప్తికరమైన మంచి రచన ఒక్కటికూడా బయటికిరాకుండా ఉంది. ఏంచేయను? నాదురదృష్టం.

పైనగదిలోకూర్చొని రచననుగురించి ఆలోచిస్తున్నాను. ఒక చక్కని 'సంగీతరూపకం' వ్రాయడానికి నోట్సు తయారు చేశాను. కాని ఎంతచేసినా రచన సాగకుండా ఉంది. అది పూర్తయితే 'కాలచక్రం' ఎడిటర్ నాకు తప్పకుండా కొంత డబ్బిస్తాడు. అదిహోటల్లో జమకట్టవచ్చు. మళ్ళీ కొంతకాలం నిశ్చింతగా గడిచిపోతుంది.

రచన ఎందుకు పూర్తిచేయలేకుండా ఉన్నానో అర్థం కావడంలేదు. నేను వెనుకటంత బాధపడడంలేదు. హోటల్లో ఎలాంటిదో ఓలాంటిది, వేళకింతతిండి పడేస్తున్నారు. ప్రొద్దుటా, సాయంత్రంకూడా ఇక్కి... టిఫిన్ తింటున్నాను. అంచేత నేను బలహీనంగాలేను. వ్రేళ్ళకు గుడ్డపీలికలు చుట్టుకోవాల్సిన అవ

సరం తేకుండా ఎంతసేపైనా వ్రాయగలను. గదికూడా బాగానే ఉంది. కిటికీలోంచి వీధిలోకిచూస్తూ కూర్చోవచ్చు. ఉత్సాహం తెచ్చుకోవచ్చు. అన్నివిధాల నాకెంతో హాయిగాఉంది. ఇన్ని అవకాశాలుండి కూడా రచన ఎందుకు పూర్తిచేయలేక పోతున్నానో అర్థంకావడంలేదు

హోటలు యజమానురాలు నాగదిలోకి వచ్చింది. ఆమెచేతిలో పొడుగాంటి పుస్తకముంది.

‘ఇందులో పద్దులుకాస్త కూడిపెట్టండి. పద్దులు పొర పాటు వడ్డాయి. లెక్కలో తప్పుందని నా అనుమానం’ అన్న దామె పుస్తకం నాచేతికందిస్తూ.

పద్దుపుస్తకం తీసుకొని చూడడం మొదలుపెట్టాను. ఆమె నా కెదురుగా నావై పుచూస్తూ కూర్చుంది. పద్దులన్నీ పైనుంచి క్రిందికొకసారి కూడాను. సరీగానేఉంది. మళ్ళీ క్రింది నుంచిపైకి కూడాను, తిరిగీ అదేమొత్తం వచ్చింది. ఇక తప్పే క్కడున్నట్లు? నేనామెవై పుచూచాను. నేనేం చెపుతానో అని ఆమె ఆదుర్దాగా ఎదురుచూస్తోంది. ఆదేసమయంలో ఆమె గర్భవతిగా ఉన్నట్లు గమనించాను. అవును. ఆమెగర్భవతిగా ఉంది. కడుపు స్పష్టంగా కనపడుతోంది.

‘తప్పేంలేదు. సరీగ్గానేఉంది.’ అన్నానునేను.

‘అలాకాదు. మళ్ళీ ఒకమాటు ప్రతిఅంకె, జాగ్రత్తగా చూడండి. అందులో తప్పుకుండా తప్పంటుంది. లేకపోతే అంత మొత్తం ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చిందీ?’ అన్నదామె తిరిగీ.

ప్రతిపద్దూ పైకిచదువుతూ పరీక్షగాచూడడం మొదలు పెట్టాను.

‘లాంతకువత్తి 0-1-0, సబ్బు 0-4-6, నూనె 0-5-6, ఉల్లిపాయలు 0-1-6, పంచదార 0-6-0, మినపప్పు...’

అలాంటిపని నేనెప్పుడైనాచేస్తే కదూ! నాముఖం, నాకేం చేతనవుతుంది? ఆకోమటిపద్దులు కూడుతోంటే నాబుర్రెతిరిగి పోతోంది. తలనిండా అంకెలు. కానులు, అర్ధణాలు, అణాలు. ఆమె చెప్పేతప్పు ఎక్కడుందో కనిపెట్టాలని మనస్ఫూర్తిగా పనిచేశాను. ప్రితిపద్దూ జాగ్రత్తగాకూడాను. కాని తప్పు కని పెట్టలేకపోయాను. అలా కొద్దినిముషాలు చేసేసరికి నాదృష్టి చలించసాగింది. ఆ అంకెలన్నీ నాతల్లో అటూఇటూ పరిగె డుతూ ఆడుకోవడం మొదలుపెట్టాయి. చివరకు ఏదిజమ, ఏది ఖర్చు తెలుసుకోలేకపోయాను. జమా, ఖర్చు మొత్తంకలిపే శాను. ఆఖరుకు ఒకపద్దుదగ్గరికివచ్చి ఆగిపోయాను. ‘చింతపండు వీశె 0-2-0.’

‘ఈ లెక్కంతా పిచ్చిరాతగా ఉంది. ఏమిటీపద్దు?

‘చింతపండు వీశె 0-2-0’ చింతపండు ఇంతచౌకగా ఎవడిస్తాడు? అంతా తప్పుడురాత.’ అన్నాను నేను కొంచెం విసుగ్గా.

‘అవునవును. అదంతే, సరీగ్గా నేజేంది. అది మామూలు చింతపండుకాదు. పాతచింతపండు. చెంబులుతోమే చింతపండు. చౌకగా ఇస్తారు. ఆపద్దు సరీగ్గానే వ్రాశారు. తప్పేంలేదు. తర్వాత చూడండి’ అన్నదామె.

‘ఓ! అలాగా! అర్థమైంది.’ అన్నాను నేను తలదాపుతూ. నిజానికి నాకేమీ అర్థంకాలేదు. పాతచింతపండు అంటే ఏమిటో, అదెందుకంత చౌకగా ఇస్తారో నామట్టిబుర్రకేమీ తెలియలేదు. ఆమె తృప్తికోసం అవునన్నట్లు తలదాపాను. అంతే.

మరొకసారి ప్రయత్నించాను. ఎలాగైనా ఆ లెక్కతే లాచ్చలని సాయశక్తులా పోరాడాను. ఊహలు. ప్రయోజనం కనిపించలేదు. నావశ్యంతా చెమటపట్టింది. ఆమె ఇంకా నా మాటకోసం ఎదురుచూస్తూ కూర్చోనేడింది. చివరకిలా అన్నాను.

‘చూడండి. మొదటినుండి చివరిదాకా ప్రతిపద్ధూ జాగ్రత్తగా కూడాను. ప్రతిఅంకె పొరపాటు పడకుండా లెక్క వేశాను. నాకు తెలిసినంతవరకూ తప్పెక్కడా లేదు. ఒక్క కానీ కూడా పొరపాటు కనిపించడంలేదు.’

‘తప్పేంలేదూ! నిజంగా తప్పులేదా?’ అన్నదామె.

ఆమె మాటల్లో అనుమానం స్పష్టంగా ధ్వనిస్తోంది. నేనంతగా చెప్పినా, నామాటమీద ఆమెకు నమ్మకం కలగలేదు. లెక్కలో తప్పుందనీ, నేను కనిపెట్టలేక పోయానని ఆమె ఉద్దేశ్యం.

నా చేతిలోంచి పుస్తకం తీసుకుంటూ తిరిగి ఆమె ఇలా అంది.

‘బహుశా మీకు కూడికలోచ్చివుండవు. ముఖ్యంగా అణాలు, పైసలు కూడి లెక్కవేయలేరు. లెక్కతెలిసినవాళ్ళయితే నిమిషంలో తేల్చేస్తారు.’

ఆమె నిక్కచ్చిగా, నిర్మోహమాటంగా మాట్లాడింది. నన్నొక పనికిమాలిన దద్దమ్మకింద జమకట్టింది. సిగ్గుతో తలొంచుకున్నాను.

ఆమె వాకిలిదాకావెళ్ళి నా వైపు చూడకుండానే ఇలా అంది.

‘మీకు కాస్త శ్రమకలిగించాను. మరేమీ అనుకోకండి.’

ఆమె వెళ్ళిపోయింది.

కొద్ది నిమిషాలతర్వాత మళ్ళీ తలుపు చప్పుడైంది. తిరిగి చూచాను. అమే. మళ్ళీ వచ్చింది.

‘ఇదుగో చూడండి! ఇలా అడుగుతున్నందుకు తప్పుగా అనుకోకండి! మీరు మాకీమధ్యలో డబ్బేమీ ఇవ్వలేదు. మీ ఖాతాలో బాకీఉంది. నిన్నటికి సరీగ్గా మీరొచ్చి మూడు వారాలైంది. అంతేనా?’

‘అవును. నిజమే.’ అన్నాను నేను.

‘మరిట్లాగెతే మా కెలా గడుస్తుంది చెప్పండి? గంపెడు పిల్లలూ మేమూ. ఇంట్లో పదిమంది తినేవాళ్ళం. మీబోటి వాళ్ళందరికీ బాకీలుపెడితే మేం బాగుపడినట్లే! హోటలు మూసేసి నెత్తిన చెంగేసుకుని ...’

నే నిక ఆమెను మాట్లాడనీయకుండా మధ్యలో అందు కున్నాను.

‘నే నొక పుస్తకం రాస్తున్నాను. ఈ విషయం ఇదివర కొకసారి మీకు చెప్పాననుకుంటాను. అది పూర్తికాగానే నాకు డబ్బుస్తుంది. వెంటనే మీకిచ్చేస్తాను’

‘అది నిజమేనండి, ఎన్నిరోజులు చూచినా, మీ పుస్త కాలూ, మీ రాతలూ, పూర్తికాకపోతేఎట్లా?’

‘అలా అనకండి. తొందర్లోనే, పూర్తవుతుంది. బహుశా ఈ రాత్రికో, రేపు ప్రొద్దున్నో; భావాలు మనసులోకిరావాలి గాని రాయడం ఎంతసేపూ? చూడండి. మీరు చూస్తూనే ఉన్నారుగా. అహర్నిశలూ ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాను. వ్రాయ డానికి ప్రయత్నిస్తూనేఉన్నాను. కాని ఏంచేయను? అందరి

వనులలాంటిది కాదిది. కథలు రాయడానికి ఒకసమయమంటూ ఉంటుంది. ఆ సమయం ఎప్పుడోకానిరాదు. ఒక గంటలో రావచ్చు. ఒకరోజులో రావచ్చు. మనం రమ్మంటే రాదు. దానంతట అది రావాల్సిందే...

ఆమె వెళ్ళిపోయింది. నేచెప్పింది ఆమె అర్థంచేసుకున్నట్లు కనపడదు. అమెకు నా మీద విశ్వాసం సడలింది.

ఆమె వెళ్ళిపోగానే నా బుర్ర ఆలోచనతో నిండి పోయింది. నిజం ఆలోచిస్తే దీన్నుండి బయటపడేమార్గం కనిపించడంలేదు. నా తెలివి దివాళాతీసింది. నా బుద్ధి బూడిదై పోయింది. అణాలు, పైసలు కూడలేని అసమర్థుణ్ణి. అందుకే ఆమె నన్ను పనికిమాలినవాడికింద జమకట్టింది. కథలు, కావ్యాలు, పెద్దపెద్దపుస్తకాలు రాస్తానంటే ఆమెలా నమ్ముతుంది? నే నెంత నచ్చజెప్పడానికి ప్రయత్నించినా ఆమె నన్ను అర్థంచేసుకోలేదు. నన్నొక మనిషిగా లెక్కకు తీసుకోదు!

వీధిలోకిచూస్తూ కిటికీదగ్గరనిలబడ్డాను. బజార్లో కొందరు పిల్లలు ఆడుకుంటున్నారు. పేదవాళ్ళ బిడ్డల్లాగా ఉన్నారు. చింపిరి తలలు, చిరిగిన బట్టలు. ఆపిల్లలు, మధ్యలో ఖాళీసీసా ఒకటిపెట్టి అటూ ఇటూ దొర్లిస్తున్నారు. మధ్యమధ్య కీచు గొంతులుపెట్టి అరుస్తున్నారు. వాళ్ళ పక్కనుంచి ఒక తోపుడు బండి వస్తోంది. ఆ బండిమీద చాలా సామాన్లు ఉన్నాయి. బహుశా ఎవరో ఇల్లు ఖాళీచేసి మరొక ఇంట్లోకి మకాం మారుస్తున్నట్లుంది. పరుపులు, పాతకుర్చీలు, చిరిగిన చాపలు, బిందెలు, పెద్ద బక్కెట్టు, రోలు, ఇవపపాయి...సామానంతా బండినిండా ఉంది. పైన ఎత్తుగాఉన్న పరుపుమీద ఒక చిన్న అమ్మాయి కూర్చోనుంది. కేవలం పసిబిడ్డ. అందవికారంగా,

అమాయకంగా ఉంది. ముక్కువెంట చీముడికారుతోంది. ఎత్తుగాఉన్న పరుపుమీద కూర్చొని సామాన్లు పడిపోకుండా తన చిన్నచేతుల్తో అదుముతోంది. ఆ అమ్మాయి, తలక్రిందికి వంచి సీసాను దొర్లిస్తూ రోడ్డుమీద ఆడుకుంటున్న కొంటెపిల్లల వైపు చూస్తోంది. అమ్మా!...అంత ఎత్తునుంచి ఆ అమ్మాయి అలాచూస్తూ క్రిందపడిపోతే.....

వీధిలోజరిగే ప్రతివ్యవహారం నాకంట బడుతూనేఉంది. ఇంతలో పెనుక వంటింట్లోంచి, సంగీతం వినిపించింది. అవును. నాకు తెలుసు. హోటలుపనివాడు. అప్పుడప్పుడు వాడి వ్యవహారం ముదురుతూ ఉంటుంది. కూనరాగాలు తీస్తూఉంటాడు. కాసి వాడి గొంతెంత అసహ్యంగా ఉంటుందో చెప్పలేను. మొద్దుపెధవ. వాడికెందుకో సంగీతంమీద మోజు.

హఠాత్తుగా వీధిలో పిల్లలు పోట్లాడుకోవటం నాకంట బడింది. ఇద్దరు పిల్లలు గభాలున ముందుకుదూకి ఒకరొకరు తిట్టుకుంటున్నారు. ఇద్దరూ చిన్నపిల్లలే. నేను గుర్తుపట్టాను. అందులో ఒకడు మా హోటలు యజమాని కొడుకు. నేను కిటికీ రెండు తలుపులూ పూర్తిగా తీశాను. ఆ పిల్లలు ఎందుకు పోట్లాడుకుంటున్నారో, ఏం తిట్టుకుంటున్నారో వినాలని కిటికీ లోంచి తలపెట్టి చూస్తున్నాను. క్షణంలో నా కిటికీక్రింద గుంపెడు పిల్లలు పోగయినారు. తలలుపైకెత్తి నా వైపుచూడ సాగారు. వాళ్ళెందుకునావైపుచూస్తున్నారు? వాళ్ళకేంకావాలి? పైనుంచి నన్నేదైనా క్రిందపడేయమంటున్నారా? చిల్లపెంకులు, సిగరెట్టుముక్కలు, చిత్తుకాగితాలు, చెత్త, చెదారం పైనుంచి కిందపడేస్తే అవి ఒకరిమీద ఒకరు రువ్వుకొని ఆనందించాలనుకుంటున్నారా? ఇంతలో ఆ యిద్దరు పిల్లలూ మరీపెద్దగా తిట్టుకో

వడం మొదలుపెట్టారు. బూతులు; బండబూతులు, నోటికి వచ్చినట్లు తిట్టుకుంటున్నారు. దొంగ, వెధవ, ముండ, రండ, చంపుతా, నరుకుతా, ... వాల్లిద్దరిముఖాల్లో క్రోధం జ్వలిస్తోంది. కళ్లు ఎర్రగాచేశారు. కలియబడటానికి సిద్ధంగాఉన్నారు. ఇంతలో మా హోటలుయజమానురాలు, అందులో ఒక కుర్రాడితల్లి. వాళ్ళదగ్గరికి పరిగెత్తింది. కాని ఆ పిల్లలిద్దరూ ఆమెను చూడలేదు.

‘అవును. వాడే ముందు నన్నుకొట్టాడు. నా గొంతు పట్టుకొని నులిమేశాడు. నేను చాలాసేపటివరకు మాట్లాడలేక పోయాను.’ అని ఆ కుర్రాడు వాళ్ళమ్మతో ఫిర్యాదుచేశాడు. రెండోకుర్రాడు దూరంగానిలబడి కోరచూపులు చూస్తున్నాడు.

‘పోరా ముండ; పైగా అబద్ధాలు చెపుతున్నావా? నీవు ముందు నన్ను తిట్టలేదా? ఎందుకు పాపం అని ఊరుకున్నాను. లేకపోతే నిన్నీ పాటికి ...’ రెండోకుర్రాడు పెద్దగా అరిచాడు.

లేవలేకుండాఉన్న ఆ యిల్లాలు ఈషణ్ణాత్రం ఇంగిత జ్ఞానంలేకుండా అవతలి కుక్కోడిమీద అరవడంమొదలుపెట్టింది. భూతకిలాగా ఆమె ఆకారం, ఆ పెద్దపొట్ట, గొంతుచించుకొని అరుస్తోంది. ఆమె తన అఖాయిత్యంతో కాసేపట్లో బజారంతా గడగడలాడించింది. అవతలి కుర్రాడిమీదకురికి వాడి చెయ్యి పుచ్చుకుంది.

‘నోరుమూయరా పుండాకోర్ ! చిన్నకుర్రాణ్ణిచేసి చేయిచేసుకుంటావా? చెమడాలోత్తేను. ఏదీ, మళ్ళీ అను ... నీ సంగతి నాకు తెలీదూ! ఒక అల్బా, అమ్మకు పుడితేకదూ

నీకు మంచిబుద్ధులు రావడానికీ? నీ చార ఎటువంటిదో బజారంతా తెలుసు. నిన్నేంచేస్తానో చూడు!’

‘నే నేం అనలేదు.’

‘నీవే మావాణ్ణి కొట్టావ్.’

‘ఉహూ.. నే నేం అనలేదు.’

‘హుష్-నిన్నొదిలిపెడతానా!’

నేను కిటికీదగ్గర నిలబడి ఇదంతా పరీక్షగా చూస్తున్నాను. ఆ ఇల్లాలిలోరు పెచ్చు పెరిగిపోతోంది. ఆమెకు రోషం చల్లారే టట్లు కనుపించడంలేదు. ఈభయంకరమైనదృశ్యాన్ని చూస్తోంటే నాకు చిరాకుపుట్టింది. ఎలాగైనా ఆ తగాదాను చల్లార్చాలనుకున్నాను. ఆ చిన్నకుర్రాణ్ణి పైకిరమ్మని పిలిచాను. ఒక్క నిమిషం వచ్చిపోమ్మని రెండుసార్లు పిలిచాను. తగాదాను ఏదో రకంగా సర్దుబాటుచెయ్యాలని నా ఉద్దేశ్యం. చివరసారి పెద్దగా కేకవేశాను. గభాలున ఆ కుర్రాడితల్లి తలెత్తి నావంక తీక్షణంగా చూచింది. ఆమె చూపుల్లో ద్వేషం, రోషం, అనూయ, అహంకారం, కనిపిస్తున్నాయి. జరిగిందంతా చూస్తున్నానని ఆమె గ్రహించింది. చిన్నతనమైంది కాబోలు! తన అఘాయిత్యానికి నేను అడ్డువచ్చాననుకుంది కాబోలు? తన గుట్టు బట్ట బయల్పెందని ఆమె ఆవేదన. తన పరువు నిలబెట్టుకోవాలని అవతల కుర్రాణ్ణి వదిలేసి, తనకొడుకు రెక్కపుచ్చుకుంది. దండించే దానికిమల్లే వాణ్ణి చరచర ఇంట్లోకి లాక్కుపోయింది. నేను వినాలని ఆమె పెద్దగా ఇలా అంటోంది.

‘నీకు బుద్ధిలేదుట్రా! చూచినవాళ్ళేమనుకుంటారు? నీవే పోకిరివెధవవని...సిగ్గులేదూ?’

ఆమె అనే ప్రతిమాటా నాకు వినపడుతూనేఉంది. ‘నా

మీద ఎందుకంత కసి. కుర్రాడిమీదపెట్టి నానాతిట్లు తిడు తోంది. నా తప్పేమిటి? నే నేం చేశాను? ఏం చేయనక్కర్లేదు. దీనికంతకూ కారణం నా తెలివితక్కువ. బుద్ధిహీనత. లేకపోతే నాకీ చిల్లరవిషయాలతో పనెందుకు? ప్రతివిషయాన్నీ గమనిస్తూఉండడం, ప్రతిదీ పరీక్షించడం నాకో అలవాటై పోయింది. బహుశా నా పిచ్చితనానికిది లక్షణమేమో!’ ఇలా ఆలోచించుకున్న కొద్దీ నాలో ఆవేదనఎక్కువైంది. ఏదో వెర్రి ఆవేశం వచ్చింది. కాని తమాయించుకున్నాను. తిరిగి నన్ను నేనే ఈ విధంగా హెచ్చరించుకున్నాను.

‘ఒక్కమాట చెపుతాను విను. ఎందుకూ అనవసరంగా బాధపడడం? నీవు బాధపడడానికే పుట్టావ్. బాధలతోనే బ్రతుకుతున్నావ్. చివరకు బాధపడిచస్తావ్. అంతే. నీ జీవితంలో అనేక సంఘటనలు జరిగాయి. ఇదికూడా అలాంటిదే. ఒక దుస్సంఘటన. తలవని తలంపుగా జరిగింది. దానికోసం విచారించాల్సిన పనిలేదు. ఇందాకామె లెక్కచూచిపెట్టమని నీ దగ్గరికొచ్చినప్పుడే నీ సంగతి తేలిపోయింది. పద్దులుకూడా, కూడలేనిదద్దమ్మవని నిన్నామె అవహేళనచేసింది. డబ్బివ్వకుండా బసచేయడానికి ఇదేమీ ధర్మసత్రంకాదన్నది. ఓ మూర్ఖుడా! నీ బ్రతుకంతా ఇంతే-అడుగడుగునా అవమానం, అహర్నిశలూ ఆకలి ...’

ఇలా వెర్రిగా ఆలోచిస్తోంటే హఠాత్తుగా నాకు నవ్వాచ్చింది. వికృతంగా నవ్వాను. పెద్దగా నవ్వాను. ఆ తర్వాత కొద్దిక్షణాలు నిశ్శబ్దం. క్రమక్రమంగా నా మనస్సు కుదుట పడింది. మామూలుస్థితికి వచ్చాను. బల్లముందు కూర్చొని మళ్ళీ రచనప్రారంభించాను. ‘రూపకం’ వ్రాస్తున్నాను. రచన

బాగా వస్తోంది. అత్యుత్తమంగా తయారౌతోంది. అలుపు, ఆయాసంలేకుండా, మధ్యలో ఆపకుండా అలా ఒక గంటసేపు వ్రాశాను.

రచనలో వచ్చే ఒక ముఖ్యమైన సంఘటనమీద మనస్సు కేంద్రీకరించాను. ఒక పుస్తకాలమార్పులో పుస్తకాలన్నీ తగలబడిపోతాయి. ఇదీ అందులో వచ్చే సంఘటన. దీన్ని గురించి తీవ్రంగా ఆలోచిస్తోంటే నా మనస్సు మరోరకంగా మారింది. తగలబడేవి పుస్తకాలుకాదు. పుర్రెలు; మనుషుల పుర్రెలు... ప్రపంచంలోని మనుషుల మెదళ్ళన్నీ, ఒకేవిధంగా, ఒకేచోట, ఒకేరాతి భగభగమని మండిపోతున్నట్లు సృష్టిస్తాను. విచిత్రంగా చిత్రిస్తాను.

గభాలున తలుపు చప్పుడైంది. హోటలు యజమానురాలు సరాసరి లోపలికొచ్చింది. వీపునెవరో చరిచినట్లు ఉలిక్కిపడ్డాను.

‘ఒక కొత్తమనిషి వచ్చాడు. ఆయనగారికి ఈ గది ఇవ్వాలి. మీరీరాతికి మాతోపాటు క్రిందిగదిలో ఉండండి. మీరక్కడే పక్కవేసుకుని పడుకోవచ్చుకూడా.’

అంటూ ఆమె నా బల్లమీదున్న కాగితాలన్నీ మడతపెట్టి కట్టకట్టడం మొదలుపెట్టింది. నా సమాధానం లేకుండానే ఆమె అలా నా కాగితాలన్నీ సర్దుతోంది. కాగితాలన్నీ మీదవి క్రిందా, క్రిందవిమీదా తారుమారై నాయి.

నా మనస్సు చెదిరిపోయింది. రాసుకుంటూఉంటే రాక్షసిలావచ్చి పసంతా పాడుచేసింది. కోపం, దుఃఖం కూడా వచ్చాయి. కాని నే నేమీ అనలేదు. ఒక్కమాటకూడా మాట్లాడకుండా కుర్చీమీదనుంచి లేచినిలబడ్డాను. చుట్టచుట్టిన

కాగితాలన్నీ ఆమె నా చేతిలోపడేసింది. ఇక నేను చేయగల్గిం దేమీలేదు. గదిఖాళీచేయాలిందే. రచనచేయడానికి ఏదో కాస్త మంచిసమయం వచ్చిందనుకుంటే ఆ కాస్తా గంగలో కలిసింది.

క్రిందకు వెడూతోంటే మెట్లమీదనే ఆ క్రొత్తమనిషి ఎదురుపడ్డాడు. అతను పరదేశీలాఉన్నాడు. పుష్టిగల శరీరం. మంచి యవ్వనంలో ఉన్నాడు. అతని దుస్తులుచూస్తే పర దేశీలకు ప్రయాణంచేస్తున్నవాడిలా కనపడ్డాడు. వెనకాలే కూలివాడున్నాడు. అతని సామాన్లు తెస్తున్నాడు.

‘ఇతని వాలకంచూస్తే ఎక్కువరోజులు ఉండేలాలేదు. బహుశా ఈ ఒక్కరాత్రీ ఇక్కడ బసచేస్తాడేమో. రేపు పొద్దున్నే ఊరికెళ్లిపోవచ్చు. ‘పోనీ ఏంచేస్తాం? ఈ రాత్రీ ఎక్కడో ఒకచోట కళ్లుమూసుకుంటే, రేపటికి మళ్ళీ నా గది నా కొస్తుంది. రచన పూర్తిచేయొచ్చు.’

నేను క్రిందిగదిలో ఉన్నాను. ఆ ఇంట్లోవాళ్ళందరికీ, అదొక్కటే గది. అందరూ రాత్రింబవళ్లు అక్కడేపడి పొర్లాడు తుంటారు. ఆమె, ఆమె భర్త, ఆమె లేవతేనితండ్రి, నలుగురు పిల్లలూ అందరూ అందులోనే మణుగుతారు. వంటవాడు వంటింట్లోనే ఉంటూఉంటాడు. అమెకూడా రాత్రీపూట వంటింట్లోనే పడుకొంటుంది.

నా కక్క-డికి వెళ్లాలనిలేదు. కాని ఏం చేయను? ఇష్టం లేకపోయినా తప్పనిసరైంది. గదివాకిట్లోకివెళ్లి కొంచంసేపు నిల బడ్డాను. కాని నన్నవరూ పలకరించలేదు. నా విషయం వట్టించుకోనూలేదు.

ఆమె మొగుడు తనన్నే హితుడితో చీట్లాడుతున్నాడు. ఒకచిన్నకుర్రాడు మంచంమీద అటూఇటూ గంతులేస్తున్నాడు. ఆ మంచంమీదే ఒకమూల ముసలాడు, ఆమెతండ్రి, తలకిందికివేలాడేసుకొని కూర్చున్నాడు. ఎదురురొమ్ముమీద చేతులుపెట్టుకొని ఆయాసపడుతున్నాడు. పాపం, ఏదో బాధ. అతని తల పూర్తిగా నెరసిపోయింది. చిక్కిశల్యమై పేనులాగా ఉన్నాడు.

‘ఈ రాత్రికి నన్నిక్కడుండమన్నారు.’ అన్నాను నేను అతనితో.

‘నా భార్య చెప్పిందా?’ అడిగాడతను.

‘అవును. నా గదిలోకి మరెవరో కొత్తమనిషివచ్చాడు.’

ఆ తర్వాత అతనేమీ సమాధానంచెప్పలేదు. తిరిగి పేకాడడం మొదలుపెట్టాడు. ఈ హోటలుయజమానికి ఇరవై నాలుగుగంటలూ చీట్లాడడంతప్ప మరేం పనిలేదు. నన్నగా ఒక్కచిక్కిఉంటాడు. ఏంజబ్బో తెలీదు. చీట్లపేకతప్ప మరేం పనిలేదు. పైగా డబ్బులుపెట్టి పావలో, అర్థోపడేసి అస్తమానం కూర్చుంటాడు. వస్తుందో, పోతుందో తెలీదు. హోటల్లోకి ఎవరు వస్తున్నదీ, పోతున్నదీ, అక్కడేంజరుగుతున్నదీ, వ్యాపారం ఎలా సడుస్తున్నదీ; అతనికేం పట్టదు. అతనిభార్యే పెత్తనం చేస్తోంటోంది. అంతా సడుపుతూఉంటుంది. ఆవిడే యజమాని. అన్ని వేళలా లోపలికీ, బయటికీ తిరుగుతూ వచ్చేపోయేవాళ్ళను ఆకర్షిస్తూఉంటుంది. ఆమె చేతికింద చాలమంది జనంఉన్నారు. కూలీలు, ఫ్యాక్టరీపనివాళ్ళూ, రైల్వేపోర్టర్లు, డాక్టర్లూ తరచు అక్కడికివస్తుంటారు. కొందరు హోటల్లోకి ప్రయాణీకుల్ని తీసుకొస్తూఉంటారు. అందుకామె వాళ్ళకు కొంత కమీషన్

ముట్టచెవుతూఉంటుంది. అప్పుడప్పుడు అన్నంకూడా పెట్టి పడుకోడానికి జాగాఇస్తుంది. యజమానితో చీట్లాడేవాడు కూడా ఆ గదిలోనేవాడే.

ఓ ఇద్దరు పిల్లలు, లోపలికొచ్చారు. ఇద్దరూ ఆడపిల్లలే. వాళ్ళముఖాలమీద మడ్డికారుతోంది. వాళ్ళబట్టలు చాల అసహ్యంగా ఉన్నాయి. ఇంతలో ఆమెకూడా లోపలికొచ్చింది. ఈ రాత్రి కెక్కడుండాలని ఆమె నడిగాను. అందరితోపాటు ఆ గదిలోనేపడుకోమని ఆమెసమాధానంచెప్పింది. అలాఅంటూనే ఆమె గదిలో హడావుడిగా అటూ ఇటూ తిరుగుతూ ఏదో సామాన్లు సర్దుకుంటూఉంది. నా వంక చూడనేలేదు. ఆమె సమాధానంతో నా కాళ్లు చల్లబడ్డాయి. తలుపు కానుకొని నిలబడిఉన్నాను. నాపై కోపంచూపించకుండా ఉండాలనీ, ఎలాగై నా నన్ను కనికరించాలని, అతిదీనుణ్ణి నిలబడ్డాను.

‘అలాగే కానీయండి. మీ ఇష్టం.’ అన్నాను చివరకు. ఇంకా ఆమె అటూ ఇటూ తిరుగుతూ ఏదో ననితొందర్లోఉంది.

‘అప్పుపెట్టడానికి మాకుశక్తి లేదని ముందేచెప్పాను. డబ్బులేకుండాబాక్సీలుపెట్టి బహిష్కారానికి వల్ల కాదనిచెప్పలేదా?’ అన్నదామె విసుక్కుంటూ.

‘నిజమేనమ్మా! చెప్పలేదని ఎవరన్నారు? నా కథపూర్తి కాగానే డబ్బుస్తుంది. వెంటనే చేతుల్లోపెడతానని నేనూ చెప్పానుగా! దానికెందుకింత రాద్ధాంతం. పోనీ మరో అయిదు రూపాయలు అదనంగా ఇస్తాను. సరేనా.’ అన్నాను నేను కోపాన్ని దిగమింగుకుంటూ.

కాని నా కథపూర్తవుతుందనీ, డబ్బుస్తుందనీ ఆమెకు

నమ్మకంలేదు. ముల్లొచ్చి అరిటాకుమీదపడ్డా, అరిటాకుపోయి ముల్లుమీదపడ్డా అరిటాకుకే మోసం. హోటలు వదిలిపెడితే నాకు వేరేదోవలేదు. హోటల్లోఉంటే అవమానం. ఏంచేస్తాం? తప్పదు.

* * * *

కొద్దిరోజులు గడిచాయి. నేనా ఇంటివాళ్ళతోపాటు క్రిందగదిలోనే ఉంటున్నాను. రాత్రిళ్లుకూడా అక్కడేక్రింద పడుకుంటున్నాను. కొత్తగావచ్చిన ప్రయాణికుడు ఇంకా అక్కడేఉన్నాడు. పైన నేనుండే గదిలోనే పీఠంవేసుకొని కూర్చున్నాడు. అక్కణ్ణించి త్వరలో కదిలేటట్లు కనిపించదు. పైగా మధ్యాహ్నం హోటలు యజమానురాలు క్రిందికొచ్చి నేను వినేటట్లుగా చెప్పుతోంది. అతను చాల మంచివాడనీ, నెల రోజులఅద్దె ముందుగానే అడ్వాన్సు ఇచ్చాడనీ చెప్పింది. పైగా అతనేదో పరీక్షకు కూర్చోవాలట. అందుకోసం చదువుతున్నట్ట. ఆమె చెపుతున్నదంతా నే విన్నాను. నా కర్థమైంది. ఇక అతను ఆ గది వదిలిపెట్టడు. కనుక నే నిందులోఉండే ఆశ లేదు. నాకా గదిలో శాశ్వతంగా ఋణంతీరిపోయింది.

ముందరి వసారాలో ఒక మూలకూర్చొన్నాను. ఏదైనా వ్రాసుకోవాలంటే కూర్చోడానికింతకన్నా జాగాలేదు. నేను వ్రాస్తున్న 'రూపకం' అంతటితోనే ఆగిపోయింది. ఈ మధ్యలో మరొకొన్ని కొత్తభావాలొచ్చాయి. అద్భుతమైనప్లాట్. దాన్ని ఒక ఏకాంక నాటకంగా వ్రాయాలనుకున్నాను. 'సంధ్య' అని పేరు పెట్టాను. కథావస్తువుపౌరాణికయుగంలోది. అందులోవచ్చే స్రధాసపాత్రలు: మూఢభక్తిగల ఒక వేశ్య. దేవాలయంలో, దైవసాన్నిధ్యంలో వ్యభిచరిస్తుంది. ఆమె అలా చేయడానికి

కారణం! కామాంధకారంతో కళ్లుకనపడకకాదు. తెలిసి, కావాలని, పట్టుదలకు అలా చేసింది. పుణ్యాన్ని దూరంచేసుకోవాలని, స్వర్గాన్ని తిరస్కరించాలనీ, ఆమె అలా చేసింది. వైకుంఠంపై ఆమెకు వెగటుపుట్టింది. దేవుడి పూలపాన్నను తన శయ్యగా చేసుకుంది. దేవుడి కళ్ళ ఎదుట ఘోరమైన పాపాన్ని చేసింది.

ఇలా ఆలోచనల్లో మునిగిపోయి గంటలతరబడిగడిపాను. చివరకామె నా కళ్ళముందు నిలబడింది. నే నెలా ఉంటుందని ఊహించానో, అలాంటి రూపంతోనే ఆమె ప్రత్యక్షమైంది. సన్నగా, పొడుగ్గా పాలిపోయిన శరీరంతో, పరాభవింపబడ్డ ముఖంతో ఆమెనావంక చూస్తోంది. జరీచీరె కట్టుకుని జావళీ పాడుతూ, విచిత్రంగా, విలాసంగా నృత్యంచేస్తోంది. ఆమె చూపులు భరించశక్యంకాకుండాఉన్నాయి. ఏదో వెర్రిఆవేశంలో మునిగిపోయాను. ఆమె విచిత్రమైన ఆకారాన్ని చూస్తూ వికృత మైనచర్యలు గమనిస్తూ రెండుగంటలుసేపు 'నాటిక' వ్రాశాను. ధాదాపు పన్నెండుపేజీలు వ్రాశాను. ఆ తర్వాత వ్రాయలేక పోయాను. అలుపొచ్చింది. పైగా అరగంటసేవటిబట్టి లోపలపిల్ల లేడున్నా గడబిడచేస్తున్నారు. అంచేత ఇక వ్రాయలేక పోయాను. కాస్త ఊపిరితీసుకుందామని బయటికెళ్ళిపోయాను. రోడ్ల వెంట నడుస్తూ. నాటిక ఎలాపూర్తిచేయాలా అని ఆలోచించసాగాను. సాయంత్రమైంది. ఒక చెప్పలపాపుముందు నిలబడిఉన్నాను. సరీగ్గా ఆ పాపుముందు ఎందుకు నిలబడ్డానో నాకే తెలీదు. నా వెనుకనుంచి మనుషులు మాట్లాడుకుంటూపోతున్నారు. హఠాత్తుగా నన్నెవరో పిలిచారు.

‘గుడ్ ఈవినింగ్.’

వెనక్కు తిరిగిచూచాను.

‘హల్లో.’ అన్నాను నేను ఆలోచించకుండా. ఒక్క
క్షణం తేరిపారచూచింతర్వాత గుర్తుపట్టాను. అతను మూర్తి.

‘ఊ! ఏమిటి కబుర్లు? బాగున్నావా?’ అడిగాడు
మళ్ళీ మూర్తి.

‘ఓ! మనం బాగాలేందెప్పుడు...మామూలే.’

‘అయితే ఇంకా అక్కడే పనిచేస్తున్నావా?’

‘అక్కడంటే?’

‘అదేనోయ్. అతను. ‘కమలా బుక్ డిపో.’

‘కమలా బుక్ డిపో!’

‘అవును. ఇదివరకొకసారి పుస్తకాలషాపులో పనిచేస్తు
న్నానని చెప్పావుకదా?’

‘ఓ! అదా! గుర్తొచ్చింది. అతనితోటి వేగలేమోయ్.
చేరిన వారంరోజుల్లోనే ఉద్యాసన చెప్పాం.’

‘ఏం? ఎందుకని?’

‘ఏరో పద్దు పొరపాటువాణానని...’

‘తప్పుడు వద్దా? ...’

అంటూ ఆగిపోయినాడు మూర్తి. తప్పుడులెక్కవాణా
వని ముఖాన అడిగేశాడు. అతందేమో పోయినట్లుగా ఆడు
ర్దాగా అడిగాడు. నే నతనివైపు పరీక్షగాచూచాను. నా మనస్సు
చాల బాధపడింది. అవమానం పొందాను. సమాధానం చెప్ప
కుండా తలొంచుకున్నాను.

‘పొరపాటనేది ఎంతటివాళ్ళకైనా వస్తుందిలే. ఇందులో
ఆశ్చర్యమేముంది?’ అన్నాడు మళ్ళీ మూర్తి. నన్ను ఓదా
రుస్తున్నట్లుగా.

నేను బుద్ధిపూర్వకంగానే ఆతప్పు చేశాననీ, యజమానిని మోసంచేశాననీ అతనినమ్మకం.

‘ఏమోయ్! ఎందుకంత వ్యంగ్యంగా మాట్లాడతావ్? నేను దురుద్దేశ్యంతో ఆ తప్పుడు పద్దు వ్రాశానంటావా! అతని సొమ్ము అపహరించాలనీ, అతన్ని మోసంచేయాలనీ, నే నలా చేయలేదు.’ అన్నాను నేను.

‘కాదు మిస్టర్. నే నేం అలా అనడంలేదు. నీ మాటల ధోరణినిబట్టి నే నలా అర్థంచేసుకున్నాను. వాణ్ణి ఎలాగైనా బుట్టలో పెట్టాలని ట్రిక్ చేశావేమోనని...’ అతను ఏదో తప్పుకోబోయాడు.

‘అలా చేసేవాణ్ణియితే ఇదివరకే బాగుపడిఉందును. కాగితంమీద ఒకఅంకె పొరపాటుపడ్డంతమాత్రాన, వాడు దొంగనీ, దగాకోరనీ, ప్రచారంచేస్తుందీ సంఘం. మంచిగా మర్నం ఎరక్కుండా, నిజాయితీగా, నిక్కచ్చిగా, బ్రతికేవాణ్ణి గనుకనే నా కిన్ని కష్టాలుప్రాప్తించాయి. అవతలవాణ్ణి అన్యాయంచేయడమే నా ధ్యేయంగా పెట్టుకున్నట్లయితే అందరిలాగా నేనూ హాయిగా బ్రతకనూ? ఇంతకాలంగా ఇన్ని బాధలుపడి నేనింకా బ్రతికున్నాను అంటే, అది నేనుకాదు బ్రతికిఉంటు. నాలోఉన్న నిజాయితీ - నాలోఉన్న మంచితనం. అంతే. అంతకన్నా మరేం చెప్పలేను.’

ముఖంతిప్పి అవతలివైపు నిలబడ్డాను. ఎదురుగావస్తోన్న ఒక ఆడమనిషిమీద నాదృష్టిపడింది. ఆమె ఎర్రనిచీరెకట్టుకొని ఉంది. పక్కనెవరోమగమనిషికూడా ఉన్నాడు. నాకెందుకో అదేపనిగా ఆమెనుచూడాలనిపిస్తోంది. ఆమెదుస్తులు, ఆ నడకా, నన్నాకర్చిస్తున్నాయి. మూర్తితో మాట్లాడుతూ అటుమల్లనిల

బడి ఉన్నట్లయితే ఆమెనుచూచే అవకాశం ఉండేదికాదు. నా వెనుకనుంచి ఆమె వెళ్లిపోయేది. అసలామెకూ, నాకూ ఏమిటి సంబంధం? ఆమెను చూడాలనే ఆకాంక్ష నాకెందుకుగల్గుతోంది! మూర్తి ఏదో చెపుతున్నాడు. కాని అతనిమాటలు నేను వినిపించుకోలేదు. అతనివైపు మళ్ళలేదుకూడా. రాను రాను దగ్గరికొస్తోన్న ఆ ఆడమనిషిమీదనే నాదృష్టంతాఉంది. ఆమె నా పక్కనుంచి వెడుతోంటే నా గుండెల్లోనుంచి బాణం దూసుకపోతున్నట్లుగాఉంది. పెదవులు కదల్చకుండా మనస్సులో అనుకున్నాను.

‘జలజా!’

అప్పుడే మూర్తికూడా ఇటుతిరిగిచూచాడు ఆ ఇద్దర్నీ చూచాడుకూడా. ఆడమనిషి ప్రక్కనే మగమనిషి-మూర్తి తలొంచి వాళ్ళిద్దరికే ‘శాల్యూట్’ చేశాడు. నేనేమీ వాళ్ళను పలకరించలేదు. శాల్యూట్ చేయలేదు. ‘హల్లో’ అనికూడా అనలేదు. లేక తెలీకుండా ఏమన్నా చేశానేమో! ఆ రోడ్డు మలుపు తిరిగేంతవరకూ వాళ్ళిద్దరూ కనిపిస్తూనే ఉన్నారు. ఆమె ఎర్రనిజాబ్బెట్టుచీరే నా కళ్ళల్లో మెరుస్తూనేఉంది. ఆ తరవాత వాళ్ళిద్దరూ కనిపించకుండా వెళ్ళిపోయారు.

‘ఎవరోయ్ అతను, ఆమెవెంట వెళ్ళేమనిషి?’ అడిగాడు మూర్తి.

‘తెలీదూ! జమీందారుకొడుకు. అదే... ఆపేరుగల జమీందారు...ఆమెవరో నీకు తెలుసా?’

‘ఒకరకంగా తెలుసు. నీవామెనెరగవ్?’

‘తెలీదు.’ అన్నానునేను.

‘అయితేమరి, ఆమెనుచూడగానే తలొంచి కాల్యూట్ చేశావా?’

‘నేనా?’

‘ఆఁ. ఆఁ! నీవే! పోనీ ఏంచేయలేదులే. అదిసరేగాని ఆమెందుకూ, వెళుతూఉన్నంతసేపూ నీవై పలాచూచింది?’

‘ఆమె నీకెలా తెలుసు?’ అడిగాను నేను.

నిజానికి ఆమెవరో అతనికి తెలీదు. ఒకరోజు మూర్తి, మరిద్దరు జల్సాస్నేహితులూ కలిసి ‘మారిస్’ హోటల్నుంచి వస్తున్నారు. అప్పటికి చాల ప్రాద్దుపోయింది. అప్పుడీఅమ్మాయి ఒంటరిగా వెడుతోంది. వాళ్లు ఆ అమ్మాయిని పలకరించారు. కాని ఆమె సరీగ్గా సమాధానం చెప్పకుండా తిరస్కరించింది. చివరకాముగ్గురిలో ఒకడు, ఘటికుడు. అఖిందుడు. ఆడవాళ్లని పడగొట్టడంలో ఆరితేరినదిట్ట. మొదట్లో ఏదో బెట్టుసరి చేయడం ఆడవాళ్ల అలవాటు. మనవాడిలాంటి బెదరింపులకు అదిరేరకంకాదు. వాడెలాగై తేనేం ఆమెవెంటబడ్డాడు. చదువు కున్న ఆడవాళ్లుకూడా మగాళ్లతో కలిసిమెలిసితిరక్కుండా తిరస్కరించడం నాగరికతలక్షణంకాదని చెప్పాడు. ఇంకా ఏవేవో కోతలుకోసి ఆమెను క్రిందా, మీదాపెట్టాడు. రాత్రిపూట ఆడకూతురు ఒంటరిగా వెళ్లడం బాగులేదనీ, ఇంటిదాకా తోడువస్తాననీ కోరాడు. తానొక ఫోటోగ్రాఫర్ ననికూడా పరిచయం చేసుకున్నాడు. చివరకామె బెట్టుసరంతా మాయమై పోయి వాడితోనవ్వడం, హాస్యలాడడం మొదలుపెట్టింది. ఆఖరుకతను ఆమె వెంటవెళ్లాడు.

మూర్తికి ఆమెనుగురించి తెలిసినవిషయం ఇది. 'ఆతర్వాత ఏం జరిగింది?' అడిగాను నేను మూర్తిని.

'ఏం జరిగిందా? ఏం జరుగుతుంది?' అన్నాడు మూర్తి ఇద్దరం కొద్దిక్షణాలు మానంగా ఉన్నాం.

'అయితే అతను జమిందారన్నమాట. ఊ. బాగానే ఉంది. ఇప్పుడామె అతనితో సంబంధం పెట్టుకున్నదన్నమాట. ఇక ఆమెనుగురించి చెప్పకోవాల్సిన పనిలేదు' అన్నాడు మూర్తి నిట్టూర్పులిడుస్తూ.

నేనేంమాట్లాడలేదు. నామనస్సు ఆలోచనలతో నిండి పోయింది. అవును. ఇప్పుడా ధనవంతుడామెను ఆకర్షించాడు. ఆమెప్రేమను సంపాదించుకున్నాడు. ఇప్పుడామెకు అతనిమీద మోజు. ఇందులో విచిత్రమేముంది? ఓ, ఇలాజరగడం మామూలే. అనుకోవాల్సిన పనిలేదు. నేనారోజే ఆమెకు నీళ్లొదిలాను. అంతటితోటే ఆసంబంధం తెగిపోయింది. ఆమెను మళ్ళీ జ్ఞాపకంచేసుకోవడం శుద్ధ తెలివితక్కువ. ఇప్పుడు నన్ను బాధిస్తున్న విషయం ఒక్కటే. నేను తలొంచి శాల్యూట్ చేశానా! ఆమెనుచూచి 'హల్లో' అనిపలకరించానా? నిజంగా! ఎందుకలా చేశాను? లేదు. ఇలాంటి నీచపు మనుషుల్ని నేను గౌరవించను. ఆమె అదేపనిగా నాపై పుచూచిందా? ఎందుకూ? జరిగినవిషయం తలుచుకొని నాపై సానుభూతి చూపించడానికా? ఒకవేళ చేసినవనికి ఆమెకు పశ్చాత్తాపం కలిగినా ఇప్పుడు చేయగలిందేమీలేదు. చేయిజారిపోయింది. ఆమెకు పశ్చాత్తాపం కలిగినంతమాత్రాన నేనువెళ్ళి ప్రాధేయపడతానా? అలాంటి బుద్ధితక్కువవని ఎన్నడూచేయను. ఇప్పుడామె పంచ ప్రాణాలూ ఆ జమిందారు. మంచిదే. వాల్లిద్దరే సుఖపడనీ.

అన్ని రోజులూ ఇలా గేడెండవు. సమయం వస్తుంది. నాకూ ఒక రోజు వస్తుంది. ఆమె ప్రక్కనుంచి వెళుతూ కూడా, కన్నెత్తి చూడకుండా ప్రభువులా ప్రవర్తిస్తాను. అలాంటి ఎర్రటి జాకెట్టు చీరలు అమ్మకానికి ఎన్ని ఉన్నాయని అడుగుతాను. అహ! హ! అలాంటి టైం రావడం ఎంత సేపు! నా నాటకం పూర్తయితే గంటలో నా జేబుల్నిండా డబ్బులు గలగల్లాడతాయి. ఈమెను నా కాళ్లావేళ్లా పడేట్టు చేస్తాను... అహ! హ! హ! ఈ సీతాకోకచిలుకను చేతుల్లో పెట్టుకొని ఆడిస్తాను...

‘వస్తాను. మూర్తి’ అన్నాను నేను మెల్లిగా.

‘అప్పుడే వెళ్లి ఏంచేస్తావోయ్’ అన్నాడు మూర్తి నన్ను ఆపాలని.

‘ఏంచేస్తాను. ఏదో వ్రాసుకుంటాను. నా కాధారం అంతకన్నా ఏముంది? ప్రస్తుతం ఒక గొప్ప నాటకం రాస్తున్నాను. ‘సంధ్య’. పౌరాణిక యుగంలో కథ తీసుకున్నాను?’

‘బాగుంది. దానివల్ల నేనా నీవు బాగుపడితే...’ కొంచెం ఆశ్చర్యం కనపరుస్తూ అన్నాడు మూర్తి.

‘బాగుపర్చినా, చెడగొట్టినా నేను లెక్కచేసేవాణ్ణి కాదు. బహుశా ఒక వారం రోజుల్లోనే నన్ను గురించి మరికొన్ని విషయాలు తెలుసుకుంటావులే.’ అంటూ వెళ్లిపోయాను.

హోటలుకు రాగానే యజమానురాలిని ఒక లాంతరు ఇప్పించమని ప్రార్థించాను. లాంతరు లేకపోతే నా పనిసాగదు. ఎలాగైతే నా ఈ రాత్రి నాటకం పూర్తిచేయాలి. దృశ్యమంతా నా కళ్ళకు కనబడుతోంది. తెల్లవారేసరికి తప్పకుండా చాలా భాగం వ్రాయగలను. లాంతరు ఇప్పించమని అతిదీనంగా అడిగాను. కాని నన్ను చూడగానే ఆమె ముఖం తిప్పేసుకుంది.

ఆమె ముఖాన పేలాలు వేగుతున్నాయి. వెళ్ళిపోకుండా శనిలా దాపురించానని ఆమెకు చెడ్డ బాధగాడంది. ఆమె ఎంత చీద రించుకున్నా, తిట్టుకున్నా మరి నాకు తప్పదుగా! మళ్ళీ నే నే ప్రాధేయపడ్డాను. గొప్పనాటకం రాస్తున్నాననీ, చాలవరకు పూర్తయిందనీ, ఇంకా ఒకటి రెండు దృశ్యాలుమాత్రం మిగిలి ఉన్నాయనీ చెప్పాను. ఎలాగైనా ఈ రాత్రికి ఆ కాస్తా పూర్తి చేస్తే రేపు థియేటర్ వాళ్ళను కలుసుకొని ఆ నాటకం ఆడే ఏర్పాటు చేయించుకుంటాననికూడా చెప్పాను. లాంతరిప్పిస్తే ఎంకో సహాయంచేసినట్లు ...

కాని ఆమెదగ్గర లాంతరులేదు. ఆమె ఒక్కక్షణం ఆలోచించింది. కాని ఎక్కడా వేరే లాంతరున్నట్లు ఆమెకు తోచలేదు. ఇక ఎటొచ్చి నేను పన్నెండుగంటలదాకా మేలుకొని కావలాకాస్తే వంటింట్లో లాంతరు నా కిస్తుంది. పోనీ నే నొక కొవ్వొత్తి ఎందుకు కొనుక్కోకూడదూ? నాలిక కొరుక్కున్నాను. కాండిల్ కొనుక్కోడానికి నా దగ్గర కానీకూడా లేదని ఆమెకు తెలుసు.

అందరూఉండే ఆ గదిలో నే నేనూ ఒకమూల కూర్చున్నాను. వంటవాడున్నాడు. పనిచేసేపిల్లకూడా అక్కడే కూర్చోనిఉంది. వంటింట్లో చీకటిగాడంది. కనుక అక్కడిలాంతరింకా వెలిగించలేదని తోచింది. అయినా నేనేంమాట్లాడలేదు. హఠాత్తుగా ఆ పనిచేసేపిల్ల నన్ను గురించి ఇలాఅంది.

‘ఇందాక మిమ్మల్ని ఆ సెంటర్లో చూసినట్లుజ్ఞాపకం. ఆ పెద్దమేడమీదనుంచి వస్తున్నారు. ఇవాళేవరైనా చుట్టాలు భోజనానికిపిలిచారా?’ అంటూ ఆ పిల్ల వెకిలిగా సవ్వడం మొదలుపెట్టింది.

ఆసమయంలో నేను జేబులోంచి కాగితాలుతీసి వ్రాయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాను. కాగితాలు మోకాళ్లమీదపెట్టుకొని వ్రాయాలని మధనపడుతున్నాను. కాని ఒక అక్షరం కూడా సాగలేదు. యజమానురాలి కూతుల్లిద్దరూ అక్కడికొచ్చి గోలప్రారంభించారు. వాళ్ళచేతిలో ఒకచిన్న పిల్లికూన ఉంది. దానివంటిమీద బొచ్చంతా ఊడిపోయింది. లేవలేకుండా చావడానికి సిద్ధంగాఉంది. అలాంటి పిల్లికూనను పట్టుకొని ఆ పిల్లిలిద్దరూ దానికళ్ళలో వ్రేళ్లుపెట్టి పొడుస్తున్నారు. దానికళ్ళలోంచి నీళ్లుకారి ముక్కుల్లోకి పోతున్నాయి. హోటలు యజమాని, మరిద్దరూ బల్లదగ్గరకూర్చొని యధాప్రకారంగా చీట్లాడుతున్నారు. ఇక యజమానురాలు ఏదో పనిచేయకుండా ఊరిక ఉంటుందా! ఆమె పాతచీరె ముందరవేసుకొని కుటులొంది. ఈగందరగోళంలో నేను వ్రాసుకోలేకుండా ఉన్నానని ఆమె గమనించకపోలేదు. అంతాచూస్తూకూడా నా విషయం పట్టనట్లు ఉరుకుంది. పనిచేసేపిల్ల నన్నుగురించి ఎత్తిపొడుస్తూ అన్నమాటలువిని ఆమె చిరునవ్వునవ్విందికూడా. ఆ ఇంట్లో ఎవ్వరూ నా కనుకూలంగాలేరు. అందరూ నాకు వ్యతిరేకులే. అంతా నన్నుసహ్యించుకునేవాళ్లే. అసలు బంగారంలాంటి నా గది పోగొట్టుకున్నందువల్ల ఇన్నితిప్పలొచ్చాయి. అతనవరో వచ్చి దాన్ని ఆక్రమించుకున్నాడు. నా కీగతి పట్టింది. ఆఖరుకు పనిచేసేపిల్లకూడా నన్ను అవమానిస్తోంది. పిల్లికళ్లు, ముఖాన పెద్దమచ్చ, ఇల్లిట్టాతిరిగి పనిచేసుకొని బ్రతికే పసిముండ కూడా నేను లోకువై పోయాను. ఆ పిల్లనన్ను ఎగతాళి చేయడం ఇదే మొదటిసారికాదు. ఇంతకుముందుకూడా రెండు మూడుసార్లు ఇలాగే చేసింది.

జరిగినవన్నీ జ్ఞాపకంవస్తున్నాయి. మనస్సు పరిపరి విధాల పరిగెడుతోంది. రచన సాగేటట్లులేదు. కాగితాలు మడిచి జేబులోపెట్టుకున్నాను. ఆ పనిచేసేపిల్ల ఇంకా నాకెదురుగా కూర్చునేడంది. ఆ పిల్లకింకా యుక్తవయస్సుకూడా రాలేదు. ఆపిల్లకు నా విషయాలతో ఏంపనో తెలియడంలేదు. ప్రతిదఫా నామీదికి దూకుతుందెందుకు? నేనొక పెద్దమేడమీది నుంచి వస్తుంటేమాత్రం ఆపిల్ల దేంపోయింది? ఆమెకేం అపకారం జరిగింది? కొద్దిరోజులక్రితం ఒకరోజు పైన నాగదిలో కూర్చునిఉండగాకూడా ఇలాగేచేసింది. ఏదో మేకుగుచ్చుకొని నాకోటు కొద్దిగా చిరిగింది. అదిచూచి ఆ పిల్ల వెకిలిగా వెర్రిగా నవ్వింది. మొన్న ఒకరోజు నేను వ్రాశి అవతలపారేసిన చిత్తు కాగితాలన్నీ ఏరి పట్టుకపోయి ముందువసారాలో కూర్చుంది. చదువొచ్చిన దానికిమల్లే అవిచూస్తూ ఏదోపెద్దగా పిచ్చిపిచ్చి మాటలు చదవడం ప్రారంభించింది. అందరూ విసేలాగ ఏదో హాస్యంచేసింది. నారచనలు అంతపనికిమాలినవాటిక్రింద జమ కట్టడానికి ఆమెకేం హక్కుంది? ఆ పిల్లను నేనేంపనిచేసిపెట్టమని అడగడంలేదే! కనీసం ఒకచిన్నపనికూడా నేనెన్నడూ చెప్పలేదు. నాపని నేనేచేసుకుంటూ ఉంటాను. క్రిందకు వచ్చేటప్పుడుకూడా బట్టలు అవీ, నేనే మోసుకొచ్చుకున్నాను. ఒకరోజు నా వెంట్రుకలు అక్కడక్కడ నెరిసాయని వేలుపెట్టి చూపిస్తూ పకపక నవ్వింది. నాబూట్లు ఆమూల పడేసిఉంటే వాటిని పట్టుకొచ్చింది. అందులో ఒకటి లారీక్రిందపడి తుక్కుతుక్కు అయిపోయిందికదా? దాన్ని ఎత్తిచూపిస్తూ ఇలాఅంది. 'ఎందుకీబూట్లు? తీసి బయటపారేస్తాను. ఇవి కుక్కలు తింటానికూడా పనికిరావు.' నిజమే. ఆపిల్ల చెప్పినట్లు ఆబూట్లు

ఎందుకూ పనికిరావు. మరేంచేయను? మంచివి సంపాదించుకో
డానికి నాకు తాహతెక్కడుంది?

అలా కూర్చోని జరిగిన విషయాలన్నీ తలంపుకు తెచ్చు
కున్నాను. ఇంతలో ఆ యిద్దరు పసిపిల్లలు ముసలాయన మంచం
మీదచేరి నానా గందరగోళంచేయడం మొదలుపెట్టారు.
మంచంమీద అటూ ఇటూ, గంతులేస్తున్నారు. ఆ ముసలాడు
యమయాతన అనుభవిస్తూ ఏదో బాధపడుతూంటే ఈ పిల్ల
లిద్దరూచేరి ఇంకా ఏడిపిస్తున్నారు. నారపీచులు తీసుకొచ్చి
అతనిచెవుల్లో కూరుతున్నారు. ఇదంతా చూస్తూకూడా నా
కెందుకని ఊరుకున్నాను. పాపం ఆ ముసలాడేంచేయగలడు?
వాళ్ళనేమీ అనలేదు. అఖరుకు చేతులుకూడా కదల్చలేదు.
పుసులుకట్టిన అతని కళ్ళనుంచి నీరుకారుతోంది. తండ్రిచీట్లా
డుతూ తనపిల్లలుచేసేగోల చూస్తూనే ఉన్నాడు. వాళ్ళను
అదిలించకపోగా, వాళ్ళుచేస్తున్న ఘనకార్యంచూచి ఆనందిస్తు
న్నాడు. తనకూతుళ్ళగొప్పతనం, తనన్నే హితులతోకూడాచెప్పి
పకపక నవ్వుతున్నాడు. కళ్ళఎదట ఇదంతాజర్గుతోంటే చూస్తూ
ఊరుకోలేకపోయాను. నాకెంతో కష్టమనిపించింది. ఆ పిల్లల్ని
ఇవతలికి లాగేద్దామని లేచి ముసలాడి మంచందగ్గరికెళ్ళాను.
పిల్లలకు తెలికపోతేమాత్రం దున్నపోతులాతాను చూస్తూన్నా
డుగా! వాళ్ళనుకాస్త ఇవతలికి రమ్మనుకూడదూ?

నేను మంచందగ్గరికి వెళ్ళడంచూచి తండ్రి ఇలా కసురు
కున్నాడు.

‘ఊరుకో-అక్కడికి వెళ్ళకు. అతనికి పక్షవాతంవచ్చింది.
ఒంటరిగా ఉండనీయవయ్యా.’

నేను వెనక్కు మళ్ళాను. యధాప్రకారం నా స్థానంలో

వచ్చి కూర్చున్నాను. అతనికి భయపడికాదు. ఎందుకు? అనవసరంగా తగాదాపడి, ఈ రాత్రి కిక్కడ తలదాచుకునే అవకాశం కూడా లేకుండాపోతుంది. గుప్పుచప్పునడారుకున్నాను. అయినా నా కెందుకు? వాళ్ల కుటుంబవ్యవహారాల్లో నా కేంపని? నేనెందుకు జోక్యం కల్పించుకోవాలి? సగం చచ్చిపోయిఉన్న ఆ ముసలాణ్ణి రక్షించాలని ప్రయత్నించడం వట్టి మూర్ఖత. రాయిలా చూస్తూ కూర్చున్నాను,

ఆ ఇద్దరుపిల్లలూ ముసలాణ్ణి వదిలిపెట్టలేదు. ముక్కుల్లో కళ్ళల్లో వేళ్ళుపెట్టి పొడుస్తున్నారు. మధ్యమధ్య గోళ్ళతో గిల్లుతున్నారు. ముసలాడు వాళ్ళిద్దరివైపు వికృతంగా చూస్తున్నాడు. అలా ఉండిఉండి ఆ ముసలాడు హఠాత్తుగా వీపుపైకెత్తి తుపుక్కున ఉమ్మేశాడు. ఒకపిల్ల ముఖంమీది పడింది. మళ్ళీ రెండోసారి అలాగే ఇంకోపిల్ల ముఖాన ఉమ్మేశాడు. కాని అది ఆపిల్లమీద పడలేదు. ఇంతలో తండ్రిచేతిలో పేకముక్కలు అవతలపారేసి చివాలునలేచాడు. ముసలాడి మంచందగ్గరకు విసురుగా వెళ్లాడు. అతనిముఖం ఎర్రబారింది.

‘నీకుబుద్ధిలేదూ! పోతులాపడుకొని మనుషులముఖాల మీద ఉమ్మేస్తావా?’ అంటూ పెద్దగా అరిచాడు తండ్రి.

‘అరెబాబూ! ఆ ఇద్దరుపిల్లలూ అతన్ని యమభటుల్లా పీడిస్తున్నారు. అతనిగుండెల్లో అగ్నిపర్వతాలు బ్రద్దలవుతున్నాయి. ఆ ముసలాడికి శాంతిలేదు. సుఖంలేదు.’ అనుకున్నాను నాలోనేను.

నేను పల్లెత్తుమాటకూడా అనలేదు. ఈగందరగోళమంతా చూస్తోంటే నాకు భయంపుడుతోంది. వశ్యంతా వణుకుతోంది. ఇంతలో తండ్రి నావైపుతిరిగి ఇలాఅన్నాడు.

‘హు. అలాగ్రుడ్లు మిటకరించుకొని చూస్తావేం? ఎదురుగాచూస్తూ నోరుమూసుకుని నిలుచోకపోతే చెప్పకూడా దయ్య పెద్దమనిషివి?’

వెంటనే భార్యఅందుకుంది. ఇల్లంతా నోరుచేసుకుని బ్రహ్మాండంగా తిట్టడం ప్రారంభించింది. ఓ! ఇల్లంతా తిట్లూ అరుపు, కేకలు, బొబ్బలు,.....యమలోకం.

‘నోరుకొవ్వెక్కిందా, మరేమన్నానా? ఇదుగో-ఇంట్లో ఉండదలుచుకుంటే మీ ఇద్దరూ నోరుమూసుకుని పడుండండి. అణాకాసు సంపాదించలేని అసమర్థులు మీరూ మనుషులేనా? నోరుమూసుకుని పడిఉండక పెద్ద పెద్దమాటలుదేనికీ? చీట్లాడం తప్ప చిల్లికానితేలేని దేబెముఖం నీవూను. ఇక ఆయనఉండనే ఉన్నాడు. తేరగా తిండిపడేస్తోంటే తినికూర్చోలేక ఏదోకుంవటి తెచ్చిపెడుతుంటాడు. ఊరంతా తిరిగొస్తున్నా ఉబుసుపోదు కామాలు. అర్థరాత్రప్పడు ఇంట్లో ఏమిటేగలభా! ఇదుగో చెపుతున్నా. ఇంతటనైనా నోళ్లుకట్టేయండి. లేకపోతే నేనే వచ్చి ఆపనిచేస్తాను. ఛీ, ఛీ! ఇట్లాంటి మనుషుల్ని నే నెక్కడా చూళ్లేదు. మళ్లీ చెపుతున్నా. ఈ ఇంట్లో నోరుమెదల్చడానికి మీకెవ్వరికీ హక్కులేదు. మీ తాతగొల్లసామ్మతెచ్చి ఇక్కడ పెట్టలేదు. బయటకెళ్లి మీ ఇష్టంవచ్చినట్లు తందనా లాడండి. ఛీ. అసలు నాకెందుకీగోల? నేను నా ఇష్టంవచ్చినచోటికి వెళుతున్నాను. అబ్బ. ఈ కొంపలో సుఖంలేదు. నా ఇష్టంవచ్చినచోటికి నేను పోతున్నా తెలిసిందా?’

నేనేం మాట్లాడలేదు. నోరువిప్పలేదు. తలుపుకానుకుని కూలబడ్డాను. ఆమెకేకలతో ఇల్లంతా దద్దరిల్లిపోతోంది.

నేనేమన్నా మాట్లాడితే ఆమెమరీ నా మీద విరుచుకపడుతుంది. నోరుమూసుకుని కూర్చున్నానా, ఇదంతా నా వల్లేజరిగిందని ఇంకా తిట్టిపోస్తుంది. రెండువిధాలాచిక్కే. అయినా ఊరుకోవడమే మంచిది. అసలు నేను మాట్లాడేదేముంది? ఏమని సమాధానం చెపుతాను? బయటికి వెళ్ళిపోదామన్నా, చీకటి. ఈ అర్ధరాత్రి చలిలో నాకు దిక్కెవరు? అంచేత కుక్కినపేనులా పడిఉండడమే మంచిది..... కూర్చునే ఉన్నాను. బయటికెళ్ళి పోవడానికి ప్రయత్నించలేదు కూడా. ఎదురుగా గోడకు ద్రౌపదీవస్త్రాపహరణం పటం వ్రేలాడుతోంది. దాని వైపుచూస్తూ కూర్చున్నాను.

ఇంతలో పేకాటఆడేవాళ్ళలో ఒకతను ఇలా అన్నాడు.

‘నావల్లమికిబ్బంది కలిగినట్లయితే చెప్పండమ్మా! వెళ్ళి పొమ్మంటే పోతాను.’

‘అబ్బే. నిన్ను కాదు. నేను నిన్నుగురించి ఏమీ అనలేదు. ఎవర్నిగురించి నేనంటున్నదీ నాకే తెలుసు. ఇక్కడే ఉన్నాడు. చెపుతాను. ఆమనిషి ఎవరైందీ తొందర్లోనే చెపుతాను...’ అన్నదామె.

మధ్య మధ్య ఆగుతూ మాట్లాడుతోంది. రాను రాను ఆమె మాటలవల్ల స్పష్టంగా అర్థమౌతోంది. ఆమాటలన్నీ అనడం నన్నేనని స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

‘ఊరుకో మారుమాట్లాడకు. అంతే.’ నాలోనేను చెప్పుకున్నాను. ‘ద్రౌపదిలా, గజేంద్రుడిలా, హరిశ్చంద్రుడిలా, జేసస్లాగా, సోక్రేటేస్లాగా బాధలు భరించు. కష్టాల్నికడుపులో జీర్ణించుకో. ఆవమానాల్ని దిగమ్రుంగు. అంతే... చిన్న

పిల్లాడిలా ప్రవర్తించావు, అయినా 'జలజ' కూడా నిన్నవమానించింది. తప్పదు. తలదాచుకో.....'

'నీకుకాదు చెప్పేది! వినబడడంలేదూ! చెముడొచ్చిందా! ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి? తక్షణం ఇక్కణ్ణంచి వెళ్లిపో-ఈఇంట్లో ఒక్కక్షణం ఉండడానికి వీలేదు' నామీదికొచ్చి గద్దిస్తూ అన్నది యజమానురాలు.

నేను వీధివాకిలివైపు చూచాను - వెళ్ళిపోవాలనికాదు. ఏదో వెర్రిగాచూచాను. తలుపు లోపలగడియ వేసిఉంది. తల తిరిగిపోతోంది. కాళ్ళు వణుకుతున్నాయి. కళ్ళలో నీళ్లు :..

హఠాత్తుగా ఆమెభర్త అందుకున్నాడు. ఇంతకుముందు నా మీద విరుచుకపడ్డ ఆ పెద్దమనిషి ఇప్పుడు విచిత్రంగా నన్ను సమర్థిస్తున్నాడు.

'వద్దు. అతన్ని ఈ అర్ధరాత్రిలో బయటికి గెంటెయకు. పుణ్యానికి రోడ్డుమీద చచ్చాడూఅంటే మన పీకలమీదికొస్తుంది. చేతులకు బేడీలువడతాయి.' అన్నాడాయన.

అలా నన్ను బయటికిగెంటివేస్తే చట్టప్రకారం వాళ్ళకు శిక్షవడుతుందేమో! నాకు తెలీదు. బహుశా అలాంటి రూలు ఉందేమో! ఎలాగైతేనేం ఆమె తిన్నగా మాట్లాడకుండా లోపలికెళ్ళింది. ఒక వళ్ళెంలో కొంచెం అన్నం, పులుసూ, తెచ్చి నాముందు పెట్టింది. కాని నేను ముట్టుకోలేను. ఆ పెద్దమనిషి ఏమైనా అనుకుంటాడేమో అని తినబోతున్నట్లుగా నటించాను.

నేనులేచి ముందరివసారాలోకి వెడుతోంటే యజమానురాలు మళ్ళీనన్ను పిలిచిపెద్దగా ఇలాఅంది.

'కాని ఇవ్వాల్సికో ఆఖరు. ఇదేచివరరాత్రి రేపిక్కడ ఉండడానికి వీలేదు.'

‘అలాగే, అలాగే,’ అన్నాను నేను తలొంచుకొని.

పోనీలే. రేవటిసంగతిరేపు. ఎక్కడో మరోచోటు వెతుక్కుంటాను. ఈ రాత్రికి రోడ్డుమీద పడుకోకుండా రక్షించింది. అంతేచాలు.

తెల్లవారుఝామున 5 గంటలదాకా నిద్రపోయాను. అప్పటికింకా పూర్తిగా తెల్లవారలేదు. మసక మసక చీకటిగాడేంది. నా వశ్యంతా పట్టుకపోయింది. పక్కలేదు. క్రింద పడుకోవడం. లేచి పంపుదగ్గరికిపోయి కాసినినీళ్లు త్రాగాను. తెల్లవారితే యజమానురాలు కంటబడుతుంది. ఆమెకెలా ముఖంచూవడం? మెల్లగా వీధివాకిలి తీసుకొని బయటికి వెళ్ళి పోయాను.

ఇద్దరు పోలీసులు నా కంటబడ్డారు. మొట్టమొదట నేను చూచింది వాళ్లనే. తెల్ల వార్లు గస్తీతిరిగిన కానిస్టేబుల్లు. ఆ తర్వాత క్రమక్రమంగా రోడ్డుమీద జనం నడవడం ప్రారంభించారు. కొద్దిగా మంచువడుతోంది. చలివదల్లేదు. ఏమీ ఆలోచించకుండా, దారీతెన్నూ లేకుండా రోడ్డువెంట నడుస్తున్నాను. అలా చాలదూరం నడిచాను. చివరకు హార్బరుదరిదాపులోకి వచ్చాను. నా కాళ్లు పీకుతున్నాయి. కడుపులో ఆకలివేస్తోంది కూడా. జనసమృద్ధిలేని ఒకచోట కూలబడ్డాను. కునికిపాట్లు వడుతూ తలొంచుకుని చాలసేపు కూర్చున్నాను. ఆకలి తొలుస్తోంది. నా కేం తోచడంలేదు. కళ్లు మూసుకుపోయినాయి. నిద్రపట్టింది ...

నేనులేచేసరికి వీధులన్నీ జనసమృద్ధంగా ఉన్నాయి. కార్లు, బండ్లు, జనం, ధ్వనులు. అప్పటికి బాగా ప్రొద్దెక్కింది. మబ్బు లేదు. బాగా ఎండకాస్తోంది. రోజూ మబ్బులుచేస్తోంది. ఇవాళ

పెళపెళమని ఎండకాస్తోంది. ఇన్ని చీకటిరోజులతర్వాత ఇవాళ ఎండ. నా కేదో వెర్రిఆవేశం వచ్చింది. గభాలున గుండెమీద కొట్టుకున్నాను. 'ఆ' అని అరిచాను. కాని నా గొంతురాచుక పోయిఉంది. ఆ శబ్దం నాకు చాల అసహ్యంగా వినిపించింది. అప్రయత్నంగా కళ్ళవెంట నీరుకారడం మొదలుపెట్టింది. 'వెలుతురు చూడలేను. వెలుగులోంచి వేలాది పలుగులు నన్ను వట్టి పొడుస్తున్నాయి.' పెద్దగా ఏడ్వడం మొదలుపెట్టాను.

'ఏంజరిగిందినాయనా?' దోవన పోతోన్న ఒకాయన నన్ను చూచి అడిగాడు.

కాని నేనుసమాధానం చెప్పలేదు. లేచిగబగబ నడవడం మొదలుపెట్టాను. చేతులతో ముఖం కప్పుకున్నాను. నా ముఖం మనుషులకు చూపించకుండా త్వర త్వరగానడిచి బ్రిడ్జి దగ్గరికి వచ్చాను. ఎదురుగా హార్బరు కన్సిస్తోంది. ఒక పెద్ద ఓడ లంగరువేసుకుని బరువులు దిగుమతిచేస్తోంది. ఓడమీద తళ తళ మెరుస్తూ ఎర్రజెండా ఎగురుతోంది. ఓడమీద పేరుచదివాను. 'కోపెగోగో.'

ఓడనుచూస్తూ చాలసేపు నిలబడ్డాను. ఎండకు తళతళ మెరుస్తోన్న సముద్రం, తెరిపిలేకుండా ముఖాలు ఎర్రబారి వార్పులో పనిచేస్తోన్న మనుషులు, నాకు ఉత్సాహంకల్గి చాయి. ఏదో కొత్తరక్తం ప్రవహించింది. అక్కడకూర్చొని కొంతసేపు నాటకంవ్రాస్తే బాగుంటుందని తోచింది. వెంటనే జేబులోంచి కాగితాలు బయటికి తీశాను.

నాటకంలో ఒకసన్యాసి పాత్రఉంది. అతనికొక ఉపన్యాసంపెడితే బాగుంటుందని తోచింది. ఆలయంలో జరిగిన అధర్వాన్ని ఖండిస్తూ ధర్మోపన్యాసం చేస్తాడు. కాని మళ్ళీఅది

బాగలేదనిపించింది. చివరకు దేవాలయాన్ని అపవిత్రంచేసిన ఆవేశ్యనే మాట్లాడించాను.

దాదాపు అరపేజీ వ్రాశాను. కాని చుట్టూడన్న వాతావరణం నా కనుకూలించలేదు. పనివాళ్ల అరుపులు, ఎడతెగకుండా విన్నిస్తోన్న ఇనవగొలుసుల చప్పుడు, సర్దుతోన్న రకరకాల సామాన్ల మ్రోతలు; నాచుట్టూ రణగొణధ్వనులు వినిస్తున్నాయి. అంచేత ఎక్కువసేపు వ్రాయలేకపోయాను. నా ఆలోచనలకు అంతరాయం కల్గుతోంది. అక్కణ్ణుంచిలేచాను. కాగితాలు మడిచి తిరిగి జేబులో పెట్టుకున్నాను.

ఎటువెళ్లడానికీ తోచడంలేదు. మనస్సుకొంచెం కుదుట పడింది. ఉత్సాహంగానేడంది. కాని ఎక్కడికివెళ్లను? నడక ప్రారంభించాను. చాలదూరం నడిచాను. ఎక్కడనిలబడడానికీ, ఎలాగడపడానికీ ఆస్కారంలేకుండాఉంది. 'పోనీ మళ్లీ హోటలుకే వెడితే? వద్దు. ఆమె తిట్టిపోస్తుంది. మెడవట్టి గెంటిస్తుంది. మరెక్కడుండాలి? ఎంతసేపుతిరగాలి.'... అనేక ప్రదేశాలు తిరిగాను. చివరకు అసహ్యంగా ఉండేచోట్లుకూడా చూచాను. మనుషులు వెళ్లనిచోట్లు, వెళ్లలేనిచోట్లు, తిరిగాను. ఆఖరుకు విసుకుపుట్టింది. తిరిగి హోటలుకు వెళ్లడానికే నిశ్చయించుకున్నాను.

'అవును. అంతకన్నా గత్యంతరంలేదు. ఆమె తిట్టినా దీవించినా నోరుమూసుకుని కాలంగడపాలి. గర్వంతో పొగరు బోతుగా ప్రవర్తిస్తే నాకేనష్టం. పైగాహోటలు వదిలిపెట్టి ఎంతసేపైంది? బహుశా రెండుమూడు గంటలపుతుందేమో? ఈ కొంచెంసేపటికే నాజాగాపోతుందా! వెడతాను. హోటలుకేవెడతాను. నాకూ ఆస్థలానికీ ఇంకా కుణంతీరలేదు. కాక

పోతే యజమానురాలితో చెప్తాను. మీతో చెప్పి మీదగ్గర సెలవు తీసుకొనిపోదామని, వచ్చానని చెబుతాను. నేనెంత బాకీపడ్డానో లెక్కచూచి చెప్పమని అడుగుతాను.'

వీధివాకిలి దగ్గరిగా వేసిఉంది. వణుకుతోన్న చేతుల్తో మెల్లగా తలుపుతీసుకుని లోపలికి ప్రవేశించాను. ముందు వసా రాలో నిలబడ్డాను. గది తలుపుదగ్గర హోటలు యజమాని నిల బడి ఉన్నాడు. అతనివంటిమీద చొక్కాలేదు. తలవొంచి, తలుపు రంధ్రాల్లోంచి గదిలోకి తొంగి తొంగి చూస్తున్నాడు. నాకేమీ అర్థంకాలేదు. ఒక్కక్షణం తర్వాత అతను నన్ను చూచాడు. చప్పుడు చేయకుండా మెల్లగా దగ్గరికిరమ్మని సైగ చేశాడు.

'ఇలా రావయ్యా' రహస్యంగా అన్నాడతను.

నేను మెల్లగా చప్పుడుకాకుండా కాలిబొటనప్రేళ్ళమీద నడిచి దగ్గరికివెళ్లాను.

'అక్కడచూడు ఏంజరుగుతుందో!' అన్నాడతను. అంటూ 'హి, హి, హి' అని వల్లికిలింపాడు.

'బెజ్జంలోంచి సరీగాచూడు. కనిపిస్తోందా? ఆముసలాడి కై నా బుద్ధిలేదు చూచావా!'

గదిలో మంచంమీద ఇద్దరువ్యక్తులు నాకు కనిపించారు. హోటలు యజమానురాలు, ఆ కొత్తగా వచ్చిన ప్రయాణీ కుడు: వాళ్ళిద్దరూ...మసకమసకచీకట్లతో ఆమెకాళ్ళు తెల్లగా... మంచంమీద ఒకవైపు పక్షవాతంతో బాధపడుతున్న ఆమె తండ్రి, గోడకానుకుని కూర్చున్నాడు. కదలకుండా, మెదలకుండా శవంలా చేరగిలబడి ఉన్నాడు. మంచంపై న గోడకు దేవుడిపటం వ్రేలాడుతోంది.

నేను వెనక్కుతిరిగి యజమానివైపు చూచాను. అతను నవ్వుతున్నాడు. అతనికి నవ్వు ఆగడంలేదు.

‘ముసలాణ్ణిచూచావా, ఎట్లాచూస్తూ కూర్చున్నాడో!’ అన్నాడతను రహస్యంగా.

అతనుమళ్ళీ తలుపు రంధ్రంలోంచి లోపలికి చూడడం మొదలుపెట్టాడు.

ఇక నేనక్కడ నిలుచోలేక పోయాను. ఆదృశ్యాన్ని చూడలేకపోయాను. వెళ్ళి వసారాలో కిటికీలో కూర్చున్నాను. ఆదృశ్యం నా ఆలోచనలన్నిటిని మార్చివేసింది. ‘సరే. నాకూ ఆ విషయానికీ సంబంధమేమిటి? ఆమె మగడే మనస్ఫూర్తిగా ఒప్పుకొని తన కళ్లెదట అంతపనిజర్గుతోంటే చూస్తూ ఊరు కున్నాడు. పైగా ఆనందిస్తున్నాడు కూడా. భార్య చెడుప్రవర్తన అతనికే సమ్మతమైనప్పుడు నా కెందుకీబాధ? అనవసరం. ఇక ఆ ముసలితండ్రిమాటా! అతనేంచేస్తాడు. చావడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు. ఈ ప్రపంచంలోలేడు. అసలా ముసలాడి ప్రాణమే పోయి ఉండొచ్చు. అతను చచ్చిపోయినాడు. బహుశా ఈ ఉదయమే తెల్లారగట్ల ఊపిరిపోయి ఉండొచ్చు.’

మళ్ళీ నా రచన కాగితాలు బయటికితీసి వ్రాయడానికి ప్రయత్నించాను. కాని రచనమీద దృష్టి కేంద్రీకరించలేక పోతున్నాను. కిటికీలోంచి వీధిలోకిచూచాను. రోడ్డుమీద ఒక ప్రక్క చిన్నకుర్రోడు కాగితపు పడవలతో ఆడుకుంటున్నాడు. ఆ వసివాడు చాల సంతోషంగాఉన్నాడు. రోడ్డుమీద బండ్లు, బస్సులూ వస్తాయనికూడా అతనికి తెలిసినట్లులేదు. కాగితం పడవలు కుప్పగాపెట్టుకొని ఒక్కడే ఆడుకుంటున్నాడు. గభాలున వాడులేచి రోడ్డుమధ్యకు పరిగెత్తాడు. పైన మేడవైపు

చూచి పెద్దగా తిట్టడం మొదలుపెట్టాడు. పై అంతస్తులో గడ్డం పెంచుకున్న ఒక పెద్దమనిషి కిటికీదగ్గర నిలబడిఉన్నాడు. అతను పైనుంచి ఉమ్మేస్తే ఆ పసివాడిముఖాన పడింది. అంచేత కోపంతో ముఖం ఎర్రగాచేసుకుని ఆ కుర్రాడతన్ని 'అమ్మ, అక్క' అని బూతులు తిడుతున్నాడు. కాని ఆ మేడమీద పెద్దమనిషి ఏమీ సమాధానంచెప్పకుండా నవ్వుతున్నాడు. కొద్ది నిమిషాలిలా గడిచాయి. చివరకు పాపమా పసివాడు ఏంచేయ లేక ఏడ్వడం మొదలుపెట్టాడు..

నా రచన సాగేటట్లు కన్పించడంలేదు. అనేక దృశ్యాలు నా కంటబడుతూఉన్నందువల్ల మనస్సు స్థిమితంగాలేదు. ఇంకా హోటలుయజమాని తలుపుదగ్గరనిలబడి బెజ్జాల్లోంచి గదిలోకి తొంగిచూస్తూనేఉన్నాడు. ఇక అక్కడ కూర్చున్నందువల్ల ప్రయోజనంలేదనిపించింది. మెల్లగాతేచి మేడమీదికి వెళ్ళడానికి నిశ్చయించుకున్నాను. యజమాని నా వైపు చూచాడు. చప్పుడులేకుండా వెళ్ళమని సైగచేశాడు. కాని నే నతన్ని లక్ష్య పెట్టలేదు. అతని చేష్టలు నా కసహ్యంగాఉన్నాయి. కోపంతో కాళ్ళు చప్పుడుచేస్తూ గబగబ నడిచాను. మెల్లక్కి మేడమీదకు వెళ్లాను. ఇదివరకు నే నున్న గదిలోకేవెళ్లాను. గదిలో ఎవ్వరూ లేరు. 'నే నిక్కడ కూర్చోని కొంతసేపు వ్రాసుకుంటే ఏం? ఏం కొంపలు మునుగుతాయి?'

వెళ్లి బల్లముందు కూర్చున్నాను. కాగితాలన్నీ టేబుల్ మీదపరిచి నాటకాన్నిగూర్చి తీవ్రంగా ఆలోచించడం మొదలు పెట్టాను. కలంబాగా సాగుతోంది. విచిత్రమైన పాత్రలు,

వివిధరకాల సంభాషణలు, చకచక నడుస్తున్నాయి. కొద్ది నిమిషాల్లో కొన్ని పేజీలు వ్రాశాను.

ఒకచక్కని ఆలోచనతట్టింది. 'గుడిగంటలు' గుల్లో గంటలమోత, నాటకంలో ఒకచక్కని సన్నివేశం. బ్రహ్మాండ మైన ఘంటానాదం వినిపిస్తుంది. ఇలా ఆలోచిస్తుండగా హఠాత్తుగా మెట్లమీద చప్పుడైంది. భయంతో నావల్లు వణకటం మొదలుపెట్టింది. చేతిలోపెన్సలు అలాగే పట్టుకున్నాను. ఒక్క మాటకూడా వ్రాయలేకపోయాను. తలుపుతీసుకుని ఆ ఇద్దరూ గదిలోకొచ్చారు. హోటలు యజమానిభార్య, ఆకొత్తగా వచ్చిన ప్రయాణీకుడు,

నేను క్షమాపణ చెప్పదామని అనుకుంటూ ఉండగా, నాకంటెముందుగానే ఆమె ఇలా అరిచింది.

'మళ్ళీ ఇక్కడొచ్చి కూర్చున్నావేం? వెళ్లిపోకుండా!'

'క్షమించండి' అన్నానునేను. ఆపైన మాట్లాడలేక పోయాను.

'నీవు బయటికినడవకపోతే పోలీసుల్ని పిలవాలొస్తుంది.' అన్నదామె తిరిగి.

నేను లేచాను.

'మీతో చెప్పి సెలవుతీసుకొనిపోదామని వచ్చాను. అంతే. మీరాస్తారని కనిపెట్టుకొని కూర్చున్నాను. ఇక్కడ నేనొక వస్తువుకూడా ముట్టుకోలేదు. ఊరిక కుర్చీలో కూర్చున్నాను....' గద్గదస్వరంతో సమాధానం చెప్పాను.

'అవునవును. మరేం ఫరవాలేదు. ఇంతమాత్రానికే ఏం పోయిందీ? పోనీ పాపం ఒక్కడూ కూర్చున్నాడు. అతను-' అన్నాడా ఆగంతకుడు.

అప్పటికి నేను మేడదిగి చివరమెట్ల దగ్గరికివచ్చాను. నా వెనకాలే అడుగులోఅడుగువేసుకుంటూ ఆమె వస్తోంది. నాకు విపరీతంగా కోపం వచ్చింది. లావుగా, బలసిన ఆమె ఆకారం, ఆమె ప్రవర్తన నా కనహ్యం అనిపించాయి. నా మడమలు తొక్కుతూ భూతకిలా నా మీదకు దూకుతూ నడుస్తోంది. ఆమెను నానాతిట్లు తిట్టి, చేసినవనికి చీవాట్లుపెడదామనుకున్నాను. నాలికమీదకొచ్చి మళ్ళీ ఆగిపోయాను. తమాయించుకున్నాను. 'పోనీ, భ్రష్టుముండ. ఆమెకు సిగ్గులేకపోతే, నాకై నా ఉండొద్దూ? ఆ ప్రక్కనున్న మగాడై నా ఏమైనా అనుకుంటాడు.' ఏం మాట్లాడకుండా వసారాలోకి వచ్చాను. ఆమెకూడా నా వెనకాలే వచ్చింది.

'వెదుతూ వెదుతూ ఆమెకు బుద్ధివచ్చేలా ఒక్కమాట అనివెడితే బాగుండు.' ఆమాటకోసం ఆలోచిస్తూ ఒక్కక్షణం నిలబడ్డాను. 'ఆమాట ఆమెజన్మలో మరపురాకుండా ఉండాలి. కలకాలం జ్ఞాపకముండాలి.'

ఇంతలో బయటినుంచి ఒకతను లోపలికొచ్చాడు. నా పేరుచెప్పుతూ నేనెక్కడున్నానని ఆమెనడిగాడు. ఆమె సమాధానం చెప్పింది. కాని నేనటువైపు చూడకుండా ఒక పక్కకు నిలబడి ఉన్నాను.

అతను నా దగ్గరికొచ్చి శాల్యూట్ చేశాడు. జేబు లోంచి ఒకకవరు తీసి నాచేతికిచ్చాడు. పట్టించుకోకుండా, పరధ్యాన్నంగా కవరుచింపి చూశాను. లోపలయూభై రూపాయల నోట్లు ఉన్నాయి. —మరేంలేదు. ఉత్తరంలేదు. ఒక అక్షరం ముక్క-కూడాలేదు.

అతన్నడిగాను.

‘ఏమిటిది? ఎవరిచ్చారీ కవరు?’

‘ఓ, పేరుమాత్రం చెప్పలేను. ఒక ఆడమనిషి నాచేతికి చ్చింది.’ అన్నాడతను. నేనొక్కక్షణం కదలకుండా నిలబడ్డాను. అతను వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ అయిదునోట్లు, మళ్ళీ కవరులో పెట్టాను. కవరుమడత పెట్టాను. కవరూ, నోట్లూకూడా సలిగిపోయేలాగా చేతిలో గుండ చేశాను. యజమానురాలు కొంచెందూరంగా నిలబడి క్రీగంట సన్ను కనిపెడుతోంది. సరిగ్గావెళ్ళి ఆమె ముఖాన వడేటట్లుగా దాన్ని విసిరేశాను. అంతే. నేనొక్క మాటకూడా అనలేదు. పల్లుకదల్చలేదు. అదే సరై నపద్ధతి. మంచిగా మర్యాదగా బ్రతికేవాడు అనవసరమైన మాటలు మాట్లాడడు. తన పరువు, ప్రతిష్ఠ, తనప్రతిభ, ప్రజ్ఞ, అంతాకూడా ఒకచిన్న పనిలో చూపెడతాడు. అంతే. ఆమె, కవరు విప్పతీసి చూచుకొంటోంది... అహ, హా! హా! ఇప్పుడు తెలుస్తుందామెకు నేనెటు వంటివాణ్ణో! ఒక్కక్షణంలో యాభైరూపాయలు ఆమెముఖాన విసిరిపారేశాను. ఇలాంటిడబ్బును లెక్కచేసేవాణ్ణికాదని ఆమెకు తెలుస్తుంది. మాటపడని మనిషినని ఇప్పుడైనా గ్రహించదూ? దుర్మార్గురాలు. ఇలాంటి పశువులకీశా స్తి జరగాల్సిందే!...

నేను వెళ్ళిపోతున్నాను. ఎక్కడికి? ఏదో అనంతంలోకి. రోడ్డుమీద నడుస్తోంటే హఠాత్తుగా నాకు తలతిరగడం మొదలు పెట్టింది. తూలిపడబోయి ఒక ఇంటిగోడ వట్టుకొన్నాను. ఒక్కఅడుగుకూడా ముందుకువేయలేక పోయాను. సరీగా నిలబడడానికి కూడా నాకు చేతకాలేదు. గోడకు వ్రేలాడబడి ఉన్నాను. అలా కొద్దిక్షణాలు గడిచేసరికి నాకు పూర్తిగా స్పృహతప్పి పోతున్నట్లుగా తోచింది. పిచ్చికోపం రావడంవల్ల

నేను మరీ నీరసపడి పోయాను. తిన్నగా కాలుతీసి పేల్మెంటు మీద పెట్టడానికి ప్రయత్నించాను. ఎల్లాగైనా బలంతెచ్చుకుండామని అనేకవిధాల పోరాడాను. పళ్లుగట్టిగా బిగబట్టాను. ముఖాన ముడతలుపడేలా కనుబొమలు పైకెత్తాను. కళ్లుపెద్దవి చేశాను. అవసానకాలం ఆసన్నమైందని తోచింది. చేతుల్తో గోడనుగట్టిగా అదుముతూ బలవంతాన ఇవతలికి రావడానికి శాయశాక్తుల పోరాడాను. నా కళ్ళముందు నేల, ప్రతివస్తువు గిరుసతిరిగి పోతోంది. ఎక్కిళ్లు వస్తున్నాయి. క్రిందకూలబడి పోయాను. నేను కావాలని అలాచేయలేదు. కాళ్ళల్లో సత్తువ లేక చతికలబడ్డాను. నేను చచ్చిపోవడమే సంభవిస్తే నిలబడి చచ్చిపోగలను. కూర్చుని సుఖంగా చచ్చిపోవాల్సిన అవసరం లేదు. నాముందునుంచి రోడ్డుమీద చిన్నతోపుడుబండిపోతోంది. బండిమీద బుట్టలున్నాయి. బుట్టలనిండా బంగాళా దుంపలున్నాయి. కాని పిచ్చికోపంవల్ల, మూర్ఖత్వంవల్ల, నా కెందుకో అందులో ఉన్నవి బంగాళాదుంపలుకావనీ, అవి కాబేజీలని తోచింది. అందులో ముమ్మాటికీ కాబేజీలే ఉన్నాయని స్థిర పరుచుకోవడం కోసం కఠినంగా ఒట్లుపెట్టుకున్నాను. అయినా అందులో ఉన్నవి బంగాళాదుంపలేనని, నేనబద్ధం ఆడుతున్నానని ఎవరో నాతోవాదిస్తున్నారు. కాని నేను నామొండివాడాన్ని వదిలిపెట్టలేదు. పదేపదే, పలువిధాల, అందులో కాబేజీలే ఉన్నాయని గట్టిగా చెపుతున్నాను. చివరకు మాడుప్రేళ్లుపైకి చూపిస్తూ, తల్లిసాక్షిగా, దైవసాక్షిగా, గురువుసాక్షిగా అందులో కాబేజీలే ఉన్నాయని ప్రమాణం చేశాను. నా పెదవులు వణుకుతున్నాయి. ఫెళఫెళ విరిగిపోతున్నాయి.

కొంతసేపు గడిచింది. అలా దోవపక్కనే కూలబడి

ఉన్నాను. నాముఖంమీద, గొంతుమీద పోసినచెమట తుడుచుకున్నాను. మెల్లగా రెండు మూడుసార్లు ఊపిరి పీల్చుకున్నాను. సూర్యాస్తమయం కావస్తోంది. మళ్ళీ నా పరిస్థితినిగూర్చి ఆలోచించుకోసాగాను. నాకడుపులో ఆకలిదహిస్తోంది. భగ భగ మండుతోంది. మరికొద్దిసేపట్లో చీకటిపడుతుంది. మళ్ళీరాత్రి. భయంకరమైన రాత్రి. అసలు రాత్రికి 'నేనక్కడ గడపాలా' అనేదే ప్రశ్న. నేనుండివచ్చిన హోటలుమీదికి మనస్సు పోయింది. 'అవును. ఇక నేనక్కడికి వెళ్ళడమనేది పడదు. డబ్బు లేకుండా హోటళ్ళలో ఎవరుండనిస్తారు. పైగా అప్పుడప్పుడు ఆమె నాకింతకూడు పడేసిందికూడా. పాసిందో, పులిసిందో, తిటుతూనో, దీవిస్తూనో, ఇంత తెచ్చిముందు పడేసేది. నావల్ల కష్టంకల్గికూడా నిన్నరాత్రి ఆమె మళ్ళీ నాకింతఅన్నం తెచ్చి పడేసింది. కనుక ఆమెననవలసిన పనిలేదు. డబ్బివ్వకుండా వారాలతరబడి నేను వాళ్ళ ఇంట్లో ఉన్నాను. ఎవరు మటుకు ఎంతకాలం ఉండనిస్తారు? నేనే ఆమెవల్ల అసహ్యంగా ప్రవర్తించాను. ఆఖరుకు ఆడమనిషి అనికూడా లెక్కచేయకుండా ఆమె ముఖాన యాభైరూపాయలు విసిరికొట్టాను.....

యాభై రూపాయలు! ఈలవేశాను. ఆ డబ్బెవరు పంపారు? ఆ డబ్బెక్కణ్ణుంచి వచ్చిందో ఊహించుకుంటూ ఓ అయిదునిముషాలసేపు గడిపాను. హృదయంలో ఆవేదన బయలుదేరింది. అవమానం దహించసాగింది. 'జలజా' అన్నాను మెల్లగా. మొన్ననేగా నేను నిశ్చయించుకున్నాను? మళ్ళీ ఎప్పుడూ ఆమెముఖం చూడకూడదనీ, డబ్బుసంపాదించి మహారాజునై ఆమెను అవమానపరుస్తాననీ ప్రతిజ్ఞ చేశాను? అంతలోనే అందుకు భిన్నంగా ప్రవర్తించాను. ఆమెడబ్బుకు

ఆశపడ్డాను. చేతులుచాచాను. ఆమెకు లొంగిపోయాను. డబ్బుతో ఆమెనన్ను వంచింది. నాకుభిక్షపెట్టింది. వీల్లేదు. వీల్లేదు. ఎంతమాత్రం వీల్లేదు. నేనాతుచ్చమైన సొమ్ముకు అమ్ముడు పోవడానికి వీల్లేదు. నా అవమానాలకూ, అవజయాలకూ అంతులేకుండా ఉంది. ఆమె సహాయమే లభించకపోతే నేను బ్రతకడానికే వీల్లేదా? ఛీ, ఛీ!... మోకాళ్ళమీద తలపెట్టుకున్నాను. రెండుచేతుల్తో నుదుటిమీదకొట్టుకున్నాను. అపకీర్తి, అప్రతిష్ట, నన్ను నలువైపులా చుట్టుముట్టి అగ్నిజ్వాలలై దహిస్తున్నాయి. అయిపోయింది—ఇక నేను మనిషిగా బ్రతకడానికి మార్గంలేదు! ఇదేనాకు అంత్యదశ! నాజీవితానికి చివరి ఘడియ! నా బాధలకు పరాకాష్ట! అనామకురాలైన ఒక ఆడదాని సొమ్ముకుచేయిచాచి ఆత్మాభిమానాన్ని చంపుకున్నాను. ఇంతకన్నా మరేంకావాలి? మనిషైనవాడికి ఇంతకన్నా వేరే మరణంలేదు.....

మళ్ళీ ఆ యాభై రూపాయలు ఆమెకు తిరిగి ఇచ్చి వేయాలి. ఆమె సొమ్ము అవతలపారేసేమార్గం చూడాలి. హోటలుయజమానురాలి దగ్గరికెళ్ళి ప్రయోజనంలేదు. ఆమె చేతుల్లోంచి ఆ డబ్బు తిరిగిరావడం కల్ల. ఎలాగైనా మరో విధంగా సొమ్ము సంపాదించి 'జలజ'కు పంపిస్తాను. బహుశా ఇప్పుడు అయిదుగంటలు దాటిఉంటుంది. థియేటర్ మేనేజర్ను కలుసుకుంటాను. ఇంతలో మిగిలిఉన్న ఆ కాస్త నాటకం పూర్తిచేయాలి.

జేబులోనుంచి రచనకాగితాలు బయటికి తీశాను. మొదటనుంచీ రాసినంతవరకు ప్రతిపంక్తి చదువుకున్నాను.

ఎలాగైనా ఆ చివరి సీనులు పూర్తిచేయాలని పట్టుదలతో వ్రాయడం ప్రారంభించాను.

కాని రచన సాగడంలేదు. అడుగడుగునా రకరకాల ఆలోచనలు, అనుమానాలు వస్తున్నాయి. ప్లాటుకు తగినట్లుగా, పాత్రల ఔచిత్యానికి భంగంరాకుండా మాటలు పడడంలేదు. అర్థంలేని వాక్యాలు, అనవసరమైన సంభాషణలు, ఏవో పిచ్చి పిచ్చిగా వ్రాస్తున్నాను.

ఆగిపోయాను. తీరాచూస్తే వెనుకరాసిన సీనులకు, ఇప్పుడువ్రాసిన సీనుకు సంబంధమేలేదు. ప్రతిపాత్రా, తన ప్రవృత్తికి భిన్నంగా ప్రవర్తించింది. సంభాషణలు ఒకదాన్నొకటి ఖండిస్తున్నాయి. వళ్ళతోకొరికి పెన్నల్ని మధ్యకు రెండుగా చీల్చివేశాను. గభాలున ముందుకుదూకి ఆ వ్రాతప్రతిమొత్తాన్ని నడిమికి రెండుగా చింపాను. ప్రతికాగితాన్ని నలిపివేశాను. నా కోటుతీసి దూరంగా విసిరిపారేసి దానిమీదిగుండా నడిచాను. 'అయిపోయింది. నాబ్రతుకు అంతమైంది. నేను చచ్చిపోయాను.' అని నాలో నేను అనుకున్నాను. 'సోదర సోదరీమణులారా! మహాజనులారా! నేను చచ్చిపోయాను.' రెండుమూడుసార్లు నా కోటును తొక్కుకుంటూ అటూఇటూ నడిచాను.

కొంచెందూరంగా రోడ్డుమధ్య పోలీసునిలబడి నాచర్యలు కనిపెడుతున్నాడు. నేను తలెత్తిచూచేసరికి అతనూ నా వైపే చూస్తున్నాడు. మా ఇద్దరికళ్లూ కలిశాయి. అతనలా చాలసేపటి బట్టి అక్కడ నిలుచుని నా వ్యవహారమంతా చూస్తున్నట్లుగా ఉంది. నేను మళ్ళీ నా కోటుతీసి తొడుక్కొని అతనిదగ్గరికివెళ్లాను.

'ఇప్పుడెన్నిగంటలైందో చెప్తారా?' అడిగాను నేను.

అతను తన గడియారం చూచాడు.

‘అయిదున్నర కావస్తోంది.’ అన్నాడతను. అతని దృష్టంతా నా మీదనేఉంది.

‘సరీగ్గా అయిదున్నరైందా? సరీగ్గా అయిదున్నర. కరెక్టు. మీరు చాల కరెక్టుగా, ఖచ్చితంగా డ్యూటీచేస్తున్నారు. నేను చూస్తూనే ఉన్నాను’ అంటూ నేను వెళ్ళిపోయాను. అతను ఆశ్చర్యంగా నోరు తెరచుకొని నా వంక చూస్తున్నాడు.

రాయల్ హోటలు దగ్గరికి వెళ్ళి వెనక్కు తిరిగి చూచాను. అతనింకా అదేవిధంగా నా వైపు చూస్తూ నిలబడిఉన్నాడు.

అహ, హా! అలాంటి వెధవల్లో ఆ విధంగానే ప్రవర్తించాలి. మచ్చపడకుండా వాతపెట్టాలి. నొప్పి తెలీకుండా దెబ్బ కొట్టాలి. మర్యాదగా బుద్ధిచెప్పాలి! ... పోలీసువాడికి తగిన ప్రాయశ్చిత్తంచేశానని నాలో నాకు సంతోషంగా ఉంది. ప్రతినరంలో ఏదో, ఉల్సాహం, ఉద్రేకం పొంగుతున్నాయి. నా కేమీ బాధలేదు. గాలిపడగలాగా పోతున్నాను. మార్కెట్టు దగ్గరికి వచ్చాను. అంగళ్ళ చుట్టూ అనేక సార్లు తిరిగాను. చివరకు చర్చి దగ్గరకి వచ్చి కూర్చున్నాను.

ఆ యాభైరూపాయల్ని గురించి ఆలోచించాల్సిన పని లేదు. ఆ డబ్బు తిరిగి ఇచ్చివేసినా, ఇవ్వకపోయినా, మునిగి పోయిందేమీలేదు. ఆ డబ్బు నా కందింది. ఎవరు పంపితేనే? ఆ సొమ్మునాదే. ఎవరు పంపిందీ పూర్తిగా విచారించకుండానే, దాన్ని నేను మరొకరి కిచ్చేశాను. ఇక దానికోసం చేయగల్గిందేమీలేదు.

రోడ్లన్నీ సందడిగా ఉన్నాయి. నా చుట్టూ ధ్వనులు. ఏదో హాయిగా గడుపుదామని కూర్చున్నాను. కాని ఆ యాభై

రూపాయల విషయం నా మనస్సులో ఇంకా తొలుస్తూనేఉంది. దాన్ని మరిచిపోదామని ఎంతప్రయత్నించినా సాధ్యంకావడం లేదు. చివరకు కోవంవచ్చింది. చేతులు పైకెత్తి పిడికిళ్లు బిగించాను. ఆ డబ్బుతిరిగి పంపేసినట్లయితే 'జలజ' మనస్సుకు కష్టం కలిగేది. అసలు నే నెందుకలా చేయాలి? అసలు ఎవరే సహాయంచేయబోయినా, 'నో. థ్యాంక్సు, మరేం పరవాలేదు' అనిచెప్పి తప్పుకోవడం నా కలవాటు. అంచేత అవకాశంఉన్నప్పుడుకూడా నే నెవర్నీ ఉపయోగించుకోలేకపోయాను. మాట వరసకి ఆ హోటలు, పట్టుదలపట్టి పోగొట్టుకున్నాను. నా దగ్గర డబ్బున్నప్పుడుకూడా, అన్నీ అనుభవించడానికిఅవకాశంఉన్నప్పుడుకూడా, దానివల్ల, లవలేశంకూడా సుఖాన్నిపొందక పరులకిచ్చివేశాను. లేనప్పుడు బాధపడ్డాను. ఉన్నప్పుడైతే నా అనుభవించలేదు. ఇదీ నా జీవితం. ముక్కు-ముఖం తెలీని మనుషులకూడా అనేకసార్లు డబ్బుచ్చివేశాను. నా తత్వం అలాంటిది. 'జలజ' నాకు డబ్బుపంపించింది. దానికి నే నేం చేయను? నిజానికి ఆమె చేయగల్గిందదే. అప్పుడప్పుడుఅయిదో, పదో వంపుతూ ఉండడం. పాపం ఆ పిల్ల నన్ను ప్రేమిస్తోంది కాబోలు. బహుశా గాఢంగా ప్రేమిస్తోంది ... ఆ పిల్ల నాపై వెరిప్రేమ పెట్టుకుందనే అభిప్రాయం కలిగింది. పాపం, పిచ్చిపిల్ల!

ఆరుగంటలైంది. కొంచెందూరంగా లాంతరు స్తంభం క్రింద ఒకముసల్దికూర్చొని ఉంది. కళ్లుపెద్దవిచేసి తేరిపారచూచాను. అలా కొంతసేపు చూచింతర్వాత ఆ ముసలమ్మను గుర్తుపట్టాను. అవును. ఆ శనగలమ్మకొనే ముసల్లే! నా కడుపులో ఆకలిమండుతోంది. లేచి మెల్లగా ఆమెదగ్గరికి వెళ్లాను.

అవును. ఆమె. ఆముసల్దే; శనగలుకాదు. చేగోడిలు. బుట్టనిండా పోసుకుని అమ్ముకుంటోంది. ఎదురుగాపోయి నిలబడ్డాను.

‘ఏం ముసలమ్మా! నన్ను గుర్తుపట్టావా?’

‘లేదు.’ అన్నదామె నావంకచూస్తూ.

నాకు నవ్వొచ్చింది. ఆమె నన్ను తమాషాచేస్తోంది. ఎరిగికూడా ఎరగనట్లు నటిస్తోంది.

‘ఏం జ్ఞాపకం రాలేదూ! ఒకరోజు నీకు చాలా డబ్బి చ్చానే అతనూ నేను.’

‘ఓ, నీవా అయ్యా? అవును. జ్ఞాపకం వస్తున్నాది. నీవేనా ...’

డబ్బు సహాయంచేశానని ఆమె నాకు కృతజ్ఞత తెల్పబోతుంటే నే నడ్డగించాను.

‘అవును. నేనిప్పుడు నీదగ్గర చేగోడిలు తీసుకుందామని వచ్చాను.’ అన్నాను నేను బుట్టవైపుచూస్తూ. కాని ఆమె నామాట పట్టించుకున్నట్లులేదు. తిరిగి ఇలా అన్నాను.

‘అవును. నేనిప్పుడు చేగోడిలు కొంటానికే వచ్చాను. అన్నీ ఇవాళ అక్కర్లేదు. అందులో కొంతడబ్బుకు మాత్రమే ఇప్పుడు తీసుకుంటాను.’

‘నీవు సరుకుతీసుకోడానికొచ్చావా?’

‘అవును.’ అంటూ మెల్లగా నవ్వుకున్నాను. ఆముసలమ్మ అనుమానం మనిషిలాడంది. అప్పటికే బుట్టలోంచి ఒక ‘చేగోడి’ తీసుకుని తినడం మొదలుపెట్టాను.

ఇదిచూచి ఆముసల్ది బుట్టమీదగుడ్డకప్పి తనదగ్గరకి జరుపుకుంటోంది. బహుశా నేను వెనుకఇచ్చిన డబ్బుక్రింద ఇవితీసుకోవద్దనేమో ఆమెఉద్దేశ్యం.

‘ఆడబ్బు నీవే ఇచ్చావుగదయ్యా! అదేదొంగసామ్రా
వం? పోలీసులకు వట్టిస్తావా?’

అన్నదామె బుట్టచంకలోకి తీసుకొనిలేవాలని ప్రయ
త్నిస్తూ.

‘కాదు. నిజంగా అందుకోసంకాదు. నిన్ను పోలీసులకు
వట్టించడానికి నేను రాలేదు.’

‘మరైతే అంతడబ్బు అప్పుడు నా కెందుకిచ్చావు?’
అడిగిందా ముసలమ్మ.

నేనంతా చెప్పాను. స్పష్టంగా అంతా అర్థమయ్యే
లాగా చెప్పాను. ఆ విధంగా అందరికీ అకారణంగా డబ్బివ్వడం
నా కలవాటనికూడా చెప్పాను. ‘అప్పిచ్చినాసరే, అవతలవాళ్లు
రళీదుగాని, చేవుత్తరంగానీ ఇస్తానన్నా నేను తీసుకోను. అక్క
లేదు. మరేం ఫర్వాలేదు. మీకు నేను డబ్బిచ్చినసంగతి దేవు
డికి తెలుసు.’ అని అనేవాణ్ణి చెప్పాను.

కాని నే నంతచెప్పినా ఆ ముసలిదానికి అర్థంకాలేదు.
అంతకు ముందెప్పుడూ, ఎవ్వరూకూడా ఆమెకు ముందుగా
డబ్బిచ్చినపాపాన పోలేదు. అంచేత నేను ముందు డబ్బిచ్చా
ననిచెపితే ఆమెకు అనుమానంగాఉంది.

నేను మరికొన్ని చేగోడీలు తీసుకున్నాను. ఆమెకుకోపం
వచ్చింది. ఏదో గొణుక్కుంది. నిజాని కామెను దోచుకోవా
లనే అభిప్రాయం నాకులేదు. నాకు విపరీతమైన ఆకలిగాఉంది.
నిజానికి ఆమెకెంత డబ్బిచ్చాను! నాలుగు ‘చేగోడీలు’ తిన్నంత
మాత్రాన ఆ సామ్రాజ్యం చెల్లుబడిఅయిపోయిందా? నే నిచ్చిన
డబ్బులో నాల్గోవంతుకూడా, నేను సరుకుతీసుకోలేదు. మరి
ఆ ముసలిదానికెందుకంత కష్టం? ...

ఆఖరుకు బుద్ధిపూర్వకంగా పది 'చేగోడీలు' తీసి ఆమె నాచేతుల్లో పెట్టింది. ఇక వెళ్లిపోమ్మని బ్రతిమలాడింది. దండం పెట్టింది.

నేనక్కణ్ణించి వెళ్లిపోయాను. ఆముసల్ని ఎంతమూర్ఖురాలు! మార్కెట్టు ప్రాంతంలోతిరుగుతూ ఆ చేగోడీలన్నీ తినేశాను. అన్ని చేగోడీలు తుణంలో ఎలా తినేశానో ఆభగవంతుడికే తెలియాలి! మరేంలేదు. ఆకలికి ఆవురావురుమని అన్నీ తినేశాను. మరి దానికేంచేస్తాం? చివరకొక 'చేగోడీ' మిగిలి ఉంది. దాన్ని ఆచంటివాడికివ్వాలని తోచింది. వాడే... ఆహోటలుదగ్గర కాగితపు పడవల్తో ఆడుకునే పసివాడు. అమాయకంగాఉండే ఆకురాడిముఖం మరిచిపోలేకుండా ఉన్నాను. పైన మేడమీదనున్న పెద్దమనిషి వాడిముఖాన ఉమ్మేసినప్పుడు వాడికెంతకోపం వచ్చిందీ! పాపం ఏమీచేయలేక ఆపసివాడు వెక్కి-వెక్కివచ్చాడు. ఇప్పుడింతకూ వాడునాకు కనిపిస్తాడో లేదో?

వస్తూవస్తూ దోవలో నేను కూర్చొని నాటకం వ్రాసిన చోటుచూచాను. నేను చింపిపారేసిన నా రచనకాగితాలు కొన్ని ఇంకా అక్కడే పడిఉన్నాయి. మరికొన్ని గాలికి అటూ ఇటూ పోయినాయి. ఆ పోలీసు ఇంకా అక్కడే డ్యూటీ చేస్తున్నాడు. నేను మెల్లగా ఆ కుర్రాడు ఆడుకుంటూ కూర్చున్న చోటికి వచ్చాను. కాని వాడక్కడలేదు. ఆ వీధిలోనే దాదాపు మనుష్యసంచారంలేదు. ఆ చీకటివేళ వాడెక్క

దుంటాడు? ఇక నేను వాణ్ణిచూడను. చూచే ప్రాప్తంలేదు. బహుశా ఆ వసివాడు ఇంట్లో లోపల ఉండిఉంటాడు. చేతిలో 'చేగోడి' ఆ తలుపుదగ్గర పెట్టాను. తలుపును రెండు మూడు సార్లు గట్టిగాతట్టి అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయాను. 'అవును. ఆ కుర్రాడు తప్పకుండాదాన్నిచూస్తాడు. బయటికిరాగా నే ముందు వాడికళ్ళకు ఆ 'చేగోడి' కనిపిస్తోంది. తీసుకొని తింటాడు' అనుకున్నాను నాలోనేను. నా కెంతోసంతోషమైంది.తృప్తిగాఉంది.

హార్బరు దగ్గరికొచ్చాను. నా కిప్పుడు ఆకలిగాలేదు. మనస్సులోకి ఏదో విచిత్రమైన ఊహలువస్తున్నాయి. వార్షులోకివెళ్లాను. అక్కడొక చెక్కపెట్టెఉంటే దానిమీద కూర్చున్నాను. ఎదురుగా 'కోపెగోరో' ఓడ కనిపిస్తూనేఉంది. 'ఈ రాత్రివేళ రహస్యంగా ఆ ఓడ లంగరుమోకు తెగగొడితే? లేక హఠాత్తుగా ఓడకు నిప్పంటిస్తే!' నా కేవో పిచ్చిపిచ్చి ఆలోచనలు వస్తున్నాయి. ఏం చేయడానికి తోచడంలేదు. అలా కొంత సేపు కూర్చున్నాను. ఎదురుగా 'కోపెగోరో' ఓడ. ఓడమీద తళతళమెరుస్తూ ఎగురుతోన్న ఎర్రజండా!

పట్టాలమీదినుంచి వస్తోన్న 'కెప్టెన్' కనిపించాడు. అతనిచేతిలో ఎర్రని లాంతరుంది. అతనితో మాట్లాడాలని లేచి నిలబడ్డాను. కాని యేం నిశ్చయించుకోలేక పోయాను. పైగా 'కెప్టెన్' నాతోమాట్లాడకపోవచ్చుకూడా.

'ఈరాత్రి ఓడ బయల్దేరుతుందా కెప్టెన్? అడిగాను నేను

'అవును. కొద్దిసేపట్లో బయల్దేరుతుంది.' అతను ఇంగ్లీషులో సమాధానం చెప్పాడు.

‘పోతే-మికెవరై నా మనిషి కావాల్సిఉందా?

అలా అడిగినప్పుడు నా నాలుక మడతపడింది. అతను కావాలంటాడో, అక్కర్లేదంటాడో; అతని సమాధానంకోసం నిరీక్షిస్తూ నిలబడ్డాను.

‘కుర్రాడై తేతప్ప పనికిరాడు’ అన్నాడతను.

‘కుర్రాడా!’ అంటూ నేను నాకళ్ళద్దాలు తీసి జేబులో పెట్టుకున్నాను. గబగబ అతని వెనకాలే నడుస్తూవెళ్లి డెక్ మీది కెక్కి నిలబడ్డాను.

‘నా కనుభవంలేదు. కాని ఒకసారిచూపిస్తే ఏ వనైనా చేయగలను. ఓడలో ఏం సరుకుంది?’ అడిగాను నేను.

‘కంకరవేశాం. వస్తూబాగ్గువేసుకొస్తాం.’ అన్నాడు కెప్టెన్.

‘ఓ! ఏదైనా పర్వాలేదు. ఏ వనైనా చేయడానికి సిద్ధంగాఉన్నాను.’

‘ఇంతకుముందెప్పుడూ నీవు సముద్రంమీద ప్రయాణం చేయలేదా?’

‘లేదు. అయితేమాత్రం ఏం? మీరు నన్ను పరీక్షచేసి చూడండి. ఒకచిన్నవని చెప్పిచూడండి. నేను పనికొస్తానో, లేదో. నే నెటువంటివనైనా సులభంగా నేర్చుకోగలను.’

కెప్టెన్ ఆలోచిస్తూ నిలబడ్డాడు. ఎలాగైనా ఆ ఓడమీద ప్రయాణంచేయడంభాయమని నిశ్చయించుకున్నాను. ఇంతలో భయంకరంగా సముద్రపుహోష విస్పించింది.

‘ఏమాలోచించారు కెప్టెన్? నిజంగా నేను ఏ పన్నైనా చేయగలను ‘నే నెప్పుడూ చేయాల్సినదానికంటే ఎక్కువకష్టం చేసేవాణ్ణి. అవసరమైతే ఒకేసారి రెండు గడియారాలుతీసుకోగలను.’ అన్నాను నేను.

‘సరే, ప్రయత్నించు. నీ చేతకాకపోతే నేను సహాయం చేస్తాను’ అన్నాడు కెప్టెన్. ‘ఓ, యస్’ సంతోషంతో సమాధానం చెప్పాను.

అతను నాకు పనివప్పగించాడు. నా వళ్ళంతా చెమట పట్టింది. బలహీనంవల్ల జ్వరంవచ్చినట్లుగా ఉంది. ఒకసారి తలెత్తిచూచాను. పట్నం రంగురంగుల విద్యుద్దీపాలతో వెలుగుతోంది, ఇల్లూ, ప్రతికిటికీ తళతళమెరుస్తున్నాయి. ప్రస్తుతానికి పట్నం - విచిత్రమైన ఆ నగరానికి స్వస్తి చెప్పాను.

గో

క

లి

★

వెల:

రు.

2/12

8

3

9

8

2

3

6

న గా రా ప్ర చు రణ లు

1. ఉక్కుపాదం (మొదటిభాగం)	రు. 2- 0-0
,, (రెండవభాగం)	2- 0-0
2. సోవియట్ రష్యా-100 ప్రశ్నలు సమాధానాలు	1- 8-0
3. ఆశియాలో రై తాంగ విప్లవం	0- 6-0
4. టైమెంత్ ?	1- 0-0
5. ఆకాశదీపాలు (కథల సంపుటి)	1- 0-0
6. విప్లవ సమిధలు (బర్మా రాజకీయ నాటకం)	0-10-0
7. భార్యాభర్తలమధ్య (నాటిక)	0- 8-0
8. ఆకలి (నవల)	2-12-0
9. ఆసామి (నాటకం)	1- 4-0
10. ఉక్కుపాదం (మేలుప్రతి) (హాఫ్ క్యాచింగ్ టైండు)	4- 0-0

— ప్ర తు ల మ —

వి నా లాం ద్ర ప్ర చు రణా లయం,

బకింగ్ హాం పేట (పోస్టు) : : విజయవాడ-2.

‘ న గా రా ’ ప్ర చు రణా లయం,

గు రం టూ రు.

స్వతంత్ర ఆర్టు ప్రింటర్స్, విజయవాడ-2.

Check List

Book Number	NPRO1A275		Date	25/3/2023
Front Cover	yes		Back Cover	yes
Blank Pages				
	CI, IV, 265			
Missing Pages				
	NO			
Prepared By	Adilakshmi		Cutting By	Adilakshmi
Scanned By	Dorothy		Pages	277
Quality Checking	Ramya			